

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΟΣΩΜΑΤΙΚΕΣ
ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ(έρευνα)**

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑΣ: ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΤΟΠΟΣ – ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: ΠΑΤΡΑ 2012-2013

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περιεχόμενα.....	2
Ευχαριστίες.....	7
Περίληψη.....	8
Πρόλογος.....	9

Κεφάλαιο 1^ο: ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

1.Οικονομική κρίση.....	10
1.1 Τι είναι η οικονομική κρίση-Ορισμός.....	10
1.1.1 Χαρακτηριστικά της κρίσης.....	10
1.1.2 Στάδια ζωής μιας οικονομικής κρίσης.....	11
1.1.3 Επιπτώσεις.....	11
1.2 Οι φάσεις του οικονομικού κύκλου.....	12
1.2.1 Παράγοντες που οδηγούν την οικονομία από την ύφεση στην ανάκαμψη.....	14
1.2.2 Παράγοντες που οδηγούν την οικονομία από την υπερθέρμανση στην κάμψη....	14
1.2.3 Χαρακτηριστικά των φάσεων του οικονομικού κύκλου.....	15

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

2.1 Η Διεθνής οικονομική κρίση.....	18
2.1.1 Πως ξεκίνησε η διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση το 2007.....	18
2.1.2 Οι λόγοι για τους οποίους η κρίση επεκτάθηκε σε μεγάλο βαθμό.....	19
2.2 Το Ελληνικό οικονομικό αδιέξοδο.....	20
2.2.1 Πως εμφανίστηκε στην Ελλάδα η διεθνής οικονομική κρίση.....	20

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΟΙ ΠΑΘΟΓΕΝΕΙΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

3.1 Δημόσιο χρέος.....	21
3.1.1 Πως διογκώθηκε το δημόσιο χρέος.....	21

3.1.2 Πως επηρεάστηκε η οικονομία από το δημόσιο χρέος.....	22
3.1.3 Γιατί η Ελλάδα είναι υπερχρεωμένη στους ξένους.....	23
3.1.4 Άλλοι λόγοι που αύξησαν το δημόσιο χρέος σε αυτές τις τέσσερις δεκαετίες.....	27
3.1.5 Προτάσεις αναπτυξιακής στρατηγικής ώστε να μειωθεί το δημόσιο έλλειμμα και χρέος.....	27
3.2 Φοροδιαφυγή.....	31
3.2.1 Τρόποι φοροδιαφυγής.....	32
3.2.2 Συνέπειες φοροδιαφυγής.....	33
3.2.3 Η φοροδιαφυγή στην Ελλάδα.....	33
3.2.4 Η φοροδιαφυγή σε επιλεγμένες χώρες της Ε.Ε.....	35
3.2.5 Προτάσεις κατά της φοροδιαφυγής.....	36
3.3 Ασφαλιστικό-Ασφαλιστικά συστήματα-Πως εμφανίστηκαν τα προβλήματα.....	38
3.1.1 Εισφοροδιαφυγή-Προτάσεις για αναμόρφωση του ασφαλιστικού συστήματος...39	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΣΕ ΕΥΡΥΤΕΡΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΚΑΙ ΟΙ ΨΥΧΟΣΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

4.1 Ανεργία	43
4.1.1 Ατομικά προβλήματα ανέργων.....	44
4.1.2 Προβλήματα που δημιουργούνται στην κοινωνία.....	45
4.1.3 Μέτρα αντιμετώπισης της ανεργίας.....	46
4.1.4 Συνοπτική έκθεση εγγεγραμμένων στο μητρώο του ΟΑΕΔ ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2012...51	
4.2 Καταναλωτισμός.....	51
4.2.1 Οι αιτίες που δημιουργούν την καταναλωτική νοοτροπία.....	52
4.2.2 Οι επιπτώσεις του καταναλωτισμού.....	52
4.2.3 Προτάσεις για μείωση της καταναλωτικής μανίας.....	53
4.3 Τουρισμός.....	54
4.3.1 Ο τουρισμός στο μεγάλο κραχ το 2008.....	55

4.3.2 Τα μέτρα που εξήγγειλε η κυβέρνηση για την στήριξη του ελληνικού τουρισμού..	57
4.4 Περιβάλλον.....	59
4.4.1 Πράσινες επενδύσεις κατά της οικονομικής κρίσης.....	59
4.5 Εγκληματικότητα.....	60
4.5.1 Εγκληματικότητα 2009-2012.....	61
4.5.2 Οικονομική κρίση και εγκληματικότητα.....	61
4.5.3 Αναγκαία η αντιμετώπιση του φαινομένου.....	61
4.6 Μειώσεις μισθών και συντάξεων και οι ψύχω-επιδράσεις στον άνθρωπο.....	63
4.6.1 Απολύσεις στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα την διετία 2010-2012 και τι επιπτώσεις επέφερε στις οικονομίες των πολιτών.....	66
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^Ο: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥ	
5.1 Η οικονομική κρίση απειλεί και την υγεία των πολιτών-αίτια-συνέπειες.....	70
5.1.1 Έλλειψη φαρμάκων-νοσοκομειακής περίθαλψης.....	72
5.1.2 Συσσίτια σε διάφορους δήμους για τις ευπαθείς ομάδες.....	73
5.1.3 Άγχος και στρες αίτια-συνέπειες και αντιμετώπισή του	92
5.1.4 Κατάθλιψη.....	94
5.1.5 Αυτοκτονίες λόγω της οικονομικής κρίσης.....	98
5.1.6 Οικονομική κρίση ως τρόπος επίδρασης στην υγεία των πολιτών και στα συστήματα υγείας.....	101
5.1.7 Οι επιπτώσεις της κοινωνικοοικονομικής κρίσης στην ψυχική υγεία παιδιών-εφήβων	104
5.1.8 Δρομοκαίτειο καταφύγιο για ανήμπορους οικονομικά και ψυχικά ασθενείς.....	106
5.1.9 Η υγεία μας στα χρόνια του ΔΝΤ.....	107
5.1.10 Στον εργασιακό τομέα.....	109
5.1.11 Ο φόβος της απόρριψης και της απόλυσης.....	111

5.1.12 Η οικονομική κρίση και πως επηρεάζει τα θύματά της με τα μάτια ενός ψυχιάτρου.....	112
5.1.13 Αντιδράσεις ανθρώπων λόγω απώλειας εργασίας και μειώσεις συντάξεων..	117
5.1.14 Οικονομική κρίση και η απώλεια του ύπνου μας.....	118

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^Ο: Η ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΞΑΙΤΙΑΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

6.1 Τα μέτρα λιτότητας στον ελληνικό λαό εξαιτίας της κρίσης έφεραν αλλαγές στον πολιτικό σύστημα της Χώρας και στην ψυχοσύνθεση των ανθρώπων.....	121
6.1.1 Η νέα κυβέρνηση-οι συνεργασίες και τα μέτρα που θα λάβουν για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης.....	122

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

<< Η οικονομική κρίση με τα μάτια των νέων>>.....	130
1. Ταυτότητα έρευνας.....	130
2. Συνοπτικά για την έρευνα.....	130
3. Αποτελέσματα-Γραφήματα.....	132
4. Συνοπτικό ερωτηματολόγιο.....	134
Επίλογος.....	148
Βιβλιογραφία.....	150
Συντομογραφίες-Ερμηνείες.....	153

ΛΙΣΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Πίνακας περιεχομένων πινάκων και διαγραμμάτων

Σχήμα 1.1.2.1 Στάδια της οικονομικής κρίσης.....	11
Σχήμα 1.2.1 Επίπεδη απεικόνιση των φάσεων του οικ.κύκλου.....	12

Σχήμα 1.2.2 Πραγματική απεικόνιση των φάσεων του οικ.κύκλου.....	13
Πίνακας 3.1.1.1 Το δημόσιο έλλειμμα ως τις % επί του ΑΕΠ στις δεκαετίες.....	22
Πίνακας 3.1.1.2 Το δημόσιο χρέος ως τις % επί του ΑΕΠ στις δεκαετίες.....	22
Πίνακας 3.1.2.1 Κατανάλωση και επένδυση ως τις % επί του ΑΕΠ στις δεκαετίες...	23
Πίνακας 3.1.3.1 Εμπορικό ισοζύγιο και καθαρός δανεισμός ως τις % επί του ΑΕΠ στις δεκαετίες.....	24
Διάγραμμα 3.1.3.2 Δημόσιο χρέος και ΑΕΠ Ελλάδας 1995-2012.....	25
Πίνακας 3.1.3.3 Στοιχεία χρέους Κεντρικής Κυβέρνησης.....	26
Διάγραμμα 3.1.3.4 Σύνδεση χρέους Κεντρικής Κυβέρνησης.....	26
Πίνακας 3.1.3.5 Χρέος Κεντρικής Κυβέρνησης ως προς την υπολειπόμενη φυσική διάρκεια(ποσά σε εκατομ.ευρω).....	27
Πίνακας 3.2.4 Φοροδιαφυγή σε 10 χώρες της Ε.Ε.....	35
Πίνακας 3.2.4.1 Έλεγχοι για την φοροδιαφυγή το 2008.....	336
Πίνακας 1 Εγγεγραμμένοι στο μητρώο του ΟΑΕΔ έως το πρώτο τρίμηνο του 2012.....	63
Πίνακας 3.6.1 Πλεονεκτήματα-μειονεκτήματα ελληνικού τουρισμού.....	55

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Όταν φτάνει κανείς στο τέλος της << Ιθάκης >> του, θα ήταν παράλειψη μεγάλη να μην ευχαριστήσει αυτούς που στάθηκαν πολύτιμοι βοηθοί στον αγώνα του για απόκτηση όλο και μεγαλύτερης γνώσης, ιδιαίτερα όταν αυτό το ταξίδι αφορά γνώση που θα υποστηρίξει την επαγγελματική του σταδιοδρομία.

Θα ήθελα πάνω από όλα να ευχαριστήσω τους γονείς μου για την στήριξη που μου παρείχαν στις προσπάθειές μου κατά την διάρκεια της φοιτητικής μου σταδιοδρομίας.

Δεν θα μπορούσα να μην ευχαριστήσω και τον καθηγητή μου κύριο Σωτηρόπουλο που μου έδωσε την δυνατότητα να διεκπεραιώσω με σαφήνεια την συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία που το θέμα της είναι άκρως επίκαιρο.

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους ανθρώπους που συναναστράφηκα και με υποστήριξαν με τις πολύτιμες γνώσεις και βιώματά τους ώστε η έρευνα μου να ολοκληρωθεί με επιτυχία.

ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην πτυχιακή που ακολουθεί θα δούμε αναλυτικά τον ορισμό και τα στάδια της οικονομικής κρίσης. Ακόμη την διεθνής και ελληνική οικονομία, τις παθογένειες της και τις προτάσεις για την καλύτερευσή της. Πως όμως η οικονομική κρίση είχε αντίκτυπο σε ευρύτερους κλάδους και τι ψυχοσωματικές επιδράσεις είχε στις ζωές των ανθρώπων με σαφήνεια αναφέρονται κυρίως στα κεφάλαια 2,3,4 και 5. Εκτενέστερη αναφορά στο κεφάλαιο 5 αναφέρω τις καταστροφικές επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στον κλάδο της υγείας. Δεν θα μπορούσα να παραλείψω και την κατάρρευση του πολιτικού συστήματος και πως η εξαθλίωση των ανθρώπων έφερε αλλαγές με την ψήφο τους στην αλλαγή του πολιτικού σκηνικού. Τέλος με την έρευνα που έκανα σε κάποιους νέους ανθρώπους θα παρατηρήσετε τα ευρύτερα συναισθήματά τους απέναντι στην κρίση καθώς και πως οραματίζονται το άμεσο/ έμμεσο μέλλον τους.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Έπειτα από την οικονομική κρίση που έπληξε την Αμερική , το φαινόμενο του οικονομικού ντόμινου και της εξάπλωσής της σε όλο τον κόσμο, η επίδρασή της στην ελληνική οικονομία, εμφάνισε το πόσο αδύνατη και γεμάτη παθογένειες είναι.

Αρχικά, πρέπει να εντοπιστούν αυτές οι παθογένειες και να αναλυθούν διότι για να αντιμετωπίσουμε ένα πρόβλημα πρέπει αρχικά να γίνει η αναγνώρισή του και έπειτα να δοθούν διάφορες προτάσεις για την αντιμετώπιση του.

Έτσι στόχος της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι η παρουσίαση μιας όσο τον δυνατόν καλύτερης εικόνας της κατάστασης της ελληνικής οικονομίας και η διατύπωση προτάσεων ώστε να βελτιωθεί η οικονομική κατάσταση της Ελλάδας καθώς και οι αρνητικές ψύχω επιδράσεις των πολιτών της.

Στο πρώτο και δεύτερο κεφάλαιο δίνονται διάφοροι ορισμοί της οικονομικής κρίσης και πως ξεκίνησε η οικονομική κρίση από την Αμερική το 2008 και έφτασε στην Ελλάδα.

Στο τρίτο κεφάλαιο αναλύεται το δημόσιο χρέος της Ελλάδας το οποίο αποτελεί την σημαντικότερη παθογένεια της οικονομίας μας. Επίσης σημαντικό μερίδιο για την κατάσταση της οικονομίας μας έχει η φοροδιαφυγή στην Ελλάδα και η κατάσταση των ασφαλιστικών ταμείων.

Επίσης αναλύεται το φαινόμενο της ανεργίας στην Ελλάδα που αποτελεί σημαντικό κοινωνικό και οικονομικό πρόβλημα. Η ανεργία θα μπορούσε να θεωρηθεί και ως αιτία παθογένειας αλλά και ως αποτέλεσμα της παθογένειας της οικονομίας μας.

Επιπλέον παρουσιάζονται τα προβλήματα που απορρέουν από το φαινόμενο του καταναλωτισμού, τα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί στον τουρισμό αλλά και τα προβλήματα από την εγκληματικότητα και την κακή διαχείριση των φυσικών πόρων από το περιβάλλον της Ελλάδας. Καθώς και προτάσεις για ώστε να αντιμετωπιστούν αυτά τα προβλήματα και να βγει η Ελλάδα από το χάος που φαντάζει σήμερα.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται και οι καταστροφικές συνέπειες που επιφέρει η οικονομική κρίση στην υγεία των πολιτών με τα αυστηρά μέτρα λιτότητας που επέβαλε η κυβέρνηση και η Τροίκα.

Στο πέμπτο κεφάλαιο αναλύεται η οικονομική κρίση που επέφερε αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία των πολιτών, και η κατάρρευση του υγειονομικού συστήματος της χώρας.

Στο έκτο κεφάλαιο αναφέρεται η οικονομική κρίση που επηρέασε και το πολιτικό σύστημα στην Ελλάδα και οι ανακατατάξεις του. Τέλος παρουσιάζεται η έρευνα που έκανε η Pulse Research and Consulting και αφορούσε την συλλογή στοιχείων για τις απόψεις των νέων σχετικά με την τρέχουσα οικονομική κατάσταση της χώρας καθώς και για τα θέματα που τους απασχολούν γενικότερα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο : ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

1.1 ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ-ΟΡΙΣΜΟΣ

Είναι το φαινόμενο κατά το οποίο μια οικονομία χαρακτηρίζεται από μια διαρκή και αισθητή μείωση της οικονομικής της δραστηριότητας (μακροοικονομικά μεγέθη της οικονομίας όπως απασχόληση , εθνικό προϊόν, τιμές, επενδύσεις κτλ).Ο βασικότερος δείκτης της οικονομικής δραστηριότητας είναι οι επενδύσεις οι οποίες όταν αυξομειώνονται συμπαρασύρουν μαζί τους και τα υπόλοιπα οικονομικά μεγέθη.

Εν τούτοις, η έννοια της οικονομικής κρίσης ως πολυδιάστατη που είναι έχει αποδοθεί ποικιλοτρόπως για να περιγράψουν με μία λέξη ότι αντιμετωπίζουν ένα δύσκολο οικονομικό πρόβλημα, ότι διανύουν μια δύσκολη περίοδο οικονομικής ανωμαλίας ή βρίσκονται σε δύσκολη οικονομική φάση. Δηλαδή περιγράφει συνήθως μια απρόβλεπτη οικονομική κατάσταση, η οποία χαρακτηρίζεται από ένταση, αιφνιδιασμό και ανασφάλεια. Μπορεί να αφορά μια επιχείρηση ή και περισσότερες , ένα ολόκληρο κράτος καθώς επίσης να επηρεάσει τις οικονομικές συνθήκες περισσότερων κρατών ταυτόχρονα και πιθανολογείτε ότι θα φέρει δυσμενή αποτελέσματα.

1.1.1 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Κάθε κρίση ανεξάρτητα από την μορφή της , το κράτος ή υπηρεσία ή τον οργανισμό στον οποίο ανακύπτει χαρακτηρίζεται από τα εξής:

- Είναι κλιμακούμενη σε ένταση.
- Επικρατεί υψηλό αίσθημα ανασφάλειας και κινδύνου.
- Επηρεάζονται οι συνήθειες λειτουργίες και ρυθμοί.
- Διακινδυνεύει να πληγεί η δημόσια/διεθνής εικόνα της μονάδας/χώρας.
- Θα καταλήξει σε έλεγχο από τα αρμόδια διακρατικά/-κρατικά όργανα ή και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης(Μ.Μ.Ε).

1.1.2 ΣΤΑΔΙΑ ΖΩΗΣ ΜΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

- Στάδιο διαμόρφωσης της κατάστασης ή προδρόμων συμπτωμάτων.

Συνήθως πριν οδηγηθούμε στην οικονομική κρίση, ορισμένες καταστάσεις ή επισημάνσεις για τις οποίες δεν ληφθούν μέτρα, ενέργειες, παραλείψεις και μια ασυνήθης δραστηριότητα μπορεί να συμβούν. Όλα τα παραπάνω που μπορεί να οδηγήσουν σε εκδήλωση οικονομικής κρίσης καλούνται πρόδρομα συμπτώματα.

- Στάδιο εκδήλωσης-κορύφωσης της κρίσης.

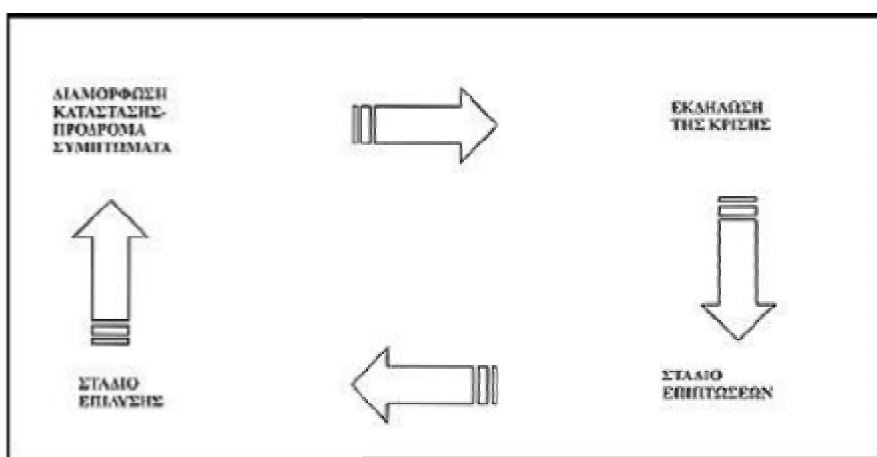
Η περίοδος κατά την οποία κορυφώνεται μια οικονομική κρίση. Διαρκεί όσο χρόνο τα χαρακτηριστικά της οικονομικής κρίσης εκδηλώνονται.

- Στάδιο επιπτώσεων.

Η περίοδος κατά την οποία οι επιπτώσεις από την οικονομική κρίση εκδηλώνονται και οι συνέπειες είναι ορατές.

- Στάδιο επίλυσης-ομαλοποίησης.

Η τελευταία φάση της οικονομικής κρίσης κατά την οποία το σύστημα αρχίζει να ανακτά τους κανονικούς προ κρίσης ρυθμούς.

Σχήμα 1.1.2.1 Στάδια της οικονομική κρίσης

1.1.3 ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Μια οικονομική κρίση έχει καταστροφικές επιπτώσεις τόσο στον ανεπτυγμένο όσο και στον αναπτυσσόμενο κόσμο. Οι επιπτώσεις μπορούν να:

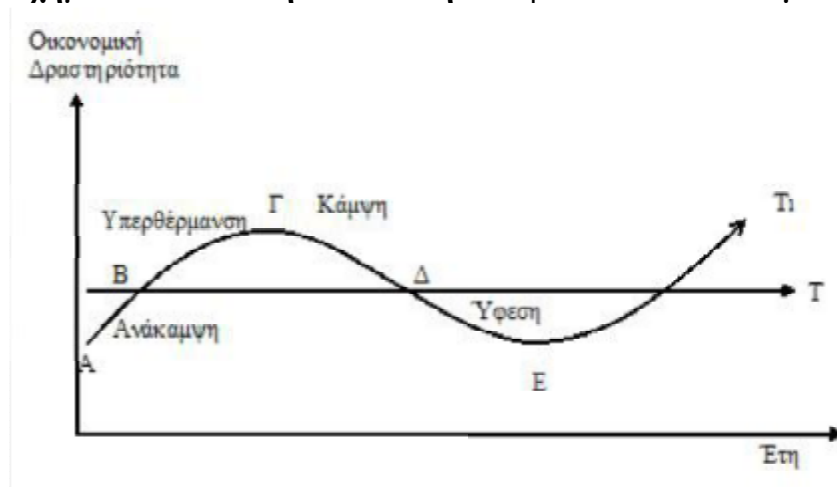
- Επηρεάσουν το διεθνές εμπόριο.

- Επηρεάσουν τα προσωπικά εισοδήματα.
- Δημιουργήσουν μείωση των τιμών και κερδών των επιχειρήσεων.
- Προκαλέσουν μείωση στην αγρό-κτηνοτροφική παραγωγή και στην βιομηχανία.
- Προκαλέσουν αύξηση της ανεργίας.
- Προκαλέσουν πτώχευση των τραπεζών, εταιριών και επιχειρήσεων.
- Προκαλέσουν μείωση ρευστότητας των τραπεζών.

1.2 ΟΙ ΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΚΥΚΛΟΥ

Στο παρακάτω διάγραμμα για την πιο εύκολη κατανόηση παρουσιάζονται οι φάσεις του οικονομικού κύκλου σχηματικά. Όπως βλέπουμε και στο σχήμα ο οικονομικός κύκλος (ΑΕ) αποτελείται από δυο μέρη, την άνοδο ή οικονομική άνθηση(ΑΓ) και την κάθοδο ή οικονομική κρίση. Τόσο η άνοδος όσο και η κάθοδος αποτελούνται από δυο επιμέρους φάσεις. Η άνοδος αποτελείται από την ανάκαμψη(ΑΒ) και την υπερθέρμανση ή αλλιώς κρίση (ΒΓ) ενώ η κάθοδος από την κάμψη (ΓΔ) και την ύφεση(ΔΕ).

Σχήμα 1.2.1 Επίπεδη απεικόνιση των φάσεων του οικονομικού κύκλου

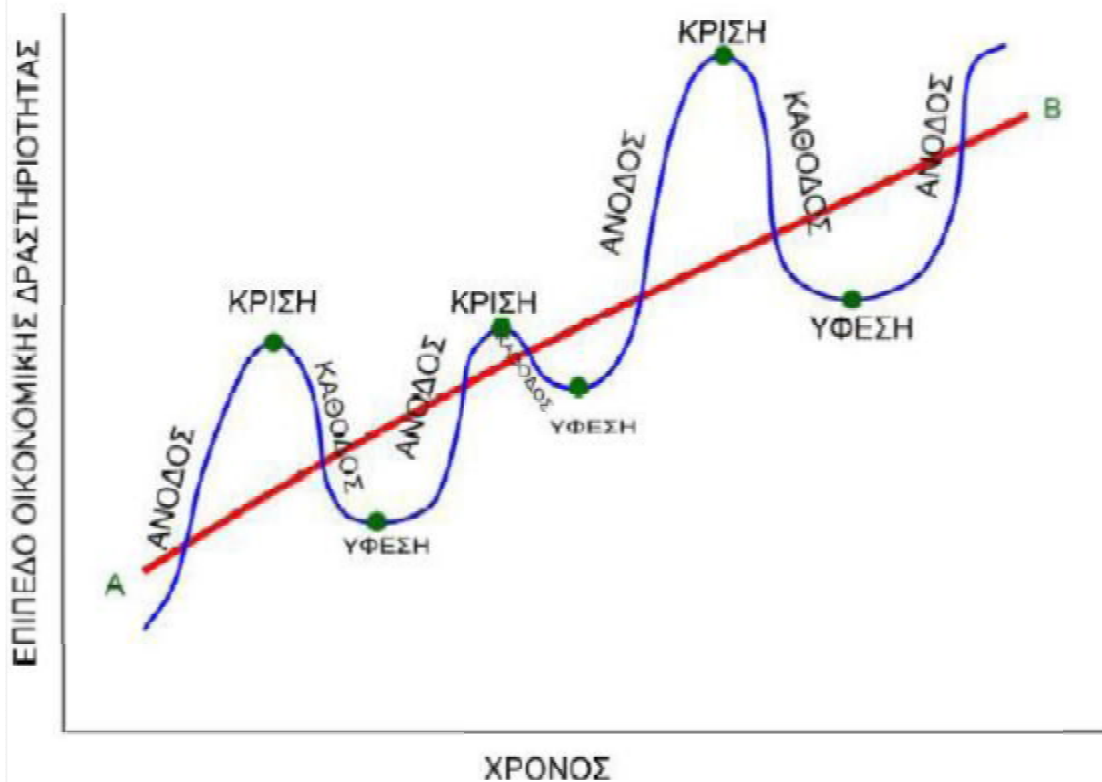

Σχήμα 1.2.1 Επίπεδη απεικόνιση των φάσεων του οικονομικού κύκλου

Παρατηρήσεις:

- ✓ Η γραμμή T δείχνει την μακροχρόνια εξέλιξη της οικονομικής δραστηριότητας της οικονομίας αν δεν υπήρχαν οικονομικές διακυμάνσεις.
- ✓ Η γραμμή T1 δείχνει την πραγματική εξέλιξη της οικονομικής δραστηριότητας της οικονομίας.
- ✓ Κατά την άνοδο ΑΓ όλα τα οικονομικά μεγέθη εκτός της ανεργίας και των αποθεμάτων αυξάνονται. Στην αρχή ανάκαμψη με αργό ρυθμό και στην συνέχεια υπερθέρμανση με γρηγορότερο ρυθμό.
- ✓ Κατά την κάθοδο ΓΕ όλα τα οικονομικά μεγέθη εκτός της ανεργίας και των αποθεμάτων μειώνονται. Στην αρχή κάμψη με γρήγορο ρυθμό και στην συνέχεια ύφεση με πιο αργό ρυθμό.

Εδώ βλέπουμε πραγματικά πως απεικονίζεται ο οικονομικός κύκλος μέσα στον χρόνο.

Σχήμα 1.2.2 Πραγματική απεικόνιση των φάσεων του οικονομικού κύκλου

1.2.1 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΟΔΗΓΟΥΝ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΦΕΣΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΚΑΜΨΗ

§ Η ανισομέρεια που παρατηρείτε μεταξύ της συνολικής προσφοράς και συνολικής ζήτησης προϊόντων υπέρ της πρώτης.

Αυτό δεν συμβαίνει, γιατί η μείωση της προσφοράς προϊόντων στην περίοδο της ύφεσης είναι τόσο μεγάλη ώστε ανατρέπεται το ισοζύγιο υπέρ της προσφοράς και υπέρ της ζήτησης. Η υπερβάλλουσα ζήτηση οδηγεί σε αύξηση των επενδύσεων οι οποίες με την σειρά τους δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας πράγμα που μεταφράζεται σε νέα αύξηση της ζήτησης εξαιτίας των μισθών που χορηγούνται στους εργαζομένους που με την σειρά της πάλι αυξάνει τις επενδύσεις κλπ.

§ Η τεχνολογία και οι καινοτομίες.

Πολλές φορές στην ιστορία της οικονομικής εξέλιξης τα πιο πάνω αναφερθέντα πολλαπλασιαστικά και επιταχυντικά φαινόμενα προήλθαν όχι από μια υπερβάλλουσα ζήτηση αλλά από μια αρχική αύξηση των επενδύσεων εξαιτίας της εξέλιξης της τεχνολογίας και των καινοτομιών.

§ Η επεκτατική πολιτική του κράτους.

Πολλές φορές ιδιαίτερα αν η οικονομική κρίση δεν είναι ιδιαίτερα έντονη, η οικονομία ενδέχεται να οδηγηθεί στην ανάκαμψη από παρεμβατικά μέτρα του κράτους τα οποία γίνονται με σκοπό την ενίσχυση των επενδύσεων(π.χ. δημόσια έργα, μείωση επιτοκίου κλπ) είτε της ζήτησης(μείωση φόρων).

§ Τυχαία γεγονότα

Πολύ σπάνια-τυχαία γεγονότα είναι δυνατόν να οδηγήσουν την οικονομία στην ανάκαμψη όπως π. χ ένας μαζικός επαναπατρισμός πληθυσμού ή μια μαζική είσοδος ξένων επενδύσεων.

1.2.2 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΟΔΗΓΟΥΝ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΕΡΘΕΡΜΑΝΣΗ ΣΤΗΝ ΚΑΜΨΗ

§ Η ανισομέρεια που παρατηρείται μεταξύ της συνολικής προσφοράς και της συνολικής ζήτησης προϊόντων εις βάρος της δεύτερης.

Η υπερβολική αύξηση των επενδύσεων κατά την περίοδο της υπερθέρμανσης δημιουργεί μια υπερπροσφορά προϊόντων η οποία αφού δεν μπορεί να απορροφηθεί έχει σαν αποτέλεσμα την μείωση των επενδύσεων. Η μείωση των επενδύσεων προκαλεί ανεργία που μεταφράζεται σε μείωση μισθών άρα και της συνολικής ζήτησης. Σε αυτήν την περίπτωση τα πολλαπλασιαστικά και επιταχυντικά φαινόμενα λειτουργούν προς την αντίθετη κατεύθυνση έτσι ώστε να σπρώχνουν την οικονομική δραστηριότητα συνεχώς προς τα κάτω.

§ Η περιοριστική πολιτική του κράτους

Πολλές φορές το κράτος στην προσπάθεια του να καταπολεμήσει τον πληθωρισμό που παρατηρείται στην περίοδο υπερθέρμανσης της οικονομίας με μέτρα όπως η αύξηση του επιτοκίου, η αύξηση φόρων κλπ οδηγεί σε μείωση των επενδύσεων σπρώχνοντας την οικονομία γρηγορότερα στην κρίση.

§ Τυχαία γεγονότα

Πολύ σπάνια-τυχαία γεγονότα μπορούν να οδηγήσουν την οικονομία στην κάμψη όπως μια μαζική μετανάστευση πληθυσμού, μια μαζική έξοδος επενδύσεων από την χώρα λόγω πολιτικής αστάθειας.

1.2.3 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΦΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΚΥΚΛΟΥ

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά των φάσεων είναι:

A. Ανάκαμψη

§ **Αύξηση των επενδύσεων**

Επειδή στο στάδιο της ύφεσης η προσφορά των προϊόντων μειώνεται τόσο πολύ έρχεται ένα χρονικό σημείο όπου η συνολική ζήτηση υπερβαίνει την συνολική

προσφορά. Αυτό οδηγεί σε μια αύξηση των επενδύσεων η οποία με την σειρά της σε μια αύξηση της ζήτησης λόγω της αύξησης των μισθών.

§ Μείωση της ανεργίας

Η μείωση της ανεργίας έρχεται σαν φυσικό επακόλουθο της αύξησης των επενδύσεων.

§ Φυσιολογικός πληθωρισμός

Μια μικρή αύξηση των τιμών αποτελεί επίσης φυσικό επακόλουθο της αύξησης της ζήτησης. Όταν μιλάμε για φυσιολογικό πληθωρισμό εννοούμε μια αύξηση τιμών της τάξεως μέχρι και 2%.

B.ΥΠΕΡΘΕΡΜΑΝΣΗ

§ Υπερβολική αύξηση των επενδύσεων

Τα πολλαπλασιαστικά φαινόμενα που δημιουργούνται εντός της οικονομίας οδηγούν σε υπεραισιοδοξία τους επιχειρηματίες που προβαίνουν σε αλόγιστες επενδύσεις.

§ Φυσιολογική ανεργία

Εξαιτίας των υπερεπενδύσεων η οικονομία πλησιάζει ή και φτάνει στην πλήρη απασχόληση. Η κυκλική ανεργία τείνει να μηδενιστεί και η μόνη μορφή ανεργίας που υπάρχει είναι αυτή που δεν εξαρτάται από τις επενδύσεις άλλα από άλλους παράγοντες όπως η ανεργία της τριβής, η εποχιακή και η τεχνολογική.

§ Έντονος πληθωρισμός

Το γεγονός ότι η ανεργία μειώνεται στο ελάχιστο και ο συντελεστής εργασίας σπανίζει οδηγεί σε μεγάλες αυξήσεις σε μισθούς με αποτέλεσμα να παρουσιάζονται έντονα πληθωριστικά φαινόμενα.

Γ.ΚΑΜΨΗ

§ Μείωση των επενδύσεων

Η υπερβολική αύξηση των επενδύσεων κατά την περίοδο της υπερθέρμανσης δημιουργεί μια υπερπροσφορά προϊόντων η οποία αφού δεν μπορεί να απορροφηθεί έχει σαν αποτέλεσμα την μείωση των επενδύσεων.

§ Εμφάνιση της κυκλικής ανεργίας

§ Πτώση των τιμών των προϊόντων

Εξαιτίας της ανεργίας προκύπτει μείωση των μισθών, η συνολική αγοραστική δύναμη της οικονομίας μειώνεται πράγμα που οδηγεί σε μείωση τιμών.

Δ.ΥΦΕΣΗ

§ Περαιτέρω μείωση των επενδύσεων

Εξαιτίας των παραπάνω εξελίξεων έρχεται η χρονική στιγμή όπου η οικονομία εισέρχεται πλέον στο στάδιο της ύφεσης πράγμα που οδηγεί σε περαιτέρω συρρίκνωση των επενδύσεων.

§ Εκτεταμένη ανεργία

§ Περαιτέρω πτώση των τιμών

Η ανεπαρκής ζήτηση αγαθών εξαιτίας της εκτεταμένης ανεργίας οδηγεί σε νέα πτώση των τιμών. Αυτό θα γίνεται μέχρι του σημείου που η συνολική προσφορά προϊόντων θα έχει μειωθεί τόσο πολύ ώστε να ανατραπεί το ισοζύγιο εις βάρος της προσφοράς και υπέρ της ζήτησης. Η υπερβάλλουσα αυτή σε σχέση με την προσφορά ζήτηση θα οδηγήσει την οικονομία στην ανάκαμψη έτσι ώστε να ξεκινήσει ένας νέος οικονομικός κύκλος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

2.1 Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

2.1.1 ΠΩΣ ΞΕΚΙΝΗΣΕ Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΤΟ 2007

Η διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση του 2007 έχει ως γενεσιουργό της Η.Π.Α. Πρόκειται για ένα φαινόμενο ντόμιο κατάρρευσης των μεγάλων τραπεζών παγκοσμίως και προσπάθειας τόνωσης της ρευστότητάς τους από τις κεντρικές τράπεζες παράλληλα με την άσκηση κατάλληλης νομισματικής πολιτικής διεθνώς.

Η κρίση αυτή έρχεται μετά από 78 χρόνια από την τελευταία μεγάλη κρίση του 1929 αλλά και παλαιότερες πετρελαϊκές κρίσεις. Χαρακτηριστικά αυτής της γενικευμένης κατάστασης είναι ο κίνδυνος κατάρρευσης τραπεζών από φημολογία, πώληση άλλων σε ιδιαίτερα χαμηλό τίμημα αλλά κυρίως άσκηση νομισματικής πολιτικής από ΗΠΑ και Ευρωπαϊκή Ένωση με σκοπό την διάσωση χρηματοοικονομικού συστήματος και όχι για διασφάλιση των τιμών όπως παραδοσιακά οφείλουν να πράττουν.

Η σημερινή κρίση ξεκίνησε από την φούσκα των παρακάτω τριών παραγόντων:

§ Η φούσκα στις τιμές των ακινήτων σε πολλές περιοχές των ΗΠΑ

Η οποία διευκόλυνε την υπερκατανάλωση (μέσω δανεισμού βασισμένου στην υπεραξία των ακινήτων το αποκαλούμενο mortgage equity withdrawal), με αποτέλεσμα την υπερθέρμανση της οικονομίας και την αύξηση του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών όπως πολλές φορές συμβαίνει σε παρόμοιες κρίσεις. Στην περίοδο 2000-2006 οι τιμές των κατοικιών αυξήθηκαν πάνω από 100% άλλα έκτοτε έχουν σταθεροποιηθεί και από το 2007 μειωθεί κατά περίπου 13% ενώ η πτώση συνεχίζεται.

Από 9% των συνολικών στεγαστικών δανείων το 2003 σε 24% το 2007 δηλαδή μια αχαλίνωτη πιστωτική επέκταση σε κατηγορίες νοικοκυριών που υπό κανονικές συνθήκες δεν θα έπρεπε να έχουν δανειοδοτηθεί. Κύριες αιτίες ανόδου των subprime είναι: η άνοδος των επιτοκίων το διάστημα 5/2004-6/2006 όταν το επιτόκιο παρέμβασης της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ αναρριχήθηκε από το πολύ χαμηλό ύψος του 1,00% στο 5,25% με αποτέλεσμα τα νοικοκυριά που είχαν δανειστεί με κυμαινόμενο επιτόκιο να αντιμετωπίζουν όλο και μεγαλύτερες μηνιαίες δόσεις και πολλά από αυτά να μην μπορούν να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους. Δεύτερη αιτία υπήρξε η πίεση του ανταγωνισμού που ώθησε τις τράπεζες να χορηγούν δάνεια σε νοικοκυριά με γνωστό προβληματικό παρελθόν στην αποπληρωμή, έχοντας ως ασφαλιστική δικλείδα την μελλοντική ανατίμηση της κατοικίας. Οι τράπεζες αναλάμβαναν το χρέος με την αρχική τράπεζα παρέχοντας έτσι δάνεια υψηλού πιστωτικού κινδύνου και στηρίζοντας τα νοικοκυριά με χαμηλά ή με μηδενικά επιτόκια για ένα μικρό αρχικά αργό χρονικό διάστημα. Τρίτη αιτία ήταν η δυνατότητα μεταφοράς του υψηλού πιστωτικού κινδύνου εκτός ισολογισμού σε τρίτους επενδυτές μέσω τιτλοποιήσεων γεγονός που έκανε τις τράπεζες αδιάστακτες στην χορήγηση δανείων υψηλού πιστωτικού κινδύνου. Οι τράπεζες παρείχαν δάνεια με μόνη εγγύηση την αναμενόμενη αύξηση της τιμής της κατοικίας ενώ διευκόλυναν τα νοικοκυριά με ελκυστικά χαμηλά επιτόκια στα πρώτα χρόνια τα οποία όμως θα αναπροσάρμοζαν στην συνέχεια. Πολλές φορές οι τράπεζες αναλάμβαναν να πληρώσουν το δάνειο του νοικοκυριού από άλλη τράπεζα επειδή το νοικοκυριό είχε πρόβλημα αποπληρωμής. Και είχε πρόβλημα αποπληρωμής καθώς με την άνοδο των επιτοκίων της περιόδου 5/2004-6/2006 οι μηνιαίες δόσεις αυξάνονταν. Η έντονη αναζήτηση νέων πελατών από τις τράπεζες φαίνεται και από το γεγονός ότι τα περιθώρια επιτοκίων για τα μη φερέγγυα νοικοκυριά διαρκώς μειώνονταν.

Οι τιτλοποιήσεις έδωσαν την δυνατότητα στις τράπεζες να ξεφορτώνονται το ρίσκο και να αποκτούν ρευστότητα για νέα δάνεια. Οι τράπεζες πλέον παίζουν απλό διαμεσολαβητικό ρόλο στα στεγαστικά δάνεια ενώ με τις τιτλοποιήσεις προάγουν αυτόνομα την πιστωτική επέκταση και αυξάνουν την ποσότητα χρήματος στην οικονομία. Οι τιτλοποιήσεις παράγουν οικονομική αξία αφού προσφέρουν το ύψος εκείνου του ρίσκου όπου κάθε επενδυτής επιθυμεί να απορροφήσει.

2.1.2 ΟΙ ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ Η ΚΡΙΣΗ ΕΠΕΚΤΑΘΗΚΕ ΣΕ ΜΕΓΑΛΟ ΒΑΘΜΟ

- Τα σύνθετα αυτά ομόλογα ήταν διασκορπισμένα σε όλο το χρηματοοικονομικό σύστημα, στις ασφαλιστικές εταιρίες, στις επενδυτικές τράπεζες, εντός και εκτός των ΗΠΑ. Μάλιστα φαίνεται ότι αυτοί οι φορείς παρακρατούσαν και το τμήμα του τίτλου με το μεγαλύτερο ρίσκο για να απολαμβάνουν τις υψηλότερες αποδόσεις.
- Τα σύνθετα ή δομημένα ομόλογα ήταν τόσο πολύπλοκα ώστε στην περίπτωση χρεοκοπίας κανείς δεν γνώριζε με σαφήνεια την ακριβή κατανομή των απωλειών. Κατά συνέπεια υπήρχε δισταγμός των αντισυμβαλλόμενων τραπεζών ιδιαίτερα για μακρά χρονικά διαστήματα επειδή υπήρχε έλλειμμα πληροφορίας για

την έκθεσή του στα ομόλογα αυτά. Η ρευστότητα στην διατραπεζική αγορά περιορίστηκε και σχεδόν εκμηδενίστηκε. Η έλλειψη ρευστότητας οδήγησε τις κεντρικές τράπεζες σε παρεμβάσεις παροχής ρευστότητας.

- Οι τίτλοι αυτοί χρησιμοποιούνται και ως ενέχυρο για περαιτέρω δανεισμό. Όταν η αξία του ενέχυρου μειώνεται ο δανειζόμενος καλείται να αναπληρώσει την απώλεια με την καταβολή μετρητών ιδιαίτερα επειδή οι παραπάνω χρηματοοικονομικοί ενδιαμέσοι είχαν υψηλούς συντελεστές μόχλευσης. Η έλλειψη μετρητού οδηγεί στην αναγκαστική πώληση των θέσεων των επενδυτών γεγονός που πιέζει τις τιμές προς τα κάτω. Ορισμένοι οργανισμοί εμφάνισαν και θέματα όχι απλά ρευστότητας αλλά και φερεγγυότητας .
- Στην συνέχεια οι αξιολογικοί οίκοι αισθάνθηκαν την πίεση για την αστοχία τους στις προηγούμενες αξιολογήσεις και έγιναν ελαφρώς αυστηρότεροι υποβαθμίζοντας ορισμένα προϊόντα και επιτείνοντας την πτώση των τιμών.
- Τα διεθνή λογιστικά πρότυπα επιβάλλουν στις τράπεζες την αποτίμηση του ισολογισμού τους με τιμές αγοράς γεγονός που επιδεινώνει την εικόνα τους προς τους επενδυτές και οδηγεί σε περαιτέρω πωλήσεις των μετοχών τους.

2.2 ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΑΔΙΕΞΟΔΟ

2.2.1 ΠΩΣ ΕΜΦΑΝΙΣΤΗΚΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

Η παγκοσμιοποίηση έπαιξε σημαντικό ρόλο στην ραγδαία εξάπλωση της οικονομικής κρίσης από την Αμερική στον υπόλοιπο κόσμο και ακόλουθα στην Ελλάδα. Η οικονομική κατάσταση που επικρατούσε παγκοσμίως με το τραπεζικό σύστημα να καταρρέει, με μείωση της ανάπτυξης, τα επιτόκια να ανεβαίνουν κλπ, επηρέασαν την προβληματική ελληνική οικονομία. Η ελληνική κυβέρνηση δανείζεται κάθε χρόνο για να καλύψει τις ανάγκες του δημοσίου αλλά και τους τόκους του εξωτερικού χρέους. Έτσι σε μια περίοδο όπου οι πιστώσεις έχουν σταματήσει είναι δύσκολο για να βρει η ελληνική κυβέρνηση τα δανεικά που χρειάζεται ή τα βρίσκει με πολύ δυσβάστακτο επιτόκιο.

Οι ελληνικές τράπεζες επίσης δεν βρίσκουν εύκολα δανεικά από το διεθνές σύστημα με αποτέλεσμα να αυξήσουν τα επιτόκια και να μειώσει ως και να σταματήσει τα δάνειά της σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τα νοικοκυριά να αδυνατούν να πληρώνουν τις δόσεις τους. Οι τράπεζες αρχίζουν τις κατασχέσεις σε σπίτια-αυτοκίνητα και τα νοικοκυριά περιορίζουν την κατανάλωσή τους γιατί δεν έχουν χρήματα. Οι επιχειρήσεις δυσκολεύονται να πληρώσουν και κάνουν απολύσεις ή μείωση μισθών ενώ άλλες κλείνουν. Όσοι έχουν υποστεί μείωση μισθών ή έχουν χάσει τις δουλειές τους δεν έχουν εισόδημα ή έχουν μειωμένο με αποτέλεσμα να μην μπορούν να πληρώνουν τις δόσεις και να μην καταναλώνουν. Έτσι πέρασε η διεθνής οικονομική κρίση στην Ελλάδα και τις τράπεζες στην πραγματική οικονομία και τα νοικοκυριά.

Αυτή η οικονομική κρίση ήταν η αφορμή ή η αιτία να παρουσιαστούν και να διογκωθούν οι παθογένειες της ελληνικής οικονομίας. Οι παθογένειες αυτές παρουσιάζονται ως εξής :

§ Δημόσιο χρέος

§	Φοροδιαφυγή
§	Η κατάρρευση των ασφαλιστικών ταμείων
§	Ανεργία
§	Καταναλωτισμός
§	Τουρισμός
§	Περιβάλλον
§	Εγκληματικότητα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΟΙ ΠΑΘΟΓΕΝΕΙΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

3.1 ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ

Το πόσο δανείζεται μία χώρα μπορεί να μας δείξει το πόσο καλά πάει ή όχι η οικονομία της. Σημείο αναφοράς αποτελεί το ΑΕΠ καθώς χρησιμοποιείται ως βάση για να καθορίσουμε το ποσό του δημόσιου χρέους. Για παράδειγμα το 2009 το ποσοστό του δημόσιου χρέους ήταν 114,6% με νούμερα αυτό απεικονίζεται ως εξής: το ΑΕΠ της χώρας μας ήταν 237.508 εκατομμύρια ευρώ και το δημόσιο χρέος ήταν 272.300 εκατομμύρια ευρώ. Δηλαδή η Ελλάδα χρωστάει το ΑΕΠ του 2009 συν 14,6% επιπλέον.

Προτού κάνουμε λόγο για το δημόσιο χρέος πρέπει να αναλύσουμε πως δημιουργείται το έλλειμμα και το χρέος.

▼ Έλλειμμα είναι η διαφορά συνολικών εσόδων-εξόδων σε μια χρονική περίοδο(1 χρόνο)

▼ Δημόσιο χρέος είναι το σύνολο της οφειλής σε χρηματικές μονάδες του ευρύτερου δημόσιου τομέα (Γενικής κυβέρνησης, που είναι η κεντρική κυβέρνηση, η Τοπική αυτοδιοίκηση και οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης). Δημιουργείται από τα πρωτογενή ελλείμματα και τους τόκους που πληρώνει το κράτος που δανείζεται. Αυξάνεται από έτος σε έτος κατά το ποσό που ο ετήσιος προϋπολογισμός παρουσιάζει έλλειμμα και μειώνεται κατά το ποσό που παρουσιάζει πλεόνασμα.

Η σχέση μεταξύ ελλείμματος-χρέους είναι αμφίδρομη: το έλλειμμα σε ένα δεδομένο έτος αυξάνει το χρέος που έχει συσσωρευτεί από τα προηγούμενα έτη άλλα και το συσσωρευμένο χρέος προηγούμενων ετών αυξάνει το έλλειμμα στο τρέχον έτος. Το δεύτερο συμβαίνει γιατί οι πληρωμές τόκων που αφορούν το χρέος το οποίο έχει συσσωρευτεί από προηγούμενα έτη αποτελούν δαπάνη κατά το τρέχον έτος και προστίθεται στο έλλειμμα αυτού του έτους.

3.1.1 ΠΩΣ ΔΙΟΓΚΩΘΗΚΕ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ

Το δημόσιο χρέος άρχισε να δημιουργείται να αυξάνεται την δεκαετία του 80 και συνέχισε να αυξάνεται και την δεκαετία του 90 και μέχρι σήμερα.

Στον πίνακα 3.3.1.1 βλέπουμε την πορεία του ελλείμματος στην Ελλάδα ανά δεκαετία από το 1960-2009.Το έλλειμμα εκφράζεται ως ποσοστό μεγέθους της ελληνικής οικονομίας και υπολογίζεται κατά μέσο όρο στο διάστημα των δέκα ετών. Το μέγεθος της οικονομίας υπολογίζεται με βάση το ΑΕΠ δηλαδή το σύνολο της αξίας των αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται στην Ελλάδα.

ΠΗΓΗ ΟΟΣΑ

ΔΕΚΑΕΤΙΑ	1960-1969	1970-1979	1980-1989	1990-1999	2000-2009
ΔΗΜΟΣΙΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΩΣ ΤΙΣ % ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΕΠ	- ,6	1,2	8,1	8,4	5,9

Πίνακας 3.1.1.1 Το Δημόσιο έλλειμμα ως τις % επί του ΑΕΠ στις δεκαετίες

Στις δεκαετίες 1960-1970 το έλλειμμα της Ελλάδας ήταν σε χαμηλά επίπεδα και ουσιαστικά τα έσοδα με τα έξοδα ήταν ισοσκελισμένα. Την δεκαετία του 1980 το έλλειμμα αυξήθηκε δραματικά καθώς τα έξοδα υπερέβησαν των εσόδων κατά 8,1 του ΑΕΠ κατά μέσο όρο κάθε χρόνο κατά την διάρκεια της συγκεκριμένης δεκαετίας. Επίσης και στις άλλες δεκαετίες το έλλειμμα θα παραμείνει σε υψηλά επίπεδα.

Ως αποτέλεσμα αυτής της συνεχόμενης αύξησης του ελλείμματος είχαμε την διόγκωση του συνολικού χρέους. Το πώς έγινε αυτό απεικονίζεται με νούμερα στον πίνακα 3.1.1.2.

ΠΗΓΗ ΟΟΣΑ

ΔΕΚΑΕΤΙΑ	1970-1979	1980-1989	1990-1999	2000-2009
ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ % ΤΟΥ ΑΕΠ	26	71	101,5	115,1

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1.1.2 Το δημόσιο χρέος ως τις % επί του ΑΕΠ στις δεκαετίες.

Τα υψηλά ελλείμματα στην δεκαετία του 1980 οδήγησαν σε μεγάλη αύξηση του χρέους. Το 1980 είχε φτάσει στο ύψος του 26% του ΑΕΠ, το 1990 στο 71% του ΑΕΠ, το 2000 ξεπέρασε το 100%. Στα τέλη του 2000 το δημόσιο χρέος αγγίζει το 115,1 %.

3.1.2 ΠΩΣ ΕΠΗΡΡΕΑΣΤΗΚΕ Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ

Στον πίνακα 3.1.2.1 παρουσιάζεται κατά μέσο όρο η κατανάλωση και η επένδυση ως ποσοστό επί του ΑΕΠ για κάθε δεκαετία.

ΠΗΓΗ ΟΟΣΑ

ΔΕΚΑΕΤΙΑ	1970-1979	1980-1989	1990-1999	2000-2009
----------	-----------	-----------	-----------	-----------

ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΩΣ ΕΠΙ ΤΙΣ % ΤΟΥ ΑΕΠ	77,2	85,1	90,1	88,8
ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΩΣ ΕΠΙ ΤΙΣ % ΤΟΥ ΑΕΠ	30,7	23	29,6	22,6

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1.2.1 Κατανάλωση και επένδυση ως επί της % του ΑΕΠ στις δεκαετίες

Την δεκαετία του 1980 αυξήθηκε σημαντικά η κατανάλωση σε σχέση με την δεκαετία του 1970. Ενώ οι επενδύσεις μειώθηκαν κατά το ίδιο περίπου ποσοστό. Αυτό σημαίνει ότι οι Έλληνες πολίτες καταναλώνουν περισσότερο ενώ το μικρότερο ποσοστό δαπανούνταν για παραγωγικές επενδύσεις όπως η κατασκευή εργοστασίων αυτοκινητόδρομων κλπ. Τα δύο αυτά φαινόμενα οφείλονταν σε μεγάλο ποσοστό στην αύξηση του δημόσιου χρέους και τον τρόπο που οι εκάστοτε κυβερνήσεις δαπανούσαν τα χρήματα τα οποία δανείστηκαν. Το ποσοστό των χρημάτων που δαπανήθηκαν σε έργα υποδομής άγγιξε το 25% του συνόλου. Το μεγαλύτερο ποσοστό δαπανήθηκε για αύξηση μισθοδοσίας στον δημόσιο τομέα και συνταξιοδοτικών δαπανών. Έτσι είχαμε ως αποτέλεσμα περισσότερους δημοσίους υπαλλήλους με υψηλότερους μισθούς και περισσότερους συνταξιούχους με υψηλότερη σύνταξη. Η αύξηση της κατανάλωσης οφείλονταν στο γεγονός ότι οι παραλήπτες του κρατικού χρήματος λόγω της αύξησης του εισοδήματός τους καταναλώναν περισσότερο. Οι επενδύσεις μειώθηκαν γιατί υπήρχαν λιγότερα ιδιωτικά κεφάλαια για την χρηματοδότησή τους. Η κυβέρνηση δανειζόταν πουλώντας ομόλογα τους Έλληνες πολίτες οι οποίοι ουσιαστικά μοιραζόταν τις αποταμιεύσεις τους μεταξύ κρατικών ομολόγων και ομολόγων κρατικών επιχειρήσεων. Ως εκ τούτου, σημειώθηκε μείωση των διαθέσιμων αποταμιεύσεων για την χρηματοδότηση παραγωγικών επενδύσεων από ιδιωτικές επιχειρήσεις. Και δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος των χρημάτων που αντλούσε η κυβέρνηση από έκδοση ομολόγων δεν δαπανούταν σε δημόσια έργα υποδομής, το σύνολο των παραγωγικών επενδύσεων του κρατικού και ιδιωτικού τομέα μειώθηκε.

3.1.3 ΓΙΑΤΙ Η ΕΛΛΑΔΑ ΕΙΝΑΙ ΥΠΕΡΧΡΕΩΜΕΝΗ ΣΕ ΞΕΝΟΥΣ

Το εξωτερικό χρέος της Ελλάδας το οποίο ορίζεται ως το ποσό που χρωστάει στους ξένους ανέρχονταν το 2009 σε ποσοστό 82,5% επί του ΑΕΠ. Μια χώρα συσσωρεύει εξωτερικό χρέος όταν η κυβέρνησή της ή ο ιδιωτικός της τομέας (ιδιωτικές επιχειρήσεις και πολίτες) δανείζονται από ξένους. Όταν μια χώρα δανείζεται από το εξωτερικό καταναλώνει περισσότερα από ό,τι παράγει. Η επιπλέον αυτή κατανάλωση προέρχεται από εισαγωγές τις οποίες μπορεί να κάνει η χώρα από ξένους χρησιμοποιώντας τα χρήματα τα οποία δανείστηκε από αυτούς. Οι Έλληνες πολίτες καταναλώναν εισαγόμενα αγαθά με χρήματα που δανειζόταν η κυβέρνησή τους από το εξωτερικό. Τα χρήματα αυτά διοχετευόταν στους Έλληνες πολίτες μέσω των μισθών των δημοσίων υπαλλήλων, των πληρωμών των προμηθευτών του κράτους, των συντάξεων, των επιδομάτων κλπ. Έτσι λόγω των υψηλότερων εισοδημάτων οι Έλληνες πολίτες καταναλώναν περισσότερο και στο σύνολό της η Ελλάδα καταναλώνει περισσότερα από ό,τι παράγει.

Με την βοήθεια του πίνακα 3.1.2.1 και του πίνακα 3.1.3.1 θα έχουμε μια πιο σαφή εικόνα της εξέλιξης του εξωτερικού χρέους κατά τις δυο τελευταίες δεκαετίες.

ΠΗΓΗ ΟΟΣΑ

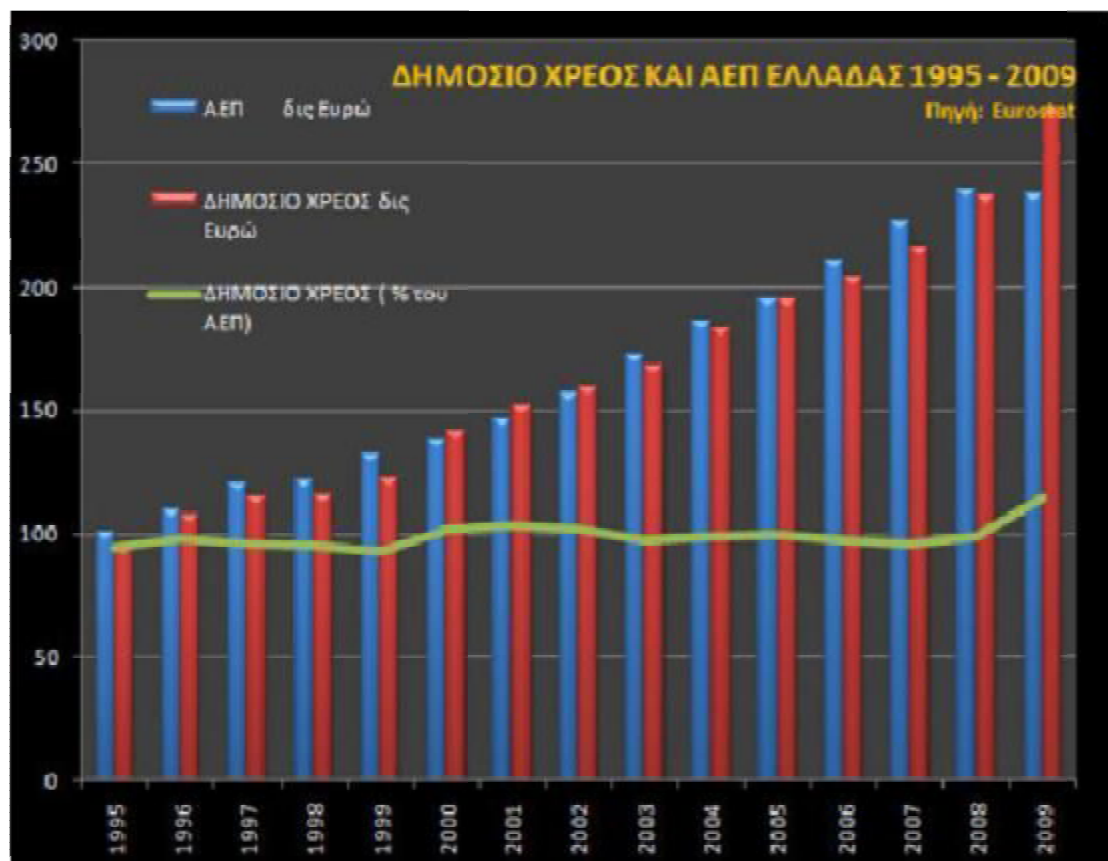
ΔΕΚΑΕΤΙΑ	1990-1999	2000-2009
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ(ΕΞΑΓΩΓΕΣ- ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ)ΩΣ % ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΕΠ	-10,7	-11,4
ΚΑΘΑΡΟΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ ΩΣ % ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΕΠ	4,1	10,2

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1.3.1 Εμπορικό ισοζύγιο και καθαρός δανεισμός ως τις % επί του ΑΕΠ

Η πρώτη σειρά στον πίνακα 3.1.3.1 αφορά το εμπορικό ισοζύγιο το οποίο προκύπτει αφαιρώντας τις εισαγωγές από τις εξαγωγές. Κατά τις τελευταίες δύο δεκαετίες (παλιότερα σε μικρότερο βαθμό) το εμπορικό ισοζύγιο ήταν αρνητικό δηλαδή οι εισαγωγές ήταν μεγαλύτερες από τις εξαγωγές. Επίσης αυτό σημαίνει ότι η Ελλάδα καταναλώνει και επένδυει περισσότερο από ότι παράγει. Η επιπλέον κατανάλωση και επενδύσεις προέρχονται από εισαγωγές οι οποίες ξεπερνούν τις εξαγωγές.

Η Ελλάδα ήταν σε θέση να εισάγει περισσότερο από ότι εξήγαγε εξαιτίας του εξωτερικού δανεισμού της. Κατά την διάρκεια του 1990 το ετήσιο ποσοστό δανεισμού ανερχόταν κατά μέσο όρο σε 4,1 επί του ΑΕΠ. Αν και αυτό το ποσοστό είναι υψηλό αυξήθηκε ακόμη περισσότερο αγγίζοντας το 10,2 κατά την δεκαετία του 2000. Και όπως ήταν φυσικό το εξωτερικό χρέος αυξήθηκε ραγδαία από 42,7 που ήταν το 2000 σε 82,5 % το 2009.

Επίσης η Ελλάδα χρεώθηκε περισσότερο την δεκαετία του 2000 διότι εισήγαγε περισσότερα σε σχέση με τις εξαγωγές της παρότι ήταν ήδη χρεωμένη. Αξίζει να σημειωθεί ότι δυο ήταν οι λόγοι που την δεκαετία 2000 αυξήθηκε ραγδαία το εξωτερικό χρέος. Ο πρώτος λόγος ήταν η διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων και ο δεύτερος η απροθυμία των Ελλήνων για αποταμίευση καθώς τα επιτόκια ήταν πολύ χαμηλά. Έτσι οι αποταμιεύσεις επαρκούσαν ώστε να δανειστεί ο ιδιωτικός τομέας (επιχειρήσεις-νοικοκυριά) και όχι στο να δανειστεί και το κράτος μέσω κρατικών ομολόγων. Επομένως η κυβέρνηση στράφηκε στην λύση του εξωτερικού για να ικανοποιήσει τις οικονομικές τις ανάγκες.

Διάγραμμα 3.1.3.2 Δημόσιο χρέος και ΑΕΠ Ελλάδας 1995-2009

Το χρέος με νόμμερα το 2010.

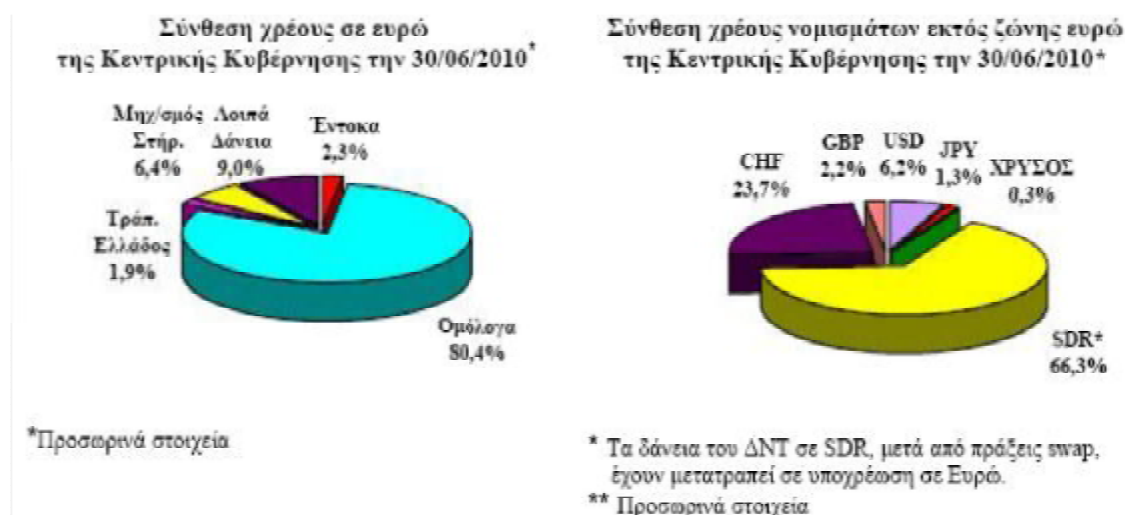
Α. Στοιχεία Χρέους Κεντρικής Κυβέρνησης

Σύνθεση Χρέους Κεντρικής Κυβέρνησης (ποσά σε εκατ. Ευρώ)		
	31/03/2010	31/06/2010
ΥΨΟΣ ΧΡΕΟΥΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	310.384,06	316.954,67
Α.ΣΤΑΘΕΡΟΥ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ	75,8%	70,1%
ΚΥΜΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ	24,2%	29,9%
Β.ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΙ		

ΜΟ	95,1%	89,0%
ΜΗ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΙΜΟ	4,9%	11,0%
Γ.ΣΕ ΕΥΡΩ	99,6%	98,7%
ΣΕ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΜΗ ΕΥΡΩΖΩΝΗΣ	0,4%	1,3%
ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΤΟΥ Ε.Δ (ΣΕ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΕΥΡΩ)	7.159,8	7.465,3

Πίνακας 3.1.3.3. Στοιχεία Χρέους Κεντρικής Κυβέρνησης

Το δημόσιο χρέος μέχρι το δεύτερο εξάμηνο του 2010 αγγίζει το ποσό των 316.954.67 εκατομμύρια ευρώ ή το 115,1% επί του ΑΕΠ και το έλλειμμα το 13,6% επί του ΑΕΠ.

Διάγραμμα 3.1.3.4 Σύνθεση χρέους Κεντρικής Κυβέρνησης

Το 80,4% της σύνδεσης του δημόσιου χρέους σε ευρώ είναι σε ομόλογα, το 9% σε λοιπά δάνεια, το 6,4% σε μηχανισμό στήριξης ενώ το 2,3% και το 1,9% έντοκα γραμμάτια και στην τράπεζα Ελλάδα αντίστοιχα.

	31/03/2010	%	30/06/2010	%
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ	310.384,06	100%	316.954,67	100%
ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΟ	37.067,90	11,90	27.218,12	8,60%

(1 ΕΤΟΣ)		%		
ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΟ	110.397,46	35,60	126.737,22	40,00
(1-5 ΕΤΗ)		%		%
ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΜΟ	162.918,70	52,50	162.999,33	51,40
(ΑΝΩ ΤΩΝ 5 ΕΤΩΝ)		%		%

Πίνακας 3.1.3.5 Χρέος Κεντρικής Κυβέρνησης ως προς την υπολειπόμενη φυσική διάρκεια (ποσά σε εκατ. ευρώ)

Ως προς την υπολειπόμενη φυσική διάρκεια το χρέος της κεντρικής κυβέρνησης το δεύτερο τρίμηνο του 2010 αποτελείται το 51,4% του χρέους σε μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις ενώ το 40% και το 8,6% του χρέους σε μεσοπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.

3.1.4 ΑΛΛΟΙ ΛΟΓΟΙ ΠΟΥ ΑΥΞΗΣΑΝ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ ΣΕ ΑΥΤΕΣ ΤΙΣ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΔΕΚΑΕΤΙΕΣ

Οι υπόλοιποι λόγοι που αύξησαν το έλλειμμα και κατά συνέπεια το δημόσιο χρέος είναι:

- Φοροδιαφυγή
- Τεράστια ποσά για αμυντικές δαπάνες
- Ζημιογόνοι και πολλοί κρατικοί οργανισμοί
- Διαφθορά στο δημόσιο
- Συνταξιοδοτικό σύστημα

3.1.5 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΩΣΤΕ ΝΑ ΜΕΙΩΘΕΙ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΚΑΙ ΧΡΕΟΣ

Τα μέτρα αυτά θα έχουν διπλό αποτέλεσμα. Πρώτον όταν θα ολοκληρωθούν θα αυξήσουν τον ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης κατά τουλάχιστον 4% τον χρόνο επιτρέποντας έτσι στην Ελλάδα όχι μόνο να ικανοποιήσει τις δανειακές τις υποχρεώσεις άλλα κάνοντας βαθιές και πρωτάκουστες τομές όπως να βελτιώσει σημαντικά την παραγωγικότητα και την διεθνή ανταγωνιστικότητά της και να μπει σε σταθερή τροχιά ευημερίας. Και δεύτερον όντας πιστευτά θα αντιστρέψουν τις προσδοκίες του Ελληνικού λαού και της διεθνούς κοινής γνώμης για το μέλλον της χώρας.

Η επιπλέον κραυγαλέα από τις αδυναμίες της ελληνικής οικονομίας είναι ότι το 2009 οι Έλληνες κατανάλωσαν 12% πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ ενώ το εισόδημά τους ήταν 5% κάτω του μέσου όρου, η παραγωγικότητα της εργασίας 20% χαμηλότερη και μόνο το 39% των κατοίκων εργάζονταν σε αντίθεση με την ΕΕ που ήταν το 43%. Ελλειμματικά ισοζύγια, μεταβιβάσεις από την ΕΕ καθώς και εξωτερικά δάνεια χρηματοδοτούσαν την υψηλή κατανάλωση μέχρι που στέρεψαν. Η δραματική ύφεση που ακολούθησε χαμηλώνει τα εισοδήματα των Ελλήνων από 22 χιλιάδες ευρώ κατά κεφάλι σε 17-18 χιλιάδες ευρώ στο επίπεδο που αναλογεί στην παραγωγικότητα και απασχόληση της χώρας. Μισθοί και

συντάξεις θα μειωθούν κατά 25% . Η απασχόληση στον ιδιωτικό τομέα θα μειωθεί κατά 800.000 χιλιάδες. Χωρίς δραστικά μέτρα τα εισοδήματα θα κατέβουν από 95% σε 75%.

Τόσες βαθιές αδυναμίες μπορούν μόνο να αντιμετωπιστούν με βαθιές καινοτομίες στον τομέα της παραγωγής, την διοίκηση και την κοινωνική δομή, οι οποίες θα μεταφέρουν το κύριο βάρος της οικονομικής ανάπτυξης από τον δημόσιο στον ιδιωτικό τομέα, θα περιορίσουν τα μονοπωλιακά προνόμια, θα καταργήσουν τις πολιτικές δυναστείες και θα περιορίσουν την εξουσία των εργατικών συνδικάτων.

Η κεντρική κυβέρνηση θα παραμείνει υπεύθυνη μόνο στους χώρους της δικαιοσύνης, της άμυνας και προστασίας του πολίτη, υποδομών, ισότητας και κοινωνικής δικαιοσύνης.

Οι προτάσεις είναι ριζοσπαστικές (μερικές απαιτούν συνταγματική αναθεώρηση) και φυσικά θα τύχουν ηχηρών αντιδράσεων από πλήθος οργανωμένων συμφερόντων.

Οι αλλαγές αυτές στοχεύουν μέσα σε μια δεκαετία από την εφαρμογή τους να αυξηθεί η παραγωγικότητα της εργασίας από το 80% στο 120% της μέσης παραγωγικότητας της ΕΕ δηλαδή στο επίπεδο των εύπορων μελών της Ένωσης να ανεβάσουν το εθνικό εισόδημα από 220 σε 425 δις ευρώ και να δημιουργήσουν 1,2 εκατομμύρια νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα απορροφώντας 800.000 νέους και 400.000 πλεονάζοντες εργαζομένους από τον δημόσιο τομέα. Τέτοια βελτίωση της παραγωγικότητας απαιτεί μαζικές παρεμβάσεις σε τέσσερις στυλοβάτες της εθνικής οικονομίας: α) διαφθορά και δημόσια διοίκηση (πρόταση 4-7), β) υποδομές και ανθρώπινοι πόροι (8-10), γ) αγορές και ανταγωνισμός (11-12) και δ) ασφαλιστικό, φορολογία και δημόσιο χρέος (13-17).

Αναλυτικά οι προτάσεις:

Πρόταση 1

Μετά από συνολική θητεία 12 ετών οι βουλευτές συνταξιοδοτούνται αναγκαστικά και στην συνέχεια αποκλείονται από οποιοδήποτε αξίωμα ή μισθωτή εργασία στον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Η πρόταση αυτή επιδιώκει να αποθαρρύνει την πολιτική σαν δια βίου σταδιοδρομία και να ενισχύσει την συνεχή ανανέωση του πολιτικού κόσμου.

Πρόταση 2

Κοινοπραξίες κατασκευαστικών εταιριών, ιδιωτών επενδυτών και άλλων αναλαμβάνουν εκτέλεση και συντήρηση σύγχρονων δικτύων αυτοκινητόδρομων, λιμένων, αεροδρομίων, σταθμών και λιμένων αναψυχής. Καταβάλλουν το κόστος κατασκευής έναντι αποκλειστικής και αφορολόγητης εκμετάλλευσης για 30 χρόνια.

Πρόταση 3

Σφετερισμοί, δωροδοκίες και άλλες σοβαρές καταχρήσεις δημοσίων πόρων χαρακτηρίζονται ως ιδιώνυμα αδικήματα για πολιτικούς, ηγέτες εργατικών σωματείων και επιχειρήσεων και υψηλά ιστάμενους δημόσιους λειτουργούς. Η δίωξη τέτοιων αδικημάτων δεν παραγράφεται και εκδικάζεται μέσα σε 1 χρόνο από ειδικά διοικητικά δικαστήρια. Οι ένοχοι τιμωρούνται με σοβαρά πρόστιμα, στέρηση σύνταξης και φυλάκιση.

Πρόταση 4

Επιλέγονται με ανοιχτές διαδικασίες εταιρίες λογισμικού οι οποίες αναλαμβάνουν να εκσυγχρονίσουν όλες τις δημόσιες υπηρεσίες το τάχιστα δυνατό και να τις συμβουλεύουν για πέντε χρόνια. Εκτιμάται ότι το κόστος αυτής της πρότασης είναι 5 δις ευρώ.

Πρόταση 5

Η απασχόληση στον γενικό δημόσιο τομέα μειώνεται διαδοχικά από 1100 σε 700 χιλιάδες με πώληση όλων των δημοσίων επιχειρήσεων και κατανέμεται με ορθολογικά κριτήρια. Δημόσιοι υπάλληλοι που πλεονάζουν παίρνουν αναγκαστική άδεια με 80% των αποδοχών τους για τρία χρόνια, 60% για τα επόμενα δύο, καθώς και τις αναλογούσες ασφαλιστικές εισφορές. Άτομα άνω των 55 ετών υπόκεινται σε ειδική μεταχείριση. Εκτιμάται ότι έτσι οι αμοιβές στον ευρύτερο δημόσιο τομέα που αντιστοιχούν σε 13,9% το ΑΕΠ δηλαδή σε 33,5 δις ευρώ θα μειωθούν στο 12,7% στο διάστημα 2011-2013, 10,8 στο 2014-2015 και 10,3 το 2016 και μετέπειτα. Συνολικά οι ετήσιες αμοιβές στον δημόσιο τομέα θα μειωθούν κατά 8 δις ευρώ επιτρέποντας στην κυβέρνηση να αυξήσει τις αμοιβές σε αυτούς που παραμένουν.

Πρόταση 6

Προαγωγές στον δημόσιο γίνονται αξιοκρατικά και επιβλέπονται από επιτροπές προϊσταμένων και τον γενικό επιθεωρητή διοίκησης. Οι απολαβές των κατώτερων υπαλλήλων αυξάνονται κατά 50 % πάνω από τον πληθωρισμό σε 5 χρόνια. Οι απολαβές των υψηλά ισταμένων υπαλλήλων που emπίπτουν στις διατάξεις της πρότασης 3 διπλασιάζονται μέχρι το 2015.

Πρόταση 7

Το γραφείο του γενικού επιθεωρητή διοίκησης επιβλέπει και αξιολογεί το έργο όλων των κρατικών υπηρεσιών και λογοδοτεί στο κοινό. Εκτιμάται ότι οι αυξήσεις απολαβών θα κοστίσουν 10,8 δις ετησίως μέχρι το 2015 οπότε οι συνολικές απολαβές των 700 χιλιάδων δημοσίων υπαλλήλων θα έχουν φτάσει στα 40 δις δηλαδή 6,5 δις περισσότερο από σήμερα.

Πρόταση 8

Ανακαλούνται όλοι οι νόμοι που απαγορεύουν τα ιδιωτικά πανεπιστήμια και την αστυνομική παρουσία στους πανεπιστημιακούς χώρους. Η χρηματοδότηση και η επίβλεψη των δημοσίων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων μεταφέρεται από το υπουργείο παιδείας σε περιφερειακές κυβερνήσεις. Νομοθετείται σύστημα διαπίστευσης όλων των πανεπιστημίων που διοικείται από ανεξάρτητη αρχή και το υπουργείο παιδείας αποκτά επιτελικό χαρακτήρα.

Πρόταση 9

Για δύο χρόνια αίρεται προσωρινά η αυτοδιαχείριση των τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και ανατίθενται σε επιτροπές διακεκριμένων πανεπιστημιακών, Ελλήνων και ξένων που αξιολογούν όλα τα μέλη ΔΕΠ, το διοικητικό προσωπικό και τους σπουδαστές σύμφωνα με διεθνή κριτήρια. Πλεονάζον προσωπικό κάθε βαθμίδας απομακρύνεται σύμφωνα με την πρόταση 5. Σπουδαστές που απορρίπτονται απομακρύνονται και προετοιμάζονται για την αγορά εργασίας. Μετά την πάροδο δύο ετών τα ιδρύματα ανακτούν αυτοδιοίκηση με πλήρη εξουσία στην οικονομική διαχείριση, πρόσληψη προσωπικού, καθορισμό αμοιβών και διδασκτρών και αριθμού εισερχόμενων σπουδαστών.

Πρόταση 10

Όλα τα πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα αξιολογούνται το 2013-2014 από επιτροπές Ελλήνων πανεπιστημιακών. Ο αριθμός των διδασκόντων μειώνεται στον μέσο όρο της ΕΕ, και οι απολαβές τους αυξάνονται κατά την πρόταση 6. Εκτιμάται ότι με την

συνδυασμένη εφαρμογή των προτάσεων 7-9 θα διπλασιαστεί ο αριθμός απόδοσης στην εκπαίδευση φτάνοντας στο 7% συμβάλλοντας στην αύξηση του ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης κατά 0,9%.

Πρόταση 11

Νομοθετείται χρονοδιάγραμμα απελευθέρωσης μέχρι το 2015 όλων των αγορών εργασίας, αγαθών και υπηρεσιών καθώς και όλων των κλειστών επαγγελματιών. Ακυρώνονται όλοι οι νόμοι που ρυθμίζουν περιθώρια κέρδους, τιμές και ελάχιστο ωρομίσθιο. Αίρεται κάθε περιορισμός δημιουργίας ή λειτουργίας συγκοινωνιακών επιχειρήσεων. Μία ανεξάρτητη και επαρκώς στελεχωμένη Επιτροπή Ανταγωνισμού αναλαμβάνει την επίβλεψη όλων των αγορών, προσβάλλει μέσω της δικαιοσύνης κάθε είδος μονοπωλιακές πρακτικές και εγγυάται απρόσκοπτη είσοδο και αποτελεσματικό ανταγωνισμό.

Πρόταση 12

Αναδιοργανώνεται το εθνικό πλαίσιο συλλογικών συμβάσεων εργασίας ώστε να επιτρέπονται για μεμονωμένες επιχειρήσεις και βιομηχανικούς κλάδους αλλά να έχουν συμβολικό χαρακτήρα σε εθνικό επίπεδο. Οι συμβάσεις ρυθμίζουν αμοιβές και όρους εργασίας καθώς και αποζημίωση για απολυόμενους. Νόμοι που περιορίζουν απολύσεις τροποποιούνται. Απεργιακές αποφάσεις σωματείων απαιτούν πλειοψηφία των μελών τους σε μυστικές ψηφοφορίες που επιβλέπονται από την επιτροπή ανταγωνισμού ή από δικαστικούς αντιπροσώπους.

Πρόταση 13

Η συνταξιοδότηση γίνεται σε ηλικία 63 ετών κατά μέσο όρο με τις συντάξεις των 65% των αποδοχών τους. Προσωπικές επιλογές για ΑΣΛ(ατομικοί συνταξιοδοτικοί λογαριασμοί) επιτρέπουν επαύξηση αυτού του ποσού.

Εκτιμάται ότι η συμβολή των δημοσίων οικονομικών στο ασφαλιστικό σύστημα θα μειωθεί κατά 6 % του ΑΕΠ από το 13,4 που είναι τώρα, στο 7% που είναι τώρα εξοικονομώντας περίπου 20 δις ευρώ για το κράτος.

Πρόταση 14

Συντάξεις και κοινωνική ασφάλιση οργανώνονται σε σύστημα εν μέρει βασιζόμενο σε ατομικούς συνταξιοδοτικούς λογαριασμούς και οι αντίστοιχοι πόροι επενδύονται σε κάθε μορφής χρηματιστηριακές και τραπεζικές αξίες στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Ένας μικρός φόρος θα απαιτηθεί για εξασφαλιστεί μια αξιοπρεπής σύνταξη για όλους.

Εκτιμάται ότι σε μια δεκαετία 5% του ΑΕΠ θα τοποθετηθεί σε ΑΣΛ αυξάνοντας έτσι και την εθνική αποταμίευση και επιφέροντας αύξηση 0,8 % στον ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης. Η μεταβατική περίοδος θα επιβαρύνει τους εργαζόμενους και συνεπώς απαιτεί έντεχνη εκτέλεση.

Πρόταση 15

Η σοβαρή φοροδιαφυγή είναι αδίκημα τιμωρητέο με πρόστιμα και φυλάκιση. Οι φορολογικές δηλώσεις εύπορων και ελεύθερων επαγγελματιών ελέγχονται συστηματικά και ανώνυμα. Οι εκπτώσεις που διεκδικούν οι φορολογούμενοι αγοραστές/πωλητές διασταυρώνονται αυτόματα με τις δηλώσεις των υπολοίπων συναλλασσόμενων. Εκτιμάται ότι μέτρα τέτοιου είδους θα περιορίσουν την διαφυγή εμμέσων και άμεσων φόρων στο μισό

και θα αυξήσουν την συλλογή νομίμων φόρων κατά 2,5 του ΑΕΠ δηλαδή άνω των 8 δις το 2015.

Πρόταση 16

Τα δημόσια νοσοκομεία οργανώνονται ως αυτοτελή ιδρύματα που περιθάλπουν ασθενείς και αποζημιώνονται από ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες μέσω ενός συστήματος υποχρεωτικής ασφάλισης υγείας υπό την επίβλεψη του κράτους. Είναι δύσκολο να εκτιμηθούν οι επιπτώσεις της πρότασης αυτής δεδομένης επίσης και της συνεχιζόμενης γήρανσης του Ελληνικού πληθυσμού. Οι ξένες επενδύσεις ωθούν την οικονομική ανάπτυξη παντού. Για να φτάσει η Ελλάδα τουλάχιστον το μέσο επίπεδο της ΕΕ προτείνεται δραστική μείωση των φόρων για άτομα και επιχειρήσεις με παράλληλη μέριμνα για τα οικονομικά αδύνατα στρώματα και τους συνταξιούχους. Η ανισότητα και η φτώχεια φέρνουν την Ελλάδα το 2008 στην Τρίτη χειρότερη θέση της ΕΕ.

Πρόταση 17

Όλοι οι άμεσοι φόροι μειώνονται στις επιχειρήσεις στο 10%. Το φορολογικό σύστημα αναμορφώνεται με τους φόρους εισοδήματος μειούμενους κατά το μισό και συνδυάζεται με σύγχρονο ασφαλιστικό σύστημα του τύπου αρνητικού φόρου που εγγυάται με ελάχιστο εισόδημα για εργαζομένους και συνταξιούχους. Το άμεσο κόστος αυτής της πρότασης εκτιμάται στο 4% του ΑΕΠ δηλαδή 10 δις ευρώ και θα ανέλθει στο 9,5 % το 2015. Επιπλέον θα απαιτηθούν άλλα 4 δις για οικονομική υποστήριξη ασθενέστερων στρεμμάτων και άλλα 6,5 δις για την βελτίωση αποδοχών δημοσίων υπαλλήλων. Μείωση των φόρων, αύξηση αποδοχών των δημοσίων υπαλλήλων και κοινωνικές δαπάνες θα φτάσουν το 2015 να κοστίζουν συνολικά 34,5 δις ευρώ το χρόνο. Το ποσό αυτό θα εξοικονομηθεί από μείωση δαπανών για συντάξεις και μείωση της φοροδιαφυγής. Ακόμη 8 δις ευρώ θα προκύψουν από την αύξηση της φορολογήσιμης ύλης που προβλέπουμε θα φτάσει 75 δις τα επόμενα πέντε χρόνια. Επίσης η καταπολέμηση της διαφθοράς θα έχει ευεργετικά αποτελέσματα και στην ανισότητα μειώνοντας έτσι και την οικονομική επιβάρυνση στο ασφαλιστικό σύστημα πρόνοιας.

Εάν οι προτάσεις γίνουν αποδεκτές από την Ελληνική κοινωνία τότε η συμβολή στην οικονομική ανάπτυξη από την πάταξη της διαφθοράς, την βελτίωση των υποδομών και της εκπαίδευσης, την μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συστήματος και την αύξηση των άμεσων επενδύσεων συνολικά ανυψώνουν τον ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης κατά σχεδόν 4% πάνω από το 2-3 % των προηγούμενων ετών. Και αν συνυπολογιστεί ο πληθωρισμός σε 2% τότε το ονομαστικό εισόδημα μπορεί να αυξάνεται με ρυθμό 8-9% αρκετά ταχύτερο από την αύξηση χρέους απομακρύνοντας έτσι το φάσμα της χρεοκοπίας.

(«Ανάπτυξη είναι η μόνη λύση: Δεκαεπτά προτάσεις για μία νέα αναπτυξιακή στρατηγική». Ανακτήθηκε: 16 Απριλίου 2012, από <http://greekeconomistsforreform.com>)

3.2 ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ

Με τον όρο φοροδιαφυγή νοείται κάθε παράνομη πράξη ή παράβλεψη του υποκειμένου στον φόρο(φυσικό ή νομικό πρόσωπο) που έχει ως σκοπό την μείωση της φορολογικής

υποχρέωσης και την αποφυγή πληρωμής φόρου. Αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί με δύο τρόπους:

1. Αποκρύπτοντας εισοδήματα από διάφορες πηγές με σκοπό την πληρωμή πιο χαμηλού φόρου.
2. Εμφανίζοντας πλαστές ή υπερβολικές δαπάνες ώστε να επωφεληθούν από εκπτώσεις φόρου.

Για να μην υπάρχει φοροδιαφυγή οι φορολογούμενοι θα πρέπει να δηλώνουν ολόκληρη την φορολογητέα ύλη τους εθελοντικά και εμπρόθεσμα.

3.2.1 ΤΡΟΠΟΙ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ

Υπάρχουν πολλοί τρόποι ώστε να φοροδιαφύγει κάποιος. Ο πιο δημοφιλής φόρος που παρατηρείται φοροδιαφυγή στην Ελλάδα είναι ο φόρος εισοδήματος (φυσικών και νομικών προσώπων). Επίσης παρατηρείται φοροδιαφυγή σε τομείς όπως : στον τομέα του αυτοκινήτου, στον κατασκευαστικό τομέα, στην κληρονομιά-δώρες, στην ακίνητη περιουσία και στους ειδικούς φόρους κατανάλωσης υγρών καυσίμων, οινοπνεύματος και καπνοβιομηχανικών προϊόντων.

- Φοροδιαφυγή στην φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων.

Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες. Για παράδειγμα η λήψη αμοιβής σε είδος η οποία δεν δηλώνεται πουθενά και είναι δύσκολο να εντοπιστεί. Επίσης η δεύτερη ή παράλληλη εργασία η οποία δεν δηλώνεται. Τέλος η απόκρυψη εργασίας για να μην χαθεί το επίδομα ανεργίας.

Εισόδημα από τα ενοίκια. Η φοροδιαφυγή εδώ πραγματοποιείται με την απόκρυψη ενοικίασης κάποιου ακινήτου ή δήλωση μικρότερου ποσού ενοικίου από το πραγματικό.

Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις. Η φοροδιαφυγή εδώ παρατηρείται με την πώληση αγροτικών προϊόντων χωρίς παραστατικά ή αναγράφοντας ποσότητες μικρότερες από τις πραγματικές. Τέλος με την λήψη εικονικών τιμολογίων δαπανών ζητούν αυξημένη επιστροφή ΦΠΑ.

Εισόδημα από την άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος. Η συχνότερη μέθοδος φοροδιαφυγής της περίπτωσης είναι η μη έκδοση δελτίου παροχής υπηρεσιών ή η έκδοση με ποσό πολύ μικρότερο από το πραγματικό.

- Φοροδιαφυγή στην φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων.

Οι πλέον συνηθισμένες μέθοδοι φοροδιαφυγής είναι: η υπερτιμολόγηση των εισαγωγών και η υποτιμολόγηση των εξαγωγών, η υποτίμηση της αξίας των απογραφέντων αγαθών της εταιρίας, η διόγκωση διαφημιστικών ή άλλων δαπανών.

- Φοροδιαφυγή στον τομέα του αυτοκινήτου.

Η κυριότερη μορφή φοροδιαφυγής της περίπτωσης αυτής εστιάζεται στον τομέα επισκευών και συντηρήσεων των αυτοκινήτων με την μη έκδοση παραστατικών στοιχείων.

- Φοροδιαφυγή στον κατασκευαστικό τομέα.

Σε αυτόν τον τομέα υπάρχει η μεγαλύτερη δυνατότητα φοροδιαφυγής. Οι τεχνικές εταιρίες λαμβάνουν εικονικά τιμολόγια για την διόγκωση των δαπανών τους. Γίνονται τιμολογήσεις δαπανών υλικών και εργασίας από την μία οικοδομή στην άλλη προκειμένου να μην πληρωθεί ο ΦΠΑ. Επίσης οι μηχανικοί δηλώνουν ως κόστος εργασίας αυτό που προβλέπεται ως ελάχιστο κόστος οικοδομής ενώ η αμοιβή τους είναι πολλαπλάσια.

- Φοροδιαφυγή στην φορολογία κληρονομιών, δωρεών και γονικών παροχών.

Στον φόρο παρουσιάζεται φοροδιαφυγή σε υψηλά επίπεδα όταν πρόκειται για κινητά περιουσιακά στοιχεία ή χρήματα διότι αυτά τα στοιχεία μεταβιβάζονται εύκολα χωρίς να απαιτείται πάντοτε η τήρηση κάποιων νομικών διαδικασιών.

- Φοροδιαφυγή στον φόρο μεγάλης ακίνητης περιουσίας.

Είναι από τις πιο απλές μορφές φοροδιαφυγής και πραγματοποιείται είτε με την μη υποβολή της δήλωσης ή με την υποβολή δήλωσης με μειωμένη αξία των ακινήτων.

- Φοροδιαφυγή στους ειδικούς φόρους κατανάλωσης υγρών καυσίμων, οινόπνευματος, καπνοβιομηχανικών προϊόντων.

Εξαιτίας της μεγάλης φορολόγησης που υφίσταται τα παραπάνω προϊόντα, η φοροδιαφυγή εδώ είναι εκτεταμένη. Οι κυριότεροι μέθοδοι είναι η νοθεία και η λαθρεμπορία. Στα καύσιμα η φοροδιαφυγή εντοπίζεται κυρίως στο πετρέλαιο. Έχουμε χρησιμοποίηση πετρελαίου θέρμανσης για κίνηση και πετρέλαιο που προορίζονταν για καράβια να κινείται στην αγορά. Στο αλκοόλ η φοροδιαφυγή συντελείται με την παράνομη εισαγωγή και διάθεση όπου εκτός από τον ειδικό φόρο δεν καταβάλλεται και ο ειδικός φόρος πολυτελείας. Επίσης παρατηρείται και η διακίνηση ποτών από μικρές ποτοποιίες χωρίς την έκδοση παραστατικών. Τέλος στα καπνικά προϊόντα η φοροδιαφυγή συντελείται κυρίως μέσω της λαθραίας εισαγωγής και διάθεσής τους.

3.2.2 ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ

Η φοροδιαφυγή θεωρείται ως μια αντικοινωνική συμπεριφορά όμως μέσα από αυτή δημιουργούνται διάφορα προβλήματα στην οικονομία όπως:

- την επιβάρυνση των μεσαίων και χαμηλών εισοδημάτων.

3.2.3 Η ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το φαινόμενο φοροδιαφυγής στην Ελλάδα είναι πολύ διαδεδομένο. Σύμφωνα με έρευνες η φοροδιαφυγή πλησιάζει τα 30 δις ευρώ τον χρόνο ποσό που υπερβαίνει το έλλειμμα του προϋπολογισμού της γενικής κυβέρνησης με βάση τις μελέτες των οργανισμών όπως ο ΟΟΣΑ, το ΔΝΤ, η τράπεζα της Ελλάδος, το ΚΕΠΕ, το ΙΟΒΕ και το ΣΕΒ.

Πηγή Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων

ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ									
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΗΛΩΣΕΩΝ	%	ΕΙΣΟΔΗΜΑ (ΣΕ ΕΥΡΩ)	%	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΦΟΡΟΣ	%	ΜΕΣΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	ΜΕΣΟΣ ΦΟΡΟΣ	ΦΟΡΟΣ % ΕΙΣ/ΜΑΤΟΣ
Εως 12.000	3008908	54,41	18.434.000.882	21,34	33.189.539	0,40	6.126	11	0,18
12.000 - 30.000	1.830.203	33,09	34.202.227.796	39,59	2.087.015.250	25,09	18.688	1.140	6,10
Εως 30.000	4.839.111	87,50	52.636.228.678	60,92	2.120.203.789	25,49	10.877	438	4,03
30.000 και άνω	691.316	12,50	33.759.986.889	39,08	6.198.127.918	74,51	48.834	8.966	18,36
30.000 - 60.000	577.270	10,44	23.349.162.873	27,03	3.391.328.688	40,77	40.448	5.875	14,52
60.000 και άνω	114.046	2,06	10.410.824.016	12,05	2.806.799.230	33,74	91.286	24.611	26,96
Σύνολο	5.530.427	100,00	86.396.215.567	100,00	8.318.331.707	100,00	15.622	1.504	9,63

ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ						
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΑ ΚΕΡΔΗ	ΚΥΡΙΟΣ ΦΟΡΟΣ	ΠΟΣΟ ΓΙΑ ΒΕΒΑΙΩΣΗ	ΦΟΡΟΣ ΑΝΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	ΦΟΡΟΣ ΚΕΡΔΩΝ	% ΦΟΡΟΥ ΠΟΥ ΚΑΤΑΒΑΛΗΘΗΚΕ
999	1.568.721.258	455.407.407	431.581.494	432.014	2751	9,7
482	10.469.693.592	2.984.506.304	2.779.048.809	5.765.661	26,54	62,5
1.481 μεγάλες	12.038.414.850	3.439.913.711	3.210.630.303	2.167.880	26,67	72,2
202.418 μικρές	4.950.865.709	1.306.985.421	1.234.678.554	6.100	24,94	27,8
84.803	0	0	35.603.808	420	-	0,8
58.553	379.635.461	89.244.455	75.914.982	1.297	20,00	1,7
59.062	4.571.230.248	1.217.740.966	1.123.159.764	19.017	24,57	25,3
Σύνολο 203.899	16.989.280.559	4.746.899.132	4.445.308.857	2.173.980	26,17	100,0

Πίνακας 3.2.3.1 Στατιστικό δελτίο φορολογικών δεδομένων οικονομικού έτους 2007

Φυσικά και νομικά πρόσωπα.

Οι ελεύθεροι επαγγελματίες στη χώρα μας εμφανίζονται να δηλώνουν μόλις το 4% του εισοδήματος φυσικών προσώπων, ενώ οι μισθωτοί και οι συνταξιούχοι το 74%! Το 99,5% των επιχειρήσεων που παρακολουθεί η εφορία, ποσοστό που αντιστοιχεί σε 202.418 μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες απασχολούν ως 5 άτομα, πληρώνουν κατά μέσον όρο ετησίως φόρο 6.100 ευρώ, όσο δηλαδή ένας μισθωτός υπάλληλος φορολογητέων αποδοχών 2.000 ευρώ μηνιαίως. Οι 1.500 μεγαλύτερες ελληνικές επιχειρήσεις μέσης απασχόλησης 350 ατόμων πληρώνουν το 72,2% του συνολικού φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων, καταβάλλοντας η κάθε μία μέσο ετήσιο φόρο εισοδήματος 2,2 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΓΓΠΣ η μεγάλη πλειοψηφία των αυτοαπασχολουμένων και των αγροτών δηλώνει εισόδημα στο όριο των 12.000 ευρώ. Από τα στοιχεία της γενικής γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων προκύπτει ακόμα όσον αφορά τις επιχειρήσεις ότι γύρω στις 200.000 εταιρείες, με μέση απασχόληση 5 άτομα, καλύπτουν το υπόλοιπο 28% των εσόδων από τη φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων.

Ο φόρος και των δύο κατηγοριών, εκφραζόμενος ως ποσοστό επί των κερδών είναι περίπου ο ίδιος, 27% για τις 1.500 μεγάλες επιχειρήσεις και 25% για τις 200.000, οι οποίες σε απόλυτους αριθμούς καταβάλουν η κάθε μία κατά μέσον όρο 2,2 εκατ. ευρώ και 6.100 ευρώ αντίστοιχα, ετησίως.

Οικογένειες.

Από τα στοιχεία για τη φορολογία των φυσικών προσώπων προκύπτει ότι το 54,4% των ελληνικών οικογενειών δηλώνουν εισοδήματα κάτω από το ατομικό φορολογητέο όριο των 12.000 ετησίως και έτσι δεν πληρώνουν καθόλου φόρο εισοδήματος. Ο μέσος όρος εισοδημάτων της κατηγορίας αυτής δεν ξεπερνά τα 6.000 ευρώ ετησίως, δηλαδή εμφανίζουν μέσο εισόδημα 500 ευρώ τον μήνα. Το 33% των νοικοκυριών δηλώνει ετήσιο εισόδημα από 12.000 ως 30.000 ευρώ. Ο μέσος όρος εισοδημάτων της κατηγορίας αυτής είναι 19.000 ευρώ ετησίως, δηλαδή μέσο μηνιαίο εισόδημα μικρότερο των 1.600 ευρώ, στο οποίο αντιστοιχεί

μέσος φόρος 1.140 ευρώ τον χρόνο. Το 90% των δηλώσεων των φυσικών προσώπων είναι κάτω των 30.000 ευρώ ετησίως, έχει μέσο συντελεστή 4% και πληρώνει το 25% του συνολικού φόρου των φυσικών προσώπων. Το 75% του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων καταβάλλεται από το 10% των φορολογουμένων. Μόνον το 2% των οικογενειών δηλώνει ετήσια εισοδήματα άνω των 60.000 ευρώ. Αυτές καταβάλλουν το 34% του συνολικού φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων.

Τρία εκατομμύρια δεν καταβάλλουν κανένα φόρο.

Σε σύνολο 5,5 εκατ. δηλώσεων τα 3 εκατομμύρια δεν καταβάλλουν κανένα φόρο. Πρόκειται για τα εισοδήματα που δηλώνονται ως κατώτερα των 12.000 ευρώ. Τα 1,8 εκατ. δηλώσεων αφορούν εισοδήματα από 12.000 ως 30.000 ευρώ. Καταβάλλουν το 25% των συνολικών εσόδων από τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων.

Από την επεξεργασία των στοιχείων της γενικής γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων προκύπτει ακόμα ότι, το 87,5% των φυσικών προσώπων/νοικοκυριών καλύπτει το 25,5% των συνολικών εσόδων από τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων και καταβάλλει ως φόρο το 4% του εισοδήματός του. Οι 577.000 οικογένειες που δηλώνουν εισόδημα από 30.000 ως 60.000 ευρώ, καλύπτουν το 41% του συνολικού φόρου. Κάθε νοικοκυριό της κατηγορίας αυτής καταβάλλει το 14,5% του εισοδήματός του ως μέσο ετήσιο φόρο. Τέλος 114.000 οικογένειες που δηλώνουν εισόδημα πάνω από 60.000 ευρώ αποτελούν το 2% του συνόλου και καλύπτουν το 34% του συνόλου του φορολογικού εσόδου από εισόδημα φυσικών προσώπων. Καταβάλλουν το 27% του εισοδήματός τους σε φόρο.

(«Στα 30 δισ. ευρώ η φοροδιαφυγή. Τι φόρους πληρώνουν πολίτες και επιχειρήσεις».

Ανακτήθηκε : 6 Σεπτεμβρίου 2012, από

<http://www.imerisia.gr/article.asp?catid=12336&subid=2&pubid=20559140>

3.2.4 Η ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ ΣΕ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ Ε.Ε

Πηγή Ίδρυμα Μεσογειακών Μελετών

Κρήτη μέλη	Κατασκευές επισκευές	Κέντρα ψυχογωγίας	Εργασίες Φασόν	Μεταφορές	Σύμβουλοι κομμοστήρια	Κοσμήματα	Επισκευή αυτοκινήτων	Εισαγωγές	Εξαγωγές	Φρούτα
Βέλγιο	+	-	+	+	++	-	-	-	-	-
Γαλλία	++	+	+	-	+	+	+	+	+	+
Γερμανία	-	++	+	+	++	-	-	-	-	-
Δανία	++	+	-	-	+	-	-	-	-	-
Ιρλανδία	-	+	+	-	++	-	-	-	-	-
Ιταλία		+	++	+	+	+	+	+	+	+
Λουξεμβούργο	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Μεγάλη Βρετανία	+	++	-	-	++	+	+	+	+	+
Ολλανδία	++	+	-	-	++	-	-	-	-	-
Ελλάδα	++	++	+	+	++	+	++	+	+	+

Πίνακας 3.2.4 Φοροδιαφυγή σε 10 χώρες της Ε.Ε.

- : Δεν υπάρχουν στοιχεία
- + : Φοροδιαφυγή
- ++ : Φοροδιαφυγή σε ένταση

Στο φαινόμενο της φοροδιαφυγής συμμετέχουν σχεδόν όλοι οι κλάδοι της παραγωγικής δομής μιας οικονομίας. Στην Ελλάδα όλοι οι κλάδοι φοροδιαφεύγουν ή ακόμα βρίσκονται σε κατάσταση φοροδιαφυγής σε ένταση.

ΕΛΕΓΧΟΙ ΓΙΑ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ ΤΟ 2008

Πηγή ΥΠΠΕ

Έλεγχοι έτους 2008 στα φορολογικά αντικείμενα				
Γενικές Κατηγορίες Ελέγχων (Κλάδοι δραστηριοτήτων)	Αριθμός Ελέγχων	Παραβάτες	Παραβάσεις	Παραβατικότητα (Ποσοστό)
ΓΕΩΡΓΙΑ, ΘΗΡΑ, ΣΥΝΑΦΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	400	193	947	47
ΑΙΛΕΙΑ, ΔΕΙΛΟΠΡΟΣΕΛΙΑ, ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΟΝΟΥ, ΣΥΝΑΦ.	16	8	2.769	50
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ				
ΛΟΙΠΑ ΟΡΥΞΕΙΑ, ΛΑΤΟΜΕΙΑ (ΛΙΘΟΣ, ΑΜΜΟΣ, ΟΡΥΚΤΑ ΧΗΜΙΚΗΣ ΒΙΟΜ.)	49	23	92	47
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ	799	325	23.320	41
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΞΥΛΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΞΥΛΟΥ	152	50	1.440	33
ΕΚΔΟΣΕΙΣ, ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ, ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΪΟΤΕΡ. ΜΕΣΩΝ ΚΤΛ.	296	129	1.867	44
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΠΙΣΤΑΣ, ΚΟΣΜΗΜΑΤΩΝ, ΠΑΙΧΝΙΔ, Μ.ΟΡΓΑΝΩΝ, ΑΦΛ.ΕΙΔΩΝ	296	98	2.061	33
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ (ΕΡΓΟΤΑΞΙΑ, ΚΤΙΡΙΑ, ΕΓΚΑΤ. ΠΑΡΟΧΩΝ, ΚΑΤΕΒΑΣΕΙΣ)	1.563	750	5.018	48
ΓΕΩΡΓΙΑ, ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ, ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ, ΜΟΤΟΣΥΚΛ., ΚΑΥΣΙΜΑ	2.765	1.302	22.070	47
ΧΡΩΜΑΤΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ, ΕΜΠΟΡΙΟ ΜΕ ΠΡΟΒΛΗΘΕΑ, (ΕΚΤΟΣ ΑΥΤΟΚ.,ΜΟΤΟ.)	5.507	1.978	140.865	36
ΑΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ, ΕΠΙΣΚΕΥΕΣ ΕΙΔΩΝ ΑΤΟΜΙΚΗΣ & ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ	7.468	2.999	155.906	40
ΕΠΙΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ	14.271	6.156	76.313	43
ΧΕΙΡΤΑΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	369	178	7.055	48
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΝΑΦΕΣ ΜΕ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΤΑΣΙΩΤΙΚΑ ΠΡΑΚΤΟΡΙΑ	366	154	1.593	42
Γενικές Κατηγορίες Ελέγχων (Κλάδοι δραστηριοτήτων)	Αριθμός Ελέγχων	Παραβάτες	Παραβάσεις	Παραβατικότητα (Ποσοστό)
ΕΚΜΙΣΘΩΣΗ ΜΗΧΑΝ., ΕΣΟΤΑΙΣ, ΧΟΡΙΣ ΧΕΙΡΤΑΙΗ, ΕΙΔΩΝ ΟΙΚ. ΧΡΗΣΗΣ	194	85	4.192	44
ΠΛΗΡΟΦΟΡΩΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	62	25	92	40
ΆΛΛΕΣ ΕΠΙΧ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ (ΝΟΜΙΜΕΣ, ΛΟΓΙΣΤ.,ΔΙΑΒΙΒΗΤΗΣ, ΚΑΙ)	1.366	567	9.456	41
ΕΚΤΙΛΔΕΥΣΗ	417	152	1.363	36
ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	776	376	3.002	48
ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΕΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	236	109	19.952	46
ΆΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	699	284	7.309	41
ΛΟΙΠΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ	2.595	1.051	23.187	41
ΣΥΝΟΛΑ	40.670	16.992	510.770	42

Πίνακας 3.2.4.1 Έλεγχοι για φοροδιαφυγή το 2008

3.2.5 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ

- Επιβολή χαμηλότερων ποινών, αν οι φορολογούμενοι δηλώσουν οι ίδιοι, εντός συγκεκριμένης προθεσμίας από την ενημέρωσή τους ότι επίκειται έλεγχος, τις παραβάσεις τους ή τις ενέργειές τους για τις οποίες δεν είναι απόλυτα βέβαιοι ότι είναι σύννομες από τις ποινές που θα επιβάλλονταν, αν οι παραβάσεις αυτές αποκαλύπτονταν μετά τον έλεγχο (κίνητρο για δήλωση παραβάσεων ή πιθανών παραβάσεων).

- Ταμειακές μηχανές παντού. Όλες ανεξαιρέτως οι επιχειρήσεις και οι επιτηδευματίες οφείλουν να εκδίδουν αποδείξεις μέσω πιστοποιημένων ταμειακών μηχανών. Στο κανόνα αυτό υπάγονται, χωρίς εξαιρέσεις, και τα πρατήρια καυσίμων, τα περίπτερα, τα ταξί, οι πωλητές των λαϊκών αγορών κλπ.

- Ο ρόλος των φορολογικών ελεγκτών να είναι πρωτίστως συμβουλευτικός στους νέους επιτηδευματίες (π.χ. τα πρώτα δυο χρόνια), όπου έτσι κι αλλιώς τα όποια κέρδη είναι μικρά και να μην επιβάλλονται ποινές ή να επιβάλλονται χαμηλές ποινές. Εξαιρεση φυσικά θα αποτελούν οι περιπτώσεις όπου είναι σαφές ότι υπάρχει δόλος (π.χ. διπλά βιβλία, πλαστά στοιχεία κ.λπ.).

- Για να μη λιμνάζουν οι υποθέσεις στις ΔΟΥ και να αντιληφθούν οι πάντες ότι «το σύστημα δουλεύει», τα αποτελέσματα από τις διασταυρώσεις των στοιχείων να στέλνονται απευθείας από τη ΓΠΠΣ (Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων) στους φορολογούμενους. Με την ειδοποίηση θα καλούνται οι φορολογούμενοι, αν συμφωνούν με το αποτέλεσμα της διασταύρωσης, να υποβάλουν μέσα στις επόμενες ημέρες συμπληρωματική δήλωση και θα ενημερώνονται για τις προσαυξήσεις που θα «τρέχουν». Αν διαφωνούν, να ενημερώνουν σχετικά με ένα επισυναπτόμενο συνταξιοδότησή τους (π.χ. τριετία). στην ειδοποίηση έντυπο την αρμόδια ΔΟΥ.

- Φυλλάδιο με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που έχουν οι φορολογούμενοι και οι φορολογικοί ελεγκτές κατά τον έλεγχο, αλλά και κάποιες άλλες πληροφορίες όσον αφορά τον σκοπό του ελέγχου, τις διαδικασίες που ακολουθούνται και αυτές που έπονται.
- Καταχώριση στην ιστοσελίδα του υπουργείου, απαντήσεων σε συνήθη ερωτήματα των φορολογουμένων για ζητήματα που άπτονται των φορολογικών ελέγχων, των ποινών κ.λπ.
- Ουσιαστικός έλεγχος του «πόθεν έσχες» των εργαζομένων σε «ευαίσθητες» υπηρεσίες του υπουργείου.
- Παροχή κινήτρων στους φορολογούμενους για την αποκάλυψη φαινομένων διαφθοράς (π.χ. μια μορφή «φορολογικού ασύλου» για μια τριετία).
- Επανεξέταση βήμα προς βήμα όλων των λειτουργιών των ΔΟΥ με στόχο την αποδέσμευση προσωπικού από γραφειοκρατικές διαδικασίες και τη διοχέτευσή του στους ελέγχους και στις επαληθεύσεις.
- Διενέργεια συχνότερων ελέγχων σε όσους έχουν εντοπισθεί ότι φοροδιαφεύγουν ως μέτρο όχι απλώς κατασταλτικό αλλά πρωτίστως προληπτικό.
- Έμμεσος τρόπος προσδιορισμού του εισοδήματος, όταν το ύψος του δηλωθέντος εισοδήματος δεν συνάδει με την κοινή λογική ή κάποιες εξωτερικές ενδείξεις.
- Ενιαία στο μέγιστο βαθμό φορολογική αντιμετώπιση όλων των εισοδημάτων. Το σημερινό σύστημα με την επιβολή διαφορετικών φορολογικών συντελεστών σε Α.Ε., Ο.Ε. και Ε.Ε., φυσικά πρόσωπα και τους ειδικούς τρόπους φορολόγησης (π.χ. τεχνικές εταιρείες) οδηγεί σε εκτεταμένες «μεταφορές» εισοδημάτων.
- Περιορισμοί (κατά τα πρότυπα άλλων χωρών) στην απασχόληση ή συνεργασία συνταξιούχων εφοριακών με φορείς του ιδιωτικού τομέα, αν δεν παρέλθει ένα χρονικό διάστημα από τη συνταξιοδότησή τους (π.χ. τριετία).
- Όταν προχωράει η διοίκηση στην κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων να ορίζεται και η ημέρα του πλειστηριασμού, γιατί σήμερα η ημερομηνία πλειστηριασμού αφήνεται να οριστεί κάποια στιγμή στο μέλλον, με συνέπεια το μέτρο να χάνει την αξία του ως μέσο πίεσης.
- Με την ίδια πράξη που γίνεται κατάσχεση ενός περιουσιακού στοιχείου για φορολογική οφειλή να κατάσχετα και το εισόδημα που αποδίδει αυτό. Επίσης, να παρέχεται δυνατότητα κατάσχεσης μόνο των μισθωμάτων, αν αυτό ικανοποιεί τις απαιτήσεις του Δημοσίου και όχι κατ' ανάγκη του περιουσιακού στοιχείου.
- Διαφημιστική καμπάνια για τις δυσμενείς συνέπειες της φοροδιαφυγής στην οικονομία, στους φορολογούμενους, τις ποινές που υπάρχουν κ.λπ.
- Δυνατότητα πρόσβασης των φορολογικών αρχών σε τραπεζικά στοιχεία και συναλλαγές που διενεργούνται μέσω τραπεζών κατά τα πρότυπα άλλων ευρωπαϊκών και μη χωρών.
- Δεκτή με προϋποθέσεις η δήλωση ιδιωτικών σκαφών αναψυχής ως «επαγγελματικών». Κατανομή των δαπανών και του αναλογούντος τεκμηρίου μεταξύ ιδιωτικής και «επαγγελματικής» χρήσης σύμφωνα με τις ημέρες απουσίας του σκάφους (και την επιβίβαση ή μη του ιδιοκτήτη) από τον χώρο ελλιμενισμού.

- Κατάργηση διατάξεων που παρέχουν άσυλο ή επιβραβεύουν τη φοροδιαφυγή.
- Ένταξη υπαλλήλων στο σώμα των ελεγκτών μετά από αξιολόγηση. Παραμονή σε αυτό με θητεία (π.χ. τριετή) και επαναξιολόγηση κατά τακτά διαστήματα με ανοικτές διαδικασίες (επαναπροκήρυξη θέσεων).
- Οι ελεγκτές να παύσουν να θεωρούνται ως ένα ενιαίο σύνολο, αλλά να υπάρξουν διαβαθμίσεις /εξειδικεύσεις με αντίστοιχη πιστοποίηση και διακριτικά τίτλου που να προσδίδουν κύρος και να δημιουργούν συνθήκες άμιλλας ανάμεσα στους εφοριακούς.
- Υποχρεωτική εκπαίδευση προσληφθέντων σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο.
- Καθιέρωση συστήματος μέτρησης της παραγωγικότητας των ΔΟΥ και των εργαζομένων σε αυτές με επιστημονικά κριτήρια και σύμφωνα με τα ισχύοντα διεθνώς.
- Ενίσχυση του δικαστικού τμήματος των ΔΟΥ, ώστε να μην παρατηρούνται φαινόμενα ελλειπών εκπροσώπησης ή ανεπαρκούς προετοιμασίας και τεκμηρίωσης των υποθέσεων που συζητούνται στα δικαστήρια και απόρριψής τους λόγω παραλείψεων κάποιων διαδικαστικού και τυπικού χαρακτήρα ενεργειών, όπως συχνά συμβαίνει σήμερα.
- Κατηγοριοποίηση των φορολογικών παραβάσεων και θεσμοθέτηση συγκεκριμένων ποινών για κάθε κατηγορία, με στόχο το σύστημα να γίνει αντικειμενικό και να περιορισθούν τα περιθώρια αδικιών και αυθαιρεσιών.
- Το ύψος της ποινής να μην αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης.
Αντικατάσταση του ισχύοντος συστήματος συμβιβασμού από συνδυασμό άλλων μέτρων που έχουν τα ίδια ή καλύτερα αποτελέσματα.
- Διαφοροποίηση του ύψους των ποινών σε περίπτωση υποτροπής (π.χ. μια μορφή εφαρμογής point system).
- Κυκλοφορία ενός φυλλαδίου με τις ποινές και λοιπές συνέπειες των μη σύννομων ενεργειών ώστε να ενημερωθούν οι φορολογούμενοι και καταστούν υπεύθυνοι των ενεργειών τους.

(« 51 Προτάσεις Κατά u932 Της Φοροδιαφυγής ». Ανακτήθηκε: 16 Σεπτεμβρίου 2012, από www.taxheaven.gr/news/news/view/id/2416/print/pdf)

Πηγή ΑΚΙΟΕ

3.3ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ-ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ-ΠΩΣ ΕΜΦΑΝΙΣΤΗΚΑΝ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Ασφαλιστικά συστήματα.

Η λειτουργία του ασφαλιστικού συνταξιοδοτικού συστήματος μπορεί να υλοποιηθεί με δυο τρόπους : με το αναδιανεμητικό και το κεφαλαιοποιητικό σύστημα.

- **Αναδιανεμητικό σύστημα.**

Χρησιμοποιώντας αυτό το σύστημα οι επόμενες γενιές πληρώνουν εισροές για να καταβληθεί σύνταξη στις προηγούμενες. Έχει κοινωνικό και συλλογικό χαρακτήρα. Αυτό το σύστημα είναι γνωστό ως σύστημα ΡΥΑΓΟ.

• **Κεφαλαιοποιητικό σύστημα.**

Χρησιμοποιώντας αυτό το σύστημα ο ασφαλισμένος πληρώνει εισροές για τον εαυτό του. Δηλαδή δημιουργεί την δική του σύνταξη. Η Ελλάδα χρησιμοποιεί το αναδιανεμητικό σύστημα, καθώς όταν εμφανίστηκε η ανάγκη εφαρμογής ενός κοινωνικοασφαλιστικού συστήματος, οι εργαζόμενοι ήταν πολύ περισσότεροι από τους συνταξιούχους.

Πως εμφανίστηκαν τα προβλήματα.

Το αναδιανεμητικό σύστημα φέρνει μια ενδογενή αδυναμία, εσωτερικεύουν τις κρίσεις που συμβαίνουν έξω από αυτό. Έτσι, η δημογραφική και οικονομική, η ανεργία και η αποσταθεροποίηση της πλήρους απασχόλησης, η δημοσιονομική αστάθεια και η κατάρρευση των χρηματαγορών ασκούν σοβαρές πιέσεις και προβλήματα. Σήμερα, τα διανεμητικά συστήματα κατηγορούνται ως ένα «δαπανηρό σφάλμα» καθώς ένα μεγάλο κομμάτι του εθνικού πλούτου αφιερώνεται στις συντάξεις (κυμαίνεται από 10% ως 15% επί του ΑΕΠ κάθε χώρας).

3.3.1 ΕΙΣΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Με τον όρο εισφοροδιαφυγή νοείται το ύψος των εισφορών που δεν καταβάλλονται στο ΙΚΑ- ΕΤΑΜ και αφορούν εργαζόμενους οι οποίοι είτε δε δηλώνονται στο ΙΚΑ, είτε ασφαλίζονται για λιγότερες ημέρες ασφάλισης, είτε ασφαλίζονται επί χαμηλότερων αποδοχών από τις πραγματικά καταβαλλόμενες. Με την εισφοροδιαφυγή δημιουργούνται συνθήκες άνισου ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων που πληρώνουν και αυτών που δεν καταβάλλουν εισφορές.

Η εισφοροδιαφυγή αυξήθηκε με υψηλούς ρυθμούς από χρόνο σε χρόνο. Βασικές αιτίες είναι τα οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις, η απουσία ελέγχων και η έλλειψη κινήτρου ασφάλισης. Επιπλέον, οι ρυθμίσεις εισφορών μέχρι σήμερα έχουν λειτουργήσει σε όφελος των εργοδοτών, οι οποίοι εκ συστήματος εισφοροδιαφεύγουν ή δεν καταβάλουν αυτές που οφείλουν, γνωρίζοντας ότι η Πολιτεία ανά τακτά χρονικά διαστήματα προβαίνει σε ευνοϊκή ρύθμιση εισφορών, στην οποία θα ενταχθούν προσωρινά, προκειμένου να πάρουν ασφαλιστική ενημερότητα. Αντίθετα οι συνεπείς εργοδότες, οι οποίοι προσωρινά βρίσκονται σε αδυναμία αποπληρωμής των οφειλόμενων, καλούνται να πληρώσουν σημαντικό ύψος επιβαρύνσεις και πρόστιμα, που καθιστούν δυσχερή την αποπληρωμή των οφειλών.

Τα αποτελέσματα της εισφοροδιαφυγής είναι η σημαντική απώλεια εσόδων των Ασφαλιστικών Οργανισμών, οι οποίοι δυσκολεύονται απ' αυτό το λόγο να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους, η αντίστοιχη οικονομική επιβάρυνση του κοινωνικού συνόλου, γιατί υποχρεώνεται ο Κρατικός Προϋπολογισμός να επιχορηγήσει τους ελλειμματικούς ασφαλιστικούς φορείς με μεγάλα ποσά, καθώς και η απώλεια παροχών για τους ασφαλισμένους. Σύμφωνα με τον κ. Χρ. Κόκκαλη, πρόεδρο της ΠΟΣΕ, ένας στους έξι εργαζόμενους παραμένει ανασφάλιστος και μια στους επτά επιχειρήσεις είναι ανυπόγραφη. Σύμφωνα με τον Ειδικό Γραμματέα του Σώματος Επιθεωρητών Εργασίας(ΣΕΠΕ) Μ. Χάλαρη, το ποσοστό του εργατικού δυναμικού της χώρας που ασχολείται στην

παραοικονομία και εργάζεται χωρίς να είναι ασφαλισμένοι, φθάνει το 26%. Αυτό με αριθμούς μεταφράζεται σε 1.100.000 και περισσότερους Έλληνες και αλλοδαποί που εργάζονται ανασφάλιστοι. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα τα ασφαλιστικά ταμεία και κυρίως το ΙΚΑ να έχουν απώλειες τουλάχιστον 6,5 δις. ευρώ. Εάν τα ποσά αυτά εισπράττονταν, θα μπορούσαν με αυτά να υπερκαλυφθούν όχι μόνο τα ελλείμματα της δημόσιας κοινωνικής ασφάλισης, αλλά και να χρηματοδοτηθεί η ουσιαστική βελτίωση των συντάξεων, ιδιαίτερα των κατώτερων, αλλά και των ασφαλιστικών παροχών υγείας και πρόνοιας, που σήμερα είναι σε χαμηλά επίπεδα σε σχέση με τις ασφαλιστικές εισφορές που δίνουν οι ασφαλισμένοι της χώρας, με τις σύγχρονες ανάγκες τους.

Προτάσεις για αναμόρφωση του ασφαλιστικού συστήματος.

- Περιορισμός της εισφοροδιαφυγής.
- Καθιέρωση ενός παγίου τρόπου ρύθμισης των αφελειών προς τους ασφαλιστικούς φορείς.
- Βέλτιστη αξιοποίηση της παρουσίας των ασφαλιστικών ταμείων.
- Έλεγχος των ιατρικών δαπανών
- Εντατικοποίηση του ελέγχου των φαρμακευτικών δαπανών.
- Εκλογίκευση του συστήματος απονομής αναπηρικών συντάξεων.
- Διαχωρισμός του κλάδου υγείας από τη σύνταξη.
- Ουσιαστική και διοικητική ενοποίηση των ταμείων.
- Η αναγκαία βελτίωση της νομοθεσίας για τη διαδοχική ασφάλιση.

Περιορισμός της εισφοροδιαφυγής.

Μία από τις διαρκείς και ενδογενείς παθογένειες του ελληνικού συστήματος που εμποδίζει την ανάπτυξή του και κλονίζει τη βιωσιμότητά του είναι η αδυναμία είναι η εισφοροδιαφυγή. Το ύψος της εισφοροδιαφυγής υπολογίζεται σήμερα (2010) στα 8 δις., τα οποία εμφανώς λείπουν από το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης. Ας σημειωθεί ότι το ποσό αυτό αφορά τις καθυστερούμενες εισφορές και όχι αυτές που σχετίζονται με την ανασφάλιστη εργασία. Επομένως για την αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου είναι αναγκαία η λήψη μέτρων: όπως εντατικοποίηση της άσκησης των ελέγχων, απλοποίηση των διαδικασιών ασφάλισης, απλούστευση της νομοθεσίας, ανάθεση της είσπραξης των εισφορών σε κοινό φορέα για όλους τους ασφαλιστικούς φορείς (ή ανάθεση σε φορολογικές αρχές), μηχανοργάνωση του συστήματος και γενικότερα στη χρήση των νέων τεχνολογιών, καθιέρωση συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών και διασταυρώσεων μεταξύ φορέων και ΔΟΥ, Επιθεώρησης Εργασίας, ΟΑΕΔ κλπ. , αποκατάσταση της αναλογικότητας των παροχών, νομιμοποίηση των παράνομων μεταναστών, μείωση των ασφαλιστικών εισφορών σε ορισμένες περιπτώσεις.

Καθιέρωση ενός παγίου τρόπου ρύθμισης των οφειλών προς τους ασφαλιστικούς φορείς.

Η μεγάλη συχνότητα των ευνοϊκών ρυθμίσεων των οφειλών δεν βοήθησαν μακροπρόθεσμα την είσπραξη των οφειλόμενων εισφορών. Πολλοί οφειλέτες, αφού αποκτούσαν ασφαλιστική ενημερότητα, σταματούσαν την καταβολή των δόσεων. Κατά βάση η συγκυριακή ρύθμιση κατέληξε να λειτουργεί ως κίνητρο εισφοροδιαφυγής. Η παροχή δυνατότητας τμηματικής εξόφλησης δεν θα πρέπει να γίνεται με τρόπο που να θέτει τον οφειλέτη σε ευνοϊκότερη μοίρα από τον νομίμως και εμπροθέσμως εξοφλούντα στις

ασφαλιστικές εισφορές, νοθεύοντας έτσι κάθε έννοια υγιούς ανταγωνισμού. Έτσι ούτε η προκαταβολή για ένταξη στη ρύθμιση θα πρέπει να είναι υπερβολικά χαμηλή, ούτε ο αριθμός των δόσεων υπέρογκος ούτε βεβαίως έκπτωση από τα πρόσθετα τέλη θα πρέπει να αναγνωρίζεται ή μη μόνο σε περίπτωση άμεσης εξόφλησης του συνόλου των οφειλών (μικρή έκπτωση – κίνητρο εξόφλησης). Η επανεξέταση σε απολεσθείσα ρύθμιση τμηματικής εξόφλησης θα πρέπει να γίνεται υπό προϋποθέσεις που δεν θα διευκολύνουν τον οφειλέτη να τη χρησιμοποιεί με επαναλαμβανόμενο τρόπο. Απαραίτητη προϋπόθεση συνέχισης της ρύθμισης θα είναι η καταβολή των τρεχουσών ασφαλιστικών εισφορών. Βέλτιστη αξιοποίηση της περιουσίας των ασφαλιστικών ταμείων. Για μια πετυχημένη δημόσια διαχείριση των αποθεματικών προτείνονται τα εξής:

- Η ανεξαρτητοποίηση της διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων των ΦΚΑ από τις πολιτικές επιρροές, καθώς και η απόκτηση του καλύτερου αποτελέσματος με τη μεγαλύτερη δυνατή ασφάλεια.
- Η δραστική μείωση του αριθμού των φορέων διαχείρισης των αποθεματικών των ασφαλιστικών ταμείων. Προτείνεται είτε η δημιουργία μιας εταιρείας διαχείρισης του συνόλου των αποθεματικών του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης (συμπεριλαμβανομένου και του Ασφαλιστικού Κεφαλαίου Αλληλεγγύης Γενεών) είτε η δημιουργία πολύ μικρού αριθμού τέτοιων εταιρειών. Η εταιρεία (ή εταιρείες) διαχείρισης θα εποπτεύεται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και κύριοι μέτοχοί της θα είναι το κράτος και τα ασφαλιστικά ταμεία.
- Τα Διοικητικά Συμβούλια των ταμείων αποτελούνται από αντιπροσώπους του κράτους, των ασφαλισμένων και των εργοδοτών. Ασκούν επιτελικό και όχι διαχειριστικό έργο (καθορισμός, έλεγχος υλοποίησης και αποτίμηση της επενδυτικής στρατηγικής του ταμείου).
- Η ύπαρξη ανεξάρτητων συμβούλων επενδύσεων (ήδη προβλέπεται αλλά πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή), οι οποίοι όχι μόνο θα αποτελούν νομικό πρόσωπο ξεχωριστό με εκείνο που έχει αναλάβει τον ρόλο του διαχειριστή, αλλά δεν θα έχουν καμία άμεση ή έμμεση σχέση με οποιοδήποτε διαχειριστή περιουσιακών στοιχείων, αναμένεται να προσδώσει την απαιτούμενη διαφάνεια και εγκυρότητα κάθε αλλαγής του θεσμικού πλαισίου εκμετάλλευσης των αποθεματικών των ΦΚΑ.

Έλεγχος των ιατρικών δαπανών.

Αποτελεί κοινή πλέον διαπίστωση ότι οι παθογένειες του συστήματος υγείας της χώρας μας με τα διαρκώς οξυνόμενα προβλήματα δεν μπορούν να αντιμετωπισθούν μόνο με διοικητικού ή οργανωτικού τύπου ρυθμίσεις και παρεμβάσεις που θα αφορούν την παραγωγή υπηρεσιών υγείας, την πλευρά δηλαδή της προσφοράς. Αντίθετα σημαντικές διαρθρωτικές αλλαγές απαιτούνται και στην πλευρά της ζήτησης, της χρηματοδότησης και αποτελεσματικής χρήσης των πόρων που δαπανώνται στον τομέα της υγείας. Για τον έλεγχο/περιορισμό των ιατρικών (νοσοκομειακές υπηρεσίες) προτείνονται τα εξής μέτρα:

- Ενιαίο πλαίσιο συμβάσεων με προμηθευτές νοσοκομειακών υπηρεσιών για τα ταμεία.
- Κωδικοποίηση και επαναξιολόγηση ειδικών υλικών.
- Κεντρική ηλεκτρονική εκκαθάριση απαιτήσεων προμηθευτών.
- Εφαρμογή ιατρικών πρωτοκόλλων.
- Εφαρμογή σύγχρονης μεθόδου αποζημίωσης νοσηλίων με μορφή ομοιογενών διαγνωστικών κατηγοριών (DRG's).

Έντατικοποίηση του ελέγχου των φαρμακευτικών δαπανών.

Για τον έλεγχο των δαπανών από τα ταμεία η φαρμακευτική κάλυψη οφείλει να περιορίζεται σε λογικές ποσότητες σε αποτελεσματικά προϊόντα και σε λιγότερο δαπανηρά. Για τη μείωση των φαρμακευτικών δαπανών προτείνονται τα εξής μέτρα:

- Ενιαία ηλεκτρονική συνταγογράφηση σε όλα τα ταμεία

συμπεριλαμβανομένων των ιδιωτών συμβεβλημένων ιατρών.

- Εξέταση της παροχής δυνατότητας στα ασφαλιστικά ταμεία να διαπραγματεύονται τις τιμές των φαρμάκων.
- Προώθηση της διανομής γενόσημων φαρμάκων.
- Επανεξέταση της αποζημίωσης και του ποσοστού κέρδους των φαρμακέμπορων και των φαρμακοποιών.
- Επανεξέταση των προτύπων συσκευασίας των φαρμάκων. Αυτό θα συνέβαλε στην αποφυγή σπατάλης στην κατανάλωση.
- Επανεξέταση της εισαγωγής θετικής ή αρνητικής λίστας φαρμάκων που να ισχύει για όλα τα ταμεία με περιορισμό των δυνατοτήτων παράκαμψής της.

Εκλογίκευση του συστήματος απονομής αναπηρικών συντάξεων.

Το ισχύον καθεστώς ασφάλισης αναπηρίας δεν μπορεί να παραμείνει ως έχει. Είναι ένα παθητικό σύστημα «παραγωγής» αναπήρων οι οποίοι σε αρκετές των περιπτώσεων προσποιούνται ή υπερτονίζουν την πάθησή τους. Η αναμόρφωση θα πρέπει να κινηθεί σε δύο τομείς: τον έλεγχο (για την αποφυγή των καταχρήσεων) και την αναπροσαρμογή/αποκατάσταση (rehabilitation), δηλαδή τη διαδικασία που στοχεύει να βοηθήσει κάθε άτομο με ανατόμο-φυσιολογική βλάβη να φθάσει, από ψυχική, φυσική και κοινωνική άποψη στο καλύτερο δυνατό επίπεδο. Για την αντιμετώπιση του προβλήματος, δεν θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην αστηροποίηση του συστήματος. Αντίθετα, ένας δυναμικός τρόπος προτάσσει την επαγγελματική αποκατάσταση και την πρόληψη. Ειδικότερα, προτείνονται τα εξής μέτρα:

- Η έκδοση νέου σύγχρονου Κανονισμού Εκτίμησης Βαθμού Αναπηρίας.
- Η χρήση του οποίου θα είναι υποχρεωτική για όλες τις υγειονομικές επιτροπές όλων των φορέων.
- Ο περιορισμός των άχρηστων υγειονομικών εξετάσεων είτε με τη μονιμοποίηση λόγω παρόδου χρόνου είτε λόγω της ύπαρξης ειδικής πάθησης.
- Η σύσταση Ενιαίου Εθνικού Φορέα Εκτίμησης Αναπηρίας, το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ να αποτελέσει τη βάση του για λειτουργικούς και αποτελεσματικούς λόγους.

Διαχωρισμός του κλάδου υγείας από τη σύνταξη.

Ο διαχωρισμός του συνταξιοδοτικού συστήματος (κλάδου σύνταξης) από τον κλάδο υγείας μπορεί να οδηγήσει σε σημαντικό περιορισμό των σημερινών υπέρογκων και ανεξέλεγκτων δαπανών. Η αποκοπή της ασφάλισης ασθένειας από το συνταξιοδοτικό κορμό θα πρέπει να συνοδευτεί από μια συνολική αναδιοργάνωσή της.

Απαραίτητο στοιχείο του πλάνου μετάβασης και αποτελεσματικής διαχείρισης του συνόλου των πόρων υγείας αποτελεί η δημιουργία ενός Ενιαίου Ταμείου Ασφάλισης Υγείας (ΕΤΑΥ), άλλωστε παρόμοια μεταρρύθμιση με συναφές πλαίσιο προβλημάτων και στρεβλώσεων έχει υλοποιηθεί με επιτυχία και αλλού (π.χ. Γερμανία, Αυστρία).

Σταδιακά όλες οι υποδομές υγείας των Ταμείων θα περάσουν στο ΕΣΥ. Όμως ο ΕΤΑΥ θα εξακολουθήσει να υφίσταται ως μονοψωνιακός αγοραστής ο οποίος διαθέτει τα κατάλληλα εργαλεία κλινικό-οικονομικής αξιολόγησης και ελέγχου ποιότητας, ώστε να:

- Αγοράζει μετά από αξιολόγηση και δαπανά τους πόρους του για τις υπηρεσίες που οι ασφαλισμένοι του λαμβάνουν από το ΕΣΥ στην πρωτοβάθμια και στη δευτεροβάθμια περίθαλψη.
- Πληρώνει τα φάρμακα των ασφαλισμένων του και αναπτύσσει μηχανισμό ελέγχου της συνταγογραφίας επεμβαίνοντας στις τιμές.
- Αγοράζει επίσης υπηρεσίες από τον ιδιωτικό τομέα, π.χ. συμβεβλημένους γιατρούς, διαγνωστικά κέντρα, ιδιωτικές κλινικές κλπ., ο οποίος λειτουργεί με όρους και προϋποθέσεις που ορίζει το υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας.

Ουσιαστική και διοικητική ενοποίηση των ταμείων.

Επιτροπή τάσσεται υπέρ των ενοποιήσεων των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης. Η ενοποίηση των ταμείων είναι μια ευκαιρία για εκλογίκευση της κοινωνικής ασφάλισης. Στόχος της ενοποίησης είναι η οργάνωση ευρύτερων σχημάτων αλληλεγγύης προς την κατεύθυνση της επαρκούς και δίκαιης προστασίας. Η διοικητική ενοποίηση υπερβαίνει το αυστηρά θεσμικό πλαίσιο και συνοδεύεται από μια εναρμόνιση των χορηγούμενων παροχών στο πλαίσιο της αρχής της ισότητας.

Η αναγκαία βελτίωση της νομοθεσίας για τη διαδοχική ασφάλιση.

Η πραγματοποίηση της απλής ιδέας της μη απώλειας χρόνου ασφάλισης σε διαφορετικούς φορείς συνέχεται αναγκαστικά με δύο εξίσου σημαντικά αιτήματα: της ύπαρξης μιας απλοποιημένης και ταχείας διοικητικής διαδικασίας και της αποφυγής μιας δυσμενέστερης μεταχείρισης. Ριζική αντιμετώπιση του προβλήματος της τεράστιας καθυστέρησης στην απονομή σύνταξης με διαδοχική ασφάλιση θα υπάρξει μόνο όταν μηχανογραφηθεί το σύστημα και οι κατ' ιδίαν φορείς αποκτήσουν την απαραίτητη τεχνική υποστήριξη. Ο χρόνος που απαιτήθηκε για τη μηχανοργάνωση του ΙΚΑ δείχνει ότι το απαραίτητο αυτό εγχείρημα δεν θα ολοκληρωθεί σύντομα. Τις περιπτώσεις συντάξεων γήρατος, η αρμοδιότητα του φορέα με τον περισσότερο χρόνο φαίνεται κατ' αρχήν πιο δίκαια. Η επιλογή όμως συναρτάται αναμφίβολα και με τον τρόπο υπολογισμού της σύνταξης. Αν δηλαδή ο υπολογισμός γίνεται με προσθήκη αναλογικών συμμετοχών των λοιπών φορέων, η πιο συμβατή λύση αρμοδιότητας είναι του τελευταίου φορέα. Αν ο υπολογισμός γίνεται με βάση τις διατάξεις του απονέμοντα, τότε κοινωνικοασφαλιστικά, η πιο ορθόδοξη λύση είναι του φορέα με τον περισσότερο χρόνο, αφού έτσι «νομιμοποιείται» και ο μη αναλογικός υπολογισμός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΣΕ ΕΥΡΥΤΕΡΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΚΑΙ ΟΙ ΨΥΧΟΣΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

4.1 ΑΝΕΡΓΙΑ

Η πραγματικότητα της ανεργίας παραμένει σκληρή, ανεξαρτήτως των συζητήσεων και των καλών ή κακών προθέσεων. Στην Ελλάδα, το 1993, οι άνεργοι ήταν 176.000, ενώ στα μέσα του 1998 είχαν ανέλθει σε 276.000. Το 2005 ο αριθμός των ανέργων έφτασε τους 480.000 ενώ ο αριθμός των ατόμων που αναζητούν εργασία αναμένεται να ξεπεράσει τους 630.000 ως το τέλος του 2010. Ένα εκατομμύριο άτομα ζουν στα όρια της φτώχειας ή μέσα σ' αυτήν.

Στην Ευρώπη που δεν λειτουργεί το άτυπο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, η κοινωνία των 2/3 αποτελεί πραγματικότητα. Δηλαδή να είναι έτσι φτιαγμένο το κοινωνικό σύστημα ώστε το 1/3 του υπολοίπου πληθυσμού που απομένει να ζει κάτω από το όριο της φτώχειας. Ένα σύστημα δηλαδή που διαχωρίζει το κοινωνικό σύνολο σε πλούσιους και φτωχούς και ξεπερνά τα όρια της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Για να μην εμφανιστεί και στη χώρα λοιπόν αυτό το φαινόμενο κρίνεται αναγκαία η αντιμετώπιση της ανεργίας και η ενίσχυση της απασχόλησης.

Το θέμα μπορούμε να το προσεγγίσουμε από την ακόλουθη σκοπιά:

- ο Ένα από τα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζουμε ως κοινωνία και οικονομία είναι να επανέλθουμε στην εποχή πλήρους απασχόλησης. Δηλαδή, σε ανεργία της τάξης του 2,5%- 3,0%, χωρίς απαιτήσεις για αμοιβή που θα αύξαναν το κόστος παραγωγής και θα οδηγούσαν σε υψηλό πληθωρισμό.

- ο Προσπαθώντας να προσεγγίσουν το πρόβλημα αυτό, οι περισσότεροι πολιτικοί οικονομολόγοι, τεχνοκράτες και επιχειρηματίες μιλούν για παιδεία και εκπαίδευση, για επενδύσεις σε πάγια και τεχνολογία, για μέτρα βελτίωσης της ποιότητας της εργασίας. Όλα αυτά είναι απαραίτητα και σημαντικά, αλλά δεν συμβάλλουν στην αύξηση της απασχόλησης: απλώς αυξάνουν την κατά κεφαλήν παραγωγή.

- ο Η ανεργία προκύπτει από σωρεία λόγων, αλλά κυριαρχεί η έλλειψη ανταγωνιστικότητας στην αγορά εργασίας. Η έλλειψη ανταγωνιστικότητας οφείλεται, μεταξύ των άλλων και στη συμπεριφορά των συνδικάτων τα οποία ενδιαφέρονται πρωταρχικά να προστατέψουν αυτούς που απασχολούνται (και είναι μέλη τους) παρά να συμβάλλουν στην εύρεση εργασίας ανέργων.

Ένα αίτιο, μεταξύ των άλλων, για τις στρεβλώσεις στην αγορά εργασίας είναι η γρήγορη τεχνολογική πρόοδος και η αδυναμία της χώρας μας να την ακολουθήσει. Επίσης δεν υπάρχει ευελιξία στην αγορά εργασίας και σε αντίθεση με άλλες χώρες της Ε.Ε δεν προωθούνται εναλλακτικές μορφές απασχόλησης (πχ μερική απασχόληση). Χρειάζεται ακόμα εκσυγχρονισμός και βελτίωση στη λειτουργία του ΟΑΕΔ έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στις σημερινές απαιτήσεις της κοινωνίας.

Η λήψη μέτρων μικρό- οικονομικής είναι απαραίτητη για την αντιμετώπιση της ανεργίας, αλλά η αποτελεσματικότητά τους, έχει σαφώς πεπερασμένα όρια. Πέραν του ορισμένου σημείου, χρειάζονται και μέτρα μακρό- οικονομικής πολιτικής ώστε να μειωθεί η ανεργία. Στην Ελλάδα, όμως, δυστυχώς, τα ευρύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε σε τομείς, όπως το δημοσιονομικό έλλειμμα, το δημόσιο χρέος και το ισοζύγιο πληρωμών, εμποδίζουν την εφαρμογή μέτρων σε μακροοικονομικό επίπεδο. Αναπόφευκτο, λοιπόν είμαστε υποχρεωμένοι να αντιμετωπίσουμε την ανεργία, πρωτίστως, με μέτρα μικρό οικονομικής πολιτικής. Η εμβέλεια και αποτελεσματικότητά, όμως των μέτρων αυτών είναι μικρής έκτασης.

Συνοπτικά:

1.Είναι δύσκολο, αν όχι αδύνατον, να φθάσουμε σε επίπεδο ανεργίας της τάξης του 2%-2,5%. Αυτά ήταν τα όνειρα της περιόδου 1945-1975, η οποία δεν φαίνεται πως θα ανακάμψει.

2.Η ανεργία σήμερα μειώνεται μόνο με την υιοθέτηση εκτεταμένων μέτρων, σε όλα τα επίπεδα -μικρό- και -μακρό-.

3.Η αγορά των δύο ταχυτήτων, ή της κοινωνίας των 2/3, είναι, ως εκ τούτου πραγματικότητα. Προσωρινή πραγματικότητα μπορεί να είναι, αλλά τα προβλήματα που προκαλούνται και οι επιπτώσεις που προκύπτουν είναι αίτια ζωντανά και αναταράσσουν τον κοινωνικό ιστό ίσως με ανεπανόρθωτο τρόπο.

4.1.1 ΑΤΟΜΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΝΕΡΓΩΝ

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει κάθε άνεργος απορρέουν από την εξαιρετική σημασία που κατέχει η εργασία στη δομή των σύγχρονων κοινωνιών. Η έλλειψη της συνεπάγεται την έλλειψη εισοδήματος και επομένως των μέσων απόκτησης αγαθών και υπηρεσιών για το

άτομο και την οικογένεια του. Πέραν της απώλειας εισοδήματος, επιφέρει και την απώλεια κοινωνικής θέσης. Η επίπτωση της έλλειψης εισοδήματος από εργασία είναι προφανώς εντονότερη για τα άτομα των χαμηλότερων οικονομικών στρωμάτων, τα οποία συνήθως στερούνται εναλλακτικών πηγών εισοδήματος.

Πέραν αυτών, η κατάσταση της ανεργίας επηρεάζει και τη δυνατότητα μελλοντικής απόκτησης εισοδήματος λόγω της επαγγελματικής απαξίωσης που προκαλεί. Όσο μεγαλύτερο είναι το διάστημα ανεργίας, τόσο μεγαλύτερη είναι η απαξίωση της εργατικής δύναμης και συγκεκριμένα των γνώσεων, ικανοτήτων, πείρας κτλ και επομένως ο άνεργος εισέρχεται σε ένα φαύλο κύκλο ανεργίας και εμποδίων εύρεσης εργασίας με αποτέλεσμα τον αποκλεισμό του από την αγορά εργασίας. Παράλληλα, και λόγω της εξέχουσας θέσης της εργασίας στη ζωή μας, ο άνεργος υφίσταται μια γενικότερη διαδικασία φθοράς και περιθωριοποίησης, ευρισκόμενος σε έναν ευρύτερο φαύλο κύκλο χαμηλού εισοδήματος, κοινωνικής απομόνωσης, κοινωνικού στίγματος, χαμηλού ηθικού, απώλειας αυτοπεποίθησης, ανασφάλειας, αβεβαιότητας για το μέλλον και κινδύνου βλάβης της ψυχικής και σωματικής του υγείας. Απειλείται, επομένως, όχι μόνο με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας, αλλά και με κοινωνικό αποκλεισμό. Η περιθωριοποίηση αυτή αυξάνεται όσο αυξάνεται και το διάστημα ανεργίας. Η απώλεια εργασίας επηρεάζει καταλυτικά και την αυτοεκτίμησή των ατόμων.

4.1.2 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Σε μια κοινωνία στην οποία ο αριθμός των ανέργων είναι μεγάλος, εξίσου μεγάλη είναι και η συχνότητα των προβλημάτων που μπορούν να δημιουργηθούν. Ακόμα και το απλό άθροισμα αυτών των ατομικών προβλημάτων δίνει την εικόνα ενός συλλογικού προβλήματος. Παρουσιάζεται, έτσι, η εικόνα μιας κοινωνίας στην οποία ένα μεγάλο μέρος του εργατικού δυναμικού εμφανίζεται επαγγελματικά απαξιωμένο και επιβαρημένο με όλα τα άλλα προβλήματα που απορρέουν από την κατάσταση αυτή, λόγω του ότι η ανεργία πλήττει συγκεκριμένες ομάδες βαρύτερα από άλλες, δημιουργούνται θύλακες ανεργίας εντείνοντας τις κοινωνικές αυτές ανισότητες.

Σε μια κοινωνία με υψηλό ποσοστό ανεργίας εμφανίζεται σημαντικό πρόβλημα φτώχειας. Παρουσιάζεται έντονο βιοποριστικό πρόβλημα λόγω της έλλειψης εργασίας και εισοδήματος σε σημαντική μερίδα του πληθυσμού, οι οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες που αφορούν όλους τους τομείς της ζωής (στέγαση, ένδυση, εκπαίδευση, ψυχαγωγία κλπ) αυξάνονται και η κοινωνική κινητικότητα (τουλάχιστον προς τα επάνω) μειώνεται. Επακόλουθο της κατάστασης αυτής είναι η αύξηση της κοινωνικής αντιπαλότητας, είτε αυτή εκδηλώνεται είτε όχι. Κοινωνία στην οποία ένα σημαντικό τμήμα του πληθυσμού είναι άνεργο, με έντονες κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες, αντιπαλότητες, δυσφορία και αβεβαιότητα για το μέλλον, παρουσιάζει έντονα φαινόμενα αλλοτρίωσης και ανομίας. Εμφανίζεται χαλάρωση της κοινωνικής συνοχής, αποδυνάμωση των κοινωνικών δεσμών και αντικατάσταση τους με μια διαδικασία αντιπαράθεσης και αποσύνθεσης. Ενώ η εργασία παραμένει στην κορυφή των κοινωνικών αξιών, η διαδικασία της κοινωνικοποίησης — σημαντικό τμήμα της οποίας συντελείται μέσω της εργασίας (εκτός της οικογένειας, της εκπαίδευσης, κλπ) — διαταράσσεται. Διακυβεύεται, επομένως, η διαδικασία ένταξης και ενσωμάτωσης του ατόμου στο σύνολο με συνέπεια τις προαναφερθείσες επιπτώσεις στο άτομο και στη κοινωνία λόγω της χαλάρωσης των κοινωνικών δεσμών.

Το θέμα της ανομίας στο ατομικό επίπεδο αναφέρθηκε στο προηγούμενο τμήμα. Στο επίπεδο της κοινωνίας, δεν ενδιαφέρει αν τα άτομα παρακινούνται από οικονομικούς λόγους

και ακατάλληλες εργασιακές καταστάσεις να διαπράξουν παράνομες πράξεις, αλλά αν αυτές οι ακατάλληλες εργασιακές καταστάσεις προκαλούν πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα που συνδέονται με υψηλούς δείκτες εγκληματικότητας. Οι φτωχές εργασιακές προοπτικές προκαλούν ένα κλίμα ανομίας για τους εντός και τους εκτός του εργασιακού χώρου.

Στις κοινωνίες στις οποίες δεν είναι εύκολο να βρεις εργασία και οι υπάρχουσες θέσεις είναι ανασφαλείς, με χαμηλούς μισθούς και περιορισμένες πιθανότητες για επαγγελματική άνοδο, πιθανόν η εργασία να προσφέρει λιγότερα κίνητρα στους νέους ανθρώπους να ταυτιστούν με τον παραδοσιακό τρόπο ζωής. Αυτές οι συνθήκες ενδέχεται να διευκολύνουν τη δημιουργία περιθωριακών ιδεολογιών καθώς διαφθείρουν παράλληλα και τις υπάρχουσες δομές και τους τρόπους κοινωνικού ελέγχου. Όσο περισσότερες ευκαιρίες απασχόλησης παρουσιάζει η αγορά εργασίας νεαρών ατόμων, τόσο λιγότερο ευάλωτα είναι τα άτομα αυτά στον να πραγματοποιούν αλλά και να προτρέπουν συνομηλικούς τους να υιοθετήσουν παράνομες συμπεριφορές, αλλά και τόσο λιγότερο ελκυστικά καθίστανται τα παράνομα υποκατάστατα της αγοράς εργασίας.

4.1.3 ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Κίνητρα για πρόσληψη νέων.

Είναι γεγονός ότι η ανεργία συγκεντρώνεται κυρίως σε νέες ηλικίες. Σχεδόν ο ένας στους τρεις άνεργους εντοπίζεται σε αυτούς που έχουν ηλικία 20-24 ετών. Είναι ενδεικτικό ότι οι άνεργοι νέοι, αυτοί που δεν είχαν εργαστεί προηγουμένως το 1981 αποτελούν το 29% του συνόλου των ανέργων, ενώ αυτοί που δεν είχαν εργαστεί πριν το 1989 αποτελούν το 52,4%. Το φαινόμενο αυτό συνδέεται και με το περιεχόμενο της εκπαίδευσης που παρέχεται και της σύνδεσης της με την παραγωγική διαδικασία, καταδεικνύει δε την σπατάλη των ανθρωπίνων πόρων και άρα την οικονομική καθυστέρηση. Πρέπει να ληφθούν μέτρα που να διευκολύνουν τη πρόσληψη νέων και να παρακινούν τις επιχειρήσεις να τις πραγματοποιούν:

- ο Απαλλαγή κατά τα πρώτα έτη της πρόσληψης (δύο έτη) από τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης.
- ο Πρακτική εξάσκηση των νέων σε επιχειρήσεις με ελάχιστη αμοιβή.
- ο Ενίσχυση της επιδότησης της απασχόλησης.
- ο Προώθηση της μερικής απασχόλησης.
- ο Θέσπιση ειδικής σύμβασης περιορισμένου χρόνου εργασίας και κατάρτισης.

Προώθηση της μερικής απασχόλησης.

Με μερική απασχόληση εργάζονται στη χώρα μας 184.000 άτομα στην πλειοψηφία τους γυναίκες και το ποσοστό που ξεπερνά το 4% είναι το χαμηλότερο από κάθε Ευρωπαϊκή χώρα. Όμως όλα δείχνουν ότι αυτή η μορφή απασχόλησης βρίσκεται σε τροχιά εξέλιξης και θα παίξει σημαντικό ρόλο στη νέα ευέλικτη αγορά εργασίας τη νέα χιλιετία που ήδη έχει αρχίσει. Άλλωστε αποτελεί από τα μείζονα κεφάλαια προς συζήτηση στον κοινωνικό διάλογο. Και παρά τις επιφυλάξεις που διατυπώνουν οι συνδικαλιστικές οργανώσεις -ότι η μερική απασχόληση δεν πρέπει να χρησιμοποιηθεί ως υποκατάστατο της πλήρους απασχόλησης, αλλά μόνο συμπληρωματικά — κατανοούν ότι αν τεθούν όρια, αυτή η μορφή απασχόλησης μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά κατά τη μείωση της ανεργίας. Υπάρχει μεγάλο ποσοστό μη οικειοθελούς μερικής απασχόλησης στην Ελλάδα σε σχέση με τις άλλες χώρες, ενώ οι Έλληνες μερικώς απασχολούμενοι εργάζονται περισσότερες ώρες από τους άλλους Ευρωπαίους. Δηλαδή για τους περισσότερους είναι λύση ανάγκης αφού δεν βρίσκουν θέση

πλήρους απασχόλησης. Στα κράτη-μέλη της Ε.Ε. 24 εκατομμύρια άνθρωποι εργάζονται σήμερα με καθεστώς μερικής απασχόλησης. Η ευέλικτη αυτή μορφή εργασίας δίνει το πλεονέκτημα στον εργαζόμενο να συνδυάσει την εργασία του με τις υπόλοιπες υποχρεώσεις τους, όπως σπουδές και οικογένεια. Την ίδια ώρα ο εργοδότης μπορεί να ικανοποιήσει τις μεταβαλλόμενες καταναλωτικές απαιτήσεις, κυρίως όσο αφορά τις υπηρεσίες.

Στη χώρα μας, στο πλαίσιο αναζήτησης ενός μοντέλου εργασίας, ο ρόλος της μερικής απασχόλησης στον Ιδιωτικό και Δημόσιο Τομέα αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα θέματα του Κοινωνικού Διαλόγου. Επιδιώκεται έτσι να συμπληρωθεί ο ν. 1892/90 (άρθρα 38,39) που κατοχυρώνει το «part time» στην ελληνική πραγματικότητα και να τεθούν όρια με στόχο την προστασία του εργαζόμενου. Ο νόμος 1892/90 θέτει καταρχήν τις βάσεις της μερικής απασχόλησης: «με έγγραφη ατομική συμφωνία ο εργοδότης και ο μισθωτός κατά τη σύσταση της σχέσης εργασίας ή κατά τη διάρκεια της μπορούν να συμφωνήσουν για ορισμένο ή αόριστο χρόνο διάρκεια ημερήσιας ή εβδομαδιαίας εργασίας μικρότερη της κανονικής» (αρ. 38 παρ.1). Ορίζει ότι το ύψος των αποδοχών των μερικών απασχολούμενων δεν μπορεί να είναι κατώτερο από εκείνο των απασχολούμενων κατά το κανονικό ωράριο (βεβαίως για την ίδια εργασία και τις ίδιες ώρες απασχόλησης). Προβλέπει, μεταξύ άλλων, το δικαίωμα τους για ετήσια άδεια και θέτει το πλαίσιο της κοινωνικής ασφάλισης τους. Σύμφωνα με το ν. 1892/90 ο εργοδότης δεν μπορεί να αξιώσει εργασία πέρα από τη συμφωνημένη, όταν ο μερικώς απασχολούμενος έχει και άλλη απασχόληση ή βαρύνεται με οικογενειακές υποχρεώσεις. Αναζητείται έτσι με αυτόν τον τρόπο ένα νέο πρότυπο εργασίας που θα σημάνει το πέρασμα από την παραδοσιακή οργάνωση εργασίας σε μια 'ευέλικτη' ανοικτή διαδικασία οργανωτικής ανάπτυξης, ικανό να οδηγήσει σε βελτίωση της απασχόλησης και της ανταγωνιστικότητας.

Ευελιξία στην αγορά εργασίας.

Η έλλειψη ευελιξίας στην αγορά εργασίας αποτελεί έναν από τους κύριους παράγοντες που επιβραδύνουν την πραγματοποίηση των απαιτούμενων διαρθρωτικών αλλαγών στην οικονομική δραστηριότητα για βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και οδηγούν σε υψηλότερα επίπεδα την ανεργία. Εκτός των άλλων, η αναδιοργάνωση του χρόνου εργασίας αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για την προσαρμογή της παραγωγικής δραστηριότητας στις διακυμάνσεις της ζήτησης και για την αριστοποίηση της λειτουργίας του παραγωγικού εξοπλισμού. Το κυμαινόμενο ωράριο, η από κοινού κατοχή θέσης εργασίας, οι συμβάσεις ορισμένου χρόνου και η μερική απασχόληση επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να γίνουν πιο παραγωγικές και να διατηρήσουν την ανεργία σε χαμηλότερα επίπεδα ενώ συγχρόνως στις περισσότερες περιπτώσεις καλύπτουν και τις προτιμήσεις των εργαζόμενων(γυναίκες, νέοι).

ο Η εμπειρία των κρατών που προσφεύγουν στις ευέλικτες μορφές απασχόλησης δείχνει ότι:

ο Έχουν χαμηλά ποσοστά ανεργίας.

ο Ευνοούνται ειδικές ομάδες πληθυσμού που αναζητούν για αντικειμενικούς λόγους, μια μορφή ευελιξίας στην εργασιακή τους σχέση(γυναίκες με οικογενειακές υποχρεώσεις, φοιτητές κ.τ.λ.).

ο Ευνοούνται επιχειρήσεις με εποχιακό χαρακτήρα.

ο Δίνεται στους νέους που δεν κατορθώνουν να βρουν θέση εργασίας με πλήρη απασχόληση, η δυνατότητα να βελτιώσουν τα προσόντα τους και τις προοπτικές ένταξής τους στην αγορά εργασίας.

Ηλικιωμένοι εργαζόμενοι-Σύστημα πρόωρης συνταξιοδότησης.

Η Ελλάδα είναι η περισσότερο γερασμένη χώρα στα Βαλκάνια και η 5^η κατά σειρά γήρανσης μεταξύ των 27 κρατών μελών της Ένωσης. Διάφοροι και σημαντικοί λόγοι οδήγησαν τη χώρα στην γήρανση του πληθυσμού(μείωση της γεννητικότητας, αυξημένη μετανάστευση κ.α.)με τελικό αποτέλεσμα την προοδευτική αύξηση της αναλογίας των ηλικιωμένων ατόμων στο σύνολο του πληθυσμού. Είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι το ποσοστό της ανεργίας αλλά και ο αριθμός των ανέργων μειώνεται συστηματικά καθώς αυξάνεται η ηλικία σε αντίθεση με ότι συμβαίνει σε άλλες χώρες, γεγονός που σημαίνει ότι η ανεργία προέρχεται κυρίως από ανεπάρκεια προσλήψεων παρά από αύξηση απολύσεων και συγκεκριμένα απολύσεων των ηλικιωμένων εργαζομένων.

Προφανώς η επί μακρόν διατήρηση σε λειτουργία ζημιογόνων μονάδων, καθώς και η καθυστέρηση της οικονομικής αναδιάρθρωσης εξηγούν το παραπάνω φαινόμενο. Επίσης, το δεδομένο της μη απόλυσης των ηλικιωμένων εργαζομένων σχετίζεται με τις ελληνικές αντιλήψεις και παραδόσεις ως προς την αντιμετώπιση των ηλικιωμένων, καθώς και με την μορφή των ελληνικών επιχειρήσεων(οικογενειακού τύπου), χαρακτηριστικά που διαφέρουν από τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παρόλα αυτά επειδή τα δημογραφικά στοιχεία δείχνουν ότι θα υπάρξει αύξηση του ποσοστού των ηλικιωμένων ατόμων στον πληθυσμό και η αποχώρηση ηλικιωμένων θα δημιουργήσει θέσεις εργασίας στους νέους, πρέπει να αντιμετωπιστούν τα θέματα με συνδυασμένες λύσεις.

Μέτρα που μπορούν να ληφθούν

ο Θέσπιση σχημάτων πρόωρης συνταξιοδότησης (πχ για εργαζόμενους ή ανέργους) άνω των 55 ετών, μειωμένη απασχόληση με αντίστοιχη μείωση των αποδοχών και επιδότηση του υπόλοιπου από το κράτος και για εξειδικευμένες περιπτώσεις από τον Ειδικό Κοινό Λογαριασμό της Ανεργίας. Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι πολλά κράτη μέλη έχουν προσφύγει σε πολιτικές τέτοιου είδους, αφενός για την προστασία του ηλικιωμένου εργατικού δυναμικού και αφετέρου για την ελευθέρωση θέσεων εργασίας. Οι πολιτικές αυτές πρέπει να συνοδεύονται με ριζική αναμόρφωση του συνταξιοδοτικού ασφαλιστικού συστήματος, το οποίο είναι σύνθετο και με συσσωρευμένα ελλείμματα.

ο Η ορθολογική αναμόρφωση του συνταξιοδοτικού συστήματος θα δώσει τη δυνατότητα να υπάρξει καλύτερη κατανομή και διαχείριση των πόρων του, περιορίζοντας τις παροχές προς ομάδες για τις οποίες δεν υπάρχει πλέον δικαιολογημένη βάση για τη συνέχιση τους.

ο Ανεξάρτητα από την παραπάνω ευρεία αντιμετώπιση του θέματος των ηλικιωμένων εργαζομένων πρέπει να ληφθούν μέτρα άμεσα για την ασφαλιστική υποστήριξη των ευρισκομένων στα πρόθυρα της συνταξιοδότησης ατόμων σε περιοχές σε κρίση, όπου η πρόσβαση στην απασχόληση είναι αδύνατη.

Εκσυγχρονισμός και αναμόρφωση στη λειτουργία του ΟΑΕΔ.

Είναι φανερό ότι το σημερινό σύστημα κάλυψης της ανεργίας, του ελέγχου της αγοράς εργασίας και της επαγγελματικής κατάρτισης, που ασκείται από τον ΟΑΕΔ είναι απαρχαιωμένο και διαμορφώθηκε για να αντιμετωπίσει επίπεδα ανεργίας πολύ χαμηλά και μικρότερης διάρκειας, καθώς και προβλήματα εργασίας λιγότερο απαιτητικά από αυτά που διαμορφώνονται στην σημερινή πραγματικότητα, η οποία απαιτεί κατ' εξοχήν ευελιξία και γρήγορη πράξη.

Χρειάζεται ριζική αναμόρφωση του υφιστάμενου συστήματος καθώς και των νομικών πλαισίων. Διότι ο ΟΑΕΔ έχει αποδείξει την ικανότητα να διακρίνει την ανάγκη εκσυγχρονισμού ώστε να χειριστεί τις συνεχείς εξελίξεις και τα νέα δεδομένα.

Οι κατευθύνσεις που μπορούν να ακολουθηθούν είναι οι εξής :

ο Βελτίωση του ελέγχου της ανεργίας και των προϋποθέσεων επιδότησης, ώστε να αντιμετωπιστούν οι καταστρατηγήσεις.

ο Αμεσότερη απόδοση των εισφορών οι οποίες καταβάλλονται για την αντιμετώπιση της ανεργίας.

ο Διαμόρφωση δύο σταδίων/επιπέδων επιδομάτων ανεργίας, ως εξής:

- Κύρια επιδότηση(επίδομα ανεργίας).
- Επικουρική Επιδότηση (κοινωνικό επίδομα), δηλαδή χαμηλά ποσά επιδόματος για μακρύ χρόνο θα καταβάλλονται μετά τη λήξη της τακτικής επιδότησης και θα χρησιμοποιούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό. Αντίστοιχες πρακτικές εφαρμόζονται και στις άλλες χώρες της Ευρώπης.

Αναδιοργάνωση και δραστηριοποίηση των Γραφείων Ευρέσεων Εργασίας, ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται με ταχύτητα στην προσφορά και ζήτηση εργασίας σε όλη τη χώρα. Συντονισμός και νέα προσέγγιση για τη δημιουργία και λειτουργία προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης και επανεκπαίδευση ανέργων και εργαζομένων, των οποίων η εξειδίκευση απαξιώνεται.

Η συνολική αναμόρφωση του συστήματος, όπως εκφράζεται παραπάνω πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο διαλόγου μεταξύ φορέων και εκπροσώπων εργαζομένων και εργοδοτών, με στόχο την εκπόνηση κοινού πορίσματος το οποίο θα πρέπει να είναι υποχρεωτικό για τη Διοίκηση να το εφαρμόσει μέσα σε τακτό χρονικό διάστημα.

Εκπαίδευση και κατάρτιση.

Η καταπολέμηση της ανεργίας των νέων περνάει από τη θέσπιση συστημάτων και μεθόδων που θα επιτρέπουν την εξασφάλιση συγχρόνως μιας βασικής κατάρτισης επαρκούς επιπέδου και της σύνδεσης μεταξύ σχολικής κατάρτισης και της ενεργούς επαγγελματικής ζωής.

Για την κοινωνία του αύριο δεν αρκεί μόνο να διατηρείται η γνώση και η τεχνογνωσία που αποκτήθηκε σε κάποια δεδομένη στιγμή. Απαιτείται εξίσου ικανότητα μάθησης, επικοινωνίας, ομαδικής εργασίας, αξιολόγηση της προσωπικής κατάστασης. Τα μελλοντικά επαγγέλματα απαιτούν ικανότητες διάγνωσης, διατύπωσης προτάσεων βελτίωσης, σε όλα τα επίπεδα, αυτονομία, πνευματική ανεξαρτησία και ικανότητα ανάλυσης που προσδίδει η γνώση. Κατά συνέπεια είναι απαραίτητη η προσαρμογή του περιεχομένου της εκπαίδευσης και της δυνατότητας βελτίωσης της κατάρτισης, κάθε φορά που θεωρείται απαραίτητο.

Η αναγκαιότητα της ανάπτυξης της συνεχούς επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης έχει γίνει αποδεκτή, αλλά απαιτεί και τον αναπροσανατολισμό των διαθέσιμων πόρων προς αυτή την κατεύθυνση και όχι προς παθητικές πολιτικές αντιμετώπισης της ανεργίας. Η δυσκολία ανταπόκρισης του συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στις συνεχώς μεταβαλλόμενες ανάγκες έχει σχέση από τη μια με τους χαλαρούς δεσμούς της με την παραγωγή τους κοινωνικούς στόχους και τις προτεραιότητες και από την άλλη με την αδυναμία προσέγγισης και ικανοποίησης των ατομικών αναγκών, δυνατοτήτων και επιλογών του εργατικού δυναμικού.

Αύξηση των επενδύσεων.

Προκειμένου οι επιχειρήσεις να αυξήσουν τις επενδύσεις τους, να επεκτείνουν τη δραστηριότητά τους και να δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας, πρέπει το θεσμικό πλαίσιο

των αγορών προϊόντων να αυξάνει την ανταγωνιστική πίεση πάνω στις επιχειρήσεις και ταυτόχρονα να καθιστά το περιβάλλον φιλικό προς την επιχειρηματική δραστηριότητα. Αυτό μπορεί να γίνει:

Πρώτον, με την προώθηση του ανταγωνισμού, την απλούστευση του ρυθμιστικού και ειδικότερα του φορολογικού περιβάλλοντος, την παροχή κινήτρων και την εξάλειψη των φραγμών στην επιχειρηματικότητα και ιδιαίτερα στην ίδρυση νέων επιχειρήσεων.

Δεύτερον, με τη διευκόλυνση της μετάβασης σε μια οικονομία βασισμένη στη γνώση, την ενθάρρυνση της χρήσης τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών και την τόνωση των επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο και σε έρευνα και ανάπτυξη. Ειδικά πάντως όσον αφορά τη διευκόλυνση της μετάβασης σε μια οικονομία της γνώσης, πρέπει να αυξηθούν οι δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη ως ποσοστό του ΑΕΠ. Μέχρι σήμερα όμως, η Ελλάδα κατατάσσεται στην τελευταία θέση μεταξύ των 15 πιο ανεπτυγμένων χωρών της ΕΕ, ενώ εξακολουθεί να υστερεί και στον τομέα της χρήσης των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, αν και οι σχετικές επενδύσεις και η χρήση προσωπικών υπολογιστών και του Διαδικτύου αυξήθηκαν σημαντικά την τελευταία δεκαετία. Είναι λοιπόν απαραίτητο να ενθαρρυνθεί η χρήση των τεχνολογιών αυτών, καθώς παίζουν σημαντικό ρόλο στην άνοδο της παραγωγικότητας της εργασίας.

Τρίτον, στη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος αλλά και στην αύξηση της παραγωγικότητας μπορεί εξάλλου να συμβάλει σημαντικά ο εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης, ώστε αυτή να γίνει πιο αποτελεσματική καθώς και πιο φιλική γενικά προς τους πολίτες, αλλά και ειδικότερα προς τις επιχειρήσεις και τους εργαζομένους. Παρά την πρόοδο των τελευταίων ετών, μένουν πολλά να γίνουν για να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά το πρόβλημα της κρατικής γραφειοκρατίας και μια μορφή της, που είναι η υπερβολική ρύθμιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Μείωση του κόστους εργασίας.

Ένα μέσο για τη μείωση της ανεργίας είναι η ελάττωση του κόστους εργασίας μέσω της μεγαλύτερης σύνδεσης των μισθών με την παραγωγικότητα. Αυτό μπορεί να σημαίνει μέτρα όπως η κατάργηση του κατώτερου μισθού σε ζημιογόνες επιχειρήσεις ή σε περιοχές με υψηλή ανεργία. Επίσης η μείωση των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης για εργαζόμενους και εργοδότες, η χρηματοδότηση από επιδόματα ανεργίας των νέων θέσεων εργασίας, και η παροχή επιδοτήσεων απασχόλησης για αυτούς που προσλαμβάνονται για πρώτη φορά μειώνουν το μη μισθολογικό κόστος της εργασίας.

Επίσης σημαντική είναι η πολιτική της ελάφρυνσης των επιβαρύνσεων της εργασίας χαμηλής εξειδίκευσης γιατί αυτού του είδους η εργασία συνδέεται άμεσα με την ανεργία μακράς διάρκειας. Πολιτικές που αποσκοπούν σε επιδότηση θέσεων χαμηλής εξειδίκευσης και μισθού μέσω φορολογικών εκπτώσεων μπορούν να προτρέψουν τις επιχειρήσεις να αυξήσουν τις προσλήψεις αυτής της κατηγορίας των εργαζομένων με διπλό όφελος (αύξηση της απασχόλησης, αλλά και αύξηση της αγοραστικής δύναμης των εργαζομένων). Τέτοιες πολιτικές, εκτός από τα ηθικά, ανθρωπιστικά ή κοινωνικά κίνητρα, ή την άμβλυνση των κοινωνικών εντάσεων και αντιθέσεων, έχουν και θετικά οικονομικά αποτελέσματα, μέσω της αυξημένης κινητοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού και της μείωσης των κοινωνικών παροχών ως συνέπεια της ελάττωσης της ανεργίας και της αύξησης της απασχόλησης

Η εργασία κατέχει τη σημαντικότερη θέση στην ιεραρχία των κοινωνικών και οικονομικών αξιών των ανεπτυγμένων χωρών. Η εργασία δεν είναι μόνο ένα μέσο απόκτησης υλικών και άλλων αγαθών π. χ συνύπαρξη, υγειονομική περίθαλψη, αποταμίευση, διακοπές, είναι ένα μέσο για την ευμάρεια για το οποίο το άτομο δαπανά ένα μεγάλο τμήμα του χρόνου και της ενέργειας του. Είναι, επίσης, ένα μέσο ικανοποίησης του ατόμου, αξιοποίησης των κλίσεων και ιδιαιτεροτήτων του, κοινωνικής καταξίωσης και ανόδου. Λόγω της σημασίας της

εργασίας ως κοινωνικής αξίας, η έλλειψη της εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους τόσο για το άτομο όσο και για την κοινωνία.

4.1.4 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΜΗΤΡΩΟ ΤΟΥ ΟΑΕΔ ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2012

	ΑΝΕΡΓΟΙ ΑΝΑΖΗΤΟΥΝΤΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑ	ΛΟΙΠΟΙ ΜΗ ΖΗΤΟΥΝΤΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ >12 ΜΗΝΕΣ	323.510	35.916
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ < 12 ΜΗΝΕΣ	454.889	118.241
ΣΥΝΟΛΟ	788.399	154.157

ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟΙ	ΚΟΙΝΟΙ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕ ΝΩΝ	ΕΠΟΧΙΚΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩ Ν ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΩΝ	ΣΥΝΟ ΛΟ	ΔΙΚΑΙΟΥΧ ΟΙ ΠΟΥ ΠΛΗΡΩΘΗ ΚΑΝ ΚΑΙ ΣΥΝΕΧΙΖΟ ΥΝ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧ ΟΙ	ΝΕΕΣ ΑΙΤΗΣΕΙ Σ ΑΝΕΡΓΩ Ν ΓΙΑ ΕΠΙΔΟΤ ΗΣΗ
	199.976	53.022	252.998	190.065	18.124

Πίνακας 1: Εγγεγραμμένοι στο μητρώο του ΟΑΕΔ : Απρίλιος 2012

(<< ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2012>>. ΑΝΑΚΤΗΘΗΚΕ: 15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2012, ΑΠΟ http://www.oaed.gr/Pages/SN_1230.pg)

4.2 ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΣΜΟΣ

Ορισμός:

Είναι η τάση για κατανάλωση όσο το δυνατό περισσότερων αγαθών, πέρα από τις αντικειμενικά υπάρχουσες ανάγκες (Μείζον Ελληνικό Λεξικό). Είναι δηλαδή η τάση των ανθρώπων του «πολιτισμένου» κόσμου να καταναλώνουν όλο και περισσότερα προϊόντα και αγαθά σε μια προσπάθεια εξισορρόπησης του εσωτερικού τους κενού που όλο και διογκώνεται καθώς και πλήρωσης της απληστίας τους, που όλο και κυριαρχεί σαν μόδα σε παγκόσμιο επίπεδο.

4.2.1 ΟΙ ΑΙΤΙΕΣ ΠΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΝ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΝΟΟΤΡΟΠΙΑ

- Η ανάπτυξη της τεχνολογίας και της βιομηχανίας έχει συμβάλει στο χαρακτηρισμό της κοινωνίας ως καταναλωτικής. Χαρακτηριστικά αυτής της εξέλιξης είναι: η μαζική παραγωγή των προϊόντων, η δημιουργία αγαθών που καλύπτουν τις μη στοιχειώδεις ανάγκες των καταναλωτών, η ποικιλία των προσφερόμενων αγαθών με ιδιότητες που πριν λίγα χρόνια δεν υπήρχαν. Η πρόοδος στο χώρο της τεχνολογίας και της βιομηχανίας εισήγαγε δυναμικά τη μάζα των ατόμων στο χώρο της κατανάλωσης. Έτσι, διαμορφώθηκε μια κοινωνία, όπου οι κάτοχοι των μέσων παραγωγής παράγουν προϊόντα και απαιτούν την κατανάλωση τους αδιαφορώντας για τις κοινωνικές ανάγκες. Πρόκειται, δηλαδή, για την καπιταλιστική κοινωνία, της οποίας η οικονομική λειτουργία βασίζεται στο κέρδος. Η μεγιστοποίηση όμως του κέρδους επιτυγχάνεται μόνο με την αύξηση της κατανάλωσης.
- Σημαντική είναι η επίδραση της διαφήμισης στην καθιέρωση της καταναλωτικής συμπεριφοράς. Η διαφήμιση γίνεται όλο και πιο ελκυστική με την χρήση συγκινησιακής γλώσσας, την επίκληση στο συναίσθημα και της παραμυθένιες εικόνες που τελικά οδηγούν τους καταναλωτές στο να αγοράζουν αυτά τα προϊόντα. Καθημερινά πλήθος διαφημίσεων επαναλαμβάνονται στις τηλεοράσεις, στον τύπο, στα περιοδικά, στο διαδίκτυο με αποτέλεσμα την άμεση δημοσιοποίηση των νέων ιδιοτήτων των προϊόντων στη μάζα.

4.2.2 ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΣΜΟΥ

- Το άτομο κυριαρχείται από αλαζονεία αλλά και ματαιοδοξία αφού ενδιαφέρεται για το επουσιώδες και ασήμαντο. Έτσι μένει ηθικά και πνευματικά ακάλυπτο.
- Ο καταναλωτισμός οδηγεί το άτομο σε πλήρη παθητικοποίηση και τον αχρηστεύει μετατρέποντας τον σε ένα "νωχελικό" όν με αποπλισμένες όλες τις δημιουργικές του δυνατότητες.
- Εφόσον πρωταρχικός στόχος είναι η ύλη και όχι ο άνθρωπος, κυριαρχεί φθόνος μεταξύ των ανθρώπων, που υποδαυλίζει τον ανταγωνισμό και την κρίση της επικοινωνίας. Επιπρόσθετα, υπάρχει εξανθρωπισμός, κυνικότητα και αδιαφορία για τον άλλο.
- Η έντονη επιθυμία για απόκτηση καταναλωτικών αγαθών οδηγεί το άτομο είτε στην υπεραπασχόληση για μεγιστοποίηση των αποδοχών του και συνακόλουθα στην έλλειψη ελεύθερου χρόνου με ότι αυτό συνεπάγεται, είτε στη χρήση της βίας ως μέσου απόκτησης των ποθούμενων αγαθών.
- Ο σύγχρονος άνθρωπος είναι ατομιστής και δεν ενδιαφέρεται για την κοινωνία και τα συλλογικά προβλήματα. Αυτό τον κάνει έναν άχρηστο πολίτη που εύκολα γίνεται αντικείμενο χειραγώγησης και επομένως εκμετάλλευσης.

- Η προσπάθεια των παραγωγών να καλύψουν την αυξημένη ζήτηση μειώνει τα αποθέματα των πρώτων υλών και αυξάνει το ενεργειακό πρόβλημα. Από την άλλη πλευρά μολύνεται και καταστρέφεται το φυσικό περιβάλλον.
- Αλλάζει η εθνική φυσιογνωμία εξαιτίας της επέκτασης της υπερκατανάλωσης. Είναι γνωστό ότι το καταναλωτικό πρότυπο των δυνατών χωρών διοχετεύεται σε πολλές αναπτυσσόμενες με αποτέλεσμα οι νέοι καταναλωτές να αδιαφορούν σταδιακά για τις παραδοσιακές αξίες τους.

4.2.3 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗΣ ΜΑΝΙΑΣ

Για να καταπολεμήσουμε τον καταναλωτισμό πρέπει ο κάθε άνθρωπος από μόνος του να επενδύσει στην παιδεία του ώστε να αποκτήσει κριτική γνώμη. Όμως και η ίδια η οικογένεια καθώς και φορείς όπως το σχολείο, το κράτος θα πρέπει να ενισχύσουν αυτήν την προσπάθεια για μείωση της καταναλωτικής μανίας.

Το άτομο:

- Να συνειδητοποιήσει ότι η ευτυχία του δεν πηγάζει από την υπερκατανάλωση άλλα από άλλες αξίες όπως οι οικογενειακές σχέσεις, και η φιλία.
- Να δημιουργήσει τη συνείδηση του λογικού αγοραστή- καταναλωτή. Έτσι, είναι απαραίτητη η δημιουργία κριτικής ικανότητας για τον διαχωρισμό των χρήσιμων από των πυριτών προϊόντα.
- Πρέπει να είναι απαιτητικός και ενημερωμένος και αυτό θα γίνει με τον έλεγχο των τιμών των προϊόντων σε διάφορα μαγαζιά.

Η οικογένεια:

- Θα πρέπει να προσανατολίσει το παιδί προς ποιοτικές ασχολίες κατά τον ελεύθερο χρόνο. Ο εναλλακτικός τρόπος διασκέδασης όπως το θέατρο, ο κινηματογράφος, τα μουσεία δημιουργούν αντιστάσεις στα παιδιά.
- Θα πρέπει να δώσει στο παιδί τις σωστές αξίες όπως οι ανθρώπινες σχέσεις και όχι τα υλικά αγαθά και το χρήμα.

Το σχολείο και οι πνευματικοί άνθρωποι

- Με την κατάλληλη καθοδήγηση των καθηγητών, οι μαθητές και αυριανοί καταναλωτές μπορούν να εμπεδώσουν τις σωστές αξίες.
- Η πνευματική ηγεσία θα πρέπει να καταδικάσει την πλεονεξία και τον υλικό ευδαιμονισμό που επικρατεί

Το κράτος:

- Καταπολέμηση της κερδοσκοπίας.
- Θέσπιση αρχών οι οποίες θα καθορίζουν την ποσότητα και την ποιότητα των τηλεοπτικών διαφημίσεων.
- Το Ινστιτούτο Καταναλωτών έχει χρέος να ενημερώνει τακτικά το καταναλωτικό κοινό με σκοπό την προστασία του, την αποφυγή του αποπροσανατολισμού του από τις διαφημίσεις.

4.3 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Η κρίση που ξέσπασε το 2008 είχε ως αποτέλεσμα να δεχτεί ένα ισχυρό χτύπημα ο ελληνικός τουρισμός και από το εσωτερικό του αλλά και από το εξωτερικό. Από τη μία πλευρά επηρεάστηκε το εισόδημα του έλληνα ταξιδιώτη και από την άλλη οι κύριοι τροφοδότες του ελληνικού τουρισμού (Αγγλία ,Γερμανία ,Ιταλία ,Γαλλία οι οποίες αποτελούν περίπου το 40% του εισερχόμενου τουρισμού μας) σαφώς επηρεασμένοι από τη κρίση εμφάνισαν αρνητικούς ρυθμούς ανάπτυξης την διετία 2008-2010.

Ο τουρισμός είναι μια οικονομική, πολιτιστική και κοινωνική δραστηριότητα που πραγματοποιείται παγκοσμίως. Απευθύνεται σε όλες τις κοινωνικές τάξεις και ικανοποιεί την βασική πλέον ανάγκη του ανθρώπου για προσωρινή φυγή από την καθημερινότητα και τη δυνατότητα γνωριμίας μεταξύ των λαών.

Η Ελλάδα δεν ανήκει στο σύνολο των νέων τουριστικών κρατών, είναι επί δεκαετίες τώρα ένας από τους δημοφιλέστερους τουριστικούς προορισμούς με τη δυναμικότητα σε κλίμα να ξεπερνά το ένα εκατομμύριο. Ουσιαστικά υπάρχει υπερπροσφορά τουριστικών κλινών, όμως οι σχέσεις προσφοράς και ζήτησης σήμερα είναι τελείως διαφορετικές σε σύγκριση με αυτές που υπήρχαν επί δεκαετίες. Στην Ελλάδα ο τουρισμός είναι μία από της σημαντικότερες οικονομικές δραστηριότητες καθώς συμβάλει με 10% περίπου στο ΑΕΠ πάνω από το 10% στην απασχόληση και με 7% στο καθαρό πάγιο κεφάλαιο της οικονομίας. Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του ελληνικού τουρισμού εμφανίζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πηγή: Αλιευτικά Νέα, άρθρο με θέμα: Αλιευτικός Τουρισμός στην Ελλάδα, Σεπτέμβριος 2012

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ	ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ ΣΕ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ, ΕΞΟΠΛΙΣΜΟ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ	ΚΑΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΠΟΥ ΟΔΗΓΟΥΝ ΣΕ ΧΑΜΗΛΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΙΟΝ
ΑΦΘΟΝΙΑ ΚΑΙ ΠΟΙΚΙΛΟΜΟΡΦΙΑ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	ΧΑΜΗΛΗ ΗΜΕΡΙΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΚΑΙ ΜΙΚΡΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΕΥΡΥΤΑΤΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΤΑΣΕΩΝ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ	ΕΛΛΕΙΨΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	ΕΞΑΡΤΗΣΗ ΑΠΟ ΜΕΓΑΛΑ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΤΕΛΕΣΗ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΤΟ 2004	ΕΛΛΕΙΨΗ ΚΑΤΑΛΛΗΛΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
	ΑΝΙΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Πίνακας 3.6.1 Πλεονεκτήματα-μειονεκτήματα του ελληνικού τουρισμού

4.3.1 Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΚΡΑΧ ΤΟ 2008

Αρκετά πριν ξεσπάσει η παγκόσμια οικονομική κρίση, ο ελληνικός τουρισμός είχε ήδη δείξει σημάδια παθογένειας με σοβαρά διαθρωτικά προβλήματα που οδηγούσαν στην απώλεια του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος σε σχέση με τους νέους ανταγωνιστές στην Ανατολική Μεσόγειο, που έχουν χαμηλότερο κόστος παραγωγής και χαμηλότερες τιμές.

Εμφανή συμπτώματα αυτής της παθογένειας είναι η συρρίκνωση της τουριστικής περιόδου, η αυξανόμενη τάση για συμβόλαια ‘all inclusive’ αλλά και η σταθερή υποβάθμιση του οικονομικού και κοινωνικού προφίλ του μέσου τουρίστα. Δυστυχώς, τόσο οι αναπτυγμένες παραδοσιακές χώρες προέλευσης του ελληνικού τουρισμού όσο και οι αναδύμενες αγορές βρίσκονται στο επίκεντρο της οικονομικής κρίσης με συνεχώς αυξανόμενη ανεργία, μείωση των εισοδημάτων και υψηλό δείκτη ανασφάλειας και αβεβαιότητας των κατοίκων τους.

Ένα ακόμη πρόβλημα είναι η υποτίμηση των νομισμάτων πολλών από τις χώρες της Ε.Ε, εκτός Ευρωζώνης και της ανατολικής Ευρώπης καθώς επίσης και τον ανταγωνιστών μας στην Ανατολική Μεσόγειο. Αυτό κάνει αυτομάτως ακριβό το τουριστικό προϊόν της Ελλάδος και φθηνότερο αυτό των ανταγωνιστών μας. Αρκετοί τουριστικοί πράκτορες αδυνατούν να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις σε μας λόγω τους ακριβού πλέον γι’ αυτούς Ευρώ. Σύμφωνα με εμπειρικές μελέτες κατά το διάστημα πριν την εμφάνιση της κρίσης η τουριστική κίνηση στην Ελλάδα κινιόταν με ταχύτερο ρυθμό από τον ευρωπαϊκό και τον παγκόσμιο, καθώς επίσης και οι τουριστικές εισπράξεις αυξανόταν συνεχώς κατά 3% την τετραετία 2000-2004

για κάθε χρόνο. Στη συνέχεια άρχισε να υπάρχει μείωση των αφίξεων καθώς και των εισπράξεων. Χαρακτηριστικό είναι ότι το 2008 οι βασικοί αγοραστές του προϊόντος μας παρουσίασαν τα εξής :

Αγγλία -5,54%

Γερμανία -5,29%

Ιταλία -5,48%

Και το πόσο επηρεάζουν αυτά τα αποτελέσματα την ελληνική οικονομία και τον τουρισμό μας μπορεί να αναλογιστεί κανείς αν σκεφτεί ότι αυτές οι χώρες μαζί με την Γαλλία αποτελούν το 40% περίπου του εισερχόμενου τουρισμού μας. Μην ξεχνάμε βέβαια ότι μείωση σε αυτό τον κλάδο οδηγεί και αυτόματα στη μείωση των θέσεων εργασίας.

Σύμφωνα με το Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων (ΙΤΕΠ) η χώρα μας παρουσιάζει μείωση των εσόδων κατά 18,2% που είναι και η μεγαλύτερη από τους ανταγωνιστές μας και ακολουθούν η Πορτογαλία (-17%), η Ισπανία (- 15,4%), η Κύπρος (-13%) και η Τουρκία (-11%). Αντίθετα στις μειώσεις των αφίξεων παρατηρούμε τα εξής:

Πορτογαλία -22%

Ισπανία -12%

Κύπρος -9%

Ελλάδα -7,3%

Τουρκία -0,5%

Το ΙΤΕΠ αποδίδει αυτή τη σημαντική μείωση των εσόδων στους εξής λόγους :

- Μείωση των αφίξεων.
- Μείωση του χρόνου παραμονής των επισκεπτών .
- Περιορισμό των δαπανών τους.
- Στις χαμηλότερες τιμές που προσφέρουν τα ξενοδοχεία σε σχέση με προηγούμενα έτη.

Επίσης το 2009 παρατηρείτε χαρακτηριστική μείωση των διανυκτερεύσεων κυρίως των Ελλήνων σε ένα ποσοστό μεταξύ 15-20% σύμφωνα με το ΙΤΕΠ. Αυτό οφείλεται στην 'ιδιομορφία' της συμπεριφοράς των τουριστικών επιχειρήσεων απέναντι στους Έλληνες πελάτες και κυρίως στις υψηλές τιμές που ισχύουν σε αυτούς σε αντίθεση με τους ξένους. Χαρακτηριστικό είναι ότι σε ένα καλό ξενοδοχείο 4-5 αστερών ο Έλληνας θα κληθεί να πληρώσει γύρω στα 170 ευρώ ,εν αντιθέσει με τον ξένο που δεν θα δώσει πάνω από 50 ευρώ. Παρ' όλα αυτά σύμφωνα με τους ιδιοκτήτες των εμπορικών τουριστικών καταστημάτων οι έλληνες τουρίστες ήταν εκείνοι που έδωσαν ζωή στις τουριστικές περιοχές τους μήνες Ιούλιο-Αύγουστο για το 2009 και το 2010.

Για να αντιμετωπιστούν λοιπόν όλα αυτά τα προβλήματα σε αυτό τον κλάδο και να 'τονωθεί' ο τουρισμός κρίνεται αναγκαίο να εισαχθεί στα κυβερνητικά σχέδια για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης, να περιοριστούν οι φόροι που είναι υποχρεωμένοι να καταβάλουν όλοι όσοι δραστηριοποιούνται σε αυτό τον κλάδο, να υπάρξει συνεργασία μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, να ενισχύσουν οι τράπεζες αυτή την προσπάθεια, να υπάρχει συνεχής διαφήμιση της χώρας μας, να βελτιωθεί η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών κυρίως με την εισαγωγή νέων τεχνολογιών. Πρόβλημα ρευστότητας. Το σύνολο των μονάδων αντιμετωπίζει τεράστιο πρόβλημα ρευστότητας και ήδη εκατοντάδες ξενοδοχεία έχουν βάλει πωλητήριο, αλλά δεν υπάρχουν αγοραστές.

Η κρίση σε συνδυασμό με την αβεβαιότητα που κυριαρχεί στον τουριστικό κλάδο έχουν οδηγήσει αρκετούς ξενοδόχους να βάλουν «πωλητήριο» στις ξενοδοχειακές τους μονάδες. Περισσότερα από 400 ξενοδοχεία πωλούνται είτε μέσω αγγελιών ή sites ή μεσιτικών γραφείων, έναντι συνολικού ύψους 2,44 δις ευρώ. Παράγοντες εκτιμούν ότι ο αριθμός των ξενοδοχείων που προσφέρονται είναι πολύ μεγαλύτερος. Στο «σφυρί» έχουν βγει ξενοδοχεία σε Αθήνα, Ρόδο, Κρήτη, Κέρκυρα, Χαλκιδική και σε πολλές περιοχές της χώρας. Σε

περισσότερα από 400 ξενοδοχεία οι ιδιοκτήτες έχουν βάλει αγγελία για την πώληση τους είτε μέσω διαδικτυακών τόπων ή μεσιτικών γραφείων, έναντι τιμήματος συνολικού ύψους 2,44 δις ευρώ. Μόνο για την πώληση ξενοδοχείων 4 και 5 αστέρων το τίμημα αγγίζει τα 1,5 δις ευρώ.

Παράγοντες εκτιμούν πως ο αριθμός των ξενοδοχείων προς πώληση είναι αρκετά μεγαλύτερος και αυτό γιατί οι ιδιοκτήτες δεν έχουν κοινοποιήσει μέσω αγγελίας την πρόθεσή τους να πουλήσουν τις μονάδες τους, είτε έχουν ζητήσει από τα μεσιτικά γραφεία που έχουν αναλάβει να πραγματοποιήσουν την αγοραπωλησία να υπάρξει «διακριτικότητα» στην όλη διαδικασία. Οι εκτιμήσεις αυτές, ανεβάζουν το συνολικό εκτιμώμενο ποσό πώλησης των ξενοδοχειακών μονάδων στα 5 δις ευρώ!

Αν και ο αριθμός των προσφερόμενων προς πώληση μονάδων είναι αρκετά μεγάλος, δεν είναι αντίστοιχα μεγάλο και το ενδιαφέρον των υποψήφιων αγοραστών. Οι αγοραπωλησίες που πραγματοποιούνται είναι ελάχιστες, και αυτό οφείλεται σε τρεις κυρίως λόγους. Κατ' αρχάς οι υποψήφιοι αγοραστές θεωρούν ότι οι προσφερόμενες τιμές κυμαίνονται ακόμα σε υψηλά επίπεδα. Για αυτό το λόγο θεωρούν ότι οι τιμές αναμένεται να υποχωρήσουν για να μπορέσουν να αγοράσουν φθηνότερα.

Ένας επίσης σημαντικός παράγοντας που δεν βοηθά στην αγορά των μονάδων είναι η έλλειψη ρευστότητας, καθώς οι τράπεζες έχουν «παγώσει» τη χορήγηση δανείων με αποτέλεσμα να μην μπορεί να κινηθεί η αγορά.

Ο τρίτος και σημαντικότερος λόγος είναι ότι υπάρχει διστακτικότητα από την πλευρά των επιχειρηματικών ομίλων του κλάδου που ενδιαφέρονται να επενδύσουν. Η οικονομική κρίση που έχει πλήξει τη χώρα, εμποδίζει τους επιχειρηματίες να προχωρήσουν σε νέες επενδύσεις. Στην πλειοψηφία τους τα ξενοδοχεία που πωλούνται είναι μικρομεσαίες μονάδες και προσφέρονται σε περίπου 80 περιοχές και προορισμούς της χώρας. Ο μεγαλύτερος αριθμός των προς πώληση μονάδων συγκεντρώνεται στην περιοχή των Ιονίων Νήσων όπου φθάνουν τα 81 ξενοδοχεία έναντι συνολικού ποσού 426,3 εκατ. Ευρώ. Ακολουθούν τα Δωδεκάνησα με 66 μονάδες συνολικού ποσού 593,5 εκατ. Ευρώ, οι Κυκλάδες με 50 μονάδες έναντι συνολικού ποσού 189,3 εκατ. Ευρώ και η Κρήτη με 44 μονάδες έναντι 216,5 εκατ. Ευρώ. Στις 41 μονάδες ανέρχεται ο αριθμός των ξενοδοχείων που πωλούνται στην περιοχή της Αττικής έναντι 608,8 εκατ. Ευρώ, ενώ στη Χαλκιδική πωλούνται 34 ξενοδοχειακές μονάδες έναντι 134 εκατ. ευρώ. Τέλος στη Ρόδο έχουν εμφανιστεί 13 πωλητήρια ξενοδοχείων με συνολική τιμή 362 εκατ. Ευρώ με υψηλότερη τιμή πώλησης ξενοδοχειακής μονάδας στο νησί να φθάνει τα 100 εκατ. Ευρώ!

*τα συγκεκριμένα στοιχεία ισχύουν μέχρι και τον Σεπτέμβριο 2012

4.3.2 ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΕΞΗΓΕΙΛΕ Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Οι τουριστικοί επιχειρηματίες ζήτησαν μια σειρά άμεσων μέτρων για την στήριξη του τουριστικού τομέα χωρίς παράλληλα να ανακόπτονται τα απαραίτητα μέτρα για την ενίσχυση της ποιότητας του τουριστικού προϊόντος.

Τα μέτρα που εξήγγειλε η κυβέρνηση είναι τα εξής:

- Να αυξηθούν οι δαπάνες για προβολή της χώρας μας κατά 50% με στόχο την συγκράτηση των επισκεπτών μας
- Αναστέλλεται για ένα έτος η καταβολή εισφοράς του Ν. 128/75 για το σύνολο των δανείων των τουριστικών επιχειρήσεων προς τις Τράπεζες
- Οι τουριστικές επιχειρήσεις θα χρηματοδοτούνται στα πλαίσια του «Προγράμματος ενίσχυσης της ρευστότητας της οικονομίας»

- Υλοποιείτε άμεσα και δυναμικά το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013, μέσω του οποίου χρηματοδοτούνται δράσεις τουριστικών υποδομών, υπηρεσιών και Επιχειρήσεων.
- Λαμβάνεται μέριμνα για άμεση επιστροφή από τις ΔΟΥ του οφειλόμενου ΦΠΑ.
- Μέσω του Ταμείου Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων, παρέχεται κεφάλαιο κίνησης, με πλήρη επιδότηση των τόκων, μέχρι του ποσού των 350 χιλ. ευρώ.
- Δίνεται άμεση προτεραιότητα στην καταβολή των οφειλόμενων ποσών των επιχορηγήσεων για όσες επιχειρήσεις έχουν υπαχθεί στον Επενδυτικό Νόμο, από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.
- Αντιμετωπίζεται το ζήτημα της λειτουργικής τακτοποίησης ξενοδοχειακών μονάδων που αποτελούσε πάγιο και χρόνιο πρόβλημα.
 - Μετατρέπεται το εποχικό επίδομα ανεργίας σε επίδομα εργασίας.
 - Αυξάνεται κατά 21% ο αριθμός των εισιτηρίων για τον κοινωνικό τουρισμό, που οργανώνει η Εργατική Εστία.
 - Ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται για την τόνωση των ξενοδοχείων και άλλων συναφών επιχειρήσεων στο κέντρο της Αθήνας.

Αυτά τα μέτρα είναι πολύ σημαντικά για την αντιμετώπιση της τουριστικής κρίσης, εφόσον φυσικά εφαρμοστούν.

Όμως εξίσου σημαντικά για την τόνωση του τουρισμού είναι και τα εξής μέτρα:

- Βασική προτεραιότητα να είναι να δοθεί η δυνατότητα σε κάθε ελληνική οικογένεια να μπορεί να κάνει διακοπές σε κάποιο από τα τόσα όμορφα μέρη που διαθέτει η χώρα μας. Το όφελος θα είναι διπλό, από τη μία θα αναβαθμιστεί η ποιότητα ζωής των πολιτών και από την άλλη θα τονωθεί η τουριστική δραστηριότητα δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στον εσωτερικό τουρισμό ο οποίος δεν θα πρέπει να περιορίζεται τους καλοκαιρινούς μήνες.
- Κρίνεται πολύ σημαντική η προσέγγιση τουριστών πολύ υψηλών προδιαγραφών και εισοδημάτων που δεν πλήττονται ιδιαίτερα από την κρίση.
- Να ληφθούν μέτρα για την επιβίωση και την ενίσχυση των μικρομεσαίων τουριστικών επιχειρήσεων.
- Ενίσχυση της ρευστότητας των τουριστικών επιχειρήσεων με επενδυτικά δάνεια και κεφάλαια κινήσεως, με προσιτά επιτόκια και όρους αποπληρωμής.
- Παροχή κινήτρων που θα ενθαρρύνουν τη δημιουργία ξενοδοχείων υψηλών απαιτήσεων.
- Βελτίωση ειδικών τουριστικών υποδομών για την ικανοποίηση των αναγκών του επισκέπτη, όπως συνεδριακές εγκαταστάσεις, spa, γήπεδα γκολφ.
- Προώθηση του τουρισμού της ενδοχώρας, των νησιωτικών περιοχών και γενικά της περιφέρειας.
- Προώθηση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού.
- Για να αποκτήσει ο τουρισμός μας την χαμένη του ανταγωνιστικότητα, είναι αναγκαία η αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος της Ελλάδας με την ύπαρξη κατάλληλων εκπαιδευμένων διευθυντικών στελεχών και υπαλλήλων. Θα πρέπει να υπάρχει τουριστική συνείδηση, τουριστική παιδεία και τεχνικές δεξιότητες πρώτης γραμμής.
- Κρίνεται επίσης αναγκαία η αναβάθμιση και η συνεχής χρηματοδότηση των Ανώτατων Ιδρυμάτων (ΑΕΙ και ΤΕΙ) για τη δημιουργία ανώτατων και ικανών στελεχών και για τον τουρισμό.

- Να αυξηθούν τα ποσά που διατίθεται μέσω του αναπτυξιακού προγράμματος TEMΠME για την ενίσχυση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και κυρίως στον τουριστικό κλάδο.
- Άμεση εφαρμογή του ΕΣΠΑ για την ολοκλήρωση των προγραμμάτων για τη δημιουργία υποδομών στις τουριστικές περιοχές, καθώς επίσης και άμεση καταβολή των επιδοτήσεων των οφειλόμενων ποσών των επιχορηγήσεων στις τουριστικές επιχειρήσεις που έχουν υπαχθεί στον Αναπτυξιακό Νόμο.
- Μείωση των φόρων στα περιφερειακά αεροδρόμια.
- Αύξηση των δικαιούχων κοινωνικού τουρισμού και αύξηση των ημερών στις πενήνήμερες σχολικές εκδρομές για τους προορισμούς του εσωτερικού.
- Συστηματική προβολή του τουριστικού μας προϊόν και εκμετάλλευση του ανταγωνιστικού μας πλεονεκτήματος όπως είναι η Πολιτιστική μας κληρονομία και η ποικιλία των Αρχαιολογικών και Ιστορικών μνημείων μας.
- Προώθηση της μεσογειακής διατροφής.
- Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, όπως ο Μαθητικός.
- Καθώς επίσης κρίνεται αναγκαία και η ενίσχυση του εσωτερικού τουρισμού.

4.4 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Στην προστασία των φυσικών πόρων και του περιβάλλοντος το ελληνικό κράτος ουδέποτε είχε παρουσιάσει υψηλές αποδόσεις. Από τα πλέον χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι εκείνα των Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, οι οποίοι υπάρχουν κατ' όνομα.

Το παράδειγμα του Ασωπού, ο οποίος έχει μετατραπεί τα τελευταία 40 χρόνια σε αγωγό βιομηχανικών αποβλήτων μολύνοντας ανεπανόρθωτα το περιβάλλον και την υγεία των κατοίκων της περιοχής, δείχνει πόσο σοβαρά παίρνει το ελληνικό κράτος το περιβάλλον. Μετά τις πυρκαγιές του 2007 οι οποίες έκαψαν την Πελοπόννησο, την Πίνδο, και την Πάρνηθα, αποφασίστηκε πριμοδότηση του Φορέα Δασών με 170 εκατ. Ευρώ.

Παρότι οι δασολόγοι εκτιμούν ότι η δασοπροστασία είναι ούτως ή άλλως ανεπαρκής τα χρήματα αυτά αφαιρέθηκαν δίχως δεύτερη σκέψη για να καλύψουν άλλες ανάγκες. Αυτό βέβαια δεν είναι σημερινό φαινόμενο. Τις παραμονές των πυρκαγιών του 2007, η Γενική Διεύθυνση Δασών ζήτησε πέντε εκατ. για να συντηρήσει τους δασικούς δρόμους, χωρίς καμία ανταπόκριση.

4.4.1 ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Στην Αγγλία στο πανεπιστήμιο του Έξετερ και του Πλύμουθ, το 90% των φοιτητών, που παρακολουθούσαν μαθήματα σχετικά με τις καθαρές τεχνολογίες και το περιβάλλον, δεν μένουν άνεργοι για πολύ καιρό μετά την αποφοίτηση: απορροφώνται, άμεσα, κάθε χρόνο στον τομέα της οικονομίας χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

Στη Γερμανία, η αυτοκινητοβιομηχανία BMW στέλνει τους ηλεκτρολόγους και τους μηχανολόγους μηχανικούς της πίσω στα θρανία, προκειμένου να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους για να είναι σε θέση να εφαρμόσουν τις νέες υβριδικές τεχνολογίες. Και αυτό επειδή η πράσινη οικονομία γίνεται σταδιακά πράξη, χάρη –μεταξύ άλλων- και στα γενναιόδωρα πακέτα ‘πράσινων’ κινήτρων, ύψους δισεκατομμυρίων ευρώ, που οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις ενεργοποίησαν ήδη από πρόπερσι, σε μία προσπάθεια να περιορίσουν τις επιπτώσεις της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης.

Τον δρόμο δείχνει η Γερμανία: το ύψος των πακέτων οικονομικών κινήτρων (Νοέμβριο του 2008 και Ιανουάριο 2009) ανέρχεται σε 100 δις ευρώ. Από αυτά, ποσοστό 13,2%, αφορά καθαρές πράσινες επενδύσεις για την πρόληψη της κλιματικής αλλαγής(δράσεις ενεργειακής αποδοτικότητας των κτιρίων, αυτοκίνητα χαμηλών εκπομπών, φιλικότερα προς το περιβάλλον μέσα μαζικής μεταφοράς κτλ).

Η Γαλλία ενεργοποίησε κίνητρα ύψους 26 δις ευρώ, εκ των οποίων ποσοστό 21,2% κατευθύνεται σε δράσεις ενίσχυσης καθαρά πράσινων επενδύσεων, χρηματοδοτώντας μεταξύ άλλων το σιδηρόδρομο υψηλών ταχυτήτων, εγκαταστάσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και υποδομές ηλεκτρισμού.

Στη Βρετανία προγράμματα ανάκαμψης ύψους 22,1 δις ευρώ που προέρχονται για την ενίσχυση της αυτοκινητοβιομηχανίας, περιλαμβάνονται και έργα αντιπλημμυρικής προστασίας.

Τη φορολογική οδό επέλεξε από την πλευρά της η Δανία. Έτσι αν και επισήμως δεν υφίσταται κάποιο πακέτων 'πράσινων' κινήτρων, οι φοροαπαλλαγές που σχετίζονται με περιβαλλοντικά φιλικές δράσεις, ανέρχονται σε περίπου 3 δις ευρώ. Στη δε Εσθονία πακέτο κινήτρων δεν ενεργοποιήθηκε ποτέ, αλλά πρόγραμμα, ύψους περίπου 390 εκατ. ευρώ που αφορά την αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας και των κτιρίων και την ενίσχυση των εξαγωγών.

«Αν δεν φροντίσουμε τη Γη, θα φροντίσει εκείνη τον εαυτό της, καθιστώντας μας ανεπιθύμητους»

James Lovelock, Η εκδίκηση της Γαίας

4.5 ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Οι μέρες που διανύουμε στην Ελλάδα μας θυμίζει χώρες της Λατινικής Αμερικής. Εκβιασμοί, ληστείες, δολοφονίες, απαγωγές. Παντός είδους κακοποιοί δρουν ανεξέλεγκτα στις γειτονίες της Ελλάδας με την αστυνομία να είναι ανήμπορη να τους σταματήσει, τη δικαιοσύνη να δουλεύει αργά και όταν δουλεύει να τους αφήνει ελεύθερους μέχρι να δικαστούν με αποτέλεσμα να συνεχίζουν το εγκληματικό τους έργο. Τα θύματα μέρα με τη μέρα πολλαπλασιάζονται, οι πολίτες είναι απροστάτευτοι στις ορέξεις του κάθε κακοποιού και οι συνθήκες ασφαλείας χειροτερεύουν με γοργό ρυθμό.

Οι συμμορίες Ελλήνων και Αλλοδαπών κακοποιών στρατολογούν καθημερινά νέα μέλη εκπαιδεύοντας τους σε κάθε είδους εγκληματικών πράξεων, τους μαθαίνουν να μην υπολογίζουν την ανθρώπινη ζωή, να μην σέβονται ούτε τους ηλικιωμένους αλλά ούτε και τα παιδιά. Εκμεταλλεζόμενοι τα παραθυράκια των νόμων εφευρίσκουν τρόπους άμυνας και προσπαθούν με κάθε τρόπο να εκμεταλλευτούν και να παραπλανήσουν τη δικαιοσύνη ώστε να αποφύγουν τις συνέπειες των εγκληματικών πράξεων τους.

Η καταστροφή της δημόσιας και ιδιωτικής περιουσίας από νέους ταραξίες αποδίδεται, συχνά σε αίτια όπως η ανεργία και η φτώχεια, που αναμφίβολα αυξάνονται με τη σημερινή οικονομική κρίση. Η εξήγηση ωστόσο αυτή δεν είναι απόλυτη. Και αυτό γιατί οι νέοι που επιδίδονται σε καταστροφές δεν ανήκουν απαραίτητα στις χαμηλές τάξεις. Η πραγματικότητα είναι ότι στη χώρα μας έχει καλλιεργηθεί η νοοτροπία πως όσοι προχωρούν σε πράξεις βίας πολύ σπάνια συλλαμβάνονται και σχεδόν ποτέ δεν τιμωρούνται. Αυτή η κουλτούρα της ατιμωρησίας είναι που ωθεί πολλούς να καταστρέφουν δημόσιες και ιδιωτικές περιουσίες.

4.5.1 ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ 2009-2012

Εάν οι δείκτες εγκληματικότητας κατά τη διάρκεια του 2009 έδειξαν να σπάνε όλα τα αδικήματα ρεκόρ ανόδου, τότε το 2010 τα ποσοστά αυτά θα φαίνονται ασήμαντα. Μερικά από τα στοιχεία αυτά που ανακοίνωσε το αρχηγείο της ΕΛ.ΑΣ για το 2009:

- 388 ληστείες στην Αττική μόνο το Δεκέμβρη 2009, 43,91% παραπάνω από το 2008
- 7100 κλοπές-διαρρήξεις πανελλαδικά μόνο το Δεκέμβρη του 2009
- Αυξήσεις το 2009 σε σχέση με το 2008 σε:
 - Ληστείες 42,92% σε όλη τη χώρα
 - Κλοπές οχημάτων 13,38%
 - Κλοπές-διαρρήξεις 7,14%
 - Σεξουαλική εκμετάλλευση 67,18%

Για τη δυτική Ελλάδα οι ληστείες αυξήθηκαν κατά 87,72% ενώ οι ανθρωποκτονίες 150%. Για τα ναρκωτικά κατηγορήθηκαν πανελλαδικά 16.079 άτομα, αύξηση κατά 3,5% ενώ κατασχέθηκαν 7 περίπου τόνοι ινδική κάνναβη, 419 κιλά ηρωίνη και 78 κιλά κοκαΐνη. Βλέποντας αυτά τα στοιχεία θεωρείτε σίγουρο ο πολίτης να νιώθει όλο και πιο ανασφαλής.

4.5.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η οικονομική κρίση (ανάλογα πάντα με το βάθος, την έκταση και τη διάρκεια της) μπορεί να έχει τουλάχιστον τρεις επιπτώσεις.

Σε περιπτώσεις οικονομικής κρίσης κάποια άτομα βρίσκονται σε χαμηλότερη οικονομική κατάσταση απ' ό τι ήταν πριν . Τότε αναγκάζονται να μειώσουν τις απαιτήσεις τους, να περιορίσουν τις ανάγκες τους και να κάνουν μεγαλύτερο αυτοέλεγχο. Κάτι τέτοιο επηρεάζει όπως είναι φυσικό της ψυχολογία του ατόμου, γιατί θα πρέπει ξαφνικά να μάθει σε ένα τρόπο ζωής διαφορετικό από αυτό που ζούσε πριν και να στερηθεί συνήθειες που για εκείνο είναι σημαντικές.

Η κερδοσκοπία των κυκλωμάτων. Η παράνομη δράση μεταμορφώνεται σε business αλλά και η business δεν μπορεί να αποφύγει την παράνομη αυτή δράση. Υπερβαίνοντας τη 'φαιά ζώνη' των οικονομικών δραστηριοτήτων ορισμένοι επιχειρηματίες δημιουργούν μια πραγματική 'αγορά του εγκλήματος', μια πολιτική οικονομία της κρίσης. Συνυφασμένη με το οικονομικό έγκλημα είναι και η διαφθορά στο δημόσιο τομέα, η απορρόφηση παραγωγικών πόρων για την καταστολή και η κυκλοφορία <<βρώμικου>> χρήματος.

Η ανεργία και γενικότερα η οικονομική κρίση οδηγεί ορισμένα άτομα στο έγκλημα. Μολονότι η σχέση ανεργία-εγκληματικότητα είναι μεταβλητή και δύσκολα μετριέται (αφού παρεμβάλλονται παράγοντες όπως ηλικία, κοινωνική θέση , υγεία κτλ) δεν θα μπορούσε εύκολα κανείς εγκληματολόγος να παραβλέψει την ψυχοκοινωνική επίδραση που ασκεί στην προσωπικότητα η έλλειψη εργασίας.

4.5.3 ΑΝΑΓΚΑΙΑ Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ

Η ασφάλεια δικαίου και η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη του (φτωχού) πολίτη στην Πολιτεία συνιστούν τις βάσεις της κοινωνικής προστασίας και της μη-διάρρηξης της κοινωνικής συνοχής σε περιόδους οικονομικής κρίσης. Η ανακατανομή των εισοδημάτων και

η λήψη πρόσφορων φιλελεύθερων μέτρων υπέρ των φτωχότερων στρωμάτων συνδέεται άρρηκτα με την ουσιαστική κοινωνική δικαιοσύνη και τη 'δικαιωματοκρατία'. Αυτός ίσως είναι ο καλύτερος τρόπος κοινωνικής διαχείρισης της οικονομικής κρίσης πριν αυτή γίνει 'εγκληματογόνος'.

Προκειμένου να προληφθεί μια μελλοντική έξαρση της εγκληματικότητας στη χώρας θα πρέπει –μεταξύ άλλων- να μειωθεί η ανεργία, να αυξηθεί το βιοτικό και το εκπαιδευτικό επίπεδο των πολιτών, να αναβαθμιστεί το κοινωνικό κράτος, να δοθούν ευκαιρίες στους νέους ανθρώπους και να διασφαλιστούν τα μέσα για την επίτευξη τους, να μειωθεί το άνοιγμα της ψαλίδας μεταξύ πλουσίων και φτωχών, να ενσωματωθούν οι μειονοτικές ομάδες του πληθυσμού (με πρώτη και κύρια τους οικονομικούς μετανάστες), να στηριχθούν οι θεσμοί της οικογένειας και του σχολείου. Πρέπει, δηλαδή, να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια προκειμένου να εκλείψουν οι παράγοντες παθογένειας που ενδημούν στις σύγχρονες κοινωνίες.

Για το σχεδιασμό μιας ορθολογικής αντεγκληματικής πολιτικής και για την καλύτερη κατανομή των κονδυλίων του εθνικού προϋπολογισμού για τη δημόσια τάξη και την ασφάλεια των Ελλήνων πολιτών, απαιτούνται:

- ο Ο επαναπροσδιορισμός του ρόλου και της λειτουργίας της Ελληνικής Αστυνομίας ως κατεξοχήν φορέα παροχής ασφάλειας.
- ο Μεταρρύθμιση στη δομή και την οργάνωση του σώματος
- ο Αποκατάσταση της σχέσης εμπιστοσύνης και συνεργασίας των πολιτών με τους θεσμικούς φορείς ελέγχου του εγκλήματος.
- ο Ποσοτική και ποιοτική καταγραφή της εγκληματικότητας στις πραγματικές της διαστάσεις.

Στις προσπάθειες που καταβάλει η Πολιτεία για τον εκσυγχρονισμό των διοικητικών αρχών και την καλύτερη αντιμετώπιση της εγκληματικότητας είναι απαραίτητα:

- ο Η προσαρμογή των διεθνών προτύπων στις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες της Ελληνικής περίπτωσης.
- ο Η δημιουργία ειδικών ομάδων δίωξης με εξειδίκευση σε ιδιαίτερα εγκλήματα.
- ο Η ενίσχυση των πεζών αστυνομικών περιπολιών.
- ο Η πάταξη της διαφθοράς στους κόλπους της Αστυνομίας και η ενίσχυση των μηχανισμών αυτοκάθαρσης.
- ο Η πρόσληψη επιστημονικού προσωπικού.
- ο Η ορθολογική κατανομή του έμψυχου δυναμικού στην Ελληνική Επικράτεια με βάση τις ανάγκες της κάθε περιοχής για αστυνόμευση.
- ο Η ενδυνάμωση της συνεργασίας των σωμάτων δίωξης του εγκλήματος.
- ο Η ενημέρωση του προσωπικού στις νέες τεχνολογίες και τις σύγχρονες

κατευθύνσεις της αντεγκληματικής πολιτικής.

4.6 ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΜΙΣΘΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΨΥΧΟΕΠΙΠΡΑΞΕΙΣ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

Μειώσεις αποδοχών, που κυμαίνονται στο 25% κατά μέσο όρο, θα υποστούν από την 1/1/2013, οι εργαζόμενοι σε επιχειρήσεις του ευρύτερου δημόσιου τομέα και στις πρώην ΔΕΚΟ. Οι αποδοχές τους εξομοιώνονται πλήρως με αυτές του στενού δημοσίου τομέα, σύμφωνα με εγκύκλιο του υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης, ενώ εισάγεται και το νέο βαθμολόγιο. Εκτός από τις μισθολογικές περικοπές, με την εφαρμογή του ενιαίου μισθολογίου, καταργούνται όλες οι έκτακτες αποδοχές και τα ειδικά επιδόματα. Η εγκύκλιος έχει εφαρμογή σε Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, σε Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου, σε δημοτικές επιχειρήσεις, σε Τοπικούς Οργανισμούς Εγγείων Βελτιώσεων, στις Ανώνυμες Εταιρείες του Δημοσίου, καθώς και σε επιχειρήσεις που χορηγούνται τακτικά κατά 50% τουλάχιστον από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Σε εφαρμογή και οι μειώσεις των συντάξεων

Τις νέες μειώσεις των συντάξεων από το 2013 κοινοποίησε με εγκύκλιό της η Διεύθυνση Ασφαλιστικών Υπηρεσιών του ΙΚΑ. Οι μειώσεις από 5% έως 20% θα εφαρμοσθούν στις συντάξεις, το άθροισμα των οποίων υπερβαίνει τα 1.000 ευρώ το μήνα και αφορούν όλες τις συντάξεις που καταβάλλονται μεμονωμένες ή αθροιστικά (κύρια και επικουρική σύνταξη ή μέρισμα, ειδική προσαύξηση ΤΣΜΕΔΕ) για οποιαδήποτε αιτία συνταξιοδότησης (γήρατος, αναπηρίας, θανάτου) και από οποιονδήποτε φορέα κοινωνικής ασφάλισης, το Δημόσιο, το Μετοχικό Ταμείο Πολιτικών Υπαλλήλων, καθώς και από κάθε άλλη πηγή. Συγκεκριμένα, οι μειώσεις από 1/1/2013 είναι οι εξής:

Για ποσό μηνιαίας σύνταξης ή αθροίσματος από 1.000,01 ευρώ έως 1.500 ευρώ, γίνεται μείωση 5% στο σύνολο του ποσού. Το ποσό της σύνταξης, που απομένει μετά τη μείωση, δεν μπορεί να υπολείπεται του ποσού των 1.000,01 ευρώ.

Για ποσό μηνιαίας σύνταξης ή αθροίσματος από 1.500,01 ευρώ έως 2.000 ευρώ, γίνεται μείωση κατά 10% στο σύνολο του ποσού. Το ποσό της μείωσης, που απομένει μετά τη μείωση, δεν μπορεί να υπολείπεται του ποσού των 1.425,01 ευρώ.

Για ποσό μηνιαίας σύνταξης ή αθροίσματος από 2.000,01 ευρώ έως 3.000 ευρώ, γίνεται μείωση κατά 15% στο σύνολο του ποσού. Το ποσό της σύνταξης, που απομένει μετά τη μείωση, δεν μπορεί να υπολείπεται του ποσού των 1.800,01 ευρώ.

Για ποσό μηνιαίας σύνταξης ή αθροίσματος από 3.000,01 ευρώ και άνω, γίνεται μείωση 20% στο σύνολο του ποσού. Το ποσό της σύνταξης, που απομένει μετά τη μείωση, δεν μπορεί να υπολείπεται του ποσού των 2.550,01 ευρώ.

Για τις παραπάνω μειώσεις λαμβάνονται υπόψη τα ποσά των συντάξεων που καταβλήθηκαν έως τις 31/12/2012.

Από τις μειώσεις εξαιρούνται, μόνο όσοι συνταξιούχοι λαμβάνουν οι ίδιοι το εξωιδρυματικό επίδομα.

Δεν εξαιρούνται από τις μειώσεις, συνταξιούχοι που ασφαλίζουν κάποιο μέλος της οικογένειάς τους, στο οποίο χορηγείται το εξωιδρυματικό επίδομα.

Δώρα τέλος

Από την 1η Γενάρη, καταργούνται και τα πετσοκομμένα επιδόματα εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, καθώς και το επίδομα αδείας, που καταβάλλονται στους συνταξιούχους από τους φορείς κύριας και επικουρικής ασφάλειας αρμοδιότητας του υπουργείου Εργασίας. Εξαιρούνται και σε αυτή την περίπτωση, οι συνταξιούχοι που λαμβάνουν το εξωιδρυματικό επίδομα, για τους οποίους ορίζεται, ότι χορηγείται κατ' εξαίρεση ως δώρο Χριστουγέννων, το ποσό του εξωιδρυματικού επιδόματος και ως δώρο Πάσχα και επίδομα αδείας το μισό του επιδόματος.

ΟΙ ΨΥΧΟΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

Έρευνες έχουν αποδείξει ότι όταν ο άνθρωπος βρίσκεται σε παρατεταμένο άγχος, υπάρχουν σημαντικότερες επιδράσεις στην ψυχική του διάθεση, και κατ' επέκταση στον οργανισμό του π.χ. η μείωση της άμυνας του οργανισμού, μέσα από έναν πολύπλοκο μηχανισμό που οφείλεται στην επικοινωνία νευρικού και αμυντικού συστήματος του οργανισμού μας. π.χ. η μείωση της άμυνας του οργανισμού, μέσα από έναν πολύπλοκο μηχανισμό που οφείλεται στην επικοινωνία νευρικού και αμυντικού συστήματος του οργανισμού μας.

Όπως έχει αποδειχθεί, ο εγκέφαλος μας, συγκεκριμένα η περιοχή που χαρακτηρίζαμε ως «συναισθηματικό εγκέφαλο», και ονομάζεται μεταχιακό σύστημα, διαθέτει και «ενεργοποιεί» το έμφυτο όπλο του άγχους, ως αντίδραση σε κάτι που θα το θεωρήσει ως «απειλή» απέναντι στην ζωή μας. Αυτό σημαίνει ότι ο εγκέφαλος μας έχει την δυνατότητα να αντιδράσει απέναντι στον κίνδυνο απόλυσής μας από την εργασία, με παρόμοιο τρόπο όπως θα αντιδρούσε αν βρισκόμασταν αντιμέτωποι με ένα επικίνδυνο φίδι μπροστά μας.

Η οικονομική κρίση κατά κάποιον ανάλογο τρόπο απειλεί και αυτή την επιβίωσή μας και την επιβίωση των παιδιών μας, τα οποία το ένστικτό μας επιτάσσει να τα προστατέψουμε. Στην συγκεκριμένη κατάσταση όμως υπάρχει μία επιπλέον σημαντικότερη διαφορά η οποία μεγεθύνει την βαρύτητα του άγχους που βιώνουμε. Η αντιμετώπιση της κατάστασης, για παράδειγμα της απόλυσης μας, δεν βρίσκεται «στα χέρια μας» και δεν μπορούμε να την αντιμετωπίσουμε μία φορά και αυτή να τελειώσει. «Αιωρείται από πάνω μας» θα μπορούσαμε να πούμε. Μία κατάσταση την οποία δεν μπορούμε να ελέγξουμε ή να ξέρουμε πως να αντιδράσουμε απέναντί της, μεγεθύνει υπερβολικά το άγχος μας.

Ακόμη και αν βρισκόμασταν απέναντι σε ένα επικίνδυνο δηλητηριώδες φίδι, θα μπορούσαμε να τρέξουμε μακριά του ή να το πετάξουμε μακριά με ένα κλαδί. Στην περίπτωση του οικονομικού άγχους, ο άνθρωπος πέραν του αν καταφέρει, να εργάζεται σε δύο δουλειές, δεν μπορεί να αυξήσει το εισόδημα του προκειμένου να ανταποκριθεί. Πρόκειται για μία κατάσταση άγχους, πιο «ύπουλης» και ψυχοφθόρας αφού η απειλή είναι «μη ορατή» στα μάτια μας και επιπλέον συνεχής και παρατεταμένη σε διάρκεια, απειλώντας το ένστικτο της επιβίωσής μας. Το παρατεταμένο και οξύ άγχος που βιώνουμε, καθώς δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί, σιγά σιγά οδηγεί σε «απόσυρση» από την πάλη για επιβίωση και παθητικότητα του ατόμου, το οποίο νιώθει ανίκανο να αντιδράσει. Μπορεί να οδηγήσει σε μελαγχολία, δυσθυμία, κατάθλιψη και ψυχοσωματικά συμπτώματα.

Προκειμένου η λειτουργία της διαδικασίας αυτής να γίνει πιο κατανοητή, αξίζει να αναφέρουμε ένα σημαντικό πείραμα της ψυχολογίας, κάπως σκληρό, που έγινε πάνω σε ζώα, συγκεκριμένα σε σκύλους, ενδεικτικό όμως αυτού που βιώνει ο άνθρωπος. Συγκεκριμένα σκύλοι τοποθετήθηκαν σε χωριστούς θαλάμους, στο δάπεδο των οποίων διοχετευόταν

ηλεκτρικό ρεύμα, ανά κάποιο χρονικό διάστημα, με αποτέλεσμα τα ζώα να δέχονται περιστασιακά μικρά ηλεκτροσόκ σε στιγμή που βεβαίως δεν μπορούσαν να προβλέψουν. Στην αρχή του πειράματος τα ζώα προσπαθούσαν να αντιδράσουν, καθώς η αναμονή του επόμενου ηλεκτροσόκ δημιουργούσε άγχος και κατέβαλαν προσπάθεια να το αποφύγουν. Μετά τα πρώτα ηλεκτροσόκ, τα ζώα συνειδητοποιούσαν πως ότι και αν έκαναν δεν μπορούσαν να αποφύγουν τα ηλεκτροσόκ με αποτέλεσμα το «πέρασμα» σε μια παθητική κατάσταση απόσυρσης. Συγκεκριμένα, ήταν πια ξαπλωμένα στο δάπεδο του θαλάμου και δεν κατέβαλαν καμία προσπάθεια να αποφύγουν το ηλεκτροσόκ. Παρ' ότι «σκληρό» και ως ζωόφιλοι θα χαρακτηρίζαμε άκαρδο το πείραμα αυτό, δείχνει με απτό τρόπο πως το παρατεταμένο άγχος οδηγεί βαθμιαία σε δυσθυμία ή και κατάθλιψη όταν νιώθουμε ότι δεν μπορούμε να αντιδράσουμε. Ένας επιπλέον παράγοντας που μπορεί να αυξήσει το άγχος που βιώνουν οι άνθρωποι από την οικονομική κρίση στην χώρα μας, όσο περίεργο και αν ακούγεται είναι η ηθική τους. Πολλοί άνθρωποι νιώθουν ότι θίγεται η αξιοπρέπεια και η εικόνα που έχουν για τον εαυτό τους όταν έχουν οικονομικές οφειλές προς τις οποίες δεν μπορούν να ανταποκριθούν. Το μυαλό τους βιώνει μία επιπλέον «απειλή», την απειλή απέναντι στην αυτοεικόνα τους, που περιλαμβάνει στοιχεία όπως η εντιμότητα, το κύρος τους κλπ. Πρόκειται για ευαίσθητους ανθρώπους, οι οποίοι έχουν ανατραφεί με τις αξίες αυτές.

Στην σημερινή εποχή όμως, προκειμένου να μειώσουν το άγχος τους, πρέπει το μυαλό τους να «μάθει» ότι δεν απειλείται, λόγω της έκτασης των καταστάσεων, η αξιοπρέπιά τους. Άνθρωποι που η ηθική τους διαφέρει όσον αφορά αυτό το κομμάτι, δεν βιώνουν αυτό το επιπλέον άγχος, πέραν αυτού της επιβίωσης.

Η αντιμετώπιση των καταστάσεων που αναφέραμε δεν είναι εύκολο δυστυχώς να γίνει από το άτομο μόνο του, καθώς αυτό νιώθει ότι θα αντιμετωπίσει την κατάσταση μόνο αυξάνοντας το εισόδημά του, ολοκληρωτικά ενταγμένο σε μία αγχώδη κατάσταση, όπου η αύξηση του εισοδήματος δείχνει ως η μόνη λύση.

Η ουσιαστική αντιμετώπιση βρίσκεται στην προσπάθεια επιβολής της λογικής σκέψης πάνω στην συναισθηματική αντίδραση του άγχους. Στον γραπτό λόγο, και μιλώντας γενικά, πιθανά ακούγεται θεωρητική ως λύση. Για τον λόγο αυτό κάθε άνθρωπος, έστω και με βοήθεια, πρέπει να προσπαθήσει να επανεξετάσει με την λογική του, τους κινδύνους που θεωρεί ότι αντιμετωπίζει λόγω της οικονομικής κρίσης και αν πραγματικά οι κίνδυνοι αυτοί είναι τόσο άμεσοι. Το άγχος έχει την ιδιότητα να επηρεάζει την λογική μας σκέψη, και να την παραλύει. Έτσι ακούγοντας και μόνο έναν θόρυβο από την εξάτμιση του αυτοκινήτου μας, η σκέψη μας μπορεί, λόγω του άγχους «να μεταπηδά» παράλογα, στο πως αν προκύψει ένα έξοδο του αυτοκινήτου, θα πληρώσουμε το ενοίκιο. Οι «μεταπηδήσεις» αυτές της λογικής μας σκέψης, είναι ένα από τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του άγχους, τα οποία μάλιστα είναι ιδιαίτερα δύσκολο να γίνουν από το ίδιο το άτομο αντιληπτά. Το άτομο, ως υποκειμενικός αναλυτής του εαυτού του, μπορεί να θεωρεί τις μεταπηδήσεις αυτές απόλυτα λογικές.

Πέρα από την βοήθεια που θα πρέπει να ζητήσουμε από κάποιον ειδικό θα πρέπει να γνωρίζουμε επίσης ότι το χιούμορ, είναι ένας ιδιαίτερα υγιής μηχανισμός άμυνας ο οποίος πρέπει να προσπαθούμε να χρησιμοποιούμε, καθώς και η διατήρηση της ποιότητας της ζωής, κυρίως μέσω της διατήρησης των κοινωνικών επαφών μας.

4.6.1 ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ ΤΗΝ ΔΙΕΤΙΑ 2010-2012 ΚΑΙ ΤΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΠΕΦΕΡΕ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Οι αποζημιώσεις στον ιδιωτικό τομέα

Μείωση του χρόνου προειδοποίησης σε περίπτωση τακτικής καταγγελίας της σύμβασης εργασίας υπαλλήλου με σχέση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου άνω των 12 μηνών συμπεριλαμβάνεται στο πολυνομοσχέδιο που κατατέθηκε στη Βουλή.

Μέγιστος χρόνος προειδοποίησης πριν από τη λύση της σύμβασης, προκειμένου ο εργοδότης να καταβάλει το ήμισυ της προβλεπόμενης κατά το επόμενο εδάφιο αποζημίωσης απόλυσης, τίθενται οι 4 μήνες.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, επιχειρείται η άρση των προσκομμάτων σε ό,τι αφορά τη δυνατότητα των επιχειρήσεων να προβαίνουν σε απολύσεις σε περιπτώσεις μείωσης του κύκλου εργασιών τους.

Οι χρόνοι προειδοποίησης διαμορφώνονται ως εξής:

α) Για υπαλλήλους που έχουν υπηρετήσει από δώδεκα «συμπληρωμένους» μήνες έως δύο χρόνια, απαιτείται προειδοποίηση ενός μηνός πριν από την απόλυση.

β) Για υπαλλήλους που έχουν υπηρετήσει από δύο έτη συμπληρωμένα έως πέντε έτη, απαιτείται προειδοποίηση δύο μηνών πριν από την απόλυση.

γ) Για υπαλλήλους που έχουν υπηρετήσει από πέντε έτη συμπληρωμένα έως δέκα έτη απαιτείται προειδοποίηση τριών μηνών πριν από την απόλυση.

δ) Για υπαλλήλους που έχουν υπηρετήσει από δέκα έτη συμπληρωμένα και άνω απαιτείται προειδοποίηση τεσσάρων μηνών πριν από την απόλυση.

Υπολογισμός Αποζημίωσης Απροειδοποίητης Απόλυσης Ιδιωτικού Υπαλλήλου

Το ύψος της αποζημίωσης ανάλογα με τα χρόνια υπηρεσίας, στις περιπτώσεις όπου ο εργοδότης δεν κάνει χρήση της δυνατότητας έγγραφης προειδοποίησης, διαμορφώνεται ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ	
Χρόνος υπηρεσίας στον ίδιο εργοδότη	Ποσό αποζημίωσης
1 έτος συμπλ. έως 4 έτη	2 μηνών

4 έτη συμπλ. έως 6 έτη	3 μηνών
6 έτη συμπλ. έως 8 έτη	4 μηνών
8 έτη συμπλ.έως 10 έτη	5 μηνών
10 έτη συμπλ.	6 μηνών
11 έτη συμπλ.	7 μηνών
12 έτη συμπλ.	8 μηνών
13 έτη συμπλ.	9 μηνών
14 έτη συμπλ.	10 μηνών
15 έτη συμπλ.	11 μηνών
16 έτη συμπλ. και άνω	12 μηνών

Ο υπολογισμός της ως άνω αποζημίωσης γίνεται βάσει των τακτικών αποδοχών του τελευταίου μήνα υπό καθεστώς πλήρους απασχόλησης.

Όσοι έχουν υπηρεσία στον ίδιο εργοδότη 17 έτη συμπληρωμένα και άνω δικαιούνται επιπλέον αποζημίωση, η οποία αυξάνεται κατά έναν μηνιαίο μισθό για κάθε επιπλέον έτος υπηρεσίας μέχρι και τους 12 μηνιαίους μισθούς. Το πλαφόν είναι στα 2.000 ευρώ ανά μήνα.

Κατάργηση Εργοδοτικών Εισφορών 1,1%

Προβλέπεται η κατάργηση της εισφοράς 0,75% επί των ημερομισθίων και μισθών των εργαζομένων υπέρ του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας, η οποία βαρύνει τον εργοδότη, από την 1η Νοεμβρίου 2012. Το ίδιο ισχύει και για την εισφορά 0,35% υπέρ Οργανισμού Εργατικής Εστίας.

Οι κατώτατοι μισθοί

1. Μέχρι τη λήξη περιόδου οικονομικής προσαρμογής που προβλέπουν τα μνημόνια που προσαρτώνται στον ν. 4046/2012 και οι επακολουθούσες τροποποιήσεις αυτών, καθορίζεται ο νόμιμος κατώτατος μισθός υπαλλήλων και το ημερομίσθιο εργατοτεχνιτών ως εξής:

(α) Για τους υπάλληλους άνω των 25 ετών ο κατώτατος μισθός **ορίζεται στα 586,08 ευρώ** και για τους εργατοτεχνίτες άνω των 25 ετών το κατώτατο ημερομίσθιο ορίζεται σε 26,18 ευρώ.

(β) Για τους υπάλληλους κάτω των 25 ετών ο κατώτατος μισθός **ορίζεται στα 510,95 ευρώ** και για τους εργατοτεχνίτες κάτω των 25 ετών το κατώτατο ημερομίσθιο ορίζεται σε 22,83 ευρώ.

(γ) i) Ο κατώτατος μισθός των υπαλλήλων άνω των 25 ετών προσαυξάνεται με ποσοστό 10% για κάθε τριετία προϋπηρεσίας και έως τρεις τριετίες και συνολικά 30% για προϋπηρεσία 9 ετών και άνω και το κατώτατο ημερομίσθιο των εργατοτεχνιτών άνω των 25 ετών προσαυξάνεται με ποσοστό 5% για κάθε τριετία προϋπηρεσίας και έως έξι τριετίες και συνολικά 30% για προϋπηρεσία 18 ετών και άνω.

ii) Ο κατά τα άνω κατώτατος μισθός των υπαλλήλων κάτω των 25 ετών προσαυξάνεται με ποσοστό 10% για μία τριετία προϋπηρεσίας και για προϋπηρεσία 3 ετών και άνω και το κατώτατο ημερομίσθιο των εργατοτεχνιτών κάτω των 25 ετών προσαυξάνεται με ποσοστό 5% για κάθε τριετία προϋπηρεσίας και έως δύο τριετίες και συνολικά 10% για προϋπηρεσία 6 και άνω ετών.

δ) Οι ως άνω προσαυξήσεις προϋπηρεσίας καταβάλλονται σε εργαζόμενο με προϋπηρεσία σε οποιοδήποτε εργοδότη και με οποιαδήποτε ειδικότητα, για μεν τους εργατοτεχνίτες μετά τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας τους, για δε τους υπαλλήλους μετά τη συμπλήρωση του 19ου έτους της ηλικίας τους και ισχύουν για τη συμπληρωθείσα υπηρεσία τη 14η.2.2012.

ε) Πέραν της μηνιαίας τακτικής προσαύξησης λόγω προϋπηρεσίας καμία άλλη προσαύξηση δεν περιλαμβάνεται στον νομοθετικώς καθορισμένο κατώτατο μισθό και ημερομίσθιο.

στ) Έως ότου η ανεργία διαμορφωθεί σε ποσοστό κάτω του 10% αναστέλλεται η προσαύξηση του νομοθετικώς καθορισμένου νόμιμου κατώτατου μισθού και ημερομισθίου για προϋπηρεσία, που συμπληρώνεται μετά τη 14η.2.2012.

ζ) Ατομικές συμβάσεις εργασίας και συλλογικές συμβάσεις εργασίας κάθε είδους δεν επιτρέπεται να ορίζουν μηνιαίες τακτικές αποδοχές ή ημερομίσθιο πλήρους απασχόλησης κατώτερο από τον νομοθετικώς καθορισμένο κατώτατο μισθό και ημερομίσθιο.

Επίδομα μακροχρονίως ανέργου από το 2014

Από την άλλη πλευρά, από την 1η-1-2014 θα δοθεί το επίδομα μακροχρονίως ανέργου για τους ανέργους οι οποίοι έχουν εξαντλήσει το δικαίωμα τακτικής επιδότησης εφόσον το εισόδημά τους δεν ξεπερνά τις δέκα χιλιάδες ευρώ, προσαυξανόμενο κατά πεντακόσια ογδόντα έξι ευρώ και οκτώ λεπτά για κάθε ανήλικο τέκνο της οικογένειας.

Το ύψος του μηνιαίου επιδόματος μακροχρονίως ανέργου δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των 200 ευρώ και καταβάλλεται για όσο χρονικό διάστημα οι δικαιούχοι παραμένουν άνεργοι και όχι πέραν των δώδεκα μηνών. Τα όρια ηλικίας των δικαιούχων ορίζονται από 20 μέχρι 66 ετών.

Μετατάξεις και διαθεσιμότητα στο Δημόσιο

Με το νομοσχέδιο εισάγονται στη μεγαλύτερη δυνατή έκτασή του ο θεσμός της υποχρεωτικής μετάταξης ή μεταφοράς προσωπικού, αλλά και η διαθεσιμότητα. Όπως αναφέρεται, η κατάργηση των θέσεων έχει ως άμεση συνέπεια την αυτοδίκαιη θέση σε διαθεσιμότητα των υπαλλήλων, για την οποία εκδίδονται διαπιστωτικές πράξεις.

Η διαθεσιμότητα διαρκεί ένα έτος, μετά την πάροδο του οποίου ο υπάλληλος απολύεται, εφόσον δεν μεταταγεί ή δεν μεταφερθεί σε άλλη θέση.

Το προσωπικό που έχει τεθεί σε διαθεσιμότητα, εκτός από τις προβλεπόμενες ήδη από το ισχύον δίκαιο περιπτώσεις εκούσιας μετάταξης, μπορεί επιπλέον να μετατάσσεται υποχρεωτικά ή να μεταφέρεται με ταυτόχρονη μεταβολή της υπηρεσιακής του σχέσης σε σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου ή να μετακινείται πρόσκαιρα (άρ. 5 ν. 4024/11), ή να υπάγεται σε προγράμματα επανεκπαίδευσης ή επανακατάρτισης.

Η τυχόν μη συμμόρφωση του υπαλλήλου με την πράξη υποχρεωτικής μετάταξης, ή υποχρεωτικής τοποθέτησής του για ορισμένο χρόνο, ή υπαγωγής του σε πρόγραμμα επανεκπαίδευσης ή επανακατάρτισης οδηγεί σε άμεση απόλυσή του.

- Προβλέπεται αργία σε όλες τις κατά περίπτωση πειθαρχικές διαδικασίες που ισχύουν και εφαρμόζονται. Οι διατάξεις για την αργία ορίζεται ρητά ότι εφαρμόζονται και στις εκκρεμείς πειθαρχικές διαδικασίες.

- Καταργούνται οι οργανικές θέσεις σε ορισμένες κατηγορίες, κλάδους και ειδικότητες, για τις οποίες κρίνεται ήδη, εν όψει των σύγχρονων εξελίξεων και αναγκών της διοίκησης, ότι δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες των φορέων στους οποίους ανήκουν οργανικά. Ειδικότερα, η περίπτωση αφορά θέσεις των κατηγοριών Δ.Ε. και Υ.Ε. των ειδικοτήτων Διοικητικού, Διοικητικού - Λογιστικού, Διοικητικού - Οικονομικού και Διοικητικών Γραμματέων υπαλλήλων με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, οι οποίοι δεν έχουν προσληφθεί με διαγωνισμό ή με διαδικασία επιλογής.

Όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά, με την εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων αναμένεται τουλάχιστον 2.000 υπάλληλοι να ενταχθούν στο φετινό πρόγραμμα, σύμφωνα με το οποίο είτε θα μετακινηθούν σε άλλες υπηρεσίες, είτε θα αποχωρήσουν κατά το άρθρο 101 του Υπαλληλικού Κώδικα. Παράλληλα, η χώρα ανταποκρίνεται και στη δέσμευσή της, η οποία προβλέφθηκε σε αντικατάσταση της ήδη νομοθετημένης υποχρέωσης, για αποχώρηση 15.000 υπαλλήλων το 2012.

Παράλληλα, παρατείνεται κατά ένα έτος, δηλαδή από τις 31.12.2015 στις 31.12.2016, η προβλεπόμενη περίοδος ισχύος του κανόνα μία πρόσληψη για κάθε πέντε αποχωρήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥ

5.1 Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΑΠΕΙΛΕΙ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ-ΑΙΤΙΑ-ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

Αρκετές έρευνες δείχνουν συσχέτιση μεταξύ οικονομικών κρίσεων και ψυχολογικής επιβάρυνσης των πολιτών. Με σκοπό τη διερεύνηση ενδεχόμενης επίπτωσης της τρέχουσας οικονομικής κρίσης στην ψυχική υγεία στην Ελλάδα, διερευνήθηκε η συσχέτιση των οικονομικών δεικτών ανεργία και μέσο εισόδημα της τελευταίας 20ετίας και των εξής δεικτών ψυχικής υγείας: εισαγωγές σε ψυχιατρική κλινική, επισκέψεις σε εξωτερικά ιατρεία και επείγοντα ψυχιατρικών κλινικών, αυτοκτονίες, ανθρωποκτονίες, θνησιμότητα και διαζύγια, την τελευταία 10ετία. Τα δεδομένα συγκεντρώθηκαν από την Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία και από τα Νοσοκομεία Αιγινήτειο, Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής, Γενικό Κρατικό Αθηνών και Ευαγγελισμός. Έγινε στατιστική επεξεργασία των δεδομένων με τη χρήση απλής και πολλαπλής παλινδρόμησης. Δεν βρέθηκε σημαντική συσχέτιση μεταξύ του ποσοστού ανεργίας, αλλά και του μέσου εισοδήματος, και των νοσηλείων σε ψυχιατρική κλινική. Βρέθηκε σημαντική συσχέτιση μεταξύ του ποσοστού ανεργίας και των επισκέψεων τόσο στα Εξωτερικά Ιατρεία ($R^2=0,40$, $p=0,001$) όσο και στο Τμήμα Επειγόντων ($R^2=0,49$, $p=0,0002$) του Αιγινήτειου Νοσοκομείου. Το ποσοστό ανεργίας βρέθηκε να σχετίζεται θετικά με τον αριθμό των ανθρωποκτονιών ($R^2=0,16$, $\beta=0,000049$, $p=0,03$), όπως επίσης και με τον αριθμό των διαζυγίων ($R^2=0,20$, $\beta=0,005$, $p=0,02$) κατά την ίδια περίοδο. Το μέσο εισόδημα ως ανεξάρτητη μεταβλητή, έδειξε να σχετίζεται θετικά με τις επισκέψεις τόσο στα εξωτερικά ιατρεία ($R^2=0,55$, $p<0,001$) όσο και στα επείγοντα ($R^2=0,37$, $p=0,004$) του Αιγινήτειου. Όταν περιλήφθηκαν όμως τα δεδομένα και από τα 4 νοσοκομεία, βρέθηκε αρνητική συσχέτιση μεταξύ του μέσου εισοδήματος και των επισκέψεων στα τακτικά εξωτερικά ιατρεία ($R^2=0,70$, $p=0,02$) και στα επείγοντα ($R^2=0,90$, $p<0,001$). Επίσης, βρέθηκε σημαντική αρνητική συσχέτιση μεταξύ του μέσου εισοδήματος και του ποσοστού των αυτοκτονιών ($R^2=0,37$, $p=0,007$), ενώ θετική συσχέτιση προέκυψε μεταξύ του μέσου εισοδήματος και του ποσοστού διαζυγίων ($R^2=0,73$, $p<0,001$). Τα ευρήματα παρουσιάζουν αρκετές ομοιότητες με τα ευρήματα σε έρευνες χωρών με αντίστοιχες οικονομικές κρίσεις, όπως σε χώρες του πρώην ανατολικού μπλοκ, στην Ασία και στις ΗΠΑ. Παρόμοιες έρευνες στο μέλλον, σε πιο όψιμο στάδιο της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα, αναμένεται να διαπιστώσουν περισσότερο αξιόπιστες συσχετίσεις. Τέλος, οι έρευνες αυτές αναμένεται να είναι χρήσιμες σε ενδεχόμενη κατάρτιση προγραμμάτων αντιμετώπισης, μετριασμού ή πρόληψης των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης στην ψυχική υγεία των πολιτών.

Η απασχόληση είναι ένας από τους βασικότερους τομείς, οι οποίοι πλήττονται κατά τη διάρκεια μιας οικονομικής κρίσης και ως εκ τούτου το ήμισυ σχεδόν των εργατών βρίσκονται σε κατάσταση εργασιακής ανασφάλειας (Ferrie et al., 2002) και φυσικά αυξάνει το ποσοστό αυτών που τελικά οδηγούνται σε απώλεια της εργασίας τους. Τα τελευταία 20 χρόνια σε όλες τις σχετικές μελέτες φαίνεται ότι η ανεργία, η ανασφάλεια στην εργασία και η απώλεια εισοδήματος για διαβίωση έχουν σημαντική επίδραση στην υγεία. Αιτιολογικές ερμηνείες αυτού του φαινομένου αποτελούν η φτώχεια, το στρες, οι επιβλαβείς για την υγεία συμπεριφορές όπως η κατάχρηση αλκοόλ, καπνίσματος και ναρκωτικών αλλά και οι ειδικές συνθήκες εργασίας (μη ικανοποιητική εργασία, υποβαθμισμένη θέση) (Τούντας, 2004).

Η απώλεια εργασίας καταλαμβάνει την 8^η θέση μεταξύ των 42 πιο στρεσογόνων γεγονότων και ως εκ τούτου, όπως αναφέρει ο Τούντας (2004), σε ότι αφορά στη ψυχική υγεία, μειωμένα επίπεδα ευεξίας, μεγαλύτερη συχνότητα ψυχικών διαταραχών, κατάθλιψης και συνεπακόλουθων βίαιων συμπεριφορών διαπιστώθηκαν σε όλες τις μελέτες που συνέκριναν ανέργους με εργαζομένους όλων των ηλικιών και των δύο φύλων. Τα πορίσματα αυτά δικαιολογούνται ακόμη περισσότερο εφόσον, σύμφωνα με τη θεωρία της Βρετανής κοινωνικής ψυχολόγου Jahonda (1982), η απώλεια εργασίας συνεπάγεται εκτός της οικονομικής ανέχειας και άλλες «λανθάνουσες συνέπειες» όπως η απώλεια χρονοοργάνωσης της ημέρας, ανταλλαγής εμπειριών και επαφής, στόχων και επιδιώξεων, ορισμού στοιχείων για την ατομική ταυτότητα, αυτοεκτίμησης και σεβασμού των άλλων (Jahonda, 1982).

Σε παλαιότερες μελέτες που αναφέρει ο Τούντας (2004), και οι οποίες πραγματοποιήθηκαν σε Αγγλία και Ουαλία καταγράφηκε επίσης αύξηση της θνησιμότητας και της νοσηρότητας κατά 20%, σχετιζόμενης κατά κύριο λόγο με καρδιαγγειακά αίτια και αυτοκτονίες, ενώ παρόμοια συμπεράσματα προέκυψαν και από μελέτες σε Ιταλία, Δανία και Σουηδία (Τούντας, 2004).

Ο Ferrie et al. (2002), διενήργησε έρευνα σε 931 γυναίκες και 2429 άνδρες το 1995/96 και 1997/99 και κατέγραψε την αναφερόμενη από τους ερωτώμενους κατάσταση υγείας, κάποιες κλινικές παραμέτρους καθώς και συμπεριφορές σχετιζόμενες με την υγεία, διακυμάνσεις οι οποίες ήταν μεγαλύτερες για κάποιες από αυτές και ορισμένες ηλικιακές ομάδες ενώ οι αρνητικές επιπτώσεις για τη υγεία ήταν προσωρινές και εξαφανίζονταν πλήρως ή μερικώς εάν η οικονομική ανάπτυξη είναι μακροχρόνια. Περαιτέρω ανάλυση κάποιων δεδομένων της μελέτης έδειξε ότι σε περιόδους οικονομικής ανάπτυξης αυξάνονται οι επιβλαβείς για την υγεία συνήθειες, όπως είναι το κάπνισμα, η συχνή οδήγηση και η κατανάλωση οινοπνεύματος, ενώ μειώνεται η φυσική άσκηση και η υγιεινή διατροφή, δεν αφιερώνεται χρόνος για την παρακολούθηση της υγείας (cost of time), αυξάνονται οι ώρες εργασίας αλλά και το σχετιζόμενο στρες ενώ υπάρχουν και εξωτερικές αιτίες διακύμανσης της θνησιμότητας, όπως η αύξηση των μεταναστευτικών πληθυσμών που μπορεί να εισάγουν ασθένειες ή δεν είναι εξοικειωμένοι με την οδική συμπεριφορά ή το υγειονομικό σύστημα της χώρας προορισμού (Ruhm, 2000).

Στην ίδια πλευρά της αμφισβήτησης της απόλυτης και ευθείας συσχέτισης της ανεργίας με τη πτωχή υγεία βρίσκεται η έρευνα των Kasl and Jones (2000) από το Πανεπιστήμιο του Yale, στα πορίσματα της οποίας φαίνεται ότι προϋπάρχουσες παθολογικές καταστάσεις προκαλούν την απώλεια της εργασίας, ενώ μια ποικιλία παραγόντων κινδύνου για φυσική και ψυχολογική νοσηρότητα φαίνεται να σχετίζονται με συνθήκες εργασιακής ανασφάλειας (η παρουσία υψηλού αριθμού ανέργων σε μια κοινωνία έχει πειστικά και καταθλιπτικά συμπτώματα ακόμη και στους εργαζόμενους που νιώθουν ότι βρίσκονται υπό την απειλή απώλειας της εργασίας τους).

Οι πιέσεις της οικονομικής κρίσης στις κυβερνήσεις και στους καταναλωτές- ασθενείς που απειλούνται με απώλεια του εισοδήματός τους και άρα απώλεια της ασφαλιστικής τους κάλυψης είναι ασφυκτικές. Το γεγονός αυτό απειλεί την ομαλή και αποδοτική λειτουργία του υγειονομικού τομέα που εξαρτάται άμεσα από τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης και κοινωνικής προστασίας.

Δεδομένου ότι οι κυβερνήσεις δεσμεύουν εκατοντάδες δισεκατομμυρίων για να υποστηρίξουν τα τραπεζικά συστήματα, να προσφέρουν εγγύηση στους καταθέτες τα επόμενα χρόνια και δανείζονται τεράστια ποσά αυξάνοντας τα δημόσια ελλείμματα, είναι εξαιρετικά δύσκολο να μην ασκηθούν ασφυκτικές πιέσεις στους προϋπολογισμούς της ασφάλισης και να μην προκύψει επίπτωση (περιορισμός δαπανών) έστω και μικρή στις δημόσιες υπηρεσίες υγείας ακόμη και των ανεπτυγμένων κρατών (Appleby, 2008). Αυτό επιβεβαιώνει και το θέμα "Health System Priorities when Money is Tight", (δηλαδή η «επιβίωση» των συστημάτων υγείας), που τέθηκε στη συνάντηση των Υπουργών Υγείας των χωρών του ΟΟΣΑ το 2010.

Η αύξηση των αρνητικών επιπτώσεων στην υγεία σε συνδυασμό με τη μερική ή και ολική απώλεια του εισοδήματος στρέφει τους καταναλωτές – ασθενείς σε δημόσιες μονάδες παροχής υπηρεσιών υγείας, με αποτέλεσμα την αύξηση των δαπανών στο τομέα αυτό και την ανάγκη αύξησης της χρηματοδότησης από τους ήδη στραγγαλισμένους κρατικούς προϋπολογισμούς (WHO-b, 2009 □ Κυριόπουλος, Τσιάντου, 2009). Οι υπηρεσίες υγείας θα κληθούν η μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος θα στρέψει την κατανάλωση υπηρεσιών υγείας σε υπηρεσίες οι οποίες έχουν ασφαλιστική κάλυψη. Σύμφωνα με εκτιμήσεις του Κυριόπουλου (2010-β) έχουν αυξηθεί περίπου 30% οι επισκέψεις στα εξωτερικά ιατρεία των δημόσιων νοσοκομείων, ενώ αντίστοιχα έχουν περιοριστεί στις απολύτως αναγκαίες οι επισκέψεις στα ιδιωτικά ιατρεία. Αυτό ταυτόχρονα δείχνει ότι και ο ιδιωτικός τομέας υγείας αντιμετωπίζει ήδη πρόβλημα μειωμένης ζήτησης, ενώ οι ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες αντιμετωπίζουν δυσχέρειες στη χρηματοδότησή τους, καθώς η ζήτηση για τη σύναψη ιδιωτικών ασφαλιστηρίων συμβολαίων υγείας μειώνεται εξαιτίας της μείωσης του διαθέσιμου εισοδήματος (Κυριόπουλος, Τσιάντου, 2009).

Η βιωσιμότητα του Ελληνικού Εθνικού Συστήματος Υγείας, εικοσιπέντε και πλέον χρόνια από τη συγκρότηση του δεν θα πρέπει να θεωρείται δεδομένη, ιδιαίτερα κάτω από την πίεση της παγκόσμιας – και ιδίως της εθνικής – οικονομικής κρίσης, η οποία έχει σημαντικότερες παρενέργειες και στην οικονομική λειτουργία του. Υποστηρίζεται όμως ότι το σύστημα υγείας της χώρας μας θα μπορούσε να αναπτυχθεί χωρίς επιπρόσθετους πόρους με την εξάλειψη της σπατάλης και αναποτελεσματικότητας και στα πλαίσια μιας αναδιάρθρωσης βασισμένης στην οργάνωση και ανάπτυξη της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, τη βελτίωση του τρόπου χρηματοδότησης και αποζημίωσης των υπηρεσιών υγείας, τη λογιστική και χρηματοοικονομική διαχείριση των νοσοκομείων, την ανάπτυξη δομών και συστήματος αξιολόγησης της ποιότητας των υπηρεσιών και διαπίστευσης των υγειονομικών φορέων, τη συγχώνευση πολλών υποστηρικτικών υπηρεσιών και την καλύτερη αξιοποίηση και ανάπτυξη του προσωπικού

5.1.1 ΕΛΛΕΙΨΗ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ

Σε άμεσο κίνδυνο μπαίνει η ζωή πολλών ανθρώπων που πάσχουν από σοβαρές ασθένειες. Τα δραματικά οικονομικά προβλήματα του Εθνικού Οργανισμού Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (ΕΟΠΥΥ) και οι ελλείψεις φαρμάκων, καθιστούν για τους ασθενείς περιπέτεια την εξεύρεση της
θεραπείας
τους.

Δεκάδες καταγγελίες έχουν γίνει στο ειδικό γραφείο του Φαρμακευτικού Συλλόγου Αττικής (ΦΣΑ).

Ασθενείς κάνουν αγωνιώδεις εκκλήσεις για εξεύρεση των φαρμάκων τους, τα οποία έπρεπε να χορηγούνται στα νοσοκομεία, αλλά δεν υπάρχουν. Συγκίνηση προκαλεί η αλληλεγγύη άλλων, οι οποίοι προσφέρουν φάρμακα που είχαν στο σπίτι τους από συγγενικά πρόσωπα που έχασαν τη ζωή τους από καρκίνο.

Το προεδρείο του ΦΣΑ απέστειλε έγγραφο προς όλες τις καταγεγραμμένες φαρμακευτικές εταιρείες, ζητώντας πληροφορίες για τα φάρμακα που ενώ έπρεπε να υπάρχουν, δεν υπάρχουν στα
νοσοκομεία.

Οι απαντήσεις από τις εταιρείες προκαλούν απόγνωση: Στις περισσότερες περιπτώσεις, τα νοσοκομεία αρνούνται να παραγγείλουν τα φάρμακα, καθώς δεν εντάσσονται στον προϋπολογισμό τους, (παρόλο που υπάρχει εγκύκλιος του υπουργείου Υγείας που υποχρεώνει

τα νοσοκομεία όχι μόνο να χορηγούν τα φάρμακα αυτά και τα οποία θα πληρώνονται από τον υφιστάμενο προϋπολογισμό τους).

Εκπρόσωποι μεγάλης φαρμακευτικής εταιρείας δήλωσαν ότι η παραγγελία που παρέδωσε στο νοσοκομείο στις 18 Μαΐου, ήταν και η τελευταία, καθώς τα νοσοκομεία της χρωστούν πολλά χρήματα.

Τα ιδιωτικά φαρμακεία αδυνατούν να χορηγήσουν τα φάρμακα αυτά, καθώς ο νόμος το απαγορεύει.

Η Ομοσπονδία νοσοκομειακών γιατρών (ΟΕΝΓΕ) ζητεί από τον ΕΟΠΥΥ να εξοφλήσει τα οφειλόμενα προς το ΕΣΥ, τα οποία αγγίζουν τα 2 δισ. ευρώ.

Με επιστολή της προς τον πρόεδρο του Οργανισμού κ. Γεράσιμο Βουδούρη, προειδοποιεί ότι κινδυνεύουν ζωές ασθενών:

‘Η ΟΕΝΓΕ εκφράζει την έντονη δυσαρέσκειά της για την παρελκυστική τακτική που ακολουθείτε στο αίτημα συνάντησης που σας υποβάλλαμε, προκειμένου να μας ενημερώσετε για την εξόφληση οφειλών του ΕΟΠΥΥ στα νοσοκομεία, τα οποία έχουν οδηγηθεί σε δεινή θέση, με ορατό το ενδεχόμενο κατάρρευσης πολλών εξ αυτών...’. Σε άλλο σημείο, σημειώνεται ότι ‘...σας καθιστούμε υπεύθυνο και σας καλούμε να εξοφλήσετε άμεσα τις υποχρεώσεις σας έναντι των νοσοκομείων της χώρας σε συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα, άλλως η ΟΕΝΓΕ προτίθεται να κινησει εναντίον σας κάθε νόμιμη διαδικασία για έκθεση ασθενών σε κίνδυνο ζωής.

5.1.2 ΣΙΣΣΙΤΙΑ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΥΠΑΘΕΙΣ ΟΜΑΔΕΣ

ΔΥΤΙΚΑ ΠΡΟΑΣΤΙΑ

–Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Νέας Ιωνίας

Το κοινωνικό παντοπωλείο του δήμου Νέας Ιωνίας πρόκειται να εξυπηρετήσει αρκετές ευπαθείς οικογένειες. Οι δικαιούχοι επιλέγονται με κοινωνικά, οικογενειακά και οικονομικά κριτήρια κατόπιν έρευνας της κοινωνικής υπηρεσίας του Δήμου και εγκρίνονται στη συνέχεια από την Οικονομική Επιτροπή. Σε πρώτο πλάνο θα παρέχονται τα βασικά είδη τροφίμων όπως γάλα, ζυμαρικά, όσπρια, καφές, λάδι κτλ.

Το ωράριο λειτουργίας του παντοπωλείου είναι :
Πρωί . Δευτέρα – Παρασκευή 9.00 πμ -2.00 μμ
Απόγευμα . Τετάρτη και Πέμπτη 7.00 μμ -9.30 μμ.

Για κάθε πληροφορία , τόσο για την ένταξη στο πρόγραμμα δικαιούχων , όσο και για την δωρεάν προσφορά ειδών προς το παντοπωλείο , μπορείτε να απευθύνεστε στα τηλέφωνα της κοινωνικής υπηρεσίας του Δήμου. **Τηλ.** 2102793916 – 2102777198 – 2102793785.

Οδός: 28ης Οκτωβρίου 3
Τηλ: 15909 (ωράριο γραφείου)

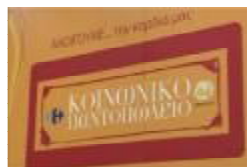
Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Πετρούπολης

Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Πετρούπολης Λεωφόρος Πετρουπόλεως 168,

τηλ. 2105063660

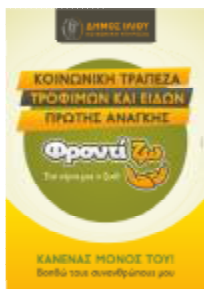
Κοινωνικό Παντοπωλείο Αγ. Αναργύρων

Κοινωνικό Παντοπωλείο Αγ. Αναργύρων Αττικής Χίου και Καλύμνου, Άγιοι Ανάργυροι,
υπεύθ. κα. Ανδριαννοπούλου Παναγιώτα,

τηλ. 6936 784725

Κοινωνική Τράπεζα Τροφίμων και Ειδών Πρώτης Ανάγκης Δήμου Ιλίου

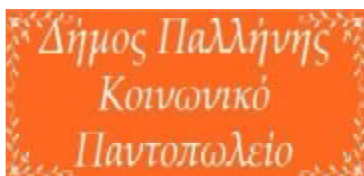
Την έναρξη λειτουργίας της Κοινωνικής Τράπεζας Τροφίμων και Ειδών Πρώτης Ανάγκης στο Ίλιον, για τη στήριξη των παιδιών και των οικογενειών τους, ανακοίνωσε ο δήμαρχος Ιλίου Νίκος Ζενέτος, εγκαινιάζοντας το νέο πρόγραμμα αλληλεγγύης «Φροντίζω», τη Δευτέρα 20 Φεβρουαρίου 2012 στο δημαρχείο, με κεντρικό μήνυμα «Στα χέρια μας η ζωή».

www.ilion.gr

Τηλ. 210 2618642

ΑΝΑΤΟΛΙΚΑ ΠΡΟΑΣΤΙΑ

Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Παλλήνης

Το Κοινωνικό Παντοπωλείο προσφέρει στους δικαιούχους είδη πρώτης ανάγκης, κυρίως τρόφιμα και μη ευπαθή προϊόντα σε ειδικές κατηγορίες δικαιούχων. Ειδικότερα στα παραπάνω περιλαμβάνονται τρόφιμα όπως γάλα εβαπορέ, ρύζι, ζυμαρικά, αλεύρι, όσπρια, λάδι, ζάχαρη, καφές, παιδικές κρέμες, παξιμάδια, φρυγανιές, μπισκότα, βασικά είδη καθαριότητας όπως χαρτικά, απορρυπαντικά, σαπούνια, σαμπουάν, χλωρίνη, σφουγγάρια, σκούπες καθώς και βασικά είδη περιποίησης όπως πάνες, μωρομάντηλα. Το κοινωνικό παντοπωλείο μπορεί να διαθέτει δωρεάν προϊόντα μεταχειρισμένα, τα οποία έχουν ελεχθεί και βρίσκονται σε άριστη κατάσταση. Τα μεταχειρισμένα είδη μπορούν να περιλαμβάνουν είδη ένδυσης και υπόδησης, είδη οικιακής χρήσης, βιβλία, ηλεκτρικές συσκευές τα οποία θα προέρχονται από δωρεές συμπολιτών.

Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου Παλλήνης Τηλ. 210-6604659

ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΑΤΤΙΚΗΣ

Κοινωνικό Παντοπωλείο στο Μαρκόπουλο

Το Κοινωνικό Παντοπωλείο, θα εξασφαλίζει τα απολύτως απαραίτητα είδη διατροφής και ρουχισμού, καθώς και κάποια παιχνίδια για μικρά παιδιά, σε οικογένειες που αποδεδειγμένα χρήζουν υλικής βοήθειας και στήριξης.

Οδός: Χρ. Μεθενίτη 7, δίπλα στο δημαρχείο

Τηλ. 2299020173/ 20174

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ (ΚΕΝΤΡΟ)

Το σούπερ μάρκετ της αλληλεγγύης στην Α.Συγγρού

Ένας κοινωνικός πολυχώρος στη Συγγρού προσφέρει είδη πρώτης ανάγκης, ρούχα και σχολικά σε συμβολικές τιμές. Δωρεάν διανομές σε απόρους και ηλικιωμένους.

Μια φωλιά αλληλεγγύης και συμπαράστασης για τη στήριξη ανέργων, απόρων, ηλικιωμένων και γενικά προσώπων που πιέζονται από την κρίση δημιούργησε η ομάδα εθελοντών "**Παιδί και Οικογένεια**".

Η "ΦΩΛΙΑ" απευθύνεται σε όλες τις οικογένειες και φιλοδοξεί, κατά τη νόμιμη εκπρόσωπο του φορέα Ρουμπίνη Τερζάκη, να αποτελέσει ένα όπλο για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. "Σας βοηθάμε να βοηθήσετε" είναι το μήνυμα που στέλνουν οι εθελοντές της ομάδας.

Σε ισόγειο χώρο της οδού Δράκου 28, κοντά στη στάση μετρό Συγγρού - Φιξ, μέσα σε 80 τ.μ. έχει φωλιάσει το ενδιαφέρον των εθελοντών που συγκεντρώνουν προϊόντα επώνυμα και εξαιρετικής ποιότητας. Παράλληλα πραγματοποιούνται δωρεάν διανομές σε 4.500 ανέργους, απόρους με παιδιά και ηλικιωμένους, στους οποίους διανέμονται είδη πρώτης ανάγκης και μάλιστα στα σπίτια τους.

Εργαστήρια: Η "Παιδική Φωλιά" εκτός από είδη προσφέρει πρωτότυπα εργαστήρια και βοήθεια στη μελέτη σε παιδιά, χάρη στους εθελοντές εκπαιδευτικούς. "Είναι σημαντικό να μπορείς να αφήσεις τα παιδιά σου σε έμπιστους ανθρώπους, ειδικά όταν δεν υπάρχουν παππούδες, έστω για δύο ώρες, προκειμένου να καλύψεις τις υποχρεώσεις σου. Στα εργαστήρια απασχολούνται δημιουργικά και ενισχύονται στα μαθήματα που έχουν ανάγκη. Όσο για τους εθελοντές, υπάρχει ιδιαίτερη ανάγκη για γιατρούς και εκπαιδευτικούς" λέει η κυρία Τερζάκη και καλεί όσους ενδιαφέρονται να απευθυνθούν στην ιστοσελίδα τους, www.kidsfestival.gr.

Η ετήσια συνδρομή ανά οικογένεια είναι 25 ευρώ, ενώ με την εγγραφή μέλους δίνονται σχολικά είδη αξίας 120€ ή τρία ρούχα επιλογής του εγγραφόμενου μέλους από τον χώρο

ρουχισμού της οργάνωσης, αντίστοιχης αξίας. Δικαιολογητικά απαιτούνται μόνο για τις δωρεάν διανομές ειδών, ενώ για την πρόσβαση στη "ΦΩΛΙΑ" αρκούν η ετήσια συνδρομή και η ταυτότητα του εν δυνάμει συνδρομητή.

Δράκου 26-28

11741, Φιλοπάππου, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210.9245545

—

ΑΡΤΟΣ - ΔΡΑΣΗ

Στο Σωματείο “ΑΡΤΟΣ-ΔΡΑΣΗ” υπηρετούμε την ιδέα της Φιλανθρωπίας Εθελοντικά. “Εθελοντισμός” δεν σημαίνει για μας “πρόχειρος Ερασιτεχνισμός” αλλά “υψηλής ποιότητας Επαγγελματισμός”. Εκείνο που πραγματικά μας ενδιαφέρει είναι το να βρισκόμαστε με όλες μας τις δυνάμεις στο πλευρό εκείνων που σήμερα υποφέρουν.

Συνεργαζόμαστε με κάθε κυβερνητικό φορέα ή και μη-κυβερνητική οργάνωση που έχει σα στόχο την εξάλειψη ή απάλυνση του πόνου, της βίας, δυστυχίας, της αμάθειας και της αδικίας.

Η οργάνωση του “ΑΡΤΟΣ-ΔΡΑΣΗ” έχει γίνει στα πρότυπα οργάνωσης μιας Ιδιωτικής Εταιρείας (Σωματείο) με έδρα την Αθήνα και Παραρτήματα στη Γλυφάδα, στη Ν.Φιλαδέλφεια, στη Θεσσαλονίκη, στα Ιωάννινα και στο μακρινό ΚΑΣΜΙΡ/Πακιστάν.

Οι στόχοι μας έχουν επικεντρωθεί, σήμερα

- Στον τομέα **Σίτισης**, με την αναζήτηση, συγκέντρωση και διανομή σε κέντρα εξυπηρέτησης **απόρων**, των μεγάλων περισσευμάτων καθαρών και ποιοτικά αποδεκτών **τροφίμων** ή μαγειρεμένων τροφών
- Στην Ανθρώπινη Υποστήριξη των άτυχων συνανθρώπων μας που βρέθηκαν στο περιθώριο της αποστεγνωμένης από ανθρωπιά κοινωνίας μας.
- Συμβάλλουμε με τη Δράση μας, μέσα απο θεσμικά όργανα και με τις εκδόσεις μας στη διάδοση του Εθελοντισμού και την καλύτερη εκπροσώπησή του

Πλ. Βικτωρίας, Αινιάνος 8, 10434 Αθήνα

Τηλ. 210 8810822

ΒΟΡΕΙΑ ΠΡΟΑΣΤΙΑ

Δωρεάν Παροχής Τροφίμων, Ρούχων και Οικιακού Εξοπλισμού στο Δήμο Πεντέλης

«ΕΣΤΙΑΣ ΔΩΡΕΑΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ-ΡΟΥΧΩΝ & ΟΙΚΙΑΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ»

Τα κοινωνικά κριτήρια των δικαιούχων για την έκδοση **Κάρτας της Εστίας**, είναι τα παρακάτω:

Ετήσιο καθαρό εισόδημα έως 6.000 ευρώ κατ' άτομο, το οποίο διαμορφώνεται ως ακολούθως, ανάλογα με τον αριθμό των μελών της οικογένειας του:

Οικογενειακή Κατάσταση: Πολύτεκνοι μονογονεϊκές οικογένειες κ.λ.π.

Περιουσιακή κατάσταση, αναπηρία ή ύπαρξη προβλημάτων υγείας, συνθήκες στέγασης, ανεργία, ηλικιωμένα άτομα χωρίς συγγενείς πρώτου βαθμού, με σύνταξη υπερηλίκων ανασφάλιστων ΟΓΑ

Παροχές

Πρόσβαση στις υπηρεσίες της «Εστίας Δωρεάν Παροχής Τροφίμων-Ρούχων & Οικιακού Εξοπλισμού», με σκοπό την κάλυψη βασικών αναγκών σε μηνιαία βάση, σύμφωνα με τις διαθέσιμες ποσότητες για τα είδη που υπάρχουν.

Δικαιούχοι: Α. Άνεργοι, Β. Μονογονεϊκές οικογένειες, Γ. Τρίτεκνοι, Δ. Πολύτεκνοι, Ε. ΑΜΕΑ

Διεύθυνση: Μεγ. Αλεξάνδρου & Σκρα

Πληροφορίες: 2108040580, 2132140555,6944659857,6932222072

Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Ηρακλείου Αττικής

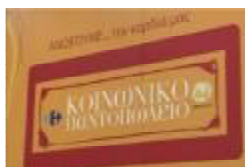

Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Ηρακλείου Αττικής Στέλιου Καραγιώργη 2 (Μέγαρο Δημαρχείου -1), υπευθ. κα Τζικάκη -κος Ζηγούλης,

τηλ. 2132000221-6974875786

—

Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Αμαρουσίου

Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Αμαρουσίου Αττικής Παλαιολόγου 9 Μαρούσι, υπεύθ. κα Γιαννακοπούλου,

τηλ. 2132038345

—

Η Τράπεζα Τροφίμων στην Αθήνα

Οι στόχοι μας

- Να συμβάλει ενεργά στον περιορισμό της σπατάλης των τροφίμων
- Να προσφέρει τρόφιμα και αγάπη σε όσους τα έχουν ανάγκη
- Να αφυπνίσει και να καλλιεργήσει το αίσθημα της αλληλεγγύης για τον συνάνθρωπο.

23ο χλμ. Εθνικής Οδού Αθηνών - Λαμίας, κόμβος Αγ. Στεφάνου και Λεωφ. Κρυονερίου 124
Τ.Κ. 145 68 Κρυονέρι - Αττική (<http://www.traptrof.gr>)
Τηλέφωνα : 210 6220025 και 210 6220059
Fax : 210 6221316

ΝΟΤΙΑ ΠΡΟΑΣΤΙΑ

—

Κοινωνικό Παντοπωλείο Ν.Σμύρνης

Το κοινωνικό παντοπωλείο Νέας Σμύρνης βρίσκεται επί της οδού Αρτάκης 34 και διανέμει δωρεάν είδη διατροφής, καθαριότητας, υγιεινής, βρεφοανάπτυξης σε οικονομικά αδύναμους και άστεγους πολίτες. Οι δικαιούχοι θα καταθέτουν δικαιολογητικά στον δήμο όπου και θα παραλαμβάνουν μια μαγνητική κάρτα για τις συναλλαγές τους.

Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου Νέας Σμύρνης: Μεγάλου Αλεξάνδρου 65, 4ος όροφος, Νέα Σμύρνη 17121, Τηλ.: 2132025-882, <http://www.neasmyrni.gr> email: kpns@otenet.gr.

—

Κοινοφελές Παντοπωλείο Δήμου Ηλιούπολης

Το Παντοπωλείο προσφέρει:

- δωρεάν τρόφιμα και είδη πρώτης ανάγκης (ρούχα ή άλλα είδη οικιακής χρήσης) σε άπορα άτομα που στερούνται των βασικών ειδών διαβίωσης (ηλικιωμένοι, μονογονεϊκές οικογένειες, πολύτεκνοι, ΑμεΑ)
- τα προϊόντα του με μεγάλη έκπτωση σε όλες τις κατηγορίες με χαμηλά εισοδήματα

- τα προϊόντα του σε τιμές super market για τους κατοίκους μεγαλύτερων εισοδημάτων , που με αυτόν τον τρόπο στηρίζουν την λειτουργία του, δεδομένου ότι τα έσοδα από την πώληση των προϊόντων διατίθενται αποκλειστικά για την αγορά νέων ειδών που παρέχονται δωρεάν στους δικαιούχους

Τηλ. 210 2380208, 6936 784725

—

Κοινωνικό Παντοπωλείο στον Άλιμο

Το Κοινωνικό Παντοπωλείο στεγάζεται στο χώρο των Δημοτικών Ιατρείων (λεωφ. Καλαμακίου 72 & Ερεχθείου 31), όπου συγκεντρώνονται τρόφιμα και είδη πρώτης ανάγκης από τη Διεύθυνση Κοινωνικής Αντίληψης του Δήμου μας και στη συνέχεια διανέμονται δωρεάν σε συνανθρώπους μας που έχουν σοβαρές ανάγκες για την επιβίωσή τους.

Τηλέφωνα: 210 9886947 και 210 9886950

—

Δημοτικό Ανταλλακτήριο Ρούχων απο τους Δήμους Ελληνικού - Αργυρούπολης

Δημοτικό ανταλλακτήριο ρούχων και ειδών ένδυσης λειτουργεί στον δήμο Ελληνικού -Αργυρούπολης. Πρόκειται για δημοτική πρωτοβουλία σε συνεργασία με ομάδα εθελοντών πολιτών, οι οποίοι ανέλαβαν να συγκεντρώσουν, να ταξινομήσουν και να διαθέσουν καινούργια και μεταχειρισμένα είδη ένδυσης και υπόδησης σε πολύ καλή κατάσταση καθώς και πολλά άλλα απαραίτητα είδη.

Στόχος της προσπάθειας είναι να εξυπηρετηθούν πρωτίστως κάτοικοι του δήμου οι οποίοι, λόγω σοβαρών οικονομικών δυσκολιών, δεν μπορούν να εξασφαλίσουν αυτά τα είδη. Το ανταλλακτήριο βρίσκεται στην οδό Τριπόλεως 19 στην Αργυρούπολη, και μπορούν να απευθύνονται σε αυτό όλοι οι πολίτες που επιθυμούν να ανταλλάξουν ρούχα ή παπούτσια, τα οποία πλέον δεν χρειάζονται, με κάτι άλλο που μπορεί να τους φανεί χρήσιμο. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να βρουν, στο δημοτικό ανταλλακτήριο, διαθέσιμα εκτός από ρούχα και παπούτσια, τσάντες και άλλα αξεσουάρ, λευκά είδη σεντόνια και παπλώματα.

—

Κοινωνικό Παντοπωλείο Καλλιθέας

Παρουσία του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και Πάσης Ελλάδος Ιερωνύμου Β΄ εγκαινιάζεται τη Δευτέρα, 10 Δεκεμβρίου 2012 και ώρα 18:00, επί της λεωφόρου Ελ. Βενιζέλου 363 το νέο Κοινωνικό Παντοπωλείο «Αποστολή Αγάπης». Το νέο Κοινωνικό Παντοπωλείο οργανώνεται με τη συνεργασία του Φιλανθρωπικού Οργανισμού της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών «Αποστολή», του Δήμου Καλλιθέας και της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ελληνικού Εμπορίου.

– ΠΕΙΡΑΙΑΣ

–

Κοινωνικό Παντοπωλείο της Αθήνας - Πειραιά

Το Κοινωνικό Παντοπωλείο της Αθήνας βρίσκεται στην οδό Σοφοκλέους 66 και λειτουργεί δύο φορές την εβδομάδα, κάθε Τρίτη και Πέμπτη. Το Κοινωνικό Παντοπωλείο του Πειραιά είναι στην οδό Φίλωνος 31 και είναι ανοικτό κάθε Τετάρτη και Παρασκευή, ενώ και τα δύο καταστήματα απασχολούν εξειδικευμένους εργαζόμενους του Ομίλου Carrefour Μαρινόπουλος. Σκοπός του προγράμματος είναι η κάλυψη πρωτογενών αναγκών επιβίωσης απόρων οικογενειών για χρονικό διάστημα από έξι μήνες έως ένα χρόνο, ώστε, σε συνδυασμό με ένα συνολικό πρόγραμμα που καταρτίζεται για κάθε οικογένεια, να είναι σε θέση σύντομα να στηρίζονται αποκλειστικά στις δικές τους δυνάμεις.

Σκοπός του προγράμματος είναι η κάλυψη πρωτογενών αναγκών επιβίωσης απόρων οικογενειών για χρονικό διάστημα από έξι μήνες έως ένα χρόνο, ώστε, σε συνδυασμό με ένα συνολικό πρόγραμμα που καταρτίζεται για κάθε οικογένεια, να είναι σε θέση σύντομα να στηρίζονται αποκλειστικά στις δικές τους δυνάμεις.

Τα Κοινωνικά Παντοπωλεία παρέχουν είδη παντοπωλείου, απορρυπαντικά, κατεψυγμένα προϊόντα, ενδύματα, είδη οικιακού εξοπλισμού, παιχνίδια κλπ. δωρεάν σε οικογένειες που αντιμετωπίζουν σοβαρά οικονομικά προβλήματα. Η λειτουργία τους βασίζεται στο πρότυπο των αντίστοιχων Κοινωνικών Παντοπωλείων για την ανακούφιση ευπαθών κοινωνικών ομάδων που έχει δημιουργήσει ο Όμιλος Carrefour στη Γαλλία και στο Βέλγιο. Τα προϊόντα προέρχονται κυρίως από τα καταστήματα του Ομίλου Carrefour Μαρινόπουλος, σε συνεργασία με τους προμηθευτές. Τα διατιθέμενα προϊόντα είναι άριστης ποιότητας και τηρούνται όλες οι προδιαγραφές ασφαλείας που προβλέπει η νομοθεσία.

–

Δίκτυο αγάπης και προσφοράς για τους Αστέγους

Στην συμβολή των οδών **Τσαμαδού και Ζωσιμαδών 44** στο κέντρο του **Πειραιά**, σε ένα φιλόξενο και ζεστό χώρο, υπάρχει το Δίκτυο Αγάπης και προσφοράς. Στο κτίριο βρίσκουν θαλπωρή, ζεστασιά, ένα πιάτο φαγητό και ένα μέρος για να κάνουν μπάνιο, δεκάδες άστεγοι. Το Δίκτυο χάρη στην προσφορά των εθελοντών, έχει συγκεντρώσει ρούχα και παπούτσια που διαθέτει στους οικονομικά ασθενέστερους συμπολίτες μας.

—

ΣΥΣΣΙΤΙΑ ΕΝΟΡΙΩΝ

ΑΘΗΝΑ - ΑΤΤΙΚΗ (ΣΥΣΣΙΤΙΑ)		
Περιοχή	Οδός – Τ.Κ	Τηλέφωνο
Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών		
Πετράλωνα	Αγ. Αικατερίνη, οδ. Κειριαδών – Αιγηιδών , 118 53	210-3458133
Σκουζέ	Αγ. Αιμιλιανός οδ. Αθαμανίας 17, 104 44	210-5129091
Αγ. Ανάργυροι	Αγ. Ανάργυροι, Πλ. Αγ. Αναργύρων, 135 61	210-2611689
Ηλιούπολη	Αγ. Ανάργυροι, οδ. Κεφαλληνίας και Δαμασκηνού, 163 42	210-9930 817

Κ. Πατήσια	Αγ. Ανδρέας, οδ. Γιάνναρη 24, 104 45	210- 8323193
Καλλιθέα	Αγ. Απόστολοι Τζιτζιφιών, οδ. Αγ. Αποστόλων 4, 176 7	210- 9422021
Παγκράτι	Αγ. Αρτέμιος, οδ. Φιλολάου 165, 116 32	210-7514125
Θησείο	Αγ. Ασωμάτων, οδ. Θερμοπυλών 5, 104 35	210-5240675
Δάφνη	Αγ. Βαρβάρα, οδ. Αγ. Βαρβάρας 85, 172 35	210-9711661
Αγ. Δημήτριος	Αγ. Βασίλειος, Αγ. Βασιλείου 52, 173 43	210-9717890
Άνω Ιλίσια	Αγ. Γεράσιμος, οδ. Αγ. Γερασίμου 30, 157 71	210-9717890
Ακαδημία Πλάτωνος	Αγ. Γεώργιος, οδ. Πλάτωνος 51, 104 41	210- 5142658
Ζωγράφου	Αγ. Γεώργιος, οδ. Αγ. Γεωργίου και Καζαντζάκη, 157 72	210-7794925
Κυψέλη	Αγ. Γεώργιος, οδ. Αγ. Γεωργίου, 113 61	210-8212667
Καλλιθέα	Αγ. Γεώργιος, οδ. Ευαγγελιστρίας 22, 176 71	210-9562082
Κυνοσάργους	Αγ. Γεώργιος, οδ. Μπαρμπάνου 61, 117 44	210-9018408

Γαλάτσι	Αγ. Γλυκερία, οδ. Αγ. Γλυκερίας 13, 111 47	210-2931523
Γαλάτσι	Αγ. Ειρήνη, οδ. Αλκυόνης και Πανουργιά, 111 46	210-2912426
Αχαρνών	Αγ. Ελευθέριος, οδ. Αχαρνών 382, 111 43	210-2281754
Αγ. Δημήτριος	Αγ. Δημήτριος, οδ. Βασ. Κωνσταντίνου, 173 43	210-9712456
Γκύζη	Αγ. Ελευθέριος οδ. Ι. Βαρβάκη 28, 114 74	210-6427053
Κυψέλη	Αγ. Ζώνη, οδ. Αγ. Ζώνης 27,112 56	210-8674250
Ζωγράφου	Αγ. Θεράπων, οδ. Γαλήνης 26, 157 73	210-7706807
Αμπελόκηποι	Αγ. Θωμάς, οδ. Παπαδιαμαντοπούλου 115, 115 27	210-7771533
Βουλιαγμένη	Αγ. Ιωάννης, οδ. Λεωφ. Βουλιαγμένης 117, 117 44	210-9016 617
Αθήνα	Αγ. Ιωάννης Γαργαρέπας, οδ. Λ. Βεΐκου 17, 117 42	210-9232940
Ηλιούπολη	Αγ. Κωνσταντίνος, οδ. Αγ. Κωνσταντίνου και Ελένης 10	210- 9712 254
Κολωνός	Αγ. Κωνσταντίνος οδ. Λ. Λένορμαν 140, 104 44	210-5112 669

Μοσχάτο	Αγ. Κωνσταντίνος, οδ. Αγ. Κωνσταντίνου 8, 183 44	210-4813570
Ομόνοια	Αγ. Κωνσταντίνος, οδ. Αγ. Κωνσταντίνου και Κουμουνδούρου, 104 37	210-5225139
Πατήσια	Αγ. Λουκάς οδ. Πατησίων 287, 11 144	210-2281778
Ηλιούπολη	Αγ. Μαρίνα, οδ. Αλεξάνδρου Παναγούλη 2, 16 345	210-9711 531
Θησείο	Αγ. Μαρίνα, οδ. Αγ. Μαρίνης 11 851	210-3463783
Βοτανικός	Αγ. Μαρκέλλα, οδ. Σπ. Πάτση 87, 118 55	210-3463061
Πατήσια	Αγ. Μάρκου Ευγενικός, οδ. Αλεξ. Παπαναστασίου 48, 104 45	210- 8310 629
Ηλιούπολη	Αγ. Μαύρα και Τιμόθεος, οδ. Μαραθωνομάχων 1, 163 43	210-9928744
Σεπόλια	Αγ. Μελέτιος, Πλ. Αγ. Μελετίου	210-5128059
Αχαρνών	Αγ. Νικόλαος, οδ. Αγ. Νικολάου, 104 46	210-8319385
Ηλιούπολη	Αγ. Νικόλαος, οδ. Κ. Κοτζιά, 163 46	210-9914540
Καλλιθέα	Αγ. Νικόλαος, οδ. Ελευθ. Βενιζέλου 173, 176 73	210- 9568969

Πευκάκια	Αγ. Νικόλαος, οδ. Ασκληπιού 38, 106 80	210- 3612449
Φιλοπάτπου	Αγ. Νικόλαος, οδ. Δυοβουνιώτου 56, 117 41	210- 9228323
Καλλιθέα	Αγ. Πάντες, οδ. Ελευθ. Βενιζέλου 90, 176 76	210-956205
Αγ. Παρασκευή	Αγ. Παρασκευή, Πλ. Αγ. Παρασκευής, 153 42	210-6526818
Ηλιούπολη	Αγ. Παρασκευή, οδ. Κυπρίων Ηρώων και Μαραμβέλια, 163 41	210-9922 666
Σταθμός Λαρίσης	Αγ. Παύλος, Χίου καί Κρήτης 104 38	210-5234711
Σταδίου	Αγ. Σπυρίδων, οδ. Ερατοσθένους 13, 116 35	210-7515122
Γκύζη	Αγ. Στυλιανός, οδ. Παπαστράτου 12, 114 76	210-6420015
Αμπελόκηποι	Αγ. Τριάς , οδ. Λ. Κηφισίας 80, 115 26	210-6927527
Κεραμεικός	Αγ. Τριάς, οδ. Πειραιώς 67 Β', 105 53	210-3252227
Ιλίσια	Αγ. Χαράλαμπος, οδ. Δραγούμη 7, 161 21	210-7223860
Ταύρος	Εσταυρωμένος, Πλ. Εσταυρωμένου, 177 78	210-3462301

Ελ. Βενιζέλου	Κοίμησις Θεοτόκου, οδ. Μπουσίων 24, 115 24	210-6428132
Ηλιούπολη	Κοίμησις Θεοτόκου, οδ. Ειρήνης 29, 163 45	210-9915842
Κυπριάδου	Κοίμησις Θεοτόκου, οδ. Ανδροπούλου 2, 111 41	210-2918987
Κυνοσάργους	Κοίμησις Θεοτόκου, οδ. Σωκράτους 19, 117 43	210-9236428
Αγ. Δημήτριος	Μεταμόρφωσις Σωτήρος, οδ. Μεταμορφώσεως 3, 173 41	210-9335 918
Καλλιθέα,	Μεταμόρφωσις Σωτήρος, οδ. Μεταμορφώσεως Υψηλάντου, 176 73 και	210-9562051
Χαλάνδρι	Παναγία Μαρμαριώτισσα, οδ. Σοφοκλή Βενιζέλου, 152 32	210-6814 960
Καλλιθέα	Παντάνασσα, οδ. Πραξιτέλους 35, 176 74	210- 9419 002
Αγ. Παρασκευή	Προφήτης Ηλίας, οδ. Προφήτου Ηλία 17, 153 41	210-6399692
Παγκράτι	Προφήτης Ηλίας, οδ. Αρύββου 1, 116 33	210- 7013034
Ριζούπολη	Προφήτης Ηλίας, οδ. Διοπόλεως 2, 111 42	210-2516483
Πετράλωνα	Τρεις Ιεράρχες οδ. Τριών Ιεραρχών 91, 118 51	210-3465878

Κυψέλη	Ύψωσις Τιμίου Σταυρού, οδ. Καυκάσου -Λαζαράδων 2, 113 63	210-8218110
Παπάγου	Ύψωσις Τιμίου Σταυρού, οδ. Αναστάσεως και Κλειούς, 156 69	210-6515952
Ι. Μ Γλυφάδας		
Γλυφάδα	Αγ. Τρύφων, οδ. Αρχιπελάγους και Υμηττού	
Ι. Μ. Ιλίου, Αχαρνών και Πετρουπόλεως		
Ίλιον	Ευαγγελισμός Θεοτόκου, 131 22	210-26.13.009
Ίλιον	Κοίμησις Θεοτόκου, 131 22	210-26.12.790
Ίλιον	Αγ. Νικόλαος, 134 51	210-23.20.645
Άνω Λιόσια	Αγ. Κωνσταντίνος, 134 41	210-24.72.113, 210-24.72.946
Αχαρνές	Κοίμησις Θεοτόκου, 136 71	210-24.61.213
Πετρούπολη	Αγ. Δημήτριος, 132 31	210-50.12.027
Καματερό	Αγ. Γεώργιος, 134 51	210-23.18.977
Καματερό	Γέννησις του Χριστού, 134 51	210-23.12.752
Ι. Μ. Καισαριανής, Βύρωνος και Υμηττού		

Καισαριανή	Αγ. Νικόλαος	210-72.36.204
Καισαριανή	Κοίμησις Θεοτόκου	210-72.13.848
Καισαριανή	Τρεις Ιεράρχες	210-72.22.557
Βύρωνας	Αγ. Τριάς	210-76.53.461
Βύρωνας	Αγ. Δημήτριος	210-76.60.943
Βύρωνας	Μεταμόρφωσις του Σωτήρος	210-76.69.369
Καρέας	Αγ. Γεώργιος	210-76.51.008, 210-76.58.225
Υμηττός	Αγ. Απόστολοι	210-76.23.525
Υμηττός	Ευαγγελισμός της Θεοτόκου	210-97.34.311
Ι. Μ. Κηφισίας, Αμαρουσίου και Ωρωπού		
Ν. Ερυθραία	Ευαγγελισμός Θεοτόκου, 146 71	210-62.54.156
Ν. Μάκρη	Αγ. Κωνσταντίνος, 190 05	22940-94001
Μαρούσι	Αγ. Ελευθέριος, 151 25	210-61.96.388
Ι. Μ. Μεγάρων και Σαλαμίνας		
Μάνδρα	Ενοριακό Συσσίτιο Μάνδρας, Δήμητρος 16, 196 00	210-55.57.689

Μάνδρα	Αγ. Παρασκευή Κατοικίες Μάνδρας	Εργατικές	210-55.49.017
Ελευσίνα	Αγ. Γεώργιος Κίμωνος 10, 192 00	Ελευσίνας,	210-55.43.577
Ι. Μ. Μεσογαίας και Λαυρεωτικής			
Γαργηττός	Αγ. Θεόδωροι		210-6611596
Σταυρός	Ύψωσις Τιμίου Σταυρού		210-6613800
Ι. Μ. Νέας Σμύρνης			
Αγ. Σώστης	Μετ. Σωτήρος, Λεωφ. Συγγρού 133		
Ν. Σμύρνη	Αγ. Παρασκευή, οδ. Ελευθ. Βενιζέλου 135		
Π. Φάληρο.	Αγ. Αλέξανδρος, Αλκινόης και Αγ. Αλεξάνδρου		
Π. Φάληρο	Κοίμησις Θεοτόκου, οδ. Αχιλλέως 30		
Ι. Μ. Πειραιώς			
Αγία Τριάς	Συσσίτιο Απόρων «Δος ημίν σήμερον»		210-41.77.271
Πειραιάς	Ευαγγελιστρία, Γρηγ. Λαμπράκη 41		210-41.25.619

Δραπετσώνα	Αγ. Παντελεήμων, οδ. Αγ. Παντελεήμωνος	210-46.15.704
Ν. Φάληρο	Αγ. Δημήτριος, οδ. Καραϊσκάκη 1	

5.1.3 **ΆΓΧΟΣ ΚΑΙ ΣΤΡΕΣ ΑΙΤΙΑ-ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΚΑΙ Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ**

Η λέξη άγχος στη σημερινή εποχή αποτελεί πια μια πολύ συνηθισμένη έκφραση στο καθημερινό μας λεξιλόγιο .Το άγχος είναι ένα έντονα δυσάρεστο συναίσθημα το οποίο προκαλείται από οτιδήποτε μας κάνει να αισθανόμαστε ένταση , θυμό , απογοήτευση ή δυστυχία. Μεγάλες αλλαγές που συμβαίνουν στην ζωή μας σε σύντομο χρονικό διάστημα είναι πολύ συχνά πιθανό να αποτελέσουν κύριες αιτίες πρόκλησης άγχους και στρες.

Διάφορα γεγονότα της ζωής όπως θάνατος , διαζύγιο , ασθένεια , απώλεια εργασίας, αλλαγή σπιτιού , αλλαγή στις συνθήκες ζωής , οικονομικά προβλήματα, συνταξιοδότηση ανάλογα με την ένταση και την συχνότητα εμφάνισης τους μπορούν πολύ εύκολα να πυροδοτήσουν μια σωματική ή ψυχική αντίδραση . Άγχος επίσης μπορεί να εμφανιστεί και από γεγονότα που θεωρούνται ευχάριστα στην ζωή ενός ανθρώπου όπως ο γάμος , η εγκυμοσύνη , το να κερδίσει κανείς το λαχείο ή το λόττο. Τα παιδιά για παράδειγμα είναι αναμφισβήτητα μεγάλη πηγή χαράς ,οι απαιτήσεις τους όμως για έναν γονιό μπορεί να αποτελέσουν μια από τις πιο δραστικές πηγές άγχους . Η προσπάθεια επίσης να βρεθεί μια σχετική ισορροπία ανάμεσα σε καριέρα και οικογένεια αποτελεί μια από τις κύριες αιτίες του άγχους στη ζωή πολλών εργαζόμενων ατόμων .Ο ανθρώπινος οργανισμός λόγω άγχους μπορεί να εμφανίσει πληθώρα συναισθηματικών και σωματικών αντιδράσεων καθώς και αντιδράσεις συμπεριφοράς.

ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΕΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ

Ανησυχία , υπερένταση , αγωνία , δυσφορία , εκνευρισμός , αίσθημα συνεχούς φόβου ότι θα συμβεί κάτι κακό , απογοήτευση , επιθετικότητα , νοητική εξάντληση , μελαγχολία , καχυποψία , τάση για κλάμα , τάση φυγής .

ΣΩΜΑΤΙΚΕΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ

Ταχυκαρδία , πόνος ή πλάκωμα στο στήθος , δύσπνοια , ζαλάδα , τάση για λιποθυμία , ναυτία , εφίδρωση , προβλήματα ύπνου , νευρικότητα , μουδιάσματα ,

ξηρότητα στο στόμα και στο λαιμό , δυσπεψία , δυσκοιλιότητα , διάρροια , συχνοουρία , αδυναμία μυών , τρέμουλο , πονοκέφαλος .

ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

Απομόνωση , αποξένωση , κατάθλιψη , αναποφασιστικότητα , αμφιθυμία διαρκής αναζήτηση επιβεβαίωσης , ευσυγκινησία , δυστροπία , απώλεια ενδιαφέροντος για σεξ ή προτίμηση στο τυχαίο σεξ ή διαφοροποιημένη σεξουαλική επιλογή , λεκτική και σωματική επιθετικότητα προς τους άλλους .

Πολλά σημεία του ανθρώπινου σώματος επηρεάζονται αρνητικά από το άγχος αφήνοντας το επιρρεπές τόσο σε σωματικές όσο και σε ψυχικές ασθένειες . Η παραγωγή συγκεκριμένων ορμονών όπως της αδρεναλίνης και της κορτιζόλης , λόγω άγχους , αυξάνεται και προκαλεί αλλαγές στον ρυθμό της καρδιάς , την πίεση του αίματος και τον μεταβολισμό .

ΣΩΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΨΥΧΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥ ΑΓΧΟΥΣ

Το άγχος μπορεί να αυξήσει την πίεση του αίματος , η οποία με την σειρά της αυξάνει τις πιθανότητες καρδιακής προσβολής ή εγκεφαλικού επεισοδίου.

Μερικά άτομα εμφανίζουν ευερέθιστη κύστη ως αντίδραση σε πιεστικά γεγονότα (συχνοουρία)

Η τριχόπτωση πολλές φορές αποτελεί συνέπεια υπερβολικού άγχους

Πολλά άτομα που βρίσκονται κάτω από υπερβολική πίεση και στρες συχνά εμφανίζουν πληγές στο στόμα (επιχείλιος έρπης , άφθες)

Άσθμα και άλλα πνευμονικά προβλήματα μπορεί να χειροτερεύουν εξαιτίας του υπερβολικού άγχους

Πολλά άτομα εξαιτίας υπερβολικού άγχους εμφανίζουν αύξηση του σακχάρου στο αίμα καθώς και δυσλειτουργία του θυροειδούς αδένου

Το άγχος μπορεί να προκαλέσει ή να επιδεινώσει πολλές ασθένειες της πεπτικής οδού όπως είναι η δυσπεψία , τα έλκη και το σύνδρομο ευερέθιστου εντέρου .

Το έντονο στρες μπορεί να οδηγήσει πολύ συχνά στην υπερβολική απώλεια ή την υπερβολική αύξηση βάρους (νευρική ανορεξία ή βουλιμία)

Πολλά ψυχικά και συναισθηματικά προβλήματα προκαλούνται ή εντείνονται από έντονο άγχος .

10% του πληθυσμού απευθύνεται κάποια στιγμή σε γιατρό λόγω του άγχους

2% - 4% του πληθυσμού πάσχει από κάποια διαταραχή άγχους

Τέλος το υπερβολικό άγχος μπορεί να προκαλέσει τις λεγόμενες αγχώδεις διαταραχές οι οποίες συνοπτικά διακρίνονται σε : διαταραχή πανικού με ή χωρίς αγοραφοβία , φοβίες όπως η απλή ή κοινωνική φοβία , η ψυχαναγκαστική διαταραχή , η διαταραχή μετά από τραυματικό στρες και η γενικευμένη αγχώδης διαταραχή .

5.1.4 **ΚΑΤΑΘΛΙΨΗ**

Στην καθημερινή ζωή με τον όρο κατάθλιψη εννοούμε μια κατάσταση θλίψης και μελαγχολίας, αυτό συνήθως είναι παροδικό και μάλλον οφείλεται σε κάτι σχετικά ασήμαντο και επουσιώδες. Η κατάθλιψη διαφέρει από την Κλινική Κατάθλιψη η οποία χαρακτηρίζεται από συμπτώματα που διαρκούν πάνω από δύο εβδομάδες και είναι τόσο σοβαρά ώστε να επεμβαίνουν στην καθημερινότητα ενός ατόμου.

Στην ψυχιατρική ο όρος κατάθλιψη μπορεί επίσης να έχει αυτή τη σημασία αλλά συνήθως αναφέρεται σε μία ψυχική ασθένεια και ειδικά όταν έχει φτάσει σε επίπεδο υψηλής σοβαρότητας ώστε να χορηγηθεί αυτή η διάγνωση. Η κατάθλιψη αποτελεί το τέταρτο στάδιο του μοντέλου της Κιούμπλερ-Ρος για την αποδοχή του θανάτου.

Όταν κάποιος έχει κατάθλιψη συνήθως περιγράφει τον εαυτό του ως λυπημένο, απεγνωσμένο, αποθαρρυσμένο και απογοητευμένο.

Αίτια της κατάθλιψης

Η κατάθλιψη μπορεί να οφείλεται σε διάφορους παράγοντες που ενεργούν μόνοι τους ή και συντονισμένα.

- Περιβάλλον

- Αντίδραση σε καταστάσεις, όπως η απώλεια ενός αγαπημένου προσώπου ή η μετακόμιση από ένα σπίτι σε ένα άλλο. Τα μονότονα περιβάλλοντα μπορεί να είναι καταθλιπτικά. Όταν κάποιος δεν μπορεί να ελέγξει το περιβάλλον του, η κατάσταση αυτή μπορεί να φέρει αισθήματα ανημποριάς. Οικογενειακές διαφωνίες ή οικονομικές δυσκολίες μπορεί να επιφέρουν κατάθλιψη. Άλλα αίτια κατάθλιψης είναι οι κλιματικές συνθήκες, όπως η βροχή ή η συννεφιά, η μοναξιά και το αίσθημα ότι οι άλλοι άνθρωποι δεν νοιάζονται για εμάς.

- Ψυχολογικοί παράγοντες

Μερικές φορές η κατάθλιψη μπορεί να προκληθεί από εσωτερικά προβλήματα. Πεσιμιστικές ιδέες ή έλλειψη αυτοσεβασμού μπορούν να οδηγήσουν σε κατάθλιψη. Ασθένειες και αλλαγές στην ψυχολογία ενός ατόμου που συμβαίνουν στην ψύχωση και την άνοια μπορούν επίσης να οδηγήσουν σε κατάθλιψη.

- Βιολογικοί παράγοντες

Αυτοί ποικίλουν αλλά γενικώς περιλαμβάνουν κληρονομικούς, νευρολογικούς, ορμονικούς και εποχιακούς παράγοντες. Επίσης μπορεί να σχετίζονται με κάποια ασθένεια.

- Ψυχικές διαταραχές με Κατάθλιψη

Διπολική Διαταραχή

Κλινική Κατάθλιψη

Ενδογενή Κατάθλιψη

Νευρωτική Κατάθλιψη

Άτυπη Κατάθλιψη
Ψυχωτική Κατάθλιψη
Κυκλοθυμία
Δυσθυμία
Ιδεοψυχαναγκαστική Διαταραχή
Μείζων Καταθλιπτική Διαταραχή

Θεραπείες κατάθλιψης

- 5 Αντικαταθλιπτικά: Αναστολείς επαναπρόσληψης της σεροτονίνης (SSRIs), αναστολείς της μονοαμινοοξειδάσης (MAOIs), τρικυκλικά
- 6 Ψυχοθεραπεία (Γνωσιακή - συμπεριφοριακή ψυχοθεραπεία)
- 7 Ηλεκτροσπασμοθεραπεία (ECT)
- 8 Κατάθλιψη και άσκηση

Αρκετές έρευνες της τελευταίας δεκαετίας δείχνουν ότι η συστηματική συμμετοχή σε προγράμματα άσκησης και φυσικές δραστηριότητες, μειώνουν τα επίπεδα της κατάθλιψης. Τα άτομα με κατάθλιψη τείνουν να κάνουν καθιστική ζωή και να μην ασχολούνται με σπορ και φυσικές δραστηριότητες. Έτσι, τίθεται ένα ερώτημα αν είναι η κατάθλιψη που δημιουργεί τάσεις αδράνειας ή αν η καθιστική ζωή επιτείνει το πρόβλημα της κατάθλιψης. Βεβαίως, είναι πλέον παραδεκτό, ότι τα σπορ και οι φυσικές δραστηριότητες συνεισφέρουν στη σωματική και την ψυχική υγεία των ατόμων. Επιπλέον, τα άτομα που είναι κινητικά δραστήρια έχουν λιγότερες πιθανότητες να αναπτύξουν κατάθλιψη.

Τα άτομα δε που έχουν ήδη κατάθλιψη, μπορούν να προσφύγουν σε ψυχολογική ή φαρμακευτική υποστήριξη, αλλά μπορούν ταυτόχρονα να προσφύγουν και στα σπορ και τις φυσικές δραστηριότητες και να βοηθηθούν ουσιαστικά. Στην κατεύθυνση αυτή υπάρχει ένα καλό και ένα κακό. Το κακό είναι ότι η συμμετοχή στα σπορ δεν είναι ένα χάπι που πρέπει να πάρει κανείς γρήγορα και εύκολα. Το καλό είναι ότι τα σπορ δεν έχουν οικονομικό κόστος, και κυρίως, ενεργοποιούν εσωτερικά τα άτομα, να παλέψουν μόνα τους και να ξεπεράσουν τα προβλήματά τους. Τα άτομα δηλαδή, μέσα από τα σπορ καταλαβαίνουν, ότι όσο προσπαθούν,

τόσο βελτιώνονται. Το πετυχαίνουν αυτό μόνα τους, χωρίς εξωτερική βοήθεια. Μόλις το καταλάβουν αυτό αυξάνεται η σιγουριά και η αυτοπεποίθησή τους. Πρώτα αυξάνεται η σιγουριά και η αυτοπεποίθησή τους για τα σπορ, αλλά πολύ γρήγορα αυτή η αίσθηση μεταφέρεται σταδιακά σε καθημερινά πράγματα και έγνοιες, στη δουλειά, στο σπίτι, στις κοινωνικές σχέσεις.

Κλινικές παρατηρήσεις και επιδημιολογικές έρευνες, έχουν δείξει ότι η σωματική δραστηριότητα μπορεί να μειώσει τον κίνδυνο εμφάνισης και ανάπτυξης κατάθλιψης στα άτομα γενικά, να περιορίσει τα συμπτώματα σε καρδιοπαθείς με ελαφριά και μέτρια κατάθλιψη, σε ασθενείς με ψυχιατρικά περιστατικά, και να μετριάσει αρνητικά συναισθήματα και την κατάθλιψη σε άτομα της τρίτης ηλικίας. Μέσα από την άσκηση, επέρχεται επίσης ο έλεγχος του βάρους και η βελτίωση της σωματικής εικόνας, περιορίζοντας ταυτόχρονα και τα συμπτώματα της κατάθλιψης. Έτσι λοιπόν, για τη μείωση των συμπτωμάτων της κατάθλιψης μπορούν να οργανωθούν προγράμματα παρέμβασης, τα οποία περιλαμβάνουν φυσικές δραστηριότητες. Ακόμα και σε άτομα με μανιοκατάθλιψη, παρεμβατικά προγράμματα φυσικών δραστηριοτήτων, φαίνεται ότι έχουν ευεργετικό ρόλο στη βελτίωση της ψυχικής τους υγείας.

Γιατί η άσκηση βοηθάει στον περιορισμό της κατάθλιψης. Σε γενικές γραμμές, η συμμετοχή σε σπορ και προγράμματα άσκησης και ανεβάζει τη διάθεση και οδηγεί στη μείωση των επιπέδων της κατάθλιψης. Η άσκηση αλλάζει τη διάθεση, μέσω της ρύθμισης του άγχους, της βελτίωσης της αυτοεκτίμησης και της εικόνας του σώματος και της ανόδου της αυτοπεποίθησης. Επίσης, η άσκηση, αλλάζει ή ρυθμίζει καλύτερα μια σειρά φυσιολογικών μηχανισμών στα άτομα με κατάθλιψη, όπως είναι η έκκριση των ενδορφινών, οι αυξομειώσεις στη θερμοκρασία του σώματος, κτλ.

Ποιες είναι οι μορφές άσκησης που βοηθάνε περισσότερο; Και η αερόβια και η αναερόβια άσκηση μπορεί να μειώσει τα επίπεδα της κατάθλιψης. Η μέτριας έντασης άσκηση φαίνεται να είναι αποτελεσματικότερη για την παραμονή στην άσκηση των ατόμων αυτών. Και η άσκηση με αντιστάσεις μπορεί να χρησιμοποιηθεί στη θεραπεία μέτριας και έντονης κατάθλιψης. Δεν έχουν βρεθεί αρνητικές επιδράσεις της άσκησης σε πληθυσμούς ατόμων με κατάθλιψη. Στην πραγματικότητα, όλες οι μορφές άσκησης είναι το ίδιο αποτελεσματικές.

Για μια πιο συστηματική υποστήριξη των ατόμων με κατάθλιψη, υπάρχει ανάγκη συνδυασμού της άσκησης με άλλες μορφές θεραπείας, όπως είναι οι ομάδες συζήτησης, οι ομάδες αυτο-βοήθειας ή άλλες γνωστικές θεραπείες. Ίσως, μερικά ψυχολογικά προβλήματα, όπως αυτά που σχετίζονται με την κατάθλιψη να χρειάζονται απλά, μια εσωτερική ενεργοποίηση από τα άτομα, για να μετριασθούν. Η άσκηση και η συμμετοχή σε φυσικές δραστηριότητες προσφέρουν αυτή την ενεργοποίηση. Η δυσκολία, βέβαια, για τα άτομα με κατάθλιψη, είναι να πεισθούν για την αξία της άσκησης. Και επειδή, όλες οι μορφές άσκησης έχουν μέσα τους το στοιχείο του παιχνιδιού της διασκέδασης και της εκτόνωσης, από τη στιγμή που θα αρχίσουν να γυμνάζονται, επικοινωνούν με άλλους, ενεργοποιούνται πνευματικά και σωματικά, αντιλαμβάνονται αλλαγές στο σώμα τους και τη διάθεσή τους.

5.1.5 ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΕΣ ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Ξέρουμε, χρόνια τώρα, ότι σε περιόδους οικονομικών κρίσεων, αυξάνεται το ποσοστό των αυτοκτονιών. Όπως και το ότι σε περιόδους πολέμου, αυξάνονται οι βιασμοί. Είναι μια στατιστική αλήθεια, για να το πω έτσι. Οι στατιστικές μας λένε ότι ένα μεγάλο ποσοστό αυτών των ανθρώπων που αυτοκτονούν, είναι άρρωστοι, πάσχουν από ψυχική ή σωματική διαταραχή. Ένα άλλο ποσοστό όμως ανήκει στην κατηγορία αυτών που δεν είναι σωματικά ή ψυχικά άρρωστοι, αλλά που ξαφνικά, έχασαν τα πάντα. Δεν έχασαν μόνο τα λεφτά τους, έχασαν, κυρίως, την υπόληψή τους, το κύρος, το “πρόσωπο”, που είχαν στην κοινωνία. Μπορούμε να προσθέσουμε και το αυτονόητο, ότι έχασαν και τον αυτο-σεβασμό τους, αφού αυτοκτόνησαν. Ο άνθρωπος αυτός ταυτίζεται με τα υπάρχοντά του και άμα του πάρεις τα υπάρχοντά του, δεν μένει τίποτα, ο άνθρωπος αυτός δεν έχει πραγματικό εγώ, είναι απόλυτα ταυτισμένος με πράγματα εξωτερικά από τον ίδιο. Έχει μάθει να κερδίζει τον σεβασμό των άλλων επιδεικνύοντας τον πλούτο του και μόνο. Η γυναίκα του τον αγαπάει για τον πλούτο του και όσα αυτός της εξασφαλίζει. Οι γκόμενες τον αγαπάνε για τα λεφτά του, όπως ακριβώς και οι φίλοι του. Ο άνθρωπος αυτός είναι διχασμένος, αλλοτριωμένος, όπως θέλετε πείτε τον, αλλά δεν είναι χαζός, ξέρει πολύ καλά, συνειδητοποιεί βαθύτατα, ένα πράγμα: ότι χωρίς λεφτά, είναι ένα τίποτα. Ποιο είναι το επόμενο βήμα αυτής της συνειδητοποίησης; Η αυτοκτονία βέβαια. Οι στατιστικές δεν το γράφουν έτσι, αλλά το αφήνουν να εννοηθεί. Αυτοκτονούν σωρηδόν οι νεόπλουτοι, εξάλλου το βλέπουμε και με τα μάτια μας. Άνθρωποι που πλούτισαν ξαφνικά, επένδυσαν τα χρήματά τους και τα πολλαπλασίασαν, και στη συνέχεια τα έχασαν, και πάλι εντελώς ξαφνικά. Στις στατιστικές αναγράφονται ως “θύματα της πιστωτικής οικονομίας”. Πίστεψαν, με θρησκευτική ευλάβεια, στις πιστωτικές κάρτες και τώρα αυτοκτονούν, γιατί τα έχασαν όλα.

Αντιδρώ ιδιαίτερα σε αυτό το “τα έχασαν όλα”. Άμα χάνεις τα λεφτά σου, δεν τα χάνεις όλα, έχεις την ίδια τη ζωή σου, έχεις τις εμπειρίες και τις γνώσεις σου, έχεις φίλους και συγγενείς που συμπάσχουν μαζί σου και θα σε βοηθήσουν, αν βέβαια βοηθήσεις κι εσύ τον εαυτό σου. Κι έχεις και τη δύναμη να ξαναρχίσεις από την αρχή. Ή μήπως δεν την έχεις;

Η αυτοκτονία λόγω χρέους, όπως και κάθε αυτοκτονία, είναι απόδειξη αδυναμίας. Το χρήμα βοηθά πάρα πολύ για να κρύψει την κενότητα ορισμένων. Τους το αφαιρείς και καταρρέει ο κόσμος τους, χειροδικούν, ξέρουν καλά ότι δεν έχουν τη δύναμη για να παλέψουν άλλο, η προσπάθεια “δεν αξίζει τον κόπο”.

Τι αξίζει τον κόπο, άραγε; Σίγουρα αξίζουν τον κόπο οι ειλικρινείς και θερμές συναισθηματικές σχέσεις, για να δώσω ένα παράδειγμα. Αν ο νεόπλουτος τα έχανε όλα, αλλά είχε μια τέτοια σχέση, δεν θ’ αυτοκτονούσε. Αλλά πάλι, αν είχε μια τέτοια σχέση, δεν θα ήταν και νεόπλουτος.

Ίσως ο τρόπος που ζούμε, να προκαλεί τη μοίρα μας. Ο χαζοχαρούμενος, που δεν ξέρει πού να σταματήσει, τα χάνει όλα ξαφνικά, γιατί επένδυσε σε φούμαρα. Απ’ όσο διαβάζω σε άρθρα οικονομολόγων, το πρόβλημα του καπιταλισμού, τη δεκαετία του 1970, όπου υπήρχε

κρίση λόγω μεγάλης μείωσης των μισθών, ήταν το πώς θα πωληθούν τα εμπορεύματα όταν δεν υπάρχει αγοραστική δύναμη. Η ευφυής λύση ήταν: “Δώστε πίστωση σε όλους”. Έτσι λένε δημιουργήθηκε η πιστωτική οικονομία που κορυφώθηκε τις δεκαετίες 1989-1990 για να καλύψει το κενό ανάμεσα στο πραγματικό εισόδημα και την αγοραστική δύναμη.

Αυτό που γίνεται στις μέρες μας, μέρες μεγάλης οικονομικής κρίσης, ανάμεσα σε άλλα πράγματα, είναι μια επαναδιαπραγμάτευση των πραγματικών αξιών της ανθρώπινης ζωής. Γίνεται έμμεσα, την βλέπω συχνά και μέσα στους Διαλόγους, κυρίως στα σχόλια, αλλά την ακούω και στην καθημερινότητά μου. Γνωρίζω καλά προσαρμοσμένους ανθρώπους, που ζουν σχετικά άνετα, να ρωτάνε τι είναι καλό; Τι είναι καλοσύνη; Τι είναι αμαρτία; Τι είναι δικαιοσύνη; Γιατί δεν πάνε στη φυλακή αυτοί που τα φάγανε; Το ένα φέρνει το άλλο και συχνά τα πράγματα φτάνουν στα άκρα, από κάθε άποψη, αλλά αυτό που είναι προφανές, είναι ότι οι άνθρωποι, κάθε τάξης, ζητούν εξηγήσεις που ποτέ δεν παίρνουν.

Ίσως έφτασε η ώρα να ξυπνήσουμε από τον ατομικό μας ύπνο, ο καθένας, και να κοιτάξουμε γύρω μας. Δεν ζούμε μόνοι και μια λίγο αντικειμενική παρατήρηση μπορεί να μας δείξει πόσο χειρότερα είναι άλλοι από εμάς τους ίδιους. Κάποιοι φίλοι μου μίλησαν περί κοινωνικής αλληλεγγύης και μου είπαν ότι η στιγμή της πραγματικής αλλαγής θα έρθει όταν νιώσουμε όλοι ότι είναι υποχρέωσή μας και σταματήσουμε να τη φορτώνουμε στους ώμους του κράτους και της εκκλησίας.

Είναι καιρός για συνεργασία ατόμων. Μας χωρίζουν πολλά, κυρίως οι ιδεολογίες μας, αλλά μας ενώνουν και πολλά. Η συννενοήση δεν είναι και τόσο δύσκολη, αν τη θελήσουμε. Συνήθως, μετά τη συννενοήση έρχεται η συμφωνία και τότε ακολουθεί η δράση. Ενεργοποιούνται τα άτομα, που θα έλεγε και ο Μάσλοου, προσπαθούν να κάνουν το καλό (όπως το εννοούν βέβαια, αλλά συνήθως είναι αυτονόητο) για την δική του αξία και όχι για κάποια ανταμοιβή.

Η μεγάλη τέχνη της ζωής είναι να βγάζεις πάντα κάτι καλό από το κακό. Αν ο αυτόχειρας παραδεχόταν ότι παραμυθιάστηκε, ότι παρασύρθηκε από τον εγωισμό και τις ψευδαισθήσεις του, δεν θα αυτοκτονούσε, θα μετάνιωνε. Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι θα έβλεπε καλά πως ο ίδιος έφταιγε και τώρα θα μαζέψει το κουράγιο και την πληγωμένη περηφάνια του και θα δει τον κόσμο διαφορετικά, έτσι όπως αυτός είναι. Ο κόσμος δεν υπάρχει μόνο στη φαντασία μας... ο κόσμος δεν είναι μόνο τα υπάρχοντά μας...

Θα κλείσω λέγοντας ότι δεν είμαστε αυτά που έχουμε, είμαστε αυτό που είμαστε και πως υπάρχουν πάντα άνθρωποι, είτε ομοιοπαθείς είτε ανώτερου συναισθηματικού κόσμου, που θα εκτιμήσουν αυτό που είμαστε. Όπως ακριβώς κι εμείς εκτιμούμε άλλους. Αν η κύρια επίπτωση του Καπιταλισμού είναι η αποξένωση των ανθρώπων, ας του αντισταθούμε, αφού μας οδήγησε ξεκάθαρα εδώ που μας οδήγησε, εφαρμόζοντας, εξασκώντας, την ανθρωπιά μας. Γι' αυτήν διψά ο κόσμος, γι' αυτήν αυτοκτονούν οι νεόπλουτοι κι οι άνεργοι και όποιοι άλλοι.

Το 2009 υπήρξε κατά μέσο όρο 1 αυτοκτονία την ημέρα στην Ελλάδα. Το 2010 υπήρξαν 2. Οι διπλασιασμός αυτός αποδίδεται κυρίως στην οικονομική κρίση καθόσον πολύ συχνά υπάρχουν αναφορές στα ΜΜΕ για επιχειρηματίες και ανέργους που αυτοκτονούν. Ειδικά 9 επιχειρηματίες αυτοκτονούν το 2010 στην Κρήτη λόγω οικονομικής καταστροφής. Άνεργος

στην Καλλιθέα αυτοκτονεί μαζί με τα παιδιά του πέφτοντας από ύψος κ.λπ. Επίσης, έρευνα του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης μας λέει πως η αύξηση της ανεργίας κατά 4%, αυξάνει τις αυτοκτονίες κατά 6%. Παρά την αύξηση του 2010 η Ελλάδα παραμένει χαμηλά στη συχνότητα των αυτοκτονιών. Το 2008 ήταν στην 84η θέση παγκοσμίως με συχνότητα 2,8 / 100.000 κατοίκους. Μετά την αύξηση του 2010 ανεβαίνει στο 5,7 περίπου, ποσοστό πολύ χαμηλότερο από το 10/100.000 της Ιταλίας, Ισπανίας, Ολλανδίας, το 13/100.000 των ΗΠΑ και το 25/100.000 της Σκανδιναβίας, Γερμανίας, Ανατολικών χωρών, Ιαπωνίας.

Παρόλα αυτά, το πρόβλημα είναι σοβαρό διότι ο διπλασιασμός σε ένα έτος είναι αρνητικό ρεκόρ. Τα ίδια συμπεράσματα βγαίνουν και από τις κλήσεις στην γραμμή άμεσης ανάγκης 1018 που αναφέρουν διπλασιασμό των τηλεφωνημάτων το 2010. Οι αυτοκτονίες, γενικώς, έχουν κάποιες ενδιαφέρουσες παραμέτρους. Ενώ οι απόπειρες είναι 3 φορές συχνότερες στις γυναίκες, οι άνδρες επιτυγχάνουν τον θάνατο 3 φορές περισσότερο από αυτές. Προφανώς οι απόπειρες αυτοκτονίας, είναι περισσότερο αποδεκτές σαν αντίδραση διαμαρτυρίας στο γυναικείο φύλο, στην κοινωνία μας. Το 90% των αυτοχειρών έχουν σοβαρή σωματική ή ψυχική νόσο (κυρίως κατάθλιψη). Αυτοκτονίες για οικονομικούς λόγους αφορούν κυρίως άνδρες 35-50 ετών επιχειρηματίες ή ανέργους. Εάν εστιάσουμε την προσοχή μας στις αυτοκτονίες λόγω της οικονομικής κρίσης που αυξάνει δραματικά τις πτωχεύσεις, την οικονομική ανέχεια, την ανεργία, θα παρατηρήσουμε ότι:

Η οικονομική καταστροφή και δυσπραγία στην εποχή μας έχει χαρακτηριστικά ενός συνεχούς και παρατεταμένου stress. Δεν είναι εύκολο τώρα κάποιος να ανακάμψει από οικονομική καταστροφή, ανέχεια ή ανεργία. Το παρατεταμένο stress είναι εξαιρετικά ψυχοθόρο για τον ανθρώπινο ψυχισμό όπως έδειξαν πειράματα των ναζί στον Β. Παγκόσμιο πόλεμο και 'επαγγελματίες βασανιστές' (μαρτύριο της σταγόνας, συνεχής αϋπνία κ.ά.). Η αυτοκτονία μοιάζει τελικά σαν τη μόνη διέξοδο να γλυτώσει κανείς από τον πόνο της ανέχειας, της κοινωνικής υποβάθμισης, της αυτουποτίμησης, της αδυναμίας να βρεθούν διέξοδοι. Μαζί με την οικονομική κρίση συνήθως έρχεται κρίση και σε όλες τις κοινωνικές, οικογενειακές, προσωπικές σταθερές. Ο γάμος συχνά κλονίζεται, οι φιλίες αποδεικνύονται πολύ λιγότερες ή ανύπαρκτες την ώρα της κρίσης, το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον περιορίζεται συνήθως στο 'τσάι και συμπάθεια' ή μάλλον μόνο στη 'συμπάθεια'. Το κράτος έχει μεγάλες αδυναμίες στήριξης των ανέργων και οικονομικά πασχόντων. Είναι εύκολα αντιληπτό ότι όσο πιο ψηλά ευρίσκεται κανείς, τόσο μεγαλώνει η επίπτωση από την πτώση. Οι πλούσιοι που ξαφνικά γίνονται φτωχοί βιώνουν δραματική διαφορά στην καθημερινότητά τους.

Η απάντηση σε όλα αυτά μπορεί να είναι η άποψη του Νίτσε 'Ό,τι δεν σκοτώνει σε κάνει πιο δυνατό'! Η οικονομική κρίση μπορεί να γίνει αφορμή να γίνουμε πιο δυνατοί. Όμως για να γίνει αυτό πρέπει να είμαστε πρώτα ζωντανοί. Ζωντανούς μας κρατάει ο χαρακτήρας μας, οι εμπειρίες μας, οι απόψεις και οι αξίες που έχουμε για τη ζωή, το περιβάλλον. Πόσοι όμως χαρακτήρες έχουν τη 'δύναμη του λιονταριού', την 'ευλυγισία της καλαμιάς' που δεν ξεριζώνεται ποτέ, όσο και αν φυσάει, 'το κοίταγμα από ψηλά' του αετού, την 'υπομονή' της χελώνας κ.λπ.; Όλα αυτά τα χαρακτηριστικά είναι απαραίτητα μαζί με άλλα για να τα

βγάλουμε πέρα σε τέτοιο έντονο και συνεχές stress. Οι εμπειρίες είναι πολύτιμες και μακάρι να έχουμε πολλές και ποικίλες.

Τις απόψεις μας για τις αξίες της ζωής πρέπει να μπορούμε να τις επαναδιαπραγματευτούμε. Τελικά, ουσιαστική αξία στη ζωή έχουν οι ειλικρινείς και θερμές συναισθηματικές σχέσεις. Είναι σταθερές, είτε είμαστε πλούσιοι, είτε φτωχοί. ‘Πιστόν φίλον εν κινδύνοις γινώσκεις’, μαθαίνουμε οι παλαιότεροι στο γυμνάσιο, ‘ουκ αν λάβεις παρά του μη έχοντος’, μας λέει ο Λουκιανός, ‘ουαί υμίν γραμματεῖς και φαρισαῖοι υποκριτές’, λέει το Ευαγγέλιο. Πάντα η αλήθεια και η γνώση της πραγματικότητας είναι μια υπέρτατη αρχή.

Για να τα καταφέρουμε να επιβιώσουμε και να γίνουμε πιο σοφοί πρέπει να βοηθήσει και το περιβάλλον. Η γραμμή βοήθειας 1018 είναι απαραίτητη σαν αρχή. Η κοινωνική αλληλεγγύη είναι υποχρέωση όχι μόνον των κρατικών φορέων και της εκκλησίας αλλά όλων μας. Η κοινωνία, λέει ο Καστοριάδης, είναι η μόνη δυνατότητα για να αποκτήσει η ζωή μας αξία. Κοινωνώ σημαίνει συμμετέχω, συμπάσχω, συμμερίζομαι. Ο πολιτισμός μας, όποιος και αν είναι αυτός, είναι αποκλειστικά αποτέλεσμα της ιστορίας των κοινωνιών μας.

Καιρός για πράξεις αλληλεγγύης. Είναι η λύση στα οικονομικά αδιέξοδα αλλά περισσότερο στα ψυχικά μας προβλήματα από την οικονομική κρίση. Μακάρι η κοινωνία μας να πάρει αυτόν τον δρόμο. Θα ανέβει αυτόματα και ο δείκτης πολιτισμού και ανθρωπιάς, όχι μόνο τώρα, αλλά και στο μέλλον.

5.1.6 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΩΣ ΤΡΟΠΟΣ ΕΠΙΔΡΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΥΓΕΙΑΣ

Οι καλές κοινωνικοοικονομικές συνθήκες ήταν αυτές που έπαιζαν καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη των υγειονομικών συστημάτων και κατά επέκταση στην βελτίωση των δεικτών υγείας. Τα διαθέσιμα δεδομένα μέσα από τη βάση του ΟΟΣΑ δείχνουν πως ενώ οι ΗΠΑ έχουν το μεγαλύτερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ παρουσιάζουν τους χειρότερους δείκτες υγείας, ενώ κράτη όπως η Κίνα, η Κούβα πέτυχαν υψηλά επίπεδα υγείας σε σύγκριση με το κατά κεφαλήν εισόδημα. Από την άλλη ο μέσος όρος του προσδόκιμου επιβίωσης στις χώρες του Τρίτου Κόσμου είναι 20-30 χρόνια μικρότερος από αυτό των Δυτικών κρατών. Η σχέση έτσι μεταξύ οικονομίας και υγείας δεν είναι μονοσήμαντη ούτε γραμμική. Λαμβάνοντας έτσι υπόψη μόνο το ΑΕΠ για να αξιολογηθεί το επίπεδο υγείας του πληθυσμού δεν αποτελεί ορθή πρακτική. Δείκτες όπως ο δείκτης Gini, ο δείκτης SES (Socio-economic status) που αξιολογεί εισόδημα, επάγγελμα, εκπαίδευση προσδιορίζουν πολύπλευρα τη σχέση του ατόμου με την οικονομία

Αναφέρεται ότι η υγεία είναι σε κίνδυνο σε περιόδους ταχείας οικονομικής αλλαγής, Ωστόσο, ο αντίκτυπος για τη θνησιμότητα επιδεινώνεται όπου οι άνθρωποι έχουν εύκολη πρόσβαση σε μέσα για να βλάψουν τον εαυτό τους και βελτιώνεται από την παρουσία ισχυρής κοινωνικής συνοχής και κοινωνικής προστασίας. Φαίνεται ότι η έκταση των επιπτώσεων της οικονομικής μεταβολής στην υγεία εξαρτώνται από το βαθμό στον οποίο οι άνθρωποι προστατεύονται. Τρία ζητήματα πρέπει να διερευνηθούν: ποια η έκθεση σε παράγοντες κινδύνου; Υπάρχει κοινωνική συνοχή (υπό μορφή άτυπης πρόνοιας) και κοινωνική προστασία (επίσημη πρόνοια).

Γενικά η οικονομική κρίση οδηγεί σε ανασφάλιστη εργασία, ανεργία, μείωση του εισοδήματος, εργασιακή ανασφάλεια και τελικά φτώχεια και επειδή το επίπεδο υγείας σχετίζεται με το εισόδημα άρα η οικονομική κρίση επιδρά και στην υγεία των πολιτών και στα συστήματα υγείας. Σύμφωνα με το Διεθνές Γραφείο Εργασίας (International Labour Organization, ILO), ο αριθμός των φτωχών εργαζομένων θα αυξηθεί παγκόσμια κατά 200 εκατομμύρια και θα ανέλθει στο επίπεδο των 700-800 εκατομμυρίων. Η ανεργία και η φτώχεια αυξάνουν τις ανισότητες στο εσωτερικό των χωρών, στις συνθήκες κοινωνικής προστασίας και υγείας.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να παρουσιαστεί πως επιδρά η οικονομική κρίσης στην υγεία των πολιτών και στα συστήματα υγείας.

Οι Χαραλάμπους και Τσίτση αναφέρουν ότι τόσο το γενικό επίπεδο υγείας του πληθυσμού όσο και η διάχυση της καλής υγείας ισότιμα στα μέλη του, εξαρτώνται από την επιρροή των ατομικών κινδύνων (διατροφή, συμπεριφορά), από το κοινωνικό και το πολιτισμικό πλαίσιο καθώς και τους συλλογικούς κινδύνους υγείας (μόλυνση του περιβάλλοντος, διάθεση επικίνδυνων προϊόντων, μολυσματικές ασθένειες) και, τέλος, από την οργάνωση και τη λειτουργία του συστήματος φροντίδας υγείας που προσδιορίζει την πρόσβαση και την ποιότητα των υπηρεσιών.

Η οικονομική κατάσταση των ατόμων επιδρά στους δείκτες υγείας, όπως το προσδόκιμο επιβίωσης, τη νοσηρότητα, τη θνησιμότητα αλλά και τη πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας. Αυτό αποτέλεσε το συμπέρασμα μελετών από πλήθος ερευνητών, οι οποίοι στην πλειονότητά τους κατέληξαν ότι υπάρχει σημαντική συσχέτιση μεταξύ της οικονομικής κατάστασης του ατόμου και του επιπέδου της υγείας του. Στις δυτικές χώρες, οι οικονομικές κρίσεις συχνά σχετίζονται με επιδείνωση των διαιτητικών συνηθειών, καθώς οι άνθρωποι στρέφονται σε φθηνό πλαστικό φαγητό. Ωστόσο υπάρχουν και διαπιστώσεις που δείχνουν ότι μπορεί να υπάρξουν κάποιες διατροφικές βελτιώσεις καθώς σε περιόδους ύφεσης οι άνθρωποι τείνουν να τρώνε λιγότερο έξω και να μαγειρεύουν περισσότερο στο σπίτι.

Η οικονομική ύφεση αυξάνει τις ανισότητες στην υγεία. Η ισότητα στην υγεία είναι μια έννοια η οποία αντανακλά ίσες ευκαιρίες στη διανομή και στην προσπέλαση των υπηρεσιών υγείας. Έχει βρεθεί ότι οι υγειονομικές ανισότητες συνδέονται με κοινωνικούς δείκτες, όπως η κοινωνική τάξη, η ανεργία πράγμα που αποδεικνύει την σχέση μεταξύ οικονομικής κατάστασης των πολιτών και της υγείας τους. Η ανεργία, η μερική απασχόληση, οι εισοδηματικές ανισότητες, η επισφάλεια στην εργασία, η έλλειψη στέγης οδηγούν στον κοινωνικό αποκλεισμό όλο και περισσότερων ομάδων πράγμα που αποτελεί πηγή για διάφορες ψυχολογικές διαταραχές (π.χ. stress, κατάθλιψη). Οι άνεργοι και οι οικογένειές τους υφίστανται σημαντικά αυξημένο κίνδυνο πρόωρου θανάτου. Έχουν πιο σοβαρές χρόνιες ασθένειες, μεγαλύτερη πιθανότητα για αναπηρία. Μακροχρόνια η ανεργία αυξάνει τον κίνδυνο αυτοτραυματισμού και αυτοκτονιών. Η ανεργία συχνά σχετίζεται επίσης με αύξηση της ημερήσιας κατανάλωσης αλκοόλ, με προφανείς μακροπρόθεσμες συνέπειες για την υγεία. Η μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος μπορεί να οδηγήσει τους ανθρώπους να τρώνε λιγότερο υγιεινές τροφές και μπορεί επίσης να υπάρξει μια μακροπρόθεσμη μείωση στα ποσοστά του καπνίσματος. Είναι, επίσης, πιθανό να υπάρξουν βραχυπρόθεσμες μειώσεις στους θανάτους από αυτοκινητιστικά ατυχήματα δεδομένου ότι ο όγκος της κυκλοφορίας των αυτοκινήτων πέφτει.

Τα βιώσιμα συστήματα υγείας βασίζονται στην αξιόπιστη πρόσβαση σε ανθρώπινο κεφάλαιο και αναλώσιμους πόρους. Η εξασφάλιση αυτών των εισροών απαιτεί οικονομικούς πόρους για επενδύσεις σε κτίρια και εξοπλισμό, για αποζημίωση του προσωπικού υγείας, για τα φάρμακα και αναλώσιμα. Οι περισσότερες χώρες αισθάνονται συνεχή πίεση λόγω των αυξανόμενων δαπανών και των περιορισμένων πόρων. Οι πολιτικοί ιθύνοντες έχουν 3 επιλογές: συγκράτηση του κόστους, αύξηση της χρηματοδότησης των υπηρεσιών υγείας ή και τα δύο. Ήδη από την δεκαετία του 1970 υπάρχει συζήτηση για την επιτακτική ανάγκη λήψης μέτρων συγκράτησης του κόστους στις βιομηχανικές χώρες. Δεδομένου ότι η μεγάλης κλίμακας δημόσιου δανεισμού δεν θεωρείται πλέον να είναι υγιής οικονομική πολιτική σε πολλές χώρες, η ανησυχία επικεντρώνεται σήμερα στις πολιτικές εσόδων - πώς να χρηματοδοτηθεί η υγειονομική περίθαλψη σε βιώσιμη βάση.

Τα συστήματα υγείας στην οικονομική κρίση αντιμετωπίζουν προβλήματα χρηματοδότησης λόγω μείωσης των κρατικών δαπανών για την υγεία λόγω της οικονομικής στενότητας και λόγω της διακοπής της εξωτερικής οικονομικής βοήθειας από τις πλουσιότερες χώρες, οι οποίες καλύπτουν ένα μεγάλο τμήμα της χρηματοδότησης για την υγεία, και οι οποίες θα επιχειρήσουν να περικόψουν τις δαπάνες τους. Τα ελλείμματα όμως στον δημόσιο τομέα και η ανεργία ασκούν ασφυκτικές πιέσεις τόσο στους προϋπολογισμούς της ασφάλισης όσο και στις επιχειρήσεις υγείας ιδιωτικού χαρακτήρα, που αντιμετωπίζουν προβλήματα ρευστότητας και εξυπηρέτησης των δανειακών τους αναγκών

Η έκθεση του WHO «The Financial Crisis and Global Health» τον Ιανουάριο του 2009 επιβεβαιώνει ότι, εάν οι δημόσιοι προϋπολογισμοί το οικογενειακό εισόδημα υφίστανται πιέσεις η ζήτηση για τις δημόσιες υπηρεσίες αυξάνεται. Η πείρα έχει δείξει ότι οι δαπάνες στον ιδιωτικό τομέα τείνουν να

Τα βιώσιμα συστήματα υγείας βασίζονται στην αξιόπιστη πρόσβαση σε ανθρώπινο κεφάλαιο και αναλώσιμους πόρους. Η εξασφάλιση αυτών των εισροών απαιτεί οικονομικούς πόρους για επενδύσεις σε κτίρια και εξοπλισμό, για αποζημίωση του προσωπικού υγείας, για τα φάρμακα και αναλώσιμα. Οι περισσότερες χώρες αισθάνονται συνεχή πίεση λόγω των αυξανόμενων δαπανών και των περιορισμένων πόρων. Οι πολιτικοί ιθύνοντες έχουν 3 επιλογές: συγκράτηση του κόστους, αύξηση της χρηματοδότησης των υπηρεσιών υγείας ή και τα δύο. Ήδη από την δεκαετία του 1970 υπάρχει συζήτηση για την επιτακτική ανάγκη λήψης μέτρων συγκράτησης του κόστους στις βιομηχανικές χώρες. Δεδομένου ότι η μεγάλης κλίμακας δημόσιου δανεισμού δεν θεωρείται πλέον να είναι υγιής οικονομική πολιτική σε πολλές χώρες, η ανησυχία επικεντρώνεται σήμερα στις πολιτικές εσόδων - πώς να χρηματοδοτηθεί η υγειονομική περίθαλψη σε βιώσιμη βάση.

Τα συστήματα υγείας στην οικονομική κρίση αντιμετωπίζουν προβλήματα χρηματοδότησης λόγω μείωσης των κρατικών δαπανών για την υγεία λόγω της οικονομικής στενότητας και λόγω της διακοπής της εξωτερικής οικονομικής βοήθειας από τις πλουσιότερες χώρες, οι οποίες καλύπτουν ένα μεγάλο τμήμα της χρηματοδότησης για την υγεία, και οι οποίες θα επιχειρήσουν να περικόψουν τις δαπάνες τους. Τα ελλείμματα όμως στον δημόσιο τομέα και η ανεργία ασκούν ασφυκτικές πιέσεις τόσο στους προϋπολογισμούς της ασφάλισης όσο και στις επιχειρήσεις υγείας ιδιωτικού χαρακτήρα, που αντιμετωπίζουν προβλήματα ρευστότητας και εξυπηρέτησης των δανειακών τους αναγκών.

Προτάσεις όσο αφορά στην Ελλάδα για την καλυτέρευση των συστημάτων υγείας.

Πλήρης ανάπτυξη υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας

- Ανάπτυξη θεσμού οικογενειακού γιατρού ή γενικού γιατρού
- Διαρκής παρακολούθηση επιπέδων και δεικτών υγείας
- Ενημέρωση – εκπαίδευση και ενδυνάμωση του ατόμου σχετικά με θέματα υγείας
- Κινητοποίηση κοινωνικών ομάδων για δημιουργία εθελοντικού δικτύου κοινωνικής προστασίας ευαίσθητων ομάδων.
- Ανακατανομή των πόρων και προώθηση της πρόληψης σε σχέση με την θεραπεία
- Αξιολόγηση της υπάρχουσας τεχνολογίας υγείας
- Συνεργασία φορέων υγείας ΙΚΑ, Δημοσίου για αποφυγή αλληλοκάλυψης υπηρεσιών

Συμπεράσματα

Προηγούμενες κρίσεις παρέχουν περιορισμένη καθοδήγηση σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές. Παρόλο που οι φτωχοί πληθυσμοί των κρατών είναι οι πρώτοι που πλήγονται από οποιαδήποτε κρίση, η πρόσφατη οικονομική κρίση δεν θα πλήξει μόνο τις φτωχότερες χώρες αλλά και τις πλούσιες. Αν και η πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας αποτελούσε κοινωνικό αγαθό ή δικαίωμα, σήμερα ολοένα και περισσότερο η πρόσβαση αυτή βασίζεται σε ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια. Είναι λοιπόν αναμενόμενο να παρατηρηθούν προβλήματα στην πρόσβαση σε κοινωνικές ομάδες με περιορισμένους πόρους. Έτσι στις χαμηλής μέσης ανάπτυξης χώρες η πίεση στους προϋπολογισμούς υγείας απειλεί βασικές παροχές όπως οι εμβολιασμοί, η μείωση των οποίων συνδέεται με αυξημένη βρεφική θνησιμότητα.

Ανακεφαλαιώνοντας αυτό που πρέπει να τονισθεί είναι ότι τα συστήματα υγείας στην οικονομική κρίση αντιμετωπίζουν προβλήματα χρηματοδότησης τόσο τα εθνικά όσο και τα φιλελεύθερα αλλά αυτά που μπορούν να διαχειριστούν καλύτερα την κρίση είναι τα εθνικά που εσωκλείουν στις θέσεις τους την έννοια της κοινωνικής προστασίας και του κοινωνικού κράτους και δεν εμπεριέχουν μόνο έννοιες κέρδους, ή κόστους.

Συμπερασματικά οι προσπάθειες πρέπει να ενταθούν, ώστε τα δυσμενή αποτελέσματα που θα έχουν οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην υγεία να ελαχιστοποιηθούν. Απαιτείται ιδιαίτερη πρόνοια σε ευαίσθητους πληθυσμούς, όπως είναι τα άτομα με ειδικές ανάγκες, οι υπερήλικες, τα παιδιά, η οικογένεια. Η εκκλησία, οι διάφοροι σύλλογοι, φορείς, δωρητές πρέπει να εντείνουν το βήμα τους για παροχή βοήθειας. Ο ιδιωτικός τομέας πρέπει να συνδράμει έμπρακτα με περισσότερη συμμετοχή των ανώτερων οικονομικά στρωμάτων προς τα κατώτερα. Σοβαρές ασθένειες, όπως η φυματίωση, η ελονοσία, το AIDS, κλπ. πρέπει να τεθούν σε προγράμματα κλειδιά για περιορισμό της εξάπλωσης ιδίως στο παιδικό πληθυσμό.

5.1.7 ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΕΦΗΒΩΝ

Η κοινωνικοοικονομική κρίση επηρεάζει τη ψυχική υγεία με δύο αλληλοτροφοδοτούμενους τρόπους. Πρώτον εξασθενεί τους προστατευτικούς παράγοντες που συμβάλουν στην ανάπτυξη και την διατήρησή της και δεύτερον ενισχύουν και αυξάνουν τους παράγοντες κινδύνου για την εμφάνιση ψυχικών διαταραχών. Ενδεικτικά αναφέρουμε καταστάσεις της σημερινής πραγματικότητας που εμπίπτουν στα παραπάνω: εργασιακή ανασφάλεια, εισοδηματική αβεβαιότητα, ανεργία, ελαστικές μορφές εργασίας, υπερχρέωση

νοικοκυριών, άστεγοι, στεγαστική αβεβαιότητα, αύξηση κοινωνικών ανισοτήτων, φτώχεια, κοινωνικός αποκλεισμός ιδιαίτερα των ευπαθών ομάδων, αδυναμία ελέγχου της ζωής του ατόμου και αβεβαιότητα για τη μελλοντική του κατάσταση. Όλα αυτά συμβάλλουν στη σημαντική αύξηση της ψυχιατρικής νοσηρότητας στο σύνολό της και είναι επαρκώς μελετημένα και τεκμηριωμένα από την επιστημονική κοινότητα κατά την έρευνα των κρίσεων διαχρονικά. Ιδιαίτερα έχει δειχθεί η σημαντική αύξηση της κατάθλιψης και των αποπειρών αυτοκτονίας και της αυτοκτονίας και η συσχετίσή τους με την ανεργία και την εργασιακή ανασφάλεια. Επίσης η ευθεία συσχέτιση ανάμεσα στον πλούτο μιας χώρας με το επίπεδο της ψυχικής υγείας του πληθυσμού.

Σε περιόδους κρίσης έχει παρατηρηθεί το εξής απαράδεκτο αλλά και μακροπρόθεσμα αντιπαραγωγικό φαινόμενο: ενώ οι απαιτήσεις σε υπηρεσίες ψυχικής φροντίδας αυξάνονται, εξαιτίας των περικοπών στις κοινωνικές δαπάνες, η παροχή τους μειώνεται. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός φαύλου κύκλου που συντηρεί και χειροτερεύει διαρκώς το επίπεδο της ψυχικής υγείας.

Ένα από τα πιο βασικά ψυχικά παράγωγα της κρίσης είναι το γενικευμένο αίσθημα αβεβαιότητας και ανασφάλειας. Αυτό επηρεάζει ατομικές και ομαδικές κοινωνικές συμπεριφορές των ενηλίκων που διαμορφώνουν ένα αρνητικό περιβάλλον για την ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη της ευπαθέστερης των κοινωνικών ομάδων που είναι τα παιδιά και οι νέοι.

Το παιδί γεννιέται μ' ένα ψυχικό και πολιτισμικό υπόβαθρο ενώ ταυτόχρονα αναπτύσσει συμπεριφορές, συναισθηματικές και φαντασιωσικές σχέσεις με τη μητέρα του, τον πατέρα του και τ' αδέρφια του, ο δε τρόπος του καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από την κοινωνία που ανήκει. Η κοινωνία λοιπόν βρίσκεται σε κρίση, και η οικογένεια ως φορέας της διαταραχής κατακλύζεται από το αίσθημα απόγνωσης και αβοήθητου.

Η οικογένεια είναι ένα σύστημα που αποτελείται από πολλαπλές κυκλικές αλληλεπιδράσεις. Αυτή τη χρονική περίοδο, τα συγκεκριμένα γεγονότα που η ελληνική κοινωνία αντιμετωπίζει, προκαλούν κρίση σ' ολόκληρη την οικογένεια άσχετα αν εκδηλώνεται σ' ένα μόνο μέλος της.

Οι σχέσεις γονιών-παιδιών αναδιαμορφώνονται. Ο γονιός με αγχώδη διαταραχή αδυνατεί να απορροφήσει τα άγχη του παιδιού του, ο καταθλιπτικός αδυνατεί να εμπεριέξει τις αγωνίες του και να παρέξει σταθερότητα και συναισθήματα φροντίδας με αποτέλεσμα να το οδηγεί σε σύγχυση ρόλων, σε ψυχικές αναστολές των αναγκών του, στη διαμόρφωση ενός ψευδούς εαυτού. Ο ενοχικός γονιός θα μεταφέρει τα δικά του άλυτα συγκρουσιακά θέματα στο παιδί με αντιφατικά και αντικρουόμενα μηνύματα. Οι μεταβολές κοινωνικοοικονομικής κατάστασης, οι πολιτισμικού χαρακτήρα ιδιαιτερότητες, η κατάργηση των θεσμών, η συνεχής διάψευση, η έλλειψη ορίων, η σύγχυση ρόλων και γενικά τα διάφορα οικογενειακά μυστικά, οι σοβαρές συγκρούσεις και η δυσαρμονία του γονεϊκού ζεύγους, είναι γνωστοί παράγοντες κινδύνου που φέρνουν το παιδί σε μια κατάσταση είτε τραυματική λόγω της φύσης των ερεθισμάτων που δέχεται, είτε απώλειας του διευκολυντικού υποστηρικτικού ρόλου του οικογενειακού πλαισίου.

Το αποτέλεσμα είναι παιδιά παραμελημένα ή υπερπροστατευμένα και ανώριμα και ψυχισμοί σε αναστολή-ακινητοποίηση σαν άμυνα για την ψυχική τους επιβίωση, ή ψυχισμοί που εκδηλώνονται με βία εκδραματίζοντας τα σιωπηλά αισθήματα οδύνης και οργής.

Για τους εφήβους οι διαδικασίες φαίνονται πιο δύσκολες καθώς οι ταυτίσεις είναι μια επιτακτική τους ανάγκη ως μηχανισμός άμυνας που θα στηρίξει τη ναρκισσιστική και ιδεολογική τους ανακατάταξη για τον σχηματισμό της ταυτότητας. Οι ταυτίσεις όμως αποκαλύπτονται σαθρές, τα πρότυπα κατακρημνίζονται, οι γονείς αποδεικνύονται αδύναμοι και ανίκανοι να δεχθούν την επιθετικότητα της αυτονόμησης, οι δε φαντασιώσεις που βοηθούν στην επεξεργασία της μετάβασης εκλείπουν.

Όσον αφορά στα πρότυπα, ζούμε μια εποχή που μας θέτει αντιμέτωπους με ψευτοδιλήμματα τα οποία δημιουργούν αισθήματα απόγνωσης, ανικανότητας, εγκατάλειψης

και αδιέξοδου ενώ ταυτόχρονα μας ωθεί να αποδεχθούμε και να ταυτιστούμε με μηνύματα, που αντιστρατεύονται και λαιδορούν κάθε προηγούμενη ηθική αξία και προτείνουν τον ατομισμό και την καταφυγή στην ατομική λύση. Ζούμε μία εποχή όπου απουσιάζουν εκείνα τα πρότυπα κι είδωλα που είναι αξία να κινητοποιήσουν τις υγιείς διαδικασίες για ταύτιση και εξιδανίκευση.

Η προσωπικότητα διαμορφώνεται μέσω μιας σειράς ταυτίσεων αρχικά με τους γονείς και εν συνεχεία με άλλα σημαντικά πρόσωπα. Αυτονόητο λοιπόν ότι με υγιή πρότυπα το παιδί θα κάνει ικανοποιητικές ταυτίσεις. Σήμερα όμως δίνεται έμφαση μόνο σε μεμονωμένα χαρακτηριστικά και όχι στο όλον με αποτέλεσμα να τονίζονται και να αναπτύσσονται με αυτόν τον τρόπο μόνο μερικές πλευρές της προσωπικότητας του παιδιού όπως η σεξουαλικότητα, ή η επιθετικότητα.

Το σχολείο, ο άλλος σημαντικός κοινωνικός θεσμός, υφίσταται μια συνεχή υποτίμηση και απαξίωση. Τόσο στο υλικό επίπεδο με τη στέρηση των αναγκαίων πόρων και τις συνέπειες της στη λειτουργία του όσο και με τη μηδενιστική κριτική στους λειτουργούς του. Έτσι οι εκπαιδευτικοί ως πρότυπα εξιδανίκευσης και αυθεντίας, ως Δάσκαλοι, ως συμβολικοί φορείς εξουσίας και Νόμου, ως γονεϊκά υποκατάστατα επενδεδυμένα μέσω της μετάθεσης, καθίστανται αδύναμοι, υποτιμημένοι, συχνά φοβισμένοι με δυσκολία να βάλουν σε Λόγο τα σημαίνοντα.

Ταυτόχρονα η περικοπή των γενικών δαπανών για την υγεία και την πρόνοια, οδήγησε στη συρρίκνωση των ούτως ή άλλως ανεπαρκών παιδοψυχιατρικών υπηρεσιών του ΕΣΥ και στη κατάργηση ή μείωση ουσιαστικών πολιτικών παιδικής μέριμνας για τις ευπαθείς παιδικές ομάδες όπως π.χ. νοητικής υστέρησης, αναπτυξιακών διαταραχών.

Αν πραγματικά μας ενδιαφέρει η έξοδος από την κρίση προς το συμφέρον της πατρίδας μας και των ανθρώπων της, τότε πρέπει να διεκδικήσουμε και να ακολουθήσουμε τον αντίθετο από τον εφαρμοζόμενο δρόμο των περικοπών των κοινωνικών δαπανών, που στη περίπτωση της Ελληνικής Ψυχιατρικής οδηγεί στη οριστική κατάρρευση του μεγαλύτερου κοινωνικού εγχειρήματος στον χώρο μας, αυτό της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης. Αντίθετα πρέπει να συνταχθούμε με εκείνους που υποστηρίζουν ότι για να βγει η χώρα και η Ευρωπαϊκή Ένωση από την κρίση χρειάζεται επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο, βασικότερο συστατικό του οποίου είναι το ψυχικό κεφάλαιο.

5.1.8 ΔΡΟΜΟΚΑΪΤΕΙΟ ΚΑΤΑΦΥΓΕΙΟ ΓΙΑ ΑΝΗΜΠΟΡΟΥΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΨΥΧΙΚΑ ΑΣΘΕΝΕΙΣ

Στο Δρομοκαΐτειο Νοσοκομείο διπλασιάστηκαν το τελευταίο τετράμηνο οι εισαγωγές Στο νοσοκομείο και ειδικότερα στο ψυχιατρείο στέλνουν τους Έλληνες η οικονομική κρίση και η ανασφάλεια της εργασίας. Στο Δρομοκαΐτειο έχουν διπλασιαστεί το τελευταίο τετράμηνο τόσο οι εισαγωγές ψυχικά πασχόντων όσο και οι επισκέψεις στα εξωτερικά ιατρεία ατόμων που θέλουν να τους δει γιατρός και να τους γράψει έστω και ένα φάρμακο. Δεν βρίσκονται όμως όλοι σε παραγωγική ηλικία. Πολλοί από αυτούς που επισκέπτονται το Ψυχιατρικό Νοσοκομείο είναι συνταξιούχοι, οι οποίοι έχουν στην κυριολεξία τρελαθεί μετά τις ανακοινώσεις για τις περικοπές των συντάξεων, αλλά και εργαζόμενοι που βρίσκονται λίγο πριν από τη σύνταξη.

«Υπάρχουν οικογένειες οι οποίες επειδή δεν αντέχουν πλέον να κρατούν στο σπίτι άνθρωπο με προβλήματα ψυχιατρικής φύσεως ήπιας μορφής μας παρακαλούν να τον δεχθούμε. Αν δεν τα καταφέρουν, καταγγέλλουν στην Αστυνομία δήθεν ότι φωνάζει προκειμένου να εισαχθεί με εισαγγελική παραγγελία. Από τη στιγμή που το περιστατικό είναι διαγνωσμένο, ο γιατρός δεν μπορεί να μην τον κρατήσει για παρακολούθηση. Άλλοι μένουν δέκα ημέρες, άλλοι έναν μήνα, εξαρτάται από την περίπτωση» δηλώνει προς «Το Βήμα» ο πρόεδρος του συλλόγου εργαζομένων του Δρομοκαΐτειου κ. Μιχ. Γιαννάκος. Ο αριθμός των

εισαγωγών ατόμων με ψυχικές παθήσεις στο Δρομοκαϊτείο αυξάνεται συνεχώς. Την περασμένη Πέμπτη, ημέρα εφημερίας, εισήχθησαν 25 ασθενείς. Χθες μέσα σε μισή ώρα (3 μ.μ.- 3.30 μ.μ.) εισήχθησαν οκτώ ασθενείς. «Αν μπαίνουν 25 ασθενείς σε κάθε εφημερία, υπολογίζουμε ότι τον μήνα θα έχουμε επιπλέον 200 περιστατικά» αναφέρει ο κ. Γιαννάκος. Την ίδια στιγμή, καταγγέλλει, υπάρχει σημαντική έλλειψη γιατρών και νοσηλευτών. «Οι ελλείψεις γιατρών είναι πολλές. Ως παράδειγμα αναφέρω ότι δεν έχουμε καρδιολόγο. Αν συμβεί οτιδήποτε σε ασθενή, πρέπει να τον μεταφέρουμε σε γενικό νοσοκομείο» σημειώνει. Από την πλευρά τους, οι εκπρόσωποι της διοίκησης του Δρομοκαϊτείου δηλώνουν ότι σε κάθε γενική εφημερία το νοσοκομείο δέχεται κατά μέσον όρο 40 έκτακτα περιστατικά, ενώ τα ψυχιατρικά τμήματα του «Ευαγγελισμού» και του «Γ. Γεννηματάς» δέχονται στις γενικές εφημερίες από 50 ως 70 επείγοντα περιστατικά. Στοιχεία που δίνουν δείχνουν ότι τα επείγοντα περιστατικά ανέρχονται το τελευταίο τετράμηνο σε περίπου 1.200, ενώ η κίνηση των εξωτερικών ιατρειών το ίδιο διάστημα κυμαίνεται στις 3.500. Σύμφωνα με τον διευθυντή Ψυχιατρικής Κλινικής στο Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής («Δαφνί») κ. Θ. Μεγαλοοικονόμου, στο ΨΝΑ «δεν έχουν ακόμη φανεί οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην ποσότητα των αιτημάτων όσο στο περιεχόμενό τους, αλλά θα φανούν το προσεχές διάστημα και στον αριθμό και στην πολυπλοκότητα των αναγκών». Όπως επισημαίνει, το περιεχόμενο της σκέψης, το άγχος και ο φόβος των ατόμων που προσέρχονται στα εξωτερικά ιατρεία έχουν άμεση σχέση με τη σημερινή κατάσταση. «Βλέπουν αδιέξοδο, καταστροφή» τονίζει. Ο διοικητής του Νοσοκομείου κ. Γ. Παπαδόπουλος σημειώνει ότι γίνεται προσπάθεια καταγραφής των στοιχείων των έκτακτων εισαγωγών και της νοσηλευτικής κίνησης των ψυχιατρικών τμημάτων. Ως τον Ιούλιο, προσθέτει, θα είναι πιο ξεκάθαρη η εικόνα. Σύμφωνα με την κλινική ψυχολόγο στην Ψυχιατρική Κλινική του Πανεπιστημίου Αθηνών στο Αιγινήτειο Νοσοκομείο κυρία Ιλια Θεοτοκά-Χρυσοστομίδη, τα περιστατικά που αφορούν αγχώδεις διαταραχές και κρίσεις πανικού έχουν αυξηθεί λόγω οικονομικής κρίσης. «Βλέπουμε παθητικότητα στην επίλυση προβλημάτων, δηλαδή οι άνθρωποι αισθάνονται λιγότερο ενεργητικοί και μάχιμοι. Υπάρχει τάση αδράνειας και αδιαφορίας προς την επίλυση των προβλημάτων» σημειώνει, τονίζοντας ότι παρατηρείται τάση αύξησης της χρήσης ουσιών. «Η παθητικότητα και η απουσία κινήτρου οδηγούν σε μια καταθλιπτική συμπεριφορά. Οι άνθρωποι νιώθουν αβοήθητοι και πιστεύουν ότι δεν μπορούν να κάνουν κάτι γι' αυτό. "Βουλιάζουν" στην παθητικότητα». Ωστόσο καταλήγει ότι υπάρχει και μερίδα πληθυσμού που δέχεται να προσαρμοστεί στις αλλαγές. «Πώς θα ζήσουμε χωρίς δουλειά...» «Αν χάσουμε τη δουλειά μας, πώς θα ζήσουμε τα παιδιά μας;». Αγωνία, απελπισία, αδιέξοδο... Συναισθήματα «ζωγραφισμένα» στο πρόσωπο της Ελένης Χ. Η 50χρονη γυναίκα εργάζεται στον ιδιωτικό τομέα, όπως και ο σύζυγός της. Τους τελευταίους μήνες αισθάνεται ανασφάλεια για το μέλλον της οικογένειάς της και ειδικότερα των δύο παιδιών της. «Τον άντρα μου καθυστέρησαν να τον πληρώσουν. Τι θα κάνουμε, πώς θα ζήσουμε;». Το βλέμμα της είναι τρομαγμένο και η ανάσα της κόβεται καθώς μιλάει στη γιατρό που την παρακολουθεί τους τελευταίους μήνες. Ωστόσο η συνομιλία μαζί της την κάνει να νιώθει καλύτερα.

5.1.9 Η ΥΓΕΙΑ ΜΑΣ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΔΝΤ

Ναι, δεν είναι πια σχήμα λόγου, αλλά πραγματικότητα. Η οικονομική κρίση μας αρρωσταίνει! «Ο φόβος και η αβεβαιότητα για το αύριο, η αύξηση της ανεργίας, οι περικοπές στους μισθούς και η αδυναμία πληρωμών δοκιμάζουν σημαντικά τους δείκτες υγείας των περισσότερων Ελλήνων».

Τα παραπάνω ανέφερε ο κ. Γιάννης Κυριόπουλος, κοσμήτωρ της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας και καθηγητής Οικονομικών Υγείας, ανοίγοντας μάλιστα με το επίκαιρο

αυτό θέμα τις εργασίες του ετήσιου Πανελληνίου Συνεδρίου Εσωτερικής Παθολογίας. Επίσης, σύμφωνα και με τις πρόσφατες επισημάνσεις του κ. Ιωάννη Τούντα, καθηγητή Κοινωνικής Ιατρικής: «Η οικονομική κρίση σχετίζεται τόσο με αυξημένα περιστατικά ψυχοπαθολογίας, όπως η αγχώδης διαταραχή και η κατάθλιψη, όσο και με σωματικές επιπτώσεις, δηλαδή πονοκεφάλους, ταχυκαρδίες, διαταραχές στον ύπνο, προβλήματα πεπτικής φύσης αλλά και πτώση της σεξουαλικής επιθυμίας (και στα δυο φύλα)! Και το χειρότερο, υπάρχει αύξηση των αυτοκτονιών και του εμφράγματος του μυοκαρδίου».

Γιατί η κρίση... ραγίζει την καρδιά μας!

Οι μελέτες σε χώρες που αντιμετώπισαν παρόμοιο πρόβλημα έδειξαν αύξηση στα καρδιαγγειακά νοσήματα. «Είναι χαρακτηριστικό», λέει ο κ. Κυριόπουλος, «ότι στην Ισλανδία κατά τη διάρκεια της περιόδου της οικονομικής ύφεσης παρατηρήθηκε αύξηση των καρδιαγγειακών προβλημάτων κατά 23%. Όμως, και στην Ελλάδα υπήρξε σημαντική αύξηση των καρδιοπαθειών μέσα στο 2010, κυρίως σε άντρες κάτω των 60 ετών. Αιτία είναι το στρες και η κατάθλιψη που παρουσιάζει ο κόσμος που αντιμετωπίζει οικονομικά προβλήματα, τα οποία είναι δύο ιδιαίτερα απειλητικοί παράγοντες για την υγεία της καρδιάς. Επιπλέον, έχει παρατηρηθεί ότι σε περιόδους οικονομικής κρίσης ο πληθυσμός αμελεί την πρόληψη. Δηλαδή, ακολουθεί πιο ανθυγιεινές συνθήκες διαβίωσης (στροφή σε τρόφιμα χαμηλής διατροφικής αξίας τύπου junk food, χρήση ουσιών όπως το αλκοόλ), ενώ παραμελεί τις προληπτικές εξετάσεις. Δεν είναι, άλλωστε, τυχαία και η διαπίστωση ότι στη χώρα μας τους τελευταίους μήνες έχουν αυξηθεί κατά 20-30% οι επισκέψεις στα δημόσια νοσοκομεία».

Και η αγχώδης διαταραχή, μέρος της καθημερινότητας

Όπως αποδεικνύουν οι πρόσφατες στατιστικές, η γενικευμένη αγχώδης διαταραχή ταλαιπωρεί 1 στους 5 Έλληνες και προσβάλλει εξίσου τα δύο φύλα, με μεγαλύτερη συχνότητα τις γυναίκες. Πρόκειται για κατάσταση που συνήθως συνοδεύεται από συμπτώματα όπως κεφαλαλγία, εφίδρωση, βάρος στο στήθος, αίσθημα δύσπνοιας ή πνιγμονής, στομαχική δυσφορία κ.ά. Τα αίτια αυτής της κατάστασης –όπως τουλάχιστον ισχυρίζεται περίπου το 10% των ασθενών– συνδέονται με το συνεχές άγχος και την αδυναμία διαχείρισης των απαιτήσεων της καθημερινότητας λόγω των οικονομικών αδιεξόδων. Και βέβαια, υπάρχει και ένα μεγάλο ποσοστό (περίπου 41%) που αντιμετωπίζει το πρόβλημα της αγχώδους διαταραχής, αλλά δεν καταφεύγει σε ειδικό, με αποτέλεσμα να μη λαμβάνει καμιά θεραπεία.

Της ανεργίας... μύρια έπονται

Η οικονομική κρίση θεωρείται ιδιαίτερα επιβαρυντικός παράγοντας για την ιλιγγιώδη αύξηση των περιστατικών κατάθλιψης και τις τάσεις αυτοκτονίας, αποκαλύπτει η έρευνα που πραγματοποιήθηκε από το ευρωπαϊκό δίκτυο για την Προαγωγή Υγείας στους Χώρους Εργασίας (ENWHP), με τη συμμετοχή 20 ευρωπαϊκών κρατών. Σύμφωνα με τον κ. Κυριόπουλο: «Οι επιπτώσεις της κατάθλιψης (χαμηλή αυτοεκτίμηση, αίσθημα απελπισίας, διαταραχές στον ύπνο) αλλά και οι αυτοκτονίες που καταγράφηκαν στη χώρα μας το 2010, ειδικά στους άντρες ηλικίας 35-55 ετών, συνδέονται κυρίως με την ανεργία. Επίσης, στους άνεργους παρατηρείται και υψηλή θνησιμότητα από κατάχρηση οινόπνευματος καθώς και ισχαιμική καρδιοπάθεια στους νέους άντρες».

Η κρίση μειώνει και τη libido

Ένας ακόμα τομέας που σχετίζεται άμεσα με την υγεία και δείχνει να πλήττεται από την

οικονομική κρίση είναι η σεξουαλική ζωή. Πρόσφατη έρευνα της Εταιρείας Μελέτης Ανθρώπινης Σεξουαλικότητας παρατηρεί κατακόρυφη μείωση των σεξουαλικών επαφών από την έναρξη της κρίσης και μετά. Είναι εντυπωσιακό ότι το 42% θεωρούν προτεραιότητα την οικονομική τους κατάσταση, το 31% τη συναισθηματική τους ισορροπία και μόλις το 16% το σεξ. Έξι στους δέκα ανθρώπους δηλώνουν ότι κύριος παράγοντας που βλάπτει το σεξ σε ποσοστό 41% είναι τα οικονομικά και 21% το εργασιακό άγχος.

Ποιοι πλήττονται περισσότερο

Η υπεύθυνη της μελέτης, ψυχοθεραπεύτρια-σεξολόγος, Ιωάννα Ελευθερίου, επισημαίνει ότι πρώτοι πλήττονται οι ελεύθεροι επαγγελματίες σε ποσοστό 40%, 38% οι επιστήμονες, 28% οι εργάτες, 13% οι ιδιωτικοί υπάλληλοι και 5% οι τεχνίτες. Επίσης, τα κοινωνικά στρώματα που πλήττονται περισσότερο όσον αφορά τη σεξουαλική ζωή είναι τα μεσαία, καθώς σε ποσοστό 55% δηλώνουν ότι η οικονομική κρίση έχει περάσει δυσμενώς στη σεξουαλική τους λειτουργία και επιθυμία. Τα ποσοστά στα χαμηλά και στα ανώτερα στρώματα είναι αντίστοιχα 23% και 22%.

7 στις 10 Ελληνίδες έχασαν την ερωτική τους διάθεση εξαιτίας του ασφαλιστικού

Ιδού και τα αποτελέσματα μιας ακόμα έρευνας της ίδιας εταιρείας, στην οποία συμμετείχαν 600 γυναίκες από την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη και η οποία πραγματοποιήθηκε κατά την περίοδο της συζήτησης του ασφαλιστικού νομοσχεδίου.

Σε ποσοστό 68% οι γυναίκες που ρωτήθηκαν δήλωσαν ότι μείωσαν τη συχνότητα των ερωτικών τους επαφών τους τελευταίους μήνες. Από αυτές, το 40% αποδίδουν το γεγονός στην αρνητική επιρροή που είχε στην ψυχολογία τους η συζήτηση του ασφαλιστικού νομοσχεδίου. (Στην ίδια ερώτηση, η αντίστοιχη απάντηση από τους άντρες ήταν μόλις σε ποσοστό 26%.)

Επίσης, 24 στις 100 γυναίκες δήλωσαν ότι το κυριότερο αίσθημα που βιώνουν αυτή την περίοδο είναι η ανασφάλεια, 27 η απογοήτευση, ενώ μόλις 3 έχουν ελπίδα για το μέλλον.

Στην έρευνα συνοψίζεται ότι η προοπτική μιας επισφαλούς σύνταξης πυροδοτεί τις γυναίκες με άγχος και στεναχώρια, στοιχεία που «ευνουχίζουν» τη χαρά της ζωής και περιορίζουν το γυναικείο οργασμό.

5.1.10 ΣΤΟΝ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟ ΤΟΜΕΑ

Το γνωρίζουμε πλέον όλοι μας: οι καιροί είναι δύσκολοι στον εργασιακό τομέα. Κι όμως υπάρχουν λύσεις !Ναι, μπορούμε να αντιμετωπίσουμε τις εργασιακές μας σχέσεις και συνεργασίες με τον καλύτερο τρόπο, και μάλιστα να ξαναβρούμε τον εαυτό μας απαλλαγμένοι από το άγχος και την ανασφάλεια. Δεν πρόκειται για απλές φιλοσοφημένες σκέψεις, αλλά για την πραγματικότητα. Η κ. Χριστοδουλίδου μάς καταθέτει την πολύτιμη εμπειρία της, προτείνοντάς μας διεξόδους που επενδύουν στην ευεξία μας, την εξισορρόπηση της προσωπικής και εργασιακής ζωής.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗ ΛΕΤΙΤΣΙΑ ΜΟΥΣΤΑΚΗ

Πόσο επηρεάζεται σήμερα ο εργαζόμενος από τις εργασιακές συνθήκες;

Είναι πολύ δύσκολο να μείνει κανείς ανεπηρέαστος εν μέσω αυτής της πρωτόγνωρης οικονομικής και κοινωνικής κατάστασης που βιώνουμε σήμερα. Ακόμη κι αν ο ίδιος δεν αντιμετωπίζει πρόβλημα στην εργασία σου, είναι πολύ πιθανόν κάποιος άλλος στην

οικογένεια ή στον ευρύτερο κύκλο σου να είναι εκτός δουλειάς ή να εργάζεται υπό συνθήκες πίεσης και αβεβαιότητας. Συγχρόνως, οι γυναίκες βρίσκονται αντιμέτωπες με την ανάγκη στήριξης της οικογένειας και ταυτόχρονα με την εκπλήρωση των εργασιακών τους υποχρεώσεων, ένας στρεσογόνος συνδυασμός.

Πώς εκδηλώνονται οι συνέπειες του εργασιακού στρες;

Μπορεί να εκδηλωθούν με διαφορετικές μορφές, όπως:

- διαταραχές στον ύπνο, συνεχές αίσθημα κόπωσης, δυσθυμία, διαρκή εκνευρισμό και εκδήλωση επιθετικότητας
- ψυχοσωματικά συμπτώματα, όπως ημικρανίες, προβλήματα στο πεπτικό, δερματικά
- διαταραχές στις διατροφικές συνήθειες, από αδυναμία διατήρησης ιδανικού σωματικού βάρους έως βουλιμία ή νευρική ανορεξία
- σοβαρές συναισθηματικές μεταπτώσεις, που μπορεί να κυμαίνονται από απάθεια και αδιαφορία έως αίσθηση αποτυχίας, χαμηλή αυτοεκτίμηση, ακόμη και αυτοκτονικό ιδεασμό. Τα τελευταία συμπτώματα, αν επιμένουν, αποτελούν ενδείξεις κατάθλιψης και συστήνεται σε κάποιον που τα αναγνωρίζει στον εαυτό του να αναζητήσει ιατρική βοήθεια.

Αν, δε, προσθέσουμε και τις ανθυγιεινές καθημερινές συνήθειες, όπως καθιστική ζωή, κακή διατροφή, κάπνισμα, απομάκρυνση από τη φύση, κακή στάση σώματος, έλλειψη άσκησης και ρηχή αναπνοή, που δημιουργούν εντάσεις στο σώμα και δυσκολεύουν τον ύπνο, τότε πλέον μιλάμε για ένα συνδυασμό παραγόντων υψηλής επικινδυνότητας για εμφάνιση σοβαρών ασθενειών. Επίσης, καθώς οι εργαζόμενοι θα συνταξιοδοτούνται σε μεγαλύτερες ηλικίες, δημιουργείται ακόμη μεγαλύτερη ανάγκη για την έγκαιρη διασφάλιση ψυχικής και πνευματικής υγείας, ευεξίας και καλής φυσικής τους κατάστασης.

Και ποιο είναι το αντίδοτο σε όλα αυτά; Τι μπορούμε εμείς ως εργαζόμενοι να κάνουμε, ώστε να διαφυλάξουμε τη σωματική και νοητική μας υγεία;

Δεν πρέπει να ζούμε παθητικά μέσα σε ένα καθημερινό άγχος και φόβο και να είμαστε εκτεθειμένοι στη φθορά που επιφέρει η αρνητική διάθεση. Το αντίδοτο είναι μέσα μας! Απλώς δεν ξέρουμε πώς να το ανακαλύψουμε και να το αξιοποιήσουμε. Μπορούμε να ξεκινήσουμε με τα απλά και αυτονόητα: Να έχουμε εμπιστοσύνη στις δυνάμεις μας και στο ότι είμαστε ικανοί να τα βγάλουμε πέρα, όσο δύσκολα κι αν είναι τα πράγματα. Να φροντίσουμε το σώμα και την υγεία μας, να τρεφόμαστε και να κοιμόμαστε καλά, να περνάμε χρόνο στη φύση. Να γυμναζόμαστε, καθημερινά. Να βρίσκουμε χρόνο για τον εαυτό μας, για να κάνουμε κάτι που θα μας ευχαριστήσει. Να επιδιώκουμε τη γνώση, να διαβάζουμε βιβλία. Να μη φοβόμαστε να ζητάμε βοήθεια και υποστήριξη.

Τι μπορεί να κάνει μια εταιρεία για να βοηθήσει τους εργαζομένους στην αντιμετώπιση των δυσκολιών αυτών;

Η καλύτερη –και εξυπνότερη– κίνηση που μπορεί να κάνει μια εταιρεία προς αυτή την κατεύθυνση είναι να εφαρμόσει ένα πρόγραμμα προώθησης και βελτίωσης της υγείας και ευεξίας των εργαζομένων – όπως το Body Mind Momentum. Οι στρεσορισμένοι,

κουρασμένοι, υπέρβαροι, νωθροί, κακοδιάθετοι εργαζόμενοι, εκτός του ότι είναι επιρρεπείς σε ασθένειες, ατυχήματα και ψυχικά νοσήματα, έχουν χαμηλή παραγωγικότητα και συμβάλλουν στη δημιουργία κακού κλίματος στον εργασιακό χώρο. Συγχρόνως, κάνουν μεγαλύτερη χρήση των προγραμμάτων ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, επιβαρύνοντας οικονομικά την επιχείρηση. Οι έρευνες δείχνουν ότι η σωστή εφαρμογή των προγραμμάτων προώθησης και βελτίωσης της υγείας και ευεξίας των εργαζομένων συσχετίζεται σε μεγάλο βαθμό με τη μείωση του εργασιακού στρες καθώς και με την αύξηση της παραγωγικότητά τους και εντέλει με την ανταγωνιστικότητα της επιχείρησης.

Αναφέρατε το σύστημα Body Mind Momentum. Τι ακριβώς είναι και πώς μπορεί να βοηθήσει σε ένα εργασιακό περιβάλλον;

Πρόκειται για ένα ολιστικό σύστημα άσκησης, εκγύμνασης και ενδυνάμωσης του σώματος. Συνδυάζει τη σωματική με τη νοητική προσέγγιση και στοχεύει στην απελευθέρωση του ατόμου από τη μυϊκή, νοητική και συναισθηματική ένταση. Η ιδιαιτερότητά του είναι η ενσωμάτωση στοιχείων από διαφορετικές τεχνικές –συγκεκριμένα, contemporary dance, yoga, pilates και πολεμικές τέχνες– και η αξιοποίηση της φιλοσοφίας και των βασικών αρχών τους. Ως αποτέλεσμα, αφυπνίζεται η εσωτερική δύναμη του ατόμου και ενισχύονται η ζωτικότητα και η ψυχική του ευεξία. Επίσης εφαρμόζεται άνετα σε έναν εταιρικό χώρο, καθώς δεν απαιτεί εξοπλισμό αλλά ούτε και ιδιαίτερη προετοιμασία και έχει χαμηλό δείκτη κόστους/οφέλους.

Πώς ορίζουμε έναν καλό προϊστάμενο και πώς θα πρέπει να συμπεριφέρεται απέναντι στους εργαζομένους του; Αποδίδει η αυστηρότητα;

Συνδυάζει την αυτοπεποίθηση με την ταπεινότητα και είναι απαλλαγμένος από στερεότυπα, συντηρητικές δοξασίες και απαρχαιωμένες ιδέες. Προτρέπει τη δημιουργικότητα, την καινοτομία, την αυτονομία, την ευελιξία. Μεταχειρίζεται δίκαια και σέβεται τους εργαζομένους, ενδιαφέρεται για την υγεία και την ευεξία τους και φροντίζει να συμμετέχουν στις διαδικασίες αποφάσεων και οι απόψεις τους να εισακούονται. Βάζει το «εμείς» πριν από το «εγώ», προωθώντας το ομαδικό πνεύμα, τη συντροφικότητα και την εμπιστοσύνη. Συμπεριφέρεται με ευγένεια, σεβασμό, κατανόηση, ηρεμία και διάθεση να ακούσει και προτιμά να είναι καλοπροαίρετος μέχρι αποδείξεως του εναντίου. Η πλειοψηφία των εργαζομένων θα ανταποδώσει στον υπερδιπλάσιο βαθμό το γνήσιο ενδιαφέρον, τη ζεστή συμπεριφορά, την εμπιστοσύνη, τον καλό λόγο, την επιβράβευση, την αναγνώριση. Η αυστηρότητα αποδίδει μόνον όταν υπάρχουν κανόνες που δεν έχουν τηρηθεί, συμπεριφορά εργαζομένου που δεν βρίσκεται στο πλαίσιο που έχει τεθεί, οπότε τα αυστηρά, αλλά και δίκαια μέτρα όχι μόνο είναι απαραίτητα, αλλά θα εκτιμηθούν και από τους υπολοίπους.

5.1.11 Ο ΦΟΒΟΣ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΙΨΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΠΟΛΥΣΗΣ

Ο ΦΟΒΟΣ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΙΨΗΣ

«Κι αν δεν αξιοποιήσω ποτέ τις γνώσεις μου;»

Η Φωτεινή Μέρμηγκα, 25 ετών, αποφοίτησε τον περασμένο Σεπτέμβριο από το Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών του Πολυτεχνείου της Θεσσαλονίκης. Όπως διηγείται, τους

τελευταίους μήνες έχει στείλει δεκάδες βιογραφικά και έχει περάσει από συνεντεύξεις χωρίς κανένα αποτέλεσμα, βιώνοντας ένα διαρκές καθεστώς ανασφάλειας και φόβου για το μέλλον. « Αρχικά αναζητούσα μια θέση σχετική με το αντικείμενό μου, σε κατασκευαστικές εταιρείες ή σε γραφεία μηχανικών. Καθώς ο χρόνος περνούσε και λάμβανα τη μία απόρριψη μετά την άλλη, άρχισα να ψάχνω σε κάθε είδους δουλειές: πωλήτρια, σερβιτόρα, υπάλληλος τηλεμάρκετινγκ... Ωστόσο το αποτέλεσμα και πάλι ήταν αρνητικό. Εν τέλει, η μόνη εναλλακτική που είχα ήταν να δουλέψω... αμισθί σε κατασκευαστική εταιρεία. Ο μεγαλύτερος φόβος μου είναι ότι δεν θα μπορέσω ποτέ να αξιοποιήσω τις γνώσεις μου και όλον τον κόπο που κατέβαλα για τις σπουδές μου. Φοβάμαι ότι θα είμαι καταδικασμένη για πολλά χρόνια να κάνω δουλειές του ποδαριού για να επιβιώσω. Το μόνο ενδεχόμενο που μου δίνει ελπίδα είναι να φύγω από τη χώρα, κάτι που πριν από πέντε χρόνια δεν θα αναλογιζόμουν καν».

Ο ΦΟΒΟΣ ΤΗΣ ΑΠΟΛΥΣΗΣ

«Αν μείνω άνεργος, τι θα γίνουν τα τριδύμα;»

«Κάθε πρωί ξυπνάω με το ίδιο άγχος. Θα έχω σήμερα δουλειά;» λέει ο κ. Δημήτρης Θεοδωρίδης, ο οποίος τα τελευταία τέσσερα έτη εργάζεται ως συμβασιούχος στον Δήμο Αθηναίων. Και τα προηγούμενα χρόνια ο φόβος απώλειας της εργασίας του ήταν μεγάλος αλλά τελευταία έχει διογκωθεί. Αφενός η αναμονή των δικαστικών αποφάσεων για το μέλλον των συμβασιούχων, αφετέρου ένα ιδιαίτερα χαρμόσυνο για τη ζωή του γεγονός, το οποίο όμως εκτίναξε τον προϋπολογισμό της οικογένειας στα ύψη. Την ευτυχία από τη γέννηση των τριδύμων «σιγοτρώει» η εργασιακή ανασφάλεια. «Η σύζυγός μου είναι καθηγήτρια σε φροντιστήριο και πληρώνεται με την ώρα. Τα καλοκαίρια δεν έχει δουλειά. Ο μισθός μου είναι 800 ευρώ και μόνο οι πάνες και το φαγητό των παιδιών κοστίζουν 500-600 ευρώ τον μήνα. Φανταστείτε να χάσω και αυτή τη δουλειά. Δεν μπορώ να το διανοηθώ» λέει ο κ. Θεοδωρίδης. Και προσθέτει: «Το άγχος μου αυξάνεται διότι, μέσα σε αυτή την οικονομική κρίση, δεν υπάρχει καμία προοπτική για κανέναν να βρει μια απασχόληση. Τι θα γίνει αν αύριο δεν έχω δουλειά; Πώς θα μπορέσω να μεγαλώσω τα παιδιά μου;».

5.1.12 Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΠΩΣ ΕΠΗΡΕΑΖΕΙ ΤΑ ΘΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΕ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΕΝΟΣ ΨΥΧΙΑΤΡΟΥ

Η οικονομική κρίση έφερε μια δυσάρεστη και απότομη αλλαγή στη ζωή όλων μας. Οι περισσότεροι όπως ήταν αναμενόμενο εμφάνισαν στεναχώρια, άγχος και κατάθλιψη. Σαν ψυχίατρος διέκρινα αυτές τις ψυχολογικές αντιδράσεις, όχι μόνο σε αυτούς που έρχονται να με συμβουλευτούν, αλλά και σε όλον τον κόσμο που ζει και κινείται γύρω μας.

Οι επιπτώσεις άρχισαν από τους άντρες, 40-60 περίπου ετών, που ήταν οι περισσότεροι εκτεθειμένοι σε επιχειρήσεις και δάνεια. Ο βίαιος επαναπροσδιορισμός της οικονομίας, τους άφησε γυμνούς, αφ' ενός προς το εργασιακό τους περιβάλλον, αφ' ετέρου προς την οικογένειά τους. Και αυτό γιατί στην κοινωνία μας, πιο εύκολα δικαιολογείται μια γυναίκα χωρίς δουλειά, παρά ένας άντρας, στους ώμους του οποίου, καλώς ή κακώς ακόμα πέφτει το βάρος της οικογενειακής οικονομικής αποκατάστασης. Στην αρχή της κρίσης είδα στελέχη επιχειρήσεων, να παθαίνουν κατάθλιψη, όταν έχαναν την δουλειά τους και συνειδητοποιούσαν, ότι δεν υπάρχουν πια διαθέσιμες θέσεις γι' αυτούς, σε άλλες παρεμφερείς

επιχειρήσεις. Γνώρισα σοβαρούς ανθρώπους, οι οποίοι προσπαθούσαν να αποκρύψουν το γεγονός της απόλυσής τους από την οικογένειά τους. Βλέποντας το αδιέξοδο μπροστά τους παρέλυσαν. Αισθανόταν τέτοια ντροπή, αλλά και υπευθυνότητα προς την οικογένεια, που αρνιόταν πεισματικά την επίσημη παραδοχή της ανεργίας τους.

Σε αυτή την ηλικιακή ομάδα ανήκουν και οι περισσότεροι αυτόχειρες. Άντρες, οι οποίοι όχι μόνο αισθανόταν άχρηστοι, αλλά κυρίως υπεύθυνοι. Η προσπάθεια ελαχιστοποίησης της προσωπικής τους υπευθυνότητας και η μετατόπιση της ευθύνης σε μια ομαδική, εθνική, ή ακόμα καλύτερα οικουμενική κρίση, απαλλάσσει το άτομο από το βάρος των ενοχών του. Δίνει στην κρίση μια διάσταση γενικευμένου πολέμου, μέσα στον οποίο όχι μόνο χάνεται η ατομικότητα, αλλά και διακινούνται ατομικά προστατευτικά αντανακλαστικά. Ο άνθρωπος σταματά την αυτομομφή που τον οδηγεί σε κατάθλιψη και προσπαθεί να προφυλάξει τον εαυτό του και αυτούς που προστατεύει, την οικογένειά του δηλαδή, από επερχόμενα μεγαλύτερα δεινά. Είναι γνωστό άλλωστε ότι στον πόλεμο δεν υπάρχει κατάθλιψη.

Τα επόμενα θύματα της οικονομικής κρίσης, εμφανίστηκαν μέσα από την ηλικιακή ομάδα των 30-40. Μάλιστα σε αυτή την ομάδα πλέον, η πρωτοκαθεδρία των ανδρών άρχισε να μειώνεται. Το πρόβλημα αυτής της ομάδας ήταν ότι, μόλις είχε αρχίσει να συμμετέχει στο πάρτι της ανάπτυξης και της ατομικής ευφορίας, συνειδητοποιούσε ότι η γιορτή έφτανε στο τέλος της. Καριέρες που μόλις απογειωνόταν, έβλεπαν να χάνουν το σημείο στήριξης, καθότι συρρικνωνόταν δραστικά ο επιχειρηματικός τους κλάδος. Ατομικοί ή οικογενειακοί προϋπολογισμοί και σχεδιασμοί ζωής, τινάζóταν στον αέρα. Και το χειρότερο ήταν ότι δεν φαινόταν στον ορίζοντα, εύκολη και προσιτή εναλλακτική λύση. Το νεαρό της ηλικίας οδήγησε κάποιους σε δραματικές αλλαγές στον προσανατολισμό της ζωής τους. Άλλοι μετανάστευσαν, ενώ άλλοι μετοίκησαν στην επαρχία. Κινήσεις βέβαια, που ενώ ακούγονται σαν τυχοδιωκτικές στις μέρες μας, όμως ήταν απόλυτα φυσικές στις προηγούμενες γενιές. Αυτή ακριβώς ήταν και η προτροπή μου, σε όσους με συμβουλευτήκαν: «Όλοι οι μεγάλοι ευεργέτες του έθνους μας, με τα σημερινά δεδομένα, υπήρξαν τυχοδιώκτες. Οι βιογραφίες των περισσότερο επιτυχημένων οικονομικά ατόμων παγκοσμίως, διέπονται από το πνεύμα των ρηξικέλευθων επιχειρηματικών κινήσεων και των τυχοδιωκτικών μεταναστεύσεων.»

Επομένως την σημερινή οικονομική κρίση, οι άνθρωποι αυτοί μπορούν αντί για καταστροφική, να την θεωρήσουν σαν ευκαιρία. Γιατί τους εξαναγκάζει σε κινήσεις, που μπορεί να αποδειχτούν μακροχρόνια, εξαιρετικά επιτυχημένες. Κινήσεις, τις οποίες η μαλθακότητα της εύκολης ευημερίας, θα τους είχε αποτρέψει ακόμα και να τις είχαν φανταστεί για τον εαυτό τους.

Άλλωστε στο ηλικιακό αυτό φάσμα, όπως βέβαια και στις μικρότερες ηλικίες, υπάρχει κρυμμένο δυναμικό θάρρους, θράσους και αγάπης για την περιπέτεια. Η κρίση λοιπόν, μας δίνει μια πραγματική ευκαιρία να σχεδιάσουμε και να πραγματοποιήσουμε, αληθινά περιπετειώδεις διαδρομές ζωής.

Αργότερα χρονικά, η κρίση επηρέασε και τις δυο ακραίες ηλικιακές ομάδες. Οι μεν ηλικιωμένοι, έχοντας την φυσική ευαισθησία στην ανάπτυξη κατάθλιψης, παρουσιάζουν όλο και συχνότερα συμπτώματα κατάθλιψης. Η έλλειψη εναλλακτικών απασχολήσεων, τους οδηγεί στα δίχτυα της τρομολάγνας πληροφόρησης από τα παραδοσιακά ΜΜΕ. Ο βομβαρδισμός τους από αρνητικές και καταστροφολογικές ειδήσεις εξαντλεί τον ανάλογο μηχανισμό του εγκεφάλου τους, με αποτέλεσμα και οι ίδιοι να βλέπουν την πραγματικότητα ακόμα πιο απαισιόδοξη και αδιέξοδη. Οι ηλικιωμένοι δεν αναζητούν δυστυχώς ψυχιατρική φροντίδα και βουλιάζουν στην κατάθλιψη.

Λύση γι' αυτούς, εκτός από την λήψη αντικαταθλιπτικών, η οποία είναι επιβεβλημένη σε αυτές τις περιπτώσεις, αποτελεί η ενεργοποίησή τους σε οργανώσεις και δίκτυα κοινωνικής αλληλεγγύης. Συνταξιούχοι μπορεί να βρουν νέο ρόλο και σκοπό ζωής, διασπώντας την απομόνωση που φέρνει η ηλικία, μέσα από κοινωνικές δράσεις κατευθυνόμενες από την τοπική αυτοδιοίκηση, την εκκλησία, ή άλλους φορείς.

Εξάλλου η στενότερη επαφή των συνταξιούχων με την κοινωνική και την πραγματική ζωή, βάζει σε ορθότερες διαστάσεις το μέγεθος της κρίσης, το οποίο προβάλλεται μεγαλύτερο μέσα από τα ΜΜΕ. Είναι γνωστό άλλωστε ότι είδηση αποτελεί η επερχόμενη απειλή και όχι η επερχόμενη γαλήνη. Όσο λοιπόν τα ΜΜΕ διαγκωνίζονται στην ακροαματικότητα, είναι αναμενόμενο να προσπαθούν να αποκαλύψουν στοιχεία απειλής στον ορίζοντα και να παραβλέπουν τις φωτεινές ακτίνες, που έρχονται από την άκρη του τούνελ. Οι νέοι κάτω των 30, μπήκαν στην κρίση αργότερα από όλους. Η χρονική επέκταση της οικογενειακής φροντίδας, τους προστάτεψε αρχικά. Όπως επίσης και η «αυτιστική» ενασχόληση τους αποκλειστικά με συνομηλίκους τους, τους κράτησε σε απόσταση από τα πραγματικά οικονομικά προβλήματα. Το κράτος κατέρρευε και αυτοί ανέβαζαν φωτογραφίες τους στο face book, έκαναν καταλήψεις στις Σχολές τους, ή τσακωνόταν μέσα και έξω από τα γήπεδα, εκτονώνοντας με αυτόν τον τρόπο την νεανική τους ορμή. Πίστευαν ότι με τον «τσαμπουκά» τους θα ανάγκαζαν τους «μεγάλους» και «ισχυρούς», να τους δώσουν πίσω τα εφηβικά τους όνειρα, που η κρίση τα απομακρύνει, αν δεν τα ακυρώνει. Τελικά η κρίση για αυτή την ηλικιακή ομάδα μπορεί να αποδειχθεί ευλογία. Γιατί δυστυχώς δεν υπήρχε άλλος τρόπος επαναπροσδιορισμού τους, σε μια παγκοσμιοποιημένη οικονομία, που εξελίσσεται ραγδαία. Οι γονείς τους είναι ευνοχισμένοι από την ανώδυνη ανάπτυξη των προηγούμενων δεκαετιών και είναι ανίκανοι να δείξουν με το παράδειγμά τους τον δρόμο προς τον ανταγωνισμό. Ενώ η πνευματική και πολιτική ηγεσία δεν γεννά ιδανικά, αφού είναι απαξιωμένη στα μάτια της νεολαίας, από την αποκλειστική σχεδόν ενασχόλησή της με την διατήρηση της εξουσίας, μέσα από την διαπλοκή και την διαφθορά.

Όσοι νέοι αντιληφθούν νωρίς, ότι είναι μάταιο να περιμένουν διορισμό ή επιδότηση και καταστρώσουν εναλλακτικά σχέδια για την ζωή τους, θα ανακαλύψουν ευκαιρίες επιτυχίας. Η δημιουργία είναι αποτέλεσμα της αναζήτησης και η αναζήτηση δυστυχώς είχε ατονήσει από την εύκολη ανάπτυξη. Η οικονομική κρίση δίνει ακριβώς αυτό το κίνητρο που χρειαζόταν οι νέοι

μας.

Η οικονομική κρίση και οι επιπτώσεις στην ψυχική υγεία των νέων

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (2005), 9,5-22% των παιδιών και των εφήβων παρουσιάζουν διαταραχές και προβλήματα συναισθήματος, συμπεριφοράς, ανάπτυξης, με σημαντικές βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις. 50% των ψυχικών διαταραχών στους ανθρώπους ξεκινούν πριν από την ηλικία των 14 ετών και συχνά υποτροπιάζουν ή χρονίζουν. Η πλειονότητα των παιδιών και των εφήβων με σημαντικές ανάγκες ψυχικής υγείας δεν φτάνουν στις υπηρεσίες, ακόμα και σήμερα.

Τα προβλήματα ψυχικής υγείας παιδιών και εφήβων συχνά συνοδεύονται από ψυχικό, κοινωνικό και οικονομικό βάρος. Επίσης, συχνά συνοδεύονται από σημαντικές δυσκολίες στις σχέσεις με συνομηλίκους, στις σχολικές επιδόσεις, καθώς και στην ενήλικη ζωή, με δυσκολίες στις διαπροσωπικές σχέσεις και αυξημένα ποσοστά εμπλοκής με το νόμο και τις υπηρεσίες ΨΥΠΕ και πρόνοιας. Η ανάγκη για δράση επιβάλλεται επιπλέον και από την εφαρμογή στην πράξη της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Παρά ταύτα, η επένδυση στην ψυχική υγεία παιδιών και εφήβων είναι μικρότερη αυτής στην ψυχική υγεία ενηλίκων και αυτής στη γενική υγεία.

Διαταραχές διαγωγής

Είναι γνωστό το παράδειγμα των διαταραχών διαγωγής, των οποίων έχει μετρηθεί η οικονομική επιβάρυνση που προκαλούν. Η αγγλική αυτή μελέτη συνέκρινε παιδιά χωρίς

προβλήματα, παιδιά με προβλήματα διαγωγής και παιδιά με διαταραχή διαγωγής (επιθετικότητα, κλοπές, ψέματα, σκασιαρχείο, φυγές, βανδαλισμοί, κ.λπ.). Γνωρίζουμε δε πως τουλάχιστον 30% των παιδιών της τελευταίας κατηγορίας εξελίσσονται σε ενήλικες με αντικοινωνικότητα (με ακραία εκδήλωση την εγκληματικότητα). Η μελέτη αξιολόγησε το κόστος από την ηλικία των 10 έως την ηλικία των 28 ετών σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας, εκπαίδευσης, πρόνοιας, δικαστικές, κ.λπ. Το αποτέλεσμα; Η 1η ομάδα παιδιών κόστισε στο κράτος περίπου 12.500 —, η 2η σχεδόν 50.000 — και η 3η 125.000 — (τιμές 2002)...

Σύμφωνα με μελέτη, σε εξέλιξη της Πανεπιστημιακής Παιδοψυχιατρικής Κλινικής, σχεδόν 3 στις 4 οικογένειες παιδιών με διαταραχές του φάσματος του αυτισμού ξοδεύουν περισσότερα από 800 — μηνιαίως για την αντιμετώπιση μόνο του προβλήματος του παιδιού τους, ενώ λιγότερο από τα μισά καλύπτονται από ασφαλιστικά ταμεία. Οι μισές μητέρες φαίνεται να έχουν σημαντικό σωματικό πρόβλημα ή πρόβλημα ψυχικής υγείας, κυρίως συμπτώματα κατάθλιψης. Αναρωτιέται, λοιπόν, κανείς πώς θα μπορέσουν οι συγκεκριμένες οικογένειες να ανταποκριθούν με επάρκεια στις ιδιαίτερα αυξημένες απαιτήσεις σε συνθήκες οικονομικής κρίσης.

Οι επιπτώσεις ψυχοκοινωνικών αντιξοοτήτων, όπως π.χ. η φτώχεια στα παιδιά, μπορεί να είναι έμμεσες και άμεσες. Πιο συγκεκριμένα, η φτώχεια μπορεί να οδηγήσει σε σκληρή και τιμωρητική στάση των γονέων (άμεση επίδραση) και τελικά σε αντικοινωνική συμπεριφορά (έμμεση επίδραση). Διάφορες μελέτες δείχνουν τη συσχέτιση φτώχειας με προβλήματα ψυχικής υγείας στα παιδιά μέσω διάφορων μηχανισμών.

Πειραματικές μελέτες στη συμπεριφορά αναζήτησης τροφής σε σκιουροπιθήκους (squirrel monkeys) έχουν δείξει ότι όταν τα θηλυκά αντιμετώπιζαν δυσκολίες στην ανεύρεση τροφής γίνονταν πιο αδρανή και είχαν ανεβασμένες τιμές κορτιζόλης για μεγάλα διαστήματα (απ' όταν η τροφή ήταν πιο εύκολα διαθέσιμη). Επιπλέον, η άσκηση του γονικού ρόλου γινόταν λιγότερη καλή (οι μητέρες είχαν μικρότερη επαφή με τα μικρά τους, ενώ εκείνα απαιτούσαν μεγαλύτερη). Αν και δεν εξομοιώνεται η έλλειψη τροφής στους πιθήκους με τη φτώχεια στους ανθρώπους, υπάρχουν κοινά στοιχεία στην εμπειρία μη πρόσβασης στα βασικά, που υποστηρίζουν την ύπαρξη της επίδρασης στα φυσιολογικά συστήματα σε ζώα και ανθρώπους. Η έκθεση, λοιπόν, μητέρων σε έλλειψη τροφής είχε αρνητική επίδραση στο δικό τους στρες, καθώς και στη γονική συμπεριφορά τους.

Το χαμηλό κοινωνικοοικονομικό επίπεδο μπορεί να οδηγήσει σε χειρότερη ψυχική υγεία, ενώ η κακή ψυχική υγεία μειώνει την ικανότητα του ατόμου να βελτιώσει ή να αποκτήσει υψηλό κοινωνικοοικονομικό επίπεδο. Σε πρόσφατη (2007) μελέτη του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας σε 7 ευρωπαϊκές χώρες, μεταξύ των οποίων και η χώρα μας, βρέθηκε ότι το υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο των γονέων και το υψηλότερο επίπεδο της οικογένειας σχετιζόταν με πιο θετικές αντιλήψεις και συναισθήματα στα παιδιά και καλύτερη ψυχική υγεία.

Νεότερες κυρίως απόψεις τονίζουν πως δεν είναι η απόλυτη έλλειψη, αλλά μάλλον οι ανισότητες, που αυξάνουν τα προβλήματα ψυχικής υγείας. Πιο συγκεκριμένα, παιδιά που μεγαλώνουν σε μακροχρόνια φτώχεια παρουσιάζουν συναισθηματικά προβλήματα (π.χ. άγχος, δυστυχία), ενώ εκείνα που ζουν για λίγο σε συνθήκες φτώχειας παρουσιάζουν προβλήματα, όπως υπερκινητικότητα και συγκρούσεις με συνομηλίκους.

Τέλος, είναι πολύ σημαντικό να έχουμε υπόψη πως οι ανισότητες και η κακή ψυχική υγεία σχετίζονται με χειρότερη έκβαση της κατάστασης των παιδιών στην ενήλικη ζωή. Μεταξύ άλλων, η κακή ψυχική υγεία στην παιδική ηλικία συνδέεται με άλλα προβλήματα υγείας στη νεαρή ενήλικη ζωή (π.χ. χρήση ουσιών, βία, μικρότερη εκπαιδευτική πρόοδος, κακή αναπαραγωγική και σεξουαλική ζωή), ενώ υψηλότερα ποσοστά ψυχικών διαταραχών στην ενήλικη ζωή συνδέονται με πολλαπλά μειονεκτήματα στην παιδική ηλικία (π.χ. διαζύγιο γονέων, οικονομική δυσπραγία, ψυχική νόσος γονέα).

Έλλειψη σε δομές

Δυστυχώς, και στη χώρα μας η επένδυση στην ψυχική υγεία των νέων είναι μικρότερη αυτής στην ψυχική υγεία ενηλίκων και αυτής στη γενική υγεία. Αυτό επιβεβαιώθηκε και από την προ έτους αξιολόγηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης «Ψυχαργός» για την περίοδο 2000-2009.

Η ομάδα Ευρωπαίων αξιολογητών κατέληξε, μεταξύ άλλων, ότι τα ποσοστά επίτευξης είναι αρκετά μικρά για υπηρεσίες και δομές, όπως π.χ. ιατροπαιδαγωγικά κέντρα (30%), ολοκληρωμένα κέντρα για αυτισμό (5,5%), κέντρα ημέρας αυτισμού (48%), ξενώνες για άτομα με αυτισμό (6%), ξενώνες βραχείας παραμονής (14,5%), κ.λπ. Επίσης, ότι υπάρχει σημαντική έλλειψη σε δομές και υπηρεσίες που αφορούν ειδικές κατηγορίες ασθενών: άτομα στο ευρύτερο φάσμα του αυτισμού, άτομα με νοητική υστέρηση, διατροφικές διαταραχές, κ.λπ.

Η κατανομή των παιδοψυχιατρικών υπηρεσιών χαρακτηρίζεται από μεγάλη ανισότητα, με τον νομό Αττικής να διαθέτει τις περισσότερες μονάδες και το μεγαλύτερο εύρος υπηρεσιών. Οι υπόλοιποι νομοί υστερούν σημαντικά τόσο σε αριθμό όσο και σε τύπο υπηρεσιών που παρέχουν. Ενδεικτικά αναφέρονται τα εξής: στην Αττική υπάρχουν 13 ιατροπαιδαγωγικά κέντρα, ενώ ο συνολικός αριθμός τους είναι 22.

Η πρόταση της ομάδας αξιολόγησης είναι ότι θα πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη σαν προτεραιότητα τα υπάρχοντα μεγάλα κενά στις υπηρεσίες. Επίσης, ότι χρειάζονται εξειδικευμένες υπηρεσίες για άτομα με αυτιστικές διαταραχές, νοητική υστέρηση, διατροφικές διαταραχές, κ.λπ.

Δράσεις που θα πρέπει να ενισχυθούν κατά προτεραιότητα είναι οι ακόλουθες: Υποστήριξη γονέων (και κυρίως εκείνων με ψυχικά προβλήματα) στην άσκηση του γονικού ρόλου τους και στην πρόληψη της παραμέλησης και της κακοποίησης. Πρόληψη εκφοβισμού (bullying) και επιθετικότητας. Μείωση κατάθλιψης και αυτοκτονικότητας. Αντιμετώπιση βίας, τραύματος και προστασία δικαιωμάτων παιδιών. Υποστήριξη παιδιών και εφήβων με ψυχικές διαταραχές. Καταπολέμηση στίγματος και διακρίσεων. Προαγωγή ΨΥΠΕ στο σχολείο και συνεργασία μεταξύ σχολείων, οικογενειών και υπηρεσιών για την κοινωνική συμμετοχή των νέων. Ενίσχυση ρόλου γειτονιάς και κοινότητας για συμμετοχή νέων και καλύτερη ψυχική υγεία.

Επιπλέον, θα πρέπει να φροντίσουμε για τη βελτίωση της υπάρχουσας επιστημονικής γνώσης, την έρευνα στην αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών και σχέση κόστους/αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων, τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση των ειδικών, κ.λπ.

Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη του ευρωπαϊκού κλάδου του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (2011), χρειάζεται να γίνει διατήρηση των συστημάτων ψυχικής υγείας στην οικονομική κρίση με αντιμετώπιση του στίγματος της ψυχικής νόσου, επένδυση στην ψυχική υγεία, συνέχιση των ψυχιατρικών μεταρρυθμίσεων, κ.λπ. Αντίθετα, στη χώρα μας σήμερα 210 δομές του προγράμματος «Ψυχαργός» φαίνεται να οδηγούνται σε κλείσιμο.

Η ανάγκη για οικονομία σήμερα στη χώρα μας, εντός και εκτός του Εθνικού Συστήματος Υγείας, είναι προφανής. Δεν θα πρέπει, όμως, να αποτελέσει το πράσινο φως για περικοπές στον πολύ ευαίσθητο τομέα της ψυχικής υγείας, ιδιαίτερα στις μικρές ηλικίες, και μάλιστα σε περίοδο που οι απαιτήσεις για τέτοιου είδους υπηρεσίες αυξάνουν και οι υπάρχουσες υπηρεσίες είναι ήδη ανεπαρκείς σε αριθμό (ή και εξειδίκευση), υποστελεχωμένες ή/και με προσωπικό υπό αποχώρηση και συχνά με χαμηλό ηθικό.

Τα παιδιά που εγκαταλείπονται στα παιδιατρικά νοσοκομεία, επειδή οι γονείς τους δεν μπορούν να τα μεγαλώσουν ολοένα και πληθαίνουν και ο κίνδυνος παλινδρόμησης στην Ελλάδα των ιδρυμάτων είναι πλέον ορατός. Ολοένα και συχνότερες είναι επίσης οι περιπτώσεις παιδιών που παραπέμπονται στην Πανεπιστημιακή Παιδοψυχιατρική Κλινική μετά από αυτοκτονία του γονέα τους, ως απόρροια της κρίσης.

Συνέπειες των περικοπών

Η περίοδος της λιτότητας που ζούμε είναι ακριβώς η πιο ακατάλληλη περίοδος για περικοπές στην ψυχική υγεία. Οι συνέπειες των περικοπών σήμερα είναι πολύ πιθανό ότι θα φέρουν πόνο στο μέλλον, αφού η μη θεραπεία των προβλημάτων ψυχικής υγείας των νέων κοστίζει σε πολλούς τομείς περισσότερο από τη θεραπεία τους.

Αντίθετα, αυτή είναι η κατάλληλη περίοδος για επένδυση σε επιστημονικά τεκμηριωμένες παρεμβάσεις πρόληψης, έγκαιρης παρέμβασης και θεραπείας ψυχικών διαταραχών, που μπορεί να έχουν οικονομικό όφελος και σε τομείς εκτός της υγείας.

5.1.13 ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΛΟΓΩ ΑΠΩΛΕΙΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

Η κυριότερη αίσθηση που επικρατεί είναι μια 'αίσθηση απώλειας ελέγχου' πάνω στη ζωή, τουλάχιστον τη δική τους, πιθανότατα και των παιδιών τους, αν υπάρχουν. Μια αίσθηση απαραίτητη για την επιβίωση του καθενός μας, όχι στην υπερβολή, δηλαδή διαρκώς κανείς να προσπαθεί να ελέγχει τις καταστάσεις και τους άλλους, αλλά την πίστη ότι ένα και ένα κάνουν δύο: 'Οτι η 'αξία' η οποία βρίσκεται στην κορυφή της ιεραρχικής πυραμίδας στη δυτική κοινωνία και η οποία ονομάζεται επαγγελματική πρόοδος αποτελεί μια σταθερά, μια ισχυρή 'αμυντική λειτουργία'.

Για τους περισσότερους ανθρώπους, η επαγγελματική αποκατάσταση, δεν εξυπηρετεί απλά ρόλο επιβίωσης ή ακόμα καλύτερα διασφάλισης μιας ποιότητας ζωής. Εξυπηρετεί βαθύτερες προσωπικές ανάγκες, στενά συνδεδεμένες με την ιστορία ζωής τους. Από παιδί κανείς μεγαλώνοντας βιώνει άλλος λιγότερο άλλος περισσότερο, εμπειρίες ενθαρρυντικές ή μπλοκαριστικές και έτσι διαμορφώνεται η μοναδική προσωπική ιστορία του καθενός.

Στη συνέχεια προκειμένου να τη διαχειριστούμε είναι απαραίτητη η αξιοποίηση των λεγόμενων 'αμυντικών μηχανισμών', η χρησιμοποίηση των οποίων άλλοτε είναι ιδιαίτερα λειτουργική και άλλοτε αποβαίνει δυσλειτουργική για τη συναισθηματική μας εξέλιξη. Η τάση να διοχετεύονται σε υψηλό βαθμό οι δυνάμεις του καθενός στην επαγγελματική πρόοδο, συχνά αποτελεί έναν ακόμη αμυντικό μηχανισμό, προκειμένου να αντισταθμίσει κανείς κενά του παρελθόντος.

Όταν λοιπόν τόσοι άνθρωποι έχουν μάθει να διαχειρίζονται τα 'φαντάσματα' του παρελθόντος –σπανίως σε συνειδητό επίπεδο- μέσω της επαγγελματικής τους αξιόσυνης, και η τελευταία τώρα πλήττεται χειροπιαστά με μείωση ή και πλήρη απώλεια οικονομικών απολαβών, τότε διαταράσσονται μέσα τους πολλά περισσότερα από αυτά που μπορούν να εξηγήσουν, με ένα κοινό παρονομαστή: την αίσθηση ότι χάνουν τον πολυπόθητο έλεγχο της ζωής τους.

Ο καθένας μπροστά σε αυτή την κατάσταση αντιδρά και διαφορετικά: άλλος με 'εσωστροφή', μελαγχολία και ίσως κατάθλιψη, άλλος με 'εξωστροφή', αντιδραστικότητα, επιθετικότητα, εκρήξεις οργής κλπ. Κάποιοι, με ανασύνταξη δυνάμεων, προσαρμοστικότητα, ευελιξία ίσως και ενεργό αντίδραση με τον τρόπο τους. Δυστυχώς όμως, τα φαινόμενα κατάθλιψης αλλά και βίας, έχουν αυξηθεί κατά πολύ. Οι άνθρωποι ψάχνουν τρόπους να αποφύγουν την 'εσωτερική' κατάρρευση, τρόπους που συχνά επιδεινώνουν αντί να βελτιώσουν την ήδη δυσκολεμένη τους κατάσταση.

Το ότι η οικονομική κρίση και τα δυσβάσταχτα όσο και ατελέσφορα μέτρα για την αντιμετώπισή της έχουν προκαλέσει μεγάλη κοινωνική αναταραχή είναι ολοφάνερο. Λιγότερο εμφανή είναι τα συμπτώματα και οι επιβλαβείς συνέπειες αυτής της κρίσης στην καθημερινή ψυχοβιολογία και στην υγεία των νεοελλήνων.

5.1.14 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ Η ΑΠΩΛΕΙΑ ΤΟΥ ΥΠΝΟΥ ΜΑΣ

Πίσω από τα αγχωμένα ή κατηφή πρόσωπα, καθώς και στον διάχυτο εκνευρισμό σε σχεδόν όλες τις κοινωνικές εκδηλώσεις και επαφές μας, αναγνωρίζει κανείς τα δείγματα της υφέρπουσας κατάθλιψης, του άγχους και της αβεβαιότητας για το μέλλον. Αυτή η διάχυτη κοινωνική ανασφάλεια, με τη σειρά της, επηρεάζει αρνητικά όχι μόνο την κοινωνική συμπεριφορά μας αλλά και κάθε πτυχή της προσωπικής μας ζωής, και ειδικότερα τη ζωτική ανάγκη μας να χαλαρώνουμε και να ξεκουραζόμαστε κατά τη διάρκεια της νύχτας. Πράγματι, ένα από τα πιο άμεσα θύματα της μνημονιακής υποβάθμισης της ζωής μας είναι ο ύπνος, με συνέπειες διόλου ευκαταφρόνητες για την υγεία μας, όπως θα δούμε.

Το γεγονός ότι, κατά μέσο όρο, περνάμε το ένα τρίτο της ζωής μας κοιμώμενοι -περίπου 120 ημέρες τον χρόνο!- αποδεικνύει από μόνο του ότι ο επαρκής ύπνος είναι απολύτως απαραίτητος για την καλή λειτουργία του οργανισμού μας. Πώς όμως συντελείται αυτή η φυσιολογική λειτουργία; Και ποιες συνέπειες έχει για την ψυχοσωματική μας υγεία η παρατεταμένη στέρηση ή οι διαταραχές του ύπνου;

Η μηχανή του ύπνου

Χάρη στις πρωτοποριακές έρευνες των Aserinski και Kleitman στις ΗΠΑ ήδη από τα μέσα του 20ού αιώνα γνωρίζουμε ότι ο καθημερινός κύκλος ύπνου-εγρήγορσης δεν αποτελείται από δύο μόνο σαφώς διαχωρισμένες φάσεις (κάποιος μπορεί να είναι είτε ξύπνιος είτε κοιμισμένος), αλλά από τουλάχιστον τρεις: ξύπνιος, βαθιά κοιμισμένος και ονειρευόμενος.

Πιο πρόσφατα, μάλιστα, οι ειδικοί διαπίστωσαν πως αυτός ο κύκλος ύπνου-εγρήγορσης ρυθμίζεται από ένα εσωτερικό βιολογικό ρολόι. Πρόκειται για ένα κικκάδιο «εκκρεμές», δηλαδή για έναν βιοχημικό ταλαντωτή που βρίσκεται κρυμμένος στα βάθη του εγκεφάλου μας, και πιο συγκεκριμένα στον υπερχιασματικό πυρήνα του υποθαλάμου. Το βιολογικό αυτό ρολόι ονομάστηκε «υπερχιασματικός πυρήνας» επειδή βρίσκεται ακριβώς πάνω από το οπτικό χίασμα ώστε να συνδέεται με τα οπτικά νεύρα, ενώ οι ρυθμοί ταλάντωσής του διαρκούν περίπου 24 ώρες, είναι δηλαδή ένας κικκάδιος ταλαντωτής («κικκάδιος», από τη λατινική *circa+diem*, σημαίνει «περίπου μία ημέρα»). Το «ρολόι» αυτό συγχρονίζεται από τις

ακτίνες του φωτός και υποδεικνύει στον οργανισμό μας πότε πρέπει να κοιμηθεί και πότε να ξυπνήσει.

Ίσως όλα αυτά να ακούγονται υπερβολικά απλοϊκά και μηχανικά, στην πραγματικότητα όμως πρόκειται για έναν εξαιρετικά περίπλοκο μηχανισμό που, εκτός από το φως, επηρεάζεται σημαντικά και από άλλους παράγοντες: ψυχολογική διάθεση, κούραση, κατανάλωση διεγερτικών ουσιών (π.χ. καφέ), κοινωνικές ή οικογενειακές αναταραχές κ.ά.

Ας δούμε τώρα, πολύ συνοπτικά, πώς περιγράφει η νευροεπιστήμη, με τη βοήθεια της ηλεκτροεγκεφαλογραφίας και της ηλεκτρομυογραφίας, τα όσα συμβαίνουν στον εγκέφαλο και στο σώμα μας όταν ξαπλώνουμε να κοιμηθούμε. Το σώμα μας αρχίζει να χαλαρώνει, ο εγκέφαλός μας εισέρχεται σταδιακά στο πρώτο στάδιο του ορθόδοξου ύπνου ή, όπως αποκαλείται, ύπνου «όχι REM» (non REM). Πρόκειται για μια μεταβατική κατάσταση, κατά την οποία τα εγκεφαλικά μας κύματα αποκτούν μεγαλύτερο εύρος και γίνονται πιο αργοκίνητα (φάση 1). Ακολουθεί ένα δεύτερο στάδιο, που διαρκεί περισσότερο. Σε αυτό, παράλληλα με τη μυϊκή χαλάρωση, την πτώση της θερμοκρασίας και τη μείωση του καρδιακού ρυθμού, η συχνότητα των εγκεφαλικών κυμάτων μειώνεται ενώ σε αυτά παρεμβάλλονται σύντομα και παράξενα εγκεφαλικά κύματα υψηλότερης συχνότητας (φάση 2). Τότε κάνουν την εμφάνισή τους πιο αργοκίνητα κύματα ακόμη μεγαλύτερου εύρους: ο βαθύς ύπνος έχει μόλις αρχίσει (φάση 3). Η φάση 4, που ακολουθεί, αποτελεί συνέχεια της φάσης 3. Καταγράφονται μόνο πολύ αργά εγκεφαλικά κύματα, όλες οι αναζωογονητικές και αναπλαστικές διεργασίες του ύπνου βρίσκονται σε πλήρη εξέλιξη (φάση 4). Και τα όνειρα πότε τα βλέπουμε; Αυτά δεν εμφανίζονται σε κανένα από τα προηγούμενα τέσσερα στάδια του βαθέως ύπνου. Τα όνειρα κάνουν την εμφάνισή τους αποκλειστικά στη φάση 5, που ακολουθεί τις προηγούμενες. Πρόκειται για τη φάση του «παράδοξου ύπνου» ή φάση REM. Ο ύπνος σε αυτή τη φάση ονομάζεται «παράδοξος», επειδή ενώ ο εγκέφαλός μας βρίσκεται σε σχεδόν πλήρη εγρήγορση, το σώμα μας παραμένει σε βαθιά χαλάρωση (φάση 5). Εκτός από τα όνειρα και την έντονη εγκεφαλική δραστηριότητα, ένα άλλο τυπικό χαρακτηριστικό της φάσης REM είναι οι γρήγορες κινήσεις των ματιών, εξ ου και το ακρωνύμιο REM (Rapid Eye Movements).

Όταν το ρολόι απορρυθμίζεται

Πώς αντιδρά ο εγκέφαλός μας και, μέσω αυτού, ο οργανισμός μας συνολικά όταν για μεγάλο χρονικό διάστημα στερείται τις άκρως ευεργετικές και αναπλαστικές λειτουργίες του ύπνου;

Ας ξεκαθαρίσουμε εξ αρχής ότι η «ποσότητα» ύπνου που χρειάζονται οι άνθρωποι διαφέρει από άτομο σε άτομο και εξαρτάται από έναν μεγάλο αριθμό ενδογενών και εξωγενών παραγόντων. Ωστόσο, θεωρείται σήμερα επαρκώς επιβεβαιωμένο το ότι τόσο η ποσότητα όσο και η ποιότητα του ύπνου του καθενός από εμάς επηρεάζονται σημαντικά από την ηλικία, τη γενετική μας προδιάθεση, τη φυσική μας κατάσταση και ασφαλώς από τις καθημερινές μας συνήθειες και εμπειρίες.

Η κοινότοπη συνταγή ότι χρειαζόμαστε τουλάχιστον οκτώ ώρες συνεχούς ύπνου τη νύχτα για να μπορούμε να λειτουργήσουμε καλά την υπόλοιπη ημέρα, δεν ισχύει για όλους. Πάντως, αν όταν ξυπνάτε αισθάνεστε ανανεωμένοι και δεν νιώθετε νύστα κατά τη διάρκεια της ημέρας, τότε μπορείτε να είσαστε βέβαιοι ότι έχετε κοιμηθεί επαρκώς.

Από καιρό είναι γνωστές οι δραματικές επιπτώσεις της αύπνιας και άλλων μόνιμων διαταραχών του ύπνου στην ψυχοσωματική μας υγεία. Μάλιστα, τα τελευταία χρόνια έχει

κατ' επανάληψη διαπιστωθεί κλινικά ότι τα άτομα που υποφέρουν από αϋπνία έχουν αρκετά υψηλή πιθανότητα να εκδηλώσουν παθήσεις του καρδιαγγειακού συστήματος, ενώ παρουσιάζουν αυξημένο κίνδυνο εμφάνισης διαβήτη, καθώς και αρκετά σοβαρές ανοσοποιητικές δυσλειτουργίες.

Επιπλέον, οι διαταραχές του ύπνου και η παρατεταμένη αϋπνία συνδέονται στενά με διάφορες νευροψυχολογικές νόσους. Είναι χαρακτηριστικό ότι ασθενείς που υποφέρουν από αϋπνία για περισσότερο από έναν χρόνο έχουν 40 φορές μεγαλύτερη πιθανότητα να αναπτύξουν κατάθλιψη σε σχέση με όσους κοιμούνται ικανοποιητικά· ενώ αν η αϋπνία αντιμετωπιστεί εγκαίρως, τότε η πιθανότητα εμφάνισης κατάθλιψης είναι ίδια με αυτήν που συναντάται στον γενικό πληθυσμό. Όμως, ακόμη και πρόσκαιρες διαταραχές του ύπνου οδηγούν σε απώλεια μνήμης και σαφή κατάπτωση των νοητικών μας ικανοτήτων.

Τέλος, πρόσφατες μελέτες συσχετίζουν σαφώς τις διαταραχές του ύπνου με εμφανή πτώση των σωματικών και νοητικών επιδόσεων, και συνεπώς με τη χαμηλή παραγωγικότητα στην εργασία αλλά και τη μεγαλύτερη προδιάθεση για σοβαρά λάθη και ατυχήματα.

Μη μου τους κύκλους τάραττε!

Καλό θα ήταν λοιπόν να συνειδητοποιήσουμε ότι όποτε ο εγκέφαλός μας αντιμετωπίζει ιδιαίτερα αγχογόνους και απειλητικές καταστάσεις, αντιδρά κατά κανόνα με την απορρύθμιση των φυσιολογικών κύκλων ύπνου-εγρήγορσης, η οποία με τη σειρά της ανατροφοδοτεί τις λιγότερο ή περισσότερο σοβαρές διαταραχές του ύπνου. Και αυτή η μερική ή ολική στέρηση του ύπνου δεν μας προκαλεί απλώς «νύστα», αλλά μπορεί κάλλιστα να οδηγήσει σε πολύ πιο σοβαρές ψυχοσωματικές παθήσεις.

Το καθημερινό «κούρεμα» των ωρών ύπνου και χαλάρωσης όχι μόνο δεν αναπληρώνεται, αλλά, επιπροσθέτως, μπορεί να οδηγήσει στη «υποτίμηση» σχεδόν όλων των φυσιολογικών λειτουργιών μας. Μια όχι πάντα συνειδητή υποτίμηση της ποιότητας του ύπνου που σχεδόν αναπόδραστα καταλήγει σε υποβάθμιση της ποιότητας ζωής και, στις πιο ακραίες περιπτώσεις, μπορεί να αποβεί μοιραία για το «υπνολογικά υποτιμημένο» άτομο.

Οι παραπάνω διαπιστώσεις θα μπορούσαν να αποτελέσουν ένα επιπλέον επιχείρημα κατά του Μνημονίου. Και μολονότι έχει κατ' επανάληψη επιβεβαιωθεί επιστημονικά, το επιχείρημα αυτό δεν συμπεριλαμβάνεται στις άμεσες καταστροφικές συνέπειες της μνημονιακής υποβάθμισης της ζωής μας. Ακόμη και αν υποθέσουμε, πράγμα εξαιρετικά απίθανο, ότι το οικονομικό μας χρέος ενδέχεται κάποτε να αποπληρωθεί, το «χρέος» του ύπνου και της ψυχοσωματικής υγείας που είμαστε υποχρεωμένοι να καταβάλλουμε δεν θα ξεπληρωθεί ποτέ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο: Η ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΞΑΙΤΙΑΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

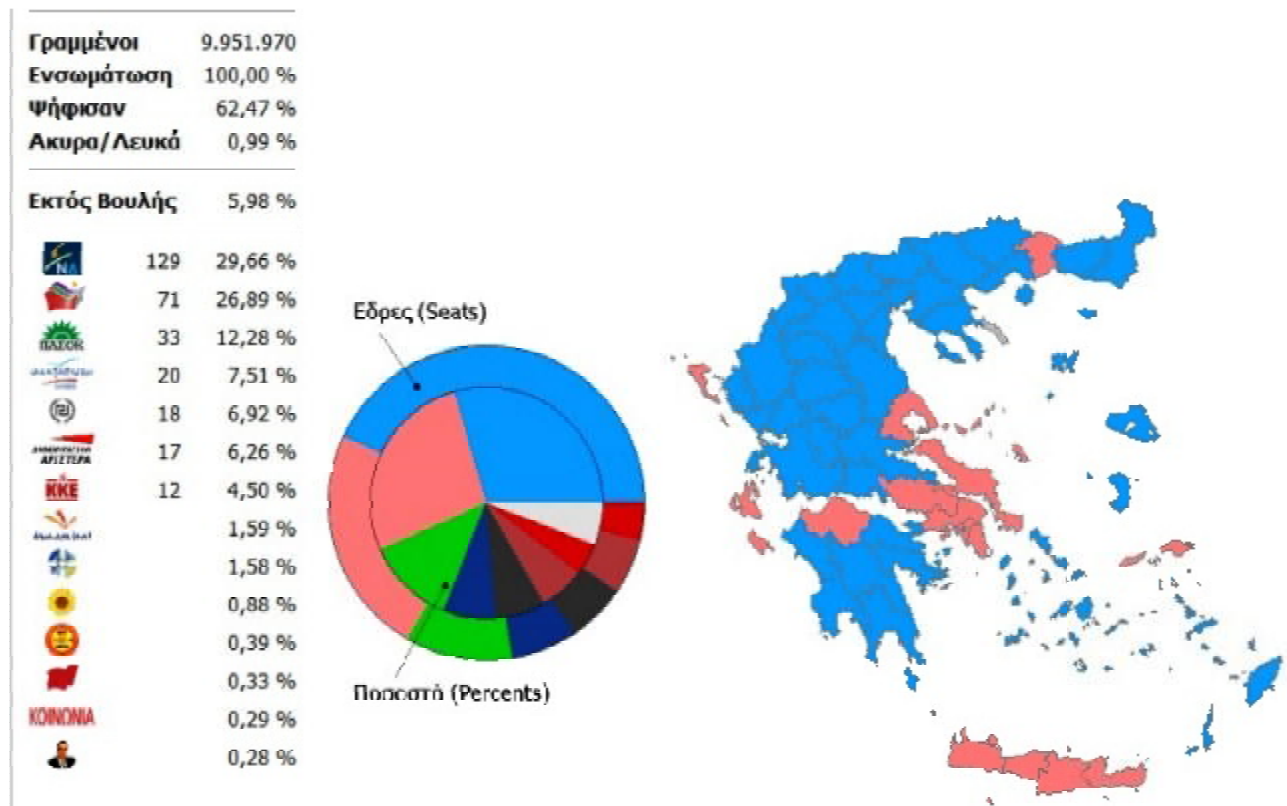
6.1 ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΛΙΤΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΛΑΟ ΕΞΑΙΤΙΑΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΕΦΕΡΑΝ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΣΥΝΘΕΣΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

**Αποτελέσματα εκλογών Ιουνίου 2012
Ελλάδα**

Στατιστικά στοιχεία και διαγράμματα των αποτελεσμάτων των βουλευτικών εκλογών 17 Ιουνίου 2012.

Εκλογικός χάρτης - ποσοστά - έδρες κομμάτων.

Ποσοστά κομμάτων εκλογές 17 Ιουνίου 2012

Από το εκλογικό αποτέλεσμα προκύπτει ότι τα μέτρα λιτότητας που επιβλήθηκαν στον ελληνικό λαό εξαιτίας της κρίσης έφεραν αλλαγές στο πολιτικό σύστημά της. Ο κόσμος βαρέθηκε να ψηφίζει τα ίδια και τα ίδια και να μην επέρχεται κανένα ουσιαστικό αποτέλεσμα αλλά με αυτά τα μέτρα λιτότητας να βαθαίνει η οικονομική κρίση και έστρεψε την ψήφο του σε πολλές εναλλακτικές επιλογές. Χωρίς βέβαια κανένα ουσιαστικό αποτέλεσμα αφού για μια ακόμη φορά οι προεκλογικές δεσμεύσεις ήταν ένα παραμύθι για να εφησυχάσουν για λίγο τα πνεύματα, την οργή και την αγανάκτηση του ελληνικού λαού.

6.1.1 Η ΝΕΑ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ-ΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΘΑ ΛΑΒΟΥΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Η κυβέρνηση Εθνικής Ευθύνης που θα δημιουργηθεί με τη στήριξη των τριών κομμάτων (ΝΔ, ΠΑΣΟΚ, ΔΗΜΑΡ) θα έχει πλήρεις αρμοδιότητες και χρονικό ορίζοντα όπως ορίζει το Σύνταγμα.

Στόχος της είναι να αντιμετωπίσει την κρίση, να ανοίξει το δρόμο της Ανάπτυξης και να αναθεωρήσει όρους της Δανειακής Σύμβασης (Μνημονίου), χωρίς να θέσει σε κίνδυνο την ευρωπαϊκή πορεία της χώρας, ούτε την παραμονή της στο ευρώ. Και, ασφαλώς, χωρίς να αμφισβητήσει τους αυτονόητους στόχους μηδενισμού του δημοσιονομικού ελλείμματος, ελέγχου του χρέους και εφαρμογής των διαρθρωτικών αλλαγών που έχει ανάγκη η χώρα.

Στόχος επίσης είναι να δημιουργήσει τις συνθήκες για να βγει οριστικά η χώρα από την κρίση, καθώς κι από την ανάγκη εξάρτησης από δανειακές συμβάσεις στο μέλλον.

Η νέα κυβέρνηση Εθνικής Ευθύνης θα είναι όσο το δυνατόν πιο μικρή, λειτουργική και επιτελικού χαρακτήρα.

Δεν θα αποτελείται από «φέουδα» κομματικών επιρροών, θα λειτουργεί ενιαία, θα στηρίζεται στην διαφάνεια, στις προγραμματικές συμφωνίες των κομμάτων που την στηρίζουν και στη στελέχωση όλου του διοικητικού μηχανισμού με αξιοκρατικά κριτήρια.

Επίσης, θα στηρίζεται στην ευελιξία, ώστε επί μέρους διαφωνίες που μπορεί να υπάρξουν, να μην αναστέλλουν ούτε το έργο της ούτε τη συναίνεση που είναι απαραίτητη για τη συνέχιση του έργου της.

Τέλος, με πρωτοβουλία της νέας κυβέρνησης και του Προεδρείου της Βουλής, θα αλλάξει ο Κανονισμός Λειτουργίας της, ώστε να προσαρμοστεί η άσκηση νομοθετικού έργου και ο Κοινοβουλευτικός έλεγχος στις νέες συνθήκες των κυβερνήσεων συνεργασίας. Έτσι θα αναβαθμιστεί και ο ρόλος του Κοινοβουλίου.

Βάση της νέας κυβέρνησης συνεργασίας είναι η σύγκλιση απόψεων που υπήρξε και καταγράφηκε στα εξής ζητήματα, ευρύτερων κατευθύνσεων και άμεσης πολιτικής προτεραιότητας, χωρισμένα στα εξής κεφάλαια-κατηγορίες:

*Ζητήματα αναθεώρησης όρων της Δανειακής σύμβασης.

*Ζητήματα Αναπτυξιακής Ανασυγκρότησης, Κοινωνικής Προστασίας και πολιτικών που δεν συνδέονται με το Μνημόνιο.

*Άμεσες οικονομικές προτεραιότητες

*Συμφωνία για αλλαγές στο πολιτικό σύστημα της χώρας και στο κράτος.

*Μέτρα για Ασφάλεια και Παράνομη μετανάστευση.

*Ζητήματα Εξωτερικής Πολιτικής.

A. Ζητήματα για Αναθεώρηση δανειακής σύμβασης:

Παράταση του χρόνου δημοσιονομικής προσαρμογής κατά δύο τουλάχιστον χρόνια. Ο δημοσιονομικός στόχος για το τέλος της περιόδου προσαρμογής κατανέμεται σε περισσότερα οικονομικά έτη, για τη στήριξη της ζήτησης, της ανάπτυξης, της απασχόλησης. Έτσι, ο τελικός δημοσιονομικός στόχος μπορεί να επιτευχθεί χωρίς επί πλέον περικοπή μισθών και συντάξεων ή του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων, αλλά με την περιστολή της σπατάλης και την στοχευόμενη καταπολέμηση της διαφθοράς, της φοροδιαφυγής και της παραοικονομίας, καθώς και μέσα από τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις του κράτους και του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Η συλλογική αυτονομία και η ισχύς των συλλογικών συμβάσεων εργασίας επανέρχεται στο επίπεδο που προσδιορίζουν το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Δίκαιο και το ευρωπαϊκό

κεκτημένο, σύμφωνα με το οποίο το ύψος του μισθού στον ιδιωτικό τομέα συμφωνείται μεταξύ των κοινωνικών εταίρων. Αυτό περιλαμβάνει και την ρύθμιση του κατώτατου μισθού που προβλέπεται στη ρύθμιση της Εθνικής Γενικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας.

Αποκατάσταση αδικιών (χαμηλοσυνταξιούχοι, πολυτεχνικά επιδόματα κλπ.) με άμεσα δημοσιονομικά ισοδύναμα.

Ρύθμιση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων φορολογουμένων για φέτος, ώστε να μην ξεπερνούν το 25% του εισοδήματός τους (τα υπόλοιπα σε δύο ετήσιες δόσεις).

Επέκταση του επιδόματος ανεργίας για ένα ακόμα χρόνο (1+1) από κοινοτικούς πόρους.

Επέκταση του επιδόματος ανεργίας και σε μη μισθωτούς (αυτο-απασχολούμενους, επιτηδευματίες κλπ.) που έχασαν τις δουλειές τους, εφ' όσον πληρούν εισοδηματικά κριτήρια (επίσης από κοινοτικούς πόρους).

Σταδιακή αύξηση του αφορολόγητου ορίου στους ευρωπαϊκούς μέσους όρους στα πλαίσια του Εθνικού Φορολογικού Συστήματος με κριτήρια κοινωνικής δικαιοσύνης, ιδιαίτερα για τους μισθωτούς (συμπεριλαμβανομένων και των συμβάσεων έργου που υποκρύπτουν συμβάσεις εργασίας) και τους συνταξιούχους.

Μείωση των εξής φορολογικών συντελεστών:

*ΦΠΑ για την εστίαση στην προηγούμενη κλίμακα.

*ΦΠΑ για αγροτικά εφόδια, σπόρους, λιπάσματα, φυτοφάρμακα, ζωοτροφές, σε χαμηλά κλιμάκια.

Όχι απολύσεις στο δημόσιο.

Αντικατάσταση του Ειδικού Τέλους Ακινήτων και όλων των φόρων επί της Ακίνητης Περιουσίας με ενιαίο προοδευτικό φόρο.

Αγροτική Τράπεζα: Επανακεφαλαιοποίηση και εξυγίανσή της. Διαφύλαξη του χαρτοφυλακίου υποθηκών αγροτικής γης.

Γενική επιδίωξη, όχι άλλες μειώσεις μισθών και συντάξεων, όχι άλλοι φόροι.

B. Ζητήματα Αναπτυξιακής Ανασυγκρότησης, Κοινωνικής Προστασίας και πολιτικών που δεν συνδέονται με το Μνημόνιο

1. Διαμόρφωση εθνικού σχεδίου ανασυγκρότησης της χώρας με νέο αναπτυξιακό και παραγωγικό πρότυπο. Επανακαθορισμός των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων στους κρίσιμους και συμπληρωματικούς τομείς (αγροτική παραγωγή, τρόφιμα, μεταποίηση καινοτομία), αξιοποίηση συγκριτικών πλεονεκτημάτων (ενέργεια, τουρισμός, ορυκτός πλούτος, ναυτιλία). Ενίσχυση της Περιφερειακής διάστασης της ανάπτυξης και δημιουργία τοπικών συμφωνιών (με έμφαση στο τρίπτυχο ελληνικά προϊόντα- τουρισμός – πολιτισμός).

2. Αξιοποίηση κάθε επενδυτικού πόρου και δυνατότητας με την απελευθέρωση των μεγάλων έργων του ΕΣΠΑ, την προσέλκυση ξένων επενδύσεων, την αποδέσμευση και αξιοποίηση (και όχι εκποίηση) της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου (τίτλοι, χρήσεις γης συντελεστές δόμησης, μορφές χρηματοοικονομικής εκμετάλλευσης). Ο χωροταξικός σχεδιασμός θα εναρμονίζει τις αναπτυξιακές πρωτοβουλίες. Παράλληλα διεκδίκηση συμπληρωματικών αναπτυξιακών πόρων σε εφαρμογή των διακηρύξεων του Συμβουλίου Κορυφής της Ε.Ε. Σύνδεση στρατηγικών παρεμβάσεων με τη δημιουργία σταθερών θέσεων εργασίας με υψηλό εισοδηματικό πολλαπλασιαστή.

3. Διεκδίκηση του μέγιστου δυνατού προϋπολογισμού για τη νέα ΚΑΠ και δίκαιη κατανομή πόρων προσανατολισμένη στην αγροτική παραγωγή με προτεραιότητα τη κτηνοτροφία και τα τρόφιμα.

*Πρώτος στόχος η μετατροπή του αρνητικού ισοζυγίου εισαγωγών-εξαγωγών στον αγροτικό τομέα σε θετικό.

*Αξιοποίηση του ρεύματος επιστροφής στην ύπαιθρο με παροχή κινήτρων, με παραχώρηση γης σε νέους αγρότες αλλά και ενεργούς αγρότες και συνεταιρισμούς

*Δημιουργία νέων χρηματοδοτικών και εγγυοδοτικών μέσων.

*Ίδρυση Ταμείου Ενίσχυσης Αγροτών και αγροτικών επιχειρήσεων.

*Παρεμβάσεις στο κύκλωμα εμπορίας και διακίνησης προϊόντων, με στόχο την προστασία του παραγωγού και του καταναλωτή.

*Λειτουργία Δημοπρατηρίων, συμβατικών και ηλεκτρονικών κατά αυτοδιοικητική περιφέρεια.

*Ενίσχυση της συμβολαιακής γεωργίας

*Θέσπιση του «αγροτικού πετρελαίου» με τη δημιουργία κάρτας αγρότη.

*Εκσυγχρονισμός και εξυγίανση των συνεταιρισμών.

4. Στήριξη της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας με νέα χρηματοδοτικά εργαλεία σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

*Ενεργοποίηση των Κοινοτικών Προγραμμάτων.

*Ενίσχυση της ρευστότητας στην αγορά μετά από την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών με διάφορους πρόσφορους τρόπους: Ενίσχυση της μικρομεσαίας επιχείρησης μέσω του Ενιαίου Ταμείου Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων, του «εργαλείου ρευστότητας», της αποκλιμάκωση επιτοκίων χορηγήσεων κλπ.

*Αναμόρφωση των κανόνων του «Τειρεσία», προκειμένου να διευκολυνθεί η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων, ιδιαίτερα σε συνθήκες κρίσης.

Επίσπευση αποπληρωμής ληξιπρόθεσμων οφειλών του Δημοσίου προς τον επιχειρηματικό κόσμο. Εφαρμογή της αρχής συμψηφισμού οφειλών από και προς το Δημόσιο. Αναστολή κάθε προστίμου και διακανονισμός, όταν υπάρχει χρέος του Δημοσίου.

5. Αποκατάσταση του χαρτοφυλακίου των ασφαλιστικών ταμείων με ομόλογα του ελληνικού δημοσίου και πόρους δημόσιας περιουσίας. Εφαρμογή της χρηματοοικονομικής πρότασης που έχει γίνει δεκτή και από τους ομολογιούχους-φυσικά πρόσωπα και από το Λογιστήριο του κράτους.

6. Άμεση προτεραιότητα έχουν και πρόσθετα μέτρα κοινωνικής προστασίας για πολίτες και νοικοκυριά

*Για όλους καθολική υγειονομική προστασία χωρίς προϋποθέσεις (ένσημα, χρόνος ασφάλισης)

*Για τους ανέργους, ιδιαίτερα τους νέους, αξιοποίηση ειδικών προγραμμάτων κοινωνικής εργασίας (αυτεπιστασία Δήμων, προγράμματα κατάρτισης, θεσμοί κοινωνικής μέριμνας)

*Για τους δανειολήπτες εφαρμογή της ρύθμισης ότι: «η δόση δεν ξεπερνά το 30% του μηνιαίου εισοδήματος», με την εξαίρεση των υψηλών εισοδημάτων. Επέκταση της ρύθμισης σε ατομικές μικρές επιχειρήσεις.

*Για τα νοικοκυριά, καταπολέμηση της ακρίβειας με κάθε πρόσφορο μέτρο: σπάσιμο των καρτέλ, έλεγχος ενδο-ομιλικών συναλλαγών κλπ.

*Για τα ΑΜΕΑ ενίσχυση επιδομάτων από κοινοτικούς πόρους. Ενοποίηση και εξορθολογισμός επιδομάτων – ουσιαστικός έλεγχος.

Γ. Άμεσες οικονομικές προτεραιότητες

1. Νέο Φορολογικό Σύστημα:

*Με ευρεία συναίνεση και σταθερότητα για το επόμενο δέκα χρόνια.

*Με θέσπιση περιουσιολογίου και «πόθεν έσχες».

*Με δίκαιη και αναλογική κατανομή των φόρων

*Με διεύρυνση της φορολογικής βάσης, ταυτόχρονα με τη σταδιακή μείωση φόρων και ασφαλιστικών εισφορών, πάταξη της φοροδιαφυγής και της παρα-οικονομίας.

*Με μείωση των έμμεσων φόρων, συντελεστών ΦΠΑ κλπ.

*Με οριστική κατάργηση του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων και αντικατάσταση τους από απλούς κανόνες απεικόνισης συναλλαγών.

2. Αποκρατικοποιήσεις:

*Διαδικασία αποκρατικοποιήσεων – εγγυήσεις διαφάνειας.

*Σύνδεση με την ανάπτυξη και όχι μόνο με εισπρακτικούς στόχους.

*Δημιουργία θεσμικού πλαισίου για τις ρυθμιστικές αρχές
Διατήρηση της κυριότητας του κράτους στα δίκτυα και αξιοποίηση του θεσμού των συμβάσεων παραχώρησης για βασικές υποδομές.

*Επίσπευση με άμεσες ενέργειες, κυρίως των περιπτώσεων όπου η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα συνδέεται με επενδύσεις σε υποδομές και θέσεις εργασίας. Π.χ. λειτουργικό έργο ΟΣΕ.

3. Κατάργηση – συγχώνευση δημοσίων οργανισμών και φορέων:

Στόχος να μη γίνουν απολύσεις μόνιμου προσωπικού, αλλά σοβαρές οικονομίες από μη μισθολογικό λειτουργικό κόστος και μείωση γραφειοκρατίας.

3. Δημόσια Υγεία:

Επείγοντα μέτρα για αποκατάσταση ομαλού εφοδιασμού νοσοκομείων και ασθενών σε φάρμακα, αποκατάσταση λειτουργίας ΕΟΠΥΥ. Ενεργοποίηση του θεσμικού πλαισίου. Συνέχιση μείωσης της φαρμακευτικής και νοσοκομειακής δαπάνης.

4. Άμεσα μέτρα καταπολέμησης σπατάλης και διαφθοράς (εθνικό σύστημα ηλεκτρονικών προμηθειών και διαχείρισης υλικού).

5.

Δ1. Συμφωνία για αλλαγές-εξυγίανση στο πολιτικό σύστημα και αναδιοργάνωση του κράτους – δημόσιας διοίκησης.

Η ριζική αλλαγή του πολιτικού συστήματος και η αναδιοργάνωση της δημόσιας διοίκησης αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την προώθηση ενός προγράμματος αλλαγών στη χώρα. Προτεραιότητες είναι:

α) Εξυγίανση του πολιτικού συστήματος

*Ψήφιση νόμου για αναδρομικό έλεγχο των περιουσιακών στοιχείων όσων διετέλεσαν αρχηγοί κομμάτων, υπουργοί, υφυπουργοί, Γ.Γ Υπουργείων, ανώτεροι κρατικοί λειτουργοί, οι οποίοι διαχειρίστηκαν δημόσιο χρήμα από το 1974 μέχρι σήμερα. Ο νόμος να προβλέπει και να εξασφαλίζει διοικητικά την επιβολή ποινών και τη δήμευση περιουσιών για όσους τα περιουσιακά τους στοιχεία δεν δικαιολογούνται από τα νόμιμα εισοδήματά τους.

*Αλλαγή του νομοθετικού πλαισίου για ευθύνη υπουργών και υπαγωγή των περιπτώσεων οικονομικών εγκλημάτων υπουργών στις διατάξεις του νόμου για τους καταχραστές του Δημοσίου και της καταπολέμησης του ξεπλύματος μαύρου χρήματος.

*Κατάργηση της βουλευτικής ασυλίας για τα θέματα που δεν έχουν σχέση με την πολιτική δραστηριότητα.

*Υποστήριξη του έργου του βουλευτή χωρίς προνόμια και ατέλειες. Κατάργηση της αποζημίωσης για συμμετοχή στις επιτροπές της Βουλής.

*Ορισμός πλαφόν στο συνολικό ποσό που λαμβάνουν από συνταξιοδοτικά ταμεία οι βουλευτές. Για τους νεοεισερχόμενους βουλευτές κατάργηση της βουλευτικής σύνταξης και συνταξιοδότηση μόνον από τον ασφαλιστικό τους φορέα, όπως ο κάθε πολίτης, και εφόσον θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα.

*Επανεξέταση όρων και προϋποθέσεων για τη χρηματοδότηση των κομμάτων. Μείωση της επιχορήγησης των πολιτικών κομμάτων. Πλήρης έλεγχος των οικονομικών των κομμάτων και των βουλευτών από ανεξάρτητο θεσμικό όργανο.

*Δραστικός περιορισμός του αριθμού των ειδικών συμβούλων και συνεργατών των υπουργών, Γενικών Γραμματέων και βουλευτών.

*Δημιουργία θεσμικού πλαισίου που θα ρυθμίζει τα ζητήματα των ΜΜΕ και τις αδειοδοτήσεις. Δημόσια τηλεόραση ανεξάρτητη, που θα ελέγχεται και θα λογοδοτεί στην

Επιτροπή θεσμών και διαφάνειας της Βουλής, η οποία θα διορίζει και τα εκτελεστικά όργανα της διοίκησής της. Διαφανής οικονομική διαχείριση και εξασφάλιση της διάθεσης τυχόν πλεονασμάτων από τις χρήσεις στην παραγωγή ελληνικών προγραμμάτων για την ενίσχυση της οπτικοακουστικής βιομηχανίας.

*Μεταρρύθμιση στη Δικαιοσύνη: Βελτιώσεις για ταχύτερη απονομή. Εξωδικαστική επίλυση των διαφορών. Κωδικοποίηση του δικαίου. Απεμπλοκή της εκτελεστικής εξουσίας από την επιλογή ηγεσίας της Δικαιοσύνης και κατοχύρωση του Αυτοδιοίκητου των δικαστηρίων.

*Συνολική στρατηγική για χτύπημα γραφειοκρατίας

*Συνολική στρατηγική για χτύπημα φοροδιαφυγής.

*Συνολική στρατηγική για την Ενέργεια και τη διαχείριση Υδάτινων πόρων (ρυθμιστικό πλαίσιο, ρυθμιστικές αρχές και μακροχρόνιος προγραμματισμός)

β) Ανασυγκρότηση της δημόσιας διοίκησης

*Αναμόρφωση του τρόπου λειτουργίας Κυβέρνησης και υπουργείων: Κεντρικός διυπουργικός συντονισμός των καθημερινών οριζόντιων αποφάσεων. Ενίσχυση της επιτελικότητας, του συντονισμού και του ελέγχου της εφαρμογής δημοσίων πολιτικών.

*Ενίσχυση της αυτοτέλειας της δημόσιας διοίκησης από τις πολιτικές αλλαγές: Δραστική μείωση του αριθμού των γενικών διευθύνσεων και ορισμός γενικών διευθυντών με 5ετή θητεία και μισθό ίσο με του Γενικού γραμματέα.

*Περιορισμός της πολυνομίας και εξάλειψη της σύγκρουσης νομοθετημάτων. Πάταξη της διαφθοράς μέσω της ενίσχυσης πρακτικών διαφάνειας και νομοθέτησης νέου αυστηρότερου πειθαρχικού δίκαιου και κυρίως εφαρμογή του στην πράξη.

*Αντικειμενικές και διαφανείς διαδικασίες προαγωγής. Διαδικασίες εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης υπηρεσιών και προσωπικού. Θεσμοθέτηση της λογοδοσίας και της διαφάνειας. Σύνδεση του προϋπολογισμού που δίδεται σε κάθε δημόσια υπηρεσία με τους στόχους και την απόδοση.

*Οργανωτικός και τεχνολογικός εκσυγχρονισμός.

Δ2. Για Παράνομη μετανάστευση και Ασφάλεια:

1. Αναβάθμιση φύλαξης συνόρων.

2. Αναβάθμιση αρμοδιοτήτων-δικαιοδοσιών FRONTEX

3. Πρωτοβουλία σε Ευρώπη (και με πυρήνα τις χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου) για:

*αλλαγή Συμφωνίας Δουβλίνου-Π και κοινή πολιτική επαναπατρισμού.

4. Διασπορά των παράνομων μεταναστών σε κέντρα φιλοξενίας ως τον επαναπατρισμό τους.

5. Επιτάχυνση εξέτασης των αιτήσεων ασύλου.

6. Προσαρμογή του θεσμικού πλαισίου για απόδοση Ιθαγένειας σε συνδυασμό με τις σύγχρονες εξελίξεις και σε αντιστοίχιση με τα ισχύοντα σε ευρωπαϊκές χώρες με παρόμοια προβλήματα (Ευρωπαϊκός Νότος).

6. Επιλογή υψίστης κυβερνητικής προτεραιότητας η ασφάλεια του πολίτη. Με τις απαραίτητες προσαρμογές νομικού, επιχειρησιακού και σωφρονιστικού πλαισίου, ώστε να ελεγχθεί η εγκληματικότητα και να σταματήσει η ατιμωρησία. Βασική αρχή η προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών, αλλά και η πεποίθηση ότι η ίδια η Ασφάλεια είναι κι αυτή ουσιώδες δικαίωμα των πολιτών και υποχρέωση της δημοκρατικής πολιτείας. Μόνο έτσι θα ελεγχθούν και τα κρούσματα αυτοδικίας.

Ε. Ζητήματα Εξωτερικής Πολιτικής

1. Συστηματική προετοιμασία για ανακήρυξη ΑΟΖ στα πλαίσια του Διεθνούς Δικαίου και της διεθνούς πρακτικής, ώστε να επισπευσθεί η εκμετάλλευση του ενεργειακού πλούτου.
2. Ενεργός προώθηση κοινής Ευρωπαϊκής Πολιτικής για όλα τα περιφερειακά ζητήματα του Ευρωπαϊκού Νότου.
3. Ενίσχυση όλων των παραδοσιακών συμμαχιών της Ελλάδας και αναζήτηση νέων περιφερειακών ερεισμάτων για την κατοχύρωση-προώθηση εθνικών συμφερόντων. Η ενεργός διπλωματία είναι απαραίτητη εν όψει και των εξελίξεων σε όλη την ευρύτερη περιοχή. Η Ελλάδα παραδοσιακά επιδιώκει σχέσεις καλής γειτονιάς με όλο τον περίγυρό της.
4. Αναβάθμιση του ρόλου της χώρας ως σταθεροποιητικού παράγοντα στην περιοχή της.

Τελική παρατήρηση:

Πέρα από την συναίνεση που σημειώθηκε σε όλα τα παραπάνω, υπάρχουν και ζητήματα στα οποία δεν προχώρησε ακόμα ο διάλογος. Στα ζητήματα αυτά και σε άλλα που θα προκύψουν στο μέλλον, θα συνεχιστεί η προσπάθεια συνεννόησης, ώστε η συναινετική βάση της νέας διακυβέρνησης να ενισχύεται συνεχώς.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: << Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ>>

1.ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Τύπος έρευνας : Τηλεφωνική έρευνα – συλλογή στοιχείων μέσω προσωπικών συνεντεύξεων με χρήση δομημένου ερωτηματολογίου.

Εταιρία δημοσκόπησης : Pulse Research and Consulting- Σ. Δημητρίου & Σία Ε.Ε.

Επωνυμία Διενεργήσαντος : ΟΝΝΕΔ

Σκοπός έρευνας : Συλλογή στοιχείων για τις απόψεις των νέων σχετικά με την τρέχουσα οικονομική κατάσταση της χώρας, καθώς και για θέματα που τους απασχολούν, γενικότερα.

Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά δείγματος : Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του δείγματος της συγκεκριμένης δημοσκόπησης είναι τα εξής : Νέοι ηλικίας 18 έως 32 χρόνων.

Μέγεθος δείγματος : Αρχικό δείγμα γενικού πληθυσμού : 3.481 ενήλικοι

Δείγμα έρευνας νέων :752 νέοι, ηλικίας 18 έως 32 χρόνων.

Χρονικό διάστημα συλλογής στοιχείων : Από 3η/9ου/2010 έως 8η/9ου/2010

Μέθοδος δειγματοληψίας : Επελέγη δείγμα με τη μέθοδο της τυχαίας δειγματοληψίας. Ως δειγματοληπτικό πλαίσιο χρησιμοποιήθηκαν τα τηλεφωνικά κέντρα του ΟΤΕ από όλη την Ελλάδα. Για την επιλογή του δείγματος χρησιμοποιήθηκε τυχαία δειγματοληψία τηλεφωνικών αριθμών με χρήση γεννήτριας τυχαίων αριθμών(List-Assisted Random Digit Dialing (RDD) sampling). Η έρευνα πραγματοποιήθηκε πρωινές και απογευματινές ώρες.

Μέθοδος συλλογής στοιχείων : Χρησιμοποιήθηκαν εξελιγμένα τηλεφωνικά συστήματα (C.A.T.I enhanced C.A.T.I.)

Χαρακτηριστικά : Η έρευνα είναι δημοσιοποιήσιμη

Τυπικό Στατιστικό σφάλμα : Το δειγματοληπτικό σφάλμα με βαθμό βεβαιότητας 95% βρίσκεται εντός του +/- 3,6%(για την έρευνα των νέων).

2.ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ

Σχεδόν όλοι οι νέοι δηλώνουν ότι η ζωή τους έχει επηρεαστεί από την προσφυγή της χώρας μας στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και τα μέτρα που τη συνοδεύουν. Η πλειοψηφία τους έχει περιορίσει, τους τελευταίους έξι μήνες, «Αρκετά» έως «Πολύ» τα προσωπικά οικονομικά έξοδα.

Μεγάλο άγχος για πιθανή απώλεια της εργασίας τους έχουν 2 στους 3 (από όσους εργάζονται) ενώ η συντριπτική πλειοψηφία όσων αναζητούν ή αναζήτησαν πρόσφατα εργασία, χαρακτηρίζουν την εύρεση ικανοποιητικής εργασίας ως «δύσκολη» υπόθεση. Ο 1

στους 3 επιθυμεί, η επαγγελματική του αποκατάσταση να γίνει στο Δημόσιο τομέα, κάτι λιγότερο από 1 στους 3 στον Ιδιωτικό τομέα και 1 στους 3 επιθυμεί να δραστηριοποιηθεί ως ελεύθερος επαγγελματίας ή επιχειρηματίας. Μόνο 1 στους 3 δηλώνει ικανοποιημένος από τη σημερινή του οικονομική κατάσταση, ενώ οι 2 στους 3 απαντούν ότι τα πράγματα στην Ελλάδα πηγαίνουν σε λανθασμένη κατεύθυνση. Αντίθετα 1 στους 4 απαντά σε «Σωστή» κατεύθυνση. Σχεδόν μοιρασμένοι στις τρεις απαντήσεις: «Μάλλον θετικά», «Μάλλον αρνητικά», «Σίγουρα Αρνητικά», βρίσκονται οι νέοι, στο ερώτημα: «Πως αξιολογείτε μέχρι σήμερα τη συμμετοχή του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου στην οικονομία της χώρας μας;». Ούτε 1 στους 10 απαντά «Σίγουρα θετικά».

Όσον αφορά τα οικονομικά μέτρα που συνοδεύουν το μνημόνιο, περισσότεροι από 8 στους 10 νέους «φωνάζουν» ότι οι επιπτώσεις και οι περικοπές δεν κατανέμονται δίκαια στους πολίτες, ενώ κάτι λιγότερο από 8 στους 10 εκφράζουν παράπονο για τη στάση της κυβέρνησης σε θέματα που τους αφορούν. Απαισιόδοξοι εμφανίζονται οι νέοι για την πορεία της οικονομικής κατάστασης της οικογένειάς τους, στους επόμενους έξι (6) μήνες: πάνω από τους μισούς απαντούν ότι θα είναι «χειρότερη», ενώ ούτε 1 στους 10 ελπίζει σε καλύτερη οικονομική κατάσταση. Οι 3 στους 10 θεωρούν «Πολύ πιθανό» να συνεχίσουν τις σπουδές τους ή να αναζητήσουν εργασία στο εξωτερικό. Άλλοι 3 στους 10 το θεωρούν από «Μέτρια έως Αρκετά πιθανό».

Η κατάσταση που θα βρίσκεται η χώρα, όταν θα βγει από το μνημόνιο και τα οικονομικά μέτρα που το συνοδεύουν, θα είναι «χειρότερη», ενώ σύμφωνα με τους 4 στους 10 θα είναι «ή ίδια» (1 στους 4). Αντίθετα 1 στους 4, πιστεύει ότι η κατάσταση της χώρας θα είναι «καλύτερη». Άγχος είναι το κυρίαρχο συναίσθημα που νοιώθουν οι νέοι όταν σκέφτονται το μέλλον τους και σε περίπου παρόμοια ποσοστά ακολουθούν οι απαντήσεις: «Αισιοδοξία», «Απαισιοδοξία», «Φόβο» και «Οργή»!

Είναι εμφανείς ο προβληματισμός και η αγωνία των νέων απέναντι στο μέλλον τους και στην οικονομική κρίση που διέρχεται η χώρα μας. Η τελευταία φαίνεται να έχει επιδράσει στη ζωή τους, ιδιαίτερα σε κάποιες υπό-ομάδες νέων:

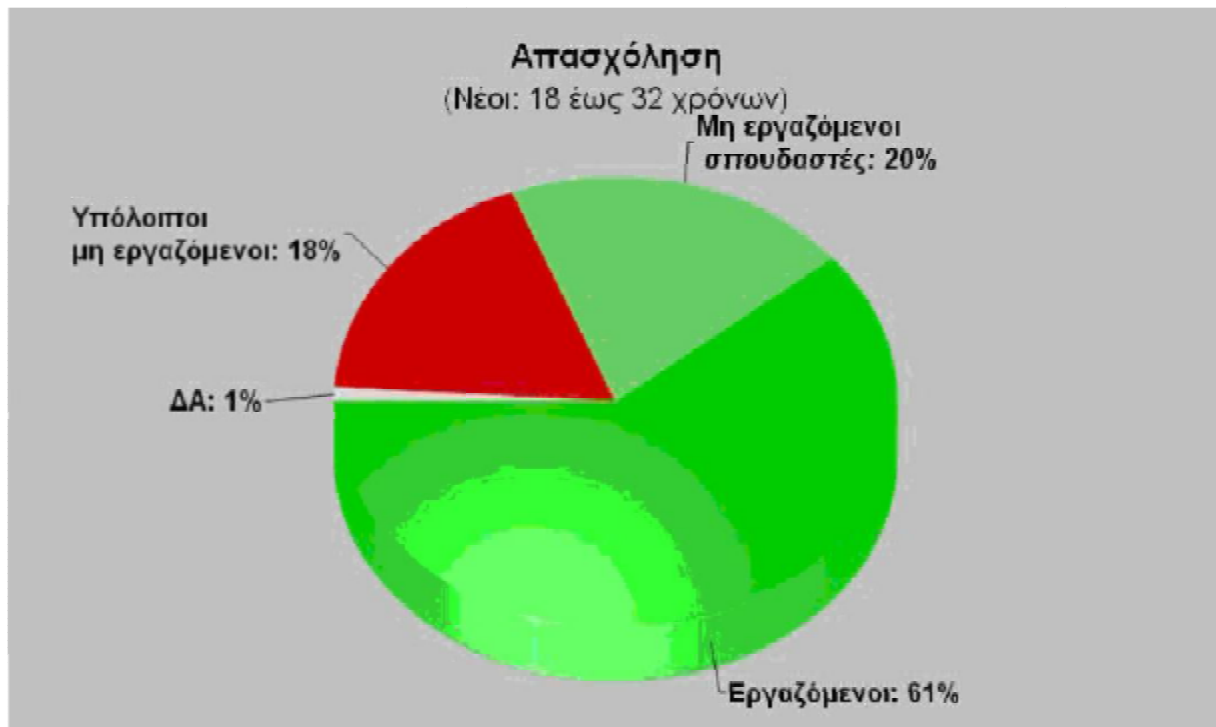
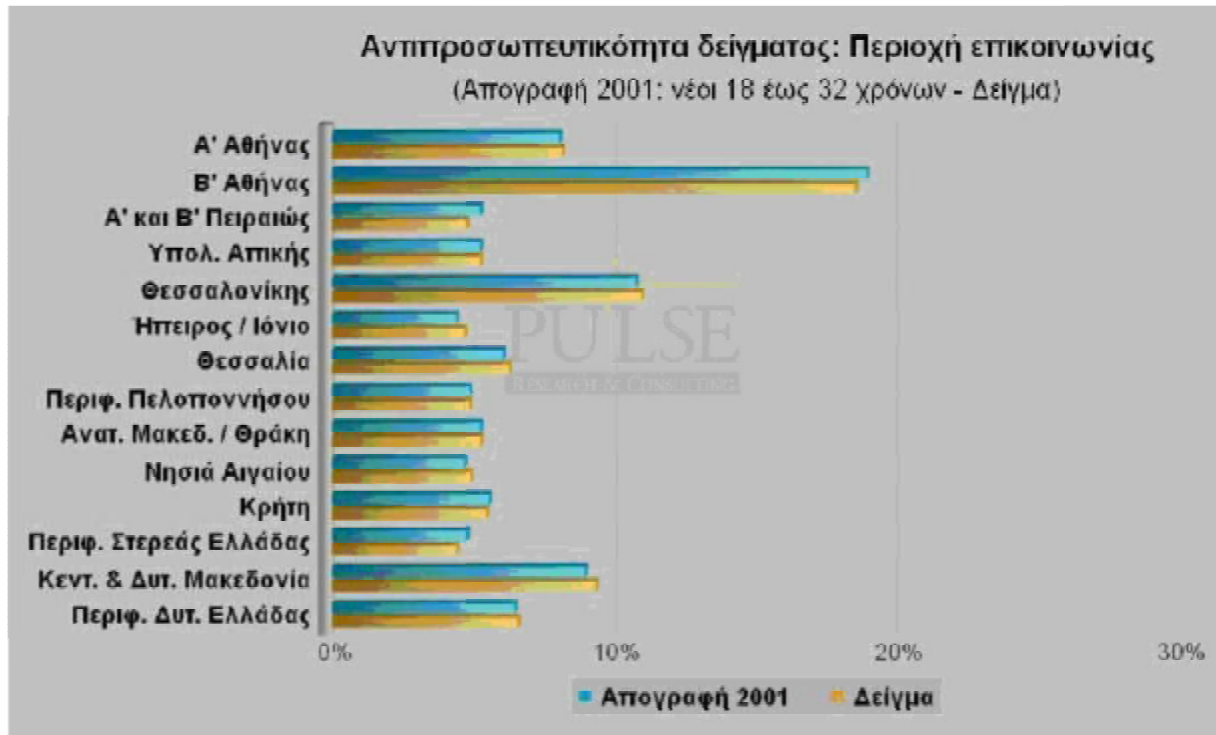
ΑΝΤΡΕΣ ↔ ΓΥΝΑΙΚΕΣ: Δεν υπάρχουν σημαντικές διαφοροποιήσεις. Πάντως, οι νέοι άντρες προτιμούν, για την επαγγελματική τους απασχόληση, τα ελεύθερα επαγγέλματα και τις επιχειρήσεις, ενώ οι νέες γυναίκες το δημόσιο. Επίσης, οι νέες γυναίκες καταγράφονται λιγότερο ικανοποιημένες από την οικονομική τους κατάσταση και λιγότερο αισιόδοξες.

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ↔ ΜΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ / ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ ↔ ΥΠΟΛΟΙΠΟΙ ΜΗ

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ: Οι «μη εργαζόμενοι – σπουδαστές» εμφανίζονται ελαφρά πιο αισιόδοξοι για το μέλλον τους και τη χώρα μας - είναι άλλωστε πιο ικανοποιημένοι από την οικονομική τους κατάσταση και έχουν περιορίσει λιγότερο τα έξοδά τους από τους «εργαζόμενους» και του υπόλοιπους «μη εργαζόμενους». Όμως και αυτών η ζωή έχει αλλάξει από την άφιξη του Δ.Ν.Τ. και αυτοί θεωρούν ότι τα πράγματα στη χώρα μας πάνε «στραβά», οι περικοπές και οι επιπτώσεις των μέτρων δεν κατανέμονται δίκαια και «παραπονιούνται» για τις επιδόσεις της κυβέρνησης στα θέματα που τους απασχολούν. Τέλος, αυτή είναι η ομάδα που σκέπτεται περισσότερο να συνεχίσει (σπουδές ή εργασία) στο εξωτερικό.

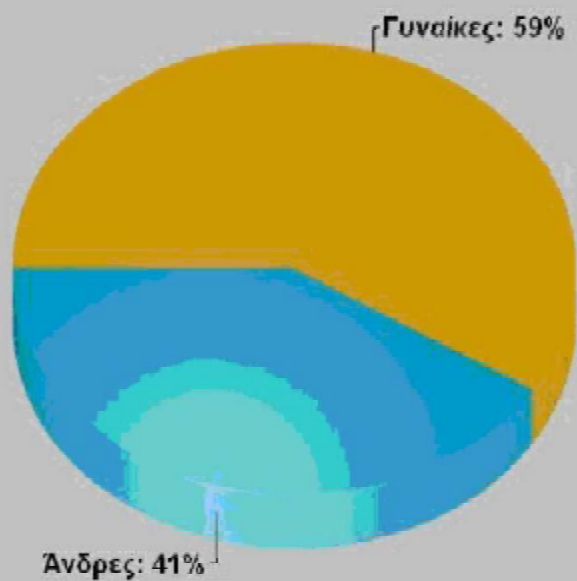
18 – 25 ΧΡΟΝΩΝ ↔ 25 – 32 ΧΡΟΝΩΝ: Δεν υπάρχουν σημαντικές διαφοροποιήσεις. Στους νέους 18 – 25 χρόνων περιλαμβάνονται λιγότεροι εργαζόμενοι και περισσότεροι σπουδαστές με αποτέλεσμα να έχουμε παραπλήσιες (αλλά όχι στον ίδιο βαθμό) διαφοροποιήσεις με την προηγούμενη ομαδοποίηση. Οι ηλικίες 18 – 25 χρόνων, αν και ελαφρά πιο αισιόδοξες και με λιγότερο φόβο ή οργή, είναι αυτές που σκέφτονται περισσότερο την λύση του εξωτερικού.

3.ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ-ΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

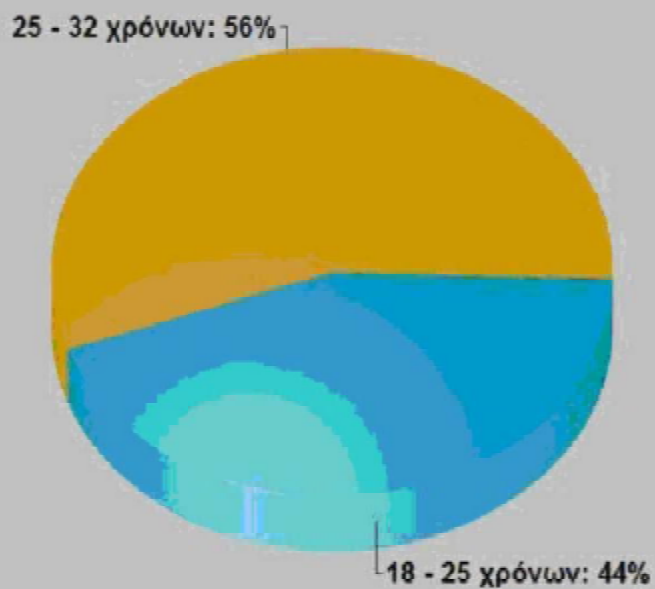
Φύλο

(Νέοι: 18 έως 32 χρόνων)

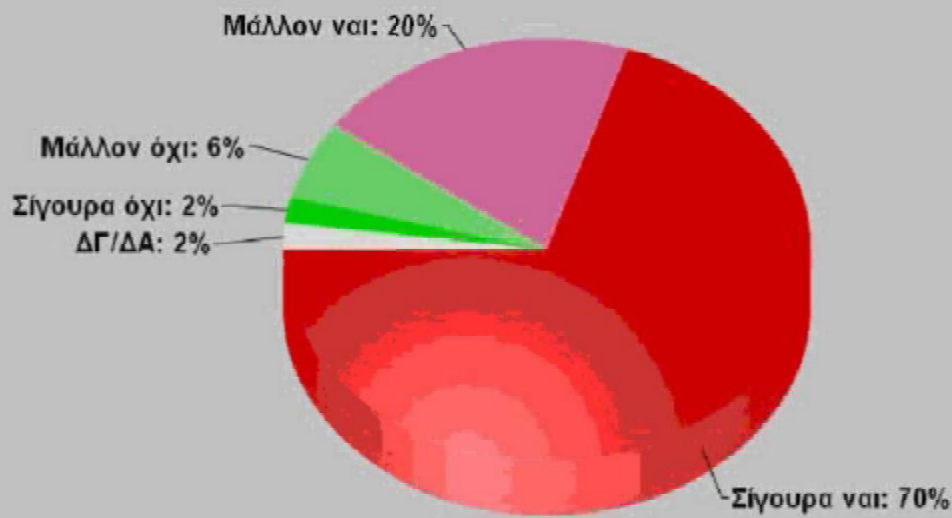

Ηλικία

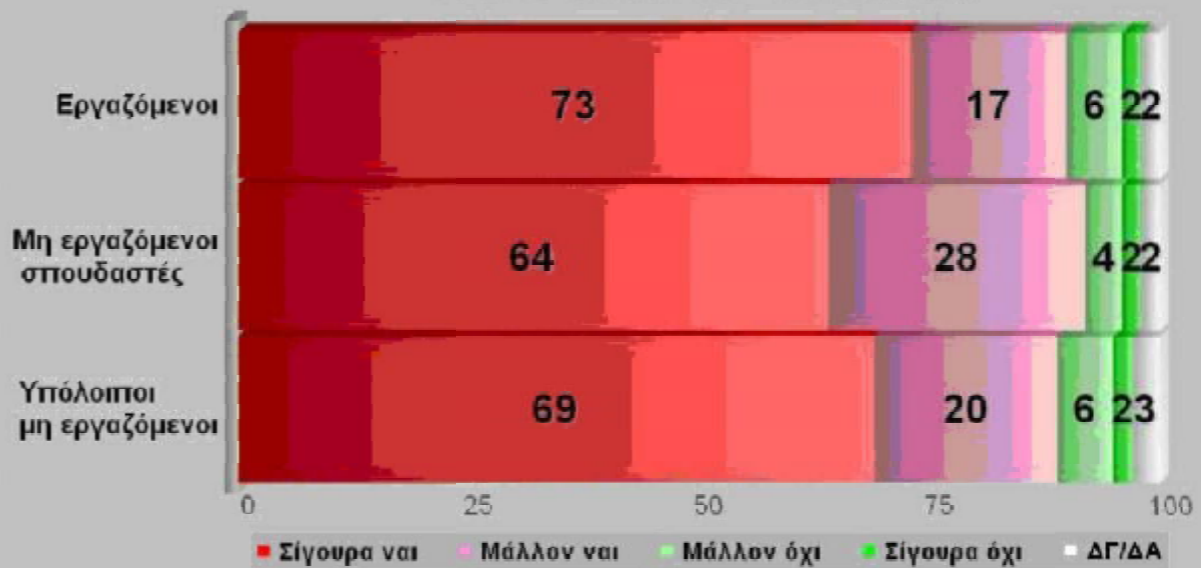
(Νέοι: 18 έως 32 χρόνων)

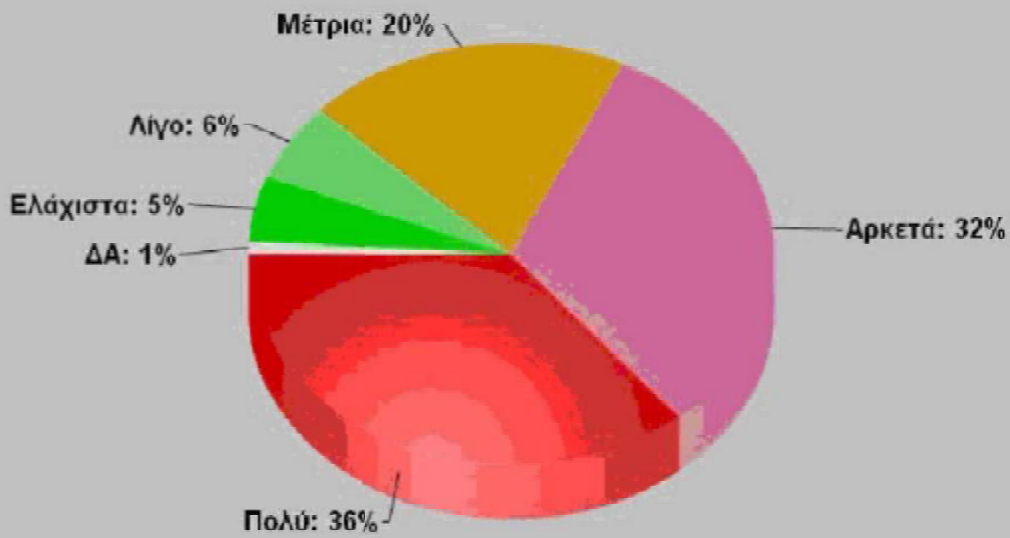
Θεωρείτε ότι έχει επηρεαστεί η ζωή σας από την προσφυγή της χώρας μας στο Δ. Ν. Τ. και τα μέτρα που τη συνοδεύουν;
(Νέοι: 18 έως 32 χρόνων)

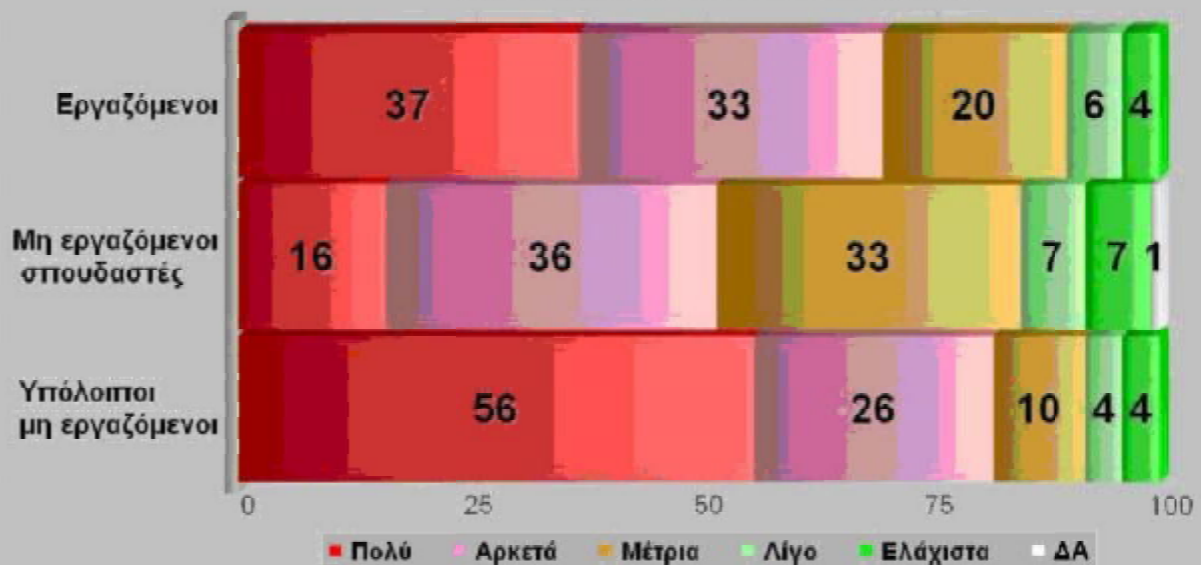
Θεωρείτε ότι έχει επηρεαστεί η ζωή σας από την προσφυγή της χώρας μας στο Δ. Ν. Τ. και τα μέτρα που τη συνοδεύουν;
(Νέοι: 18 έως 32 χρόνων - ανά απασχόληση)

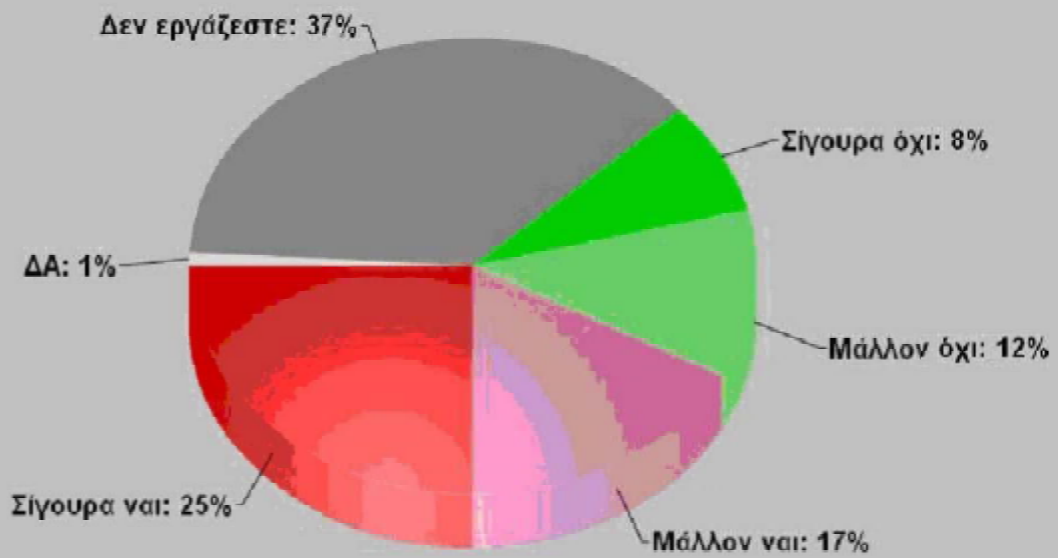
Έχετε περιορίσει και πόσο, τα προσωπικά οικονομικά σας έξοδα τους τελευταίους έξι μήνες;
(Νέοι: 18 έως 32 χρόνων)

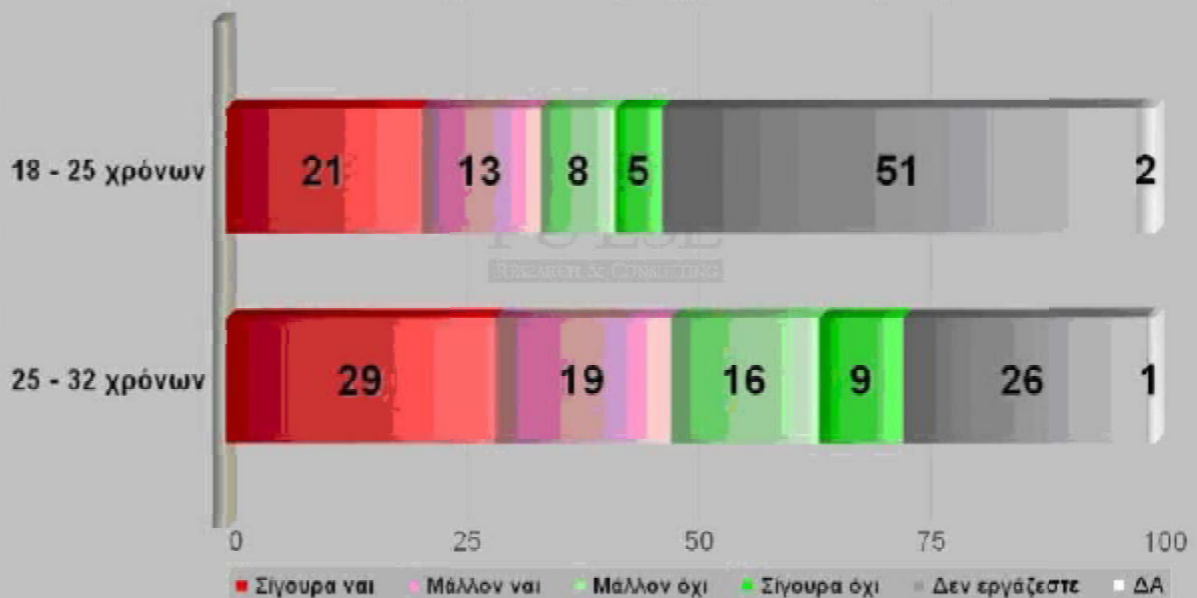
Έχετε περιορίσει και πόσο, τα προσωπικά οικονομικά σας έξοδα τους τελευταίους έξι μήνες;
(Νέοι: 18 έως 32 χρόνων - ανά απασχόληση)

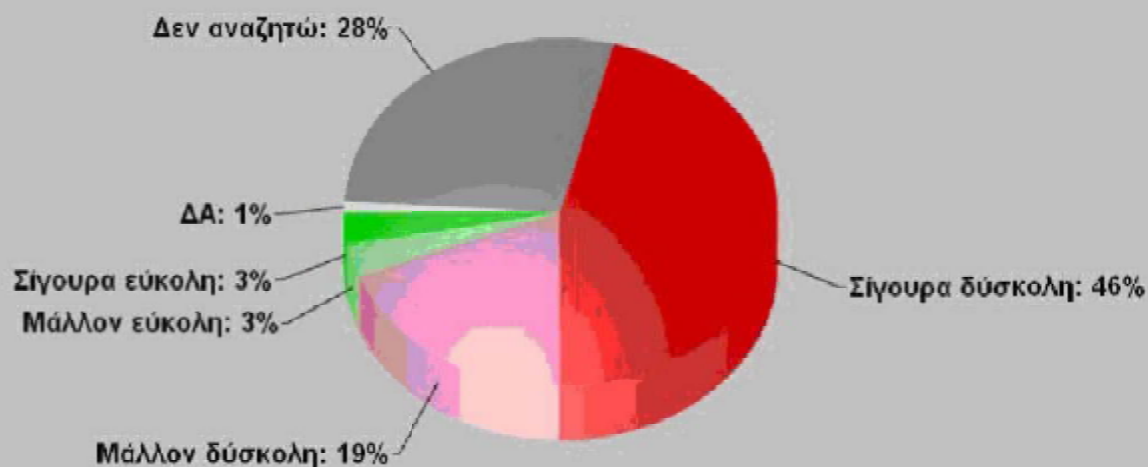
Αν εργάζεστε, έχετε άγχος για πιθανή απώλεια της εργασίας σας;
(Νέοι: 18 έως 32 χρόνων)

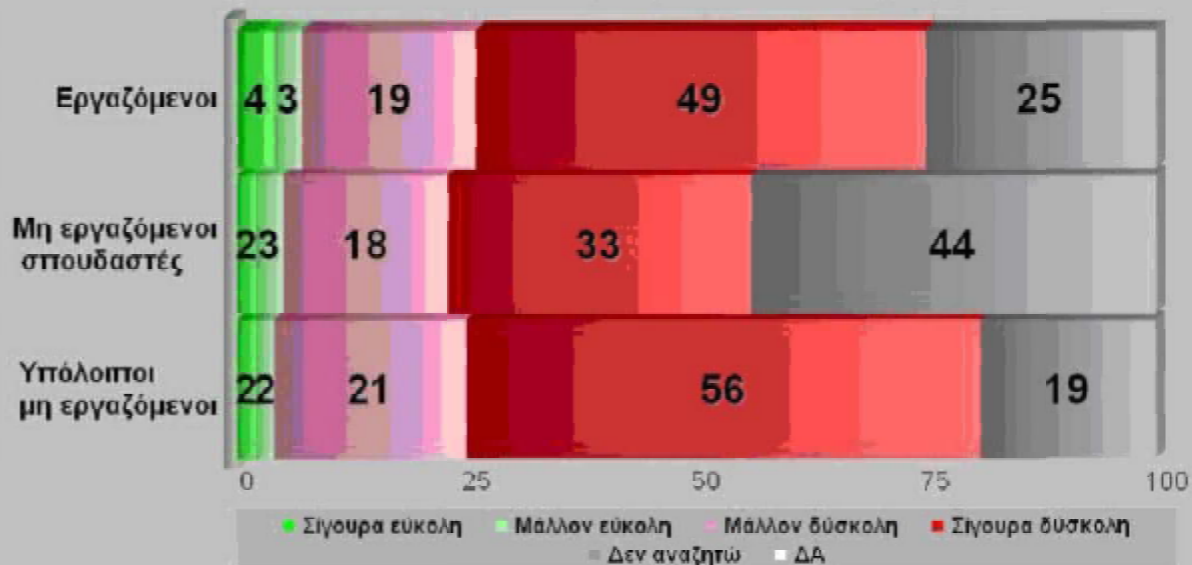
Αν εργάζεστε, έχετε άγχος για πιθανή απώλεια της εργασίας σας;
(Νέοι: 18 έως 32 χρόνων - ανά ηλικία)

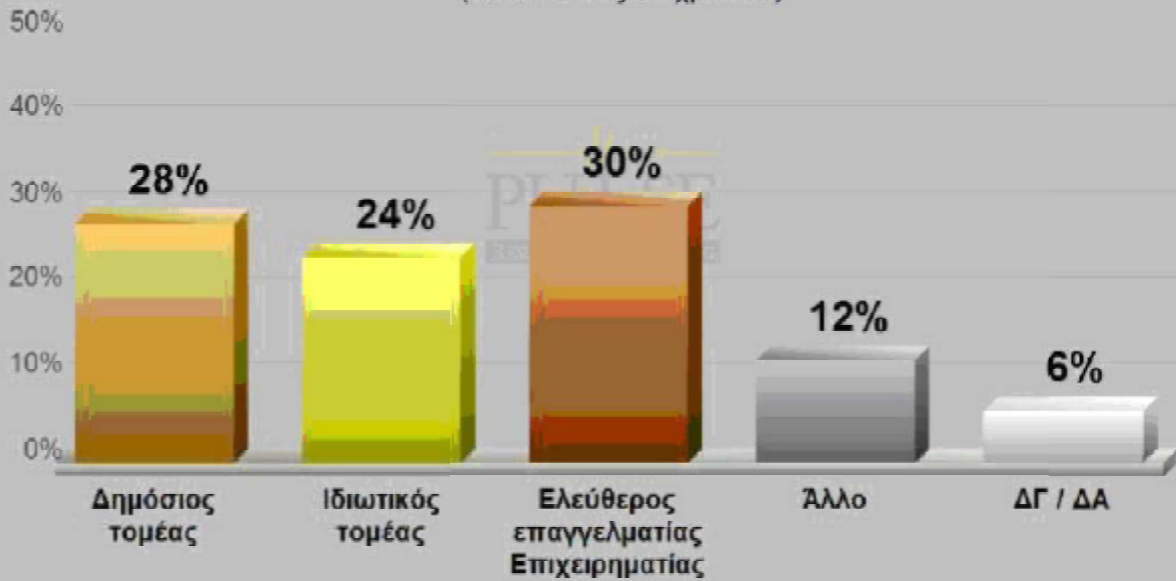
Αν αναζητάτε εργασία ή αν έχετε αναζητήσει πρόσφατα, η εύρεση ικανοποιητικής εργασίας είναι εύκολη ή δύσκολη υπόθεση;
(Νέοι: 18 έως 32 χρόνων)

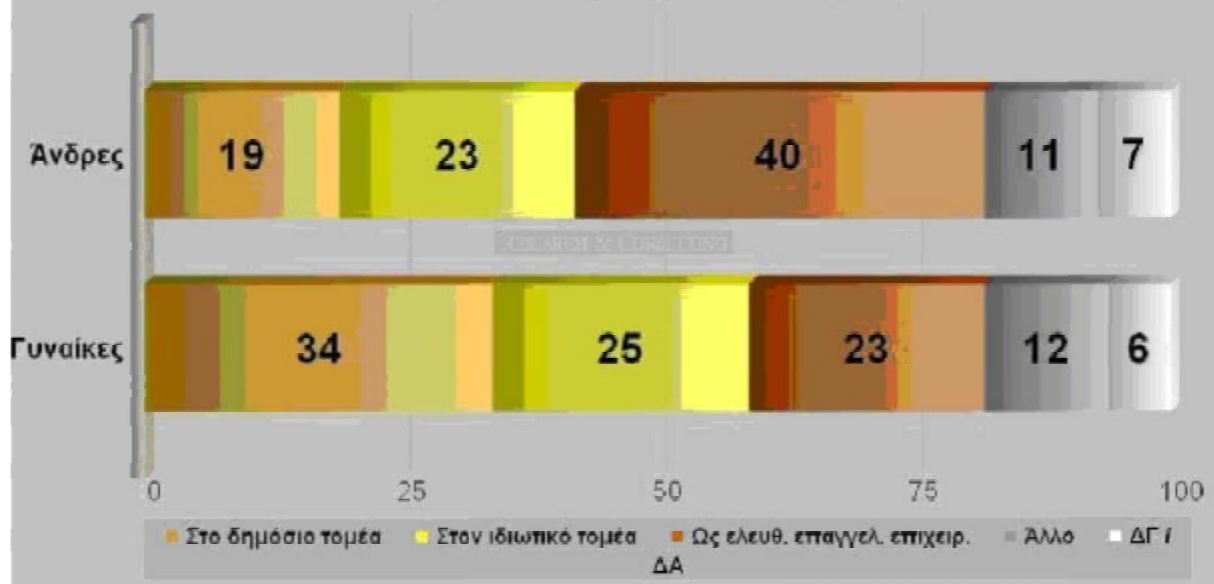
Αν αναζητάτε εργασία ή αν έχετε αναζητήσει πρόσφατα, η εύρεση ικανοποιητικής εργασίας είναι εύκολη ή δύσκολη υπόθεση;
(Νέοι: 18 έως 32 χρόνων - ανά απασχόληση)

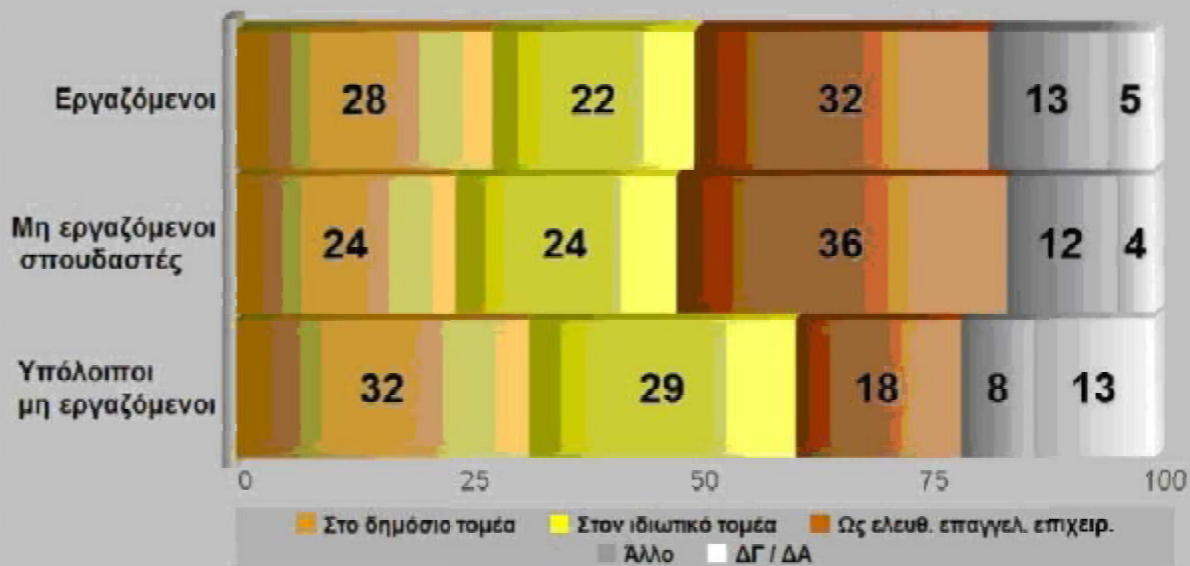
Ανεξάρτητα από τη σημερινή σας εργασία ή από το αν εργάζεστε ή όχι, επιθυμία σας είναι, η επαγγελματική σας αποκατάσταση να γίνει...
(Νέοι: 18 έως 32 χρόνων)

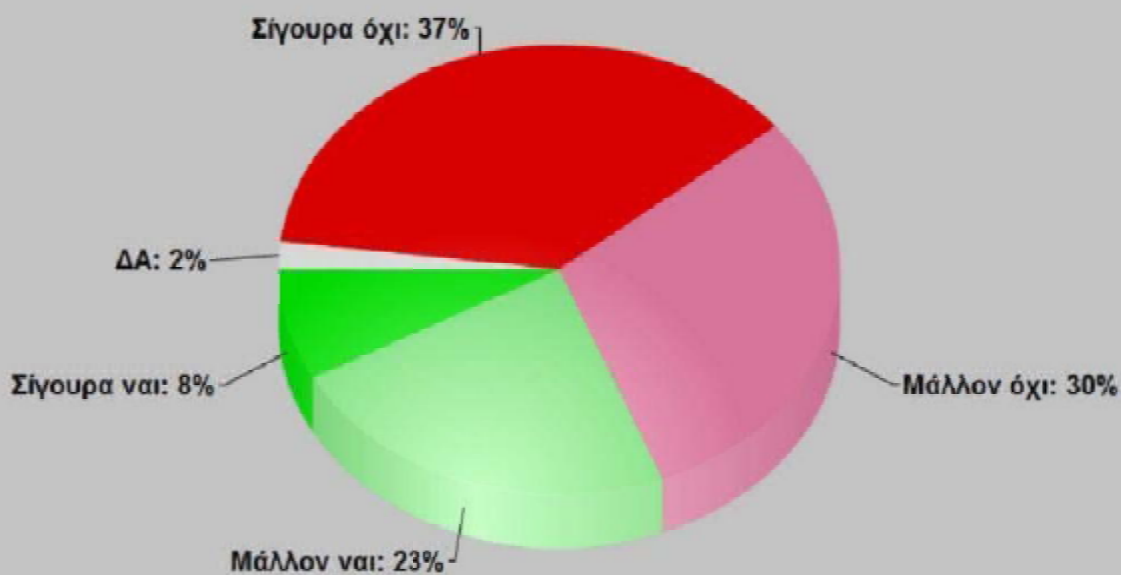
Ανεξάρτητα από τη σημερινή σας εργασία ή από το αν εργάζεστε ή όχι, επιθυμία σας είναι, η επαγγελματική σας αποκατάσταση να γίνει...
(Νέοι: 18 έως 32 χρόνων - ανά φύλο)

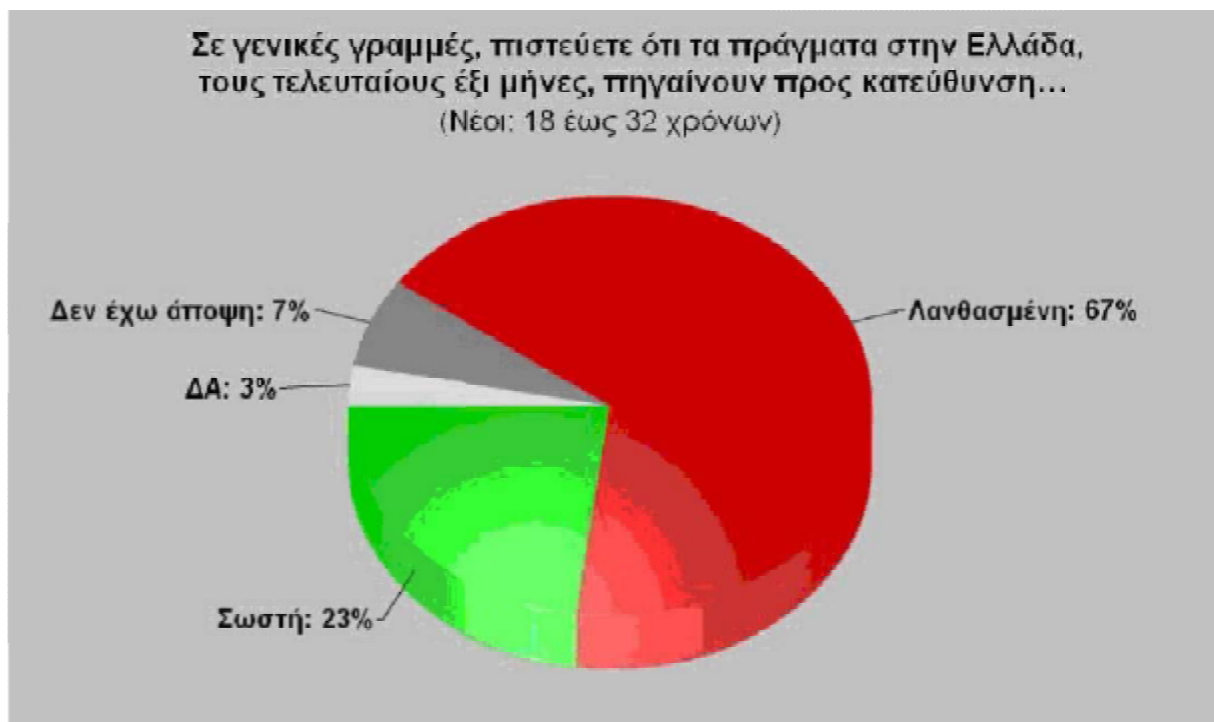

Ανεξάρτητα από τη σημερινή σας εργασία ή από το αν εργάζεστε ή όχι, επιθυμία σας είναι, η επαγγελματική σας αποκατάσταση να γίνει...
(Νέοι: 18 έως 32 χρόνων - ανά απασχόληση)

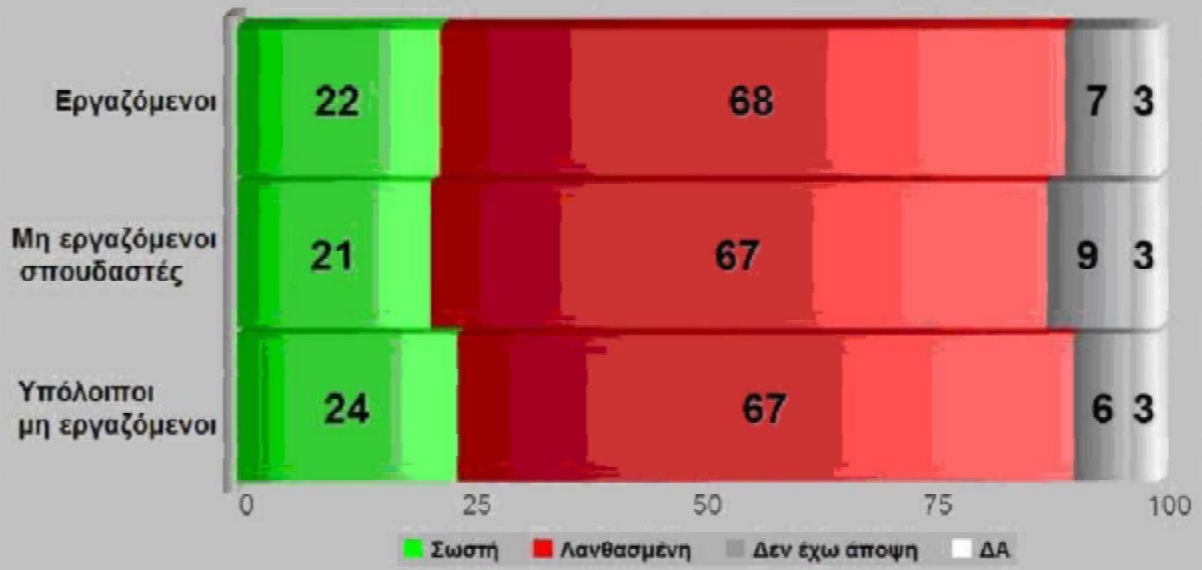

Είστε ικανοποιημένος από τη σημερινή σας προσωπική οικονομική κατάσταση;
(Νέοι: 18 έως 32 χρόνων)

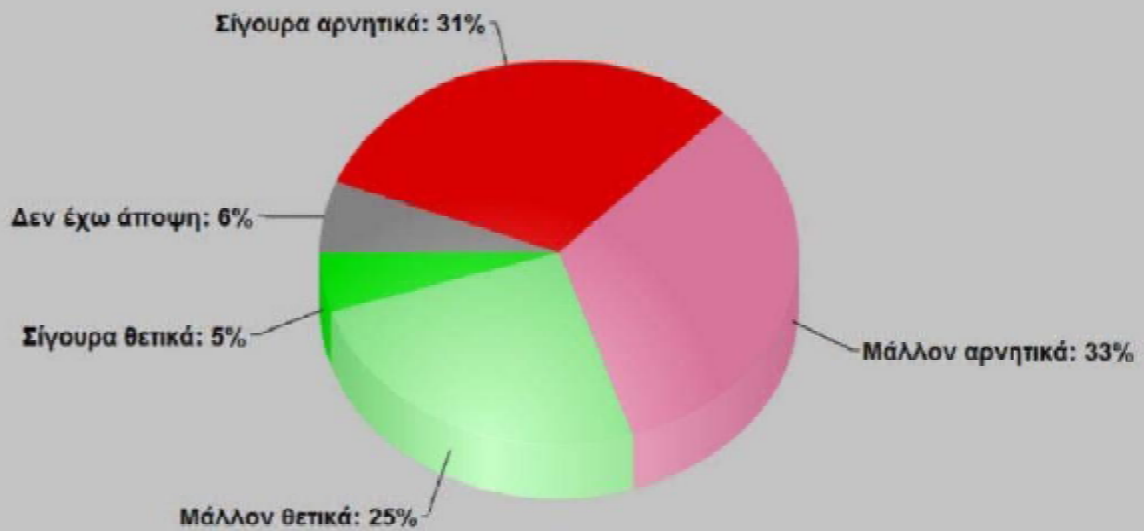

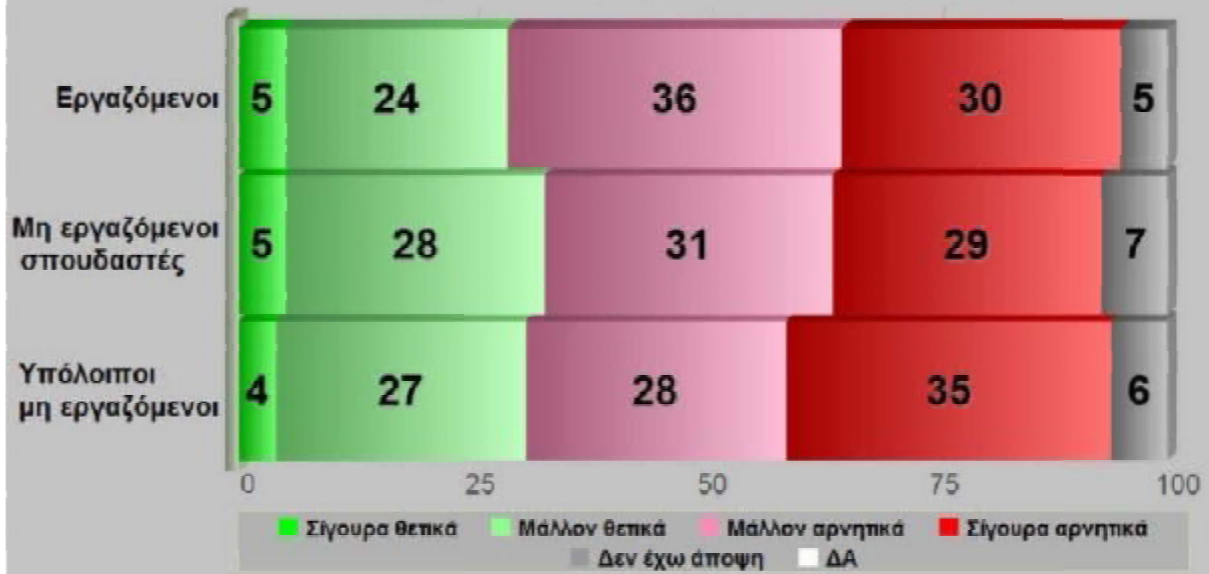
Σε γενικές γραμμές, πιστεύετε ότι τα πράγματα στην Ελλάδα, τους τελευταίους έξι μήνες, πηγαίνουν προς κατεύθυνση...
(Νέοι: 18 έως 32 χρόνων - ανά απασχόληση)

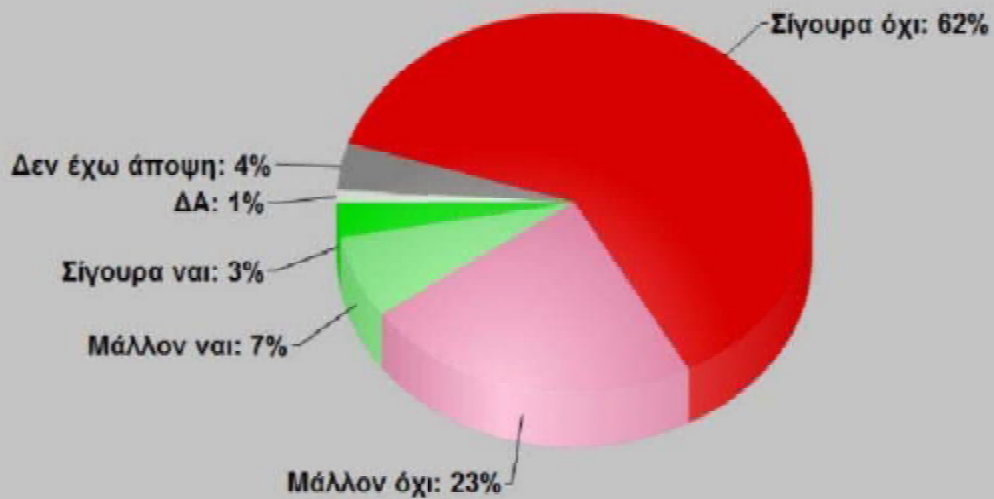
Πως αξιολογείτε μέχρι σήμερα τη συμμετοχή του Δ.Ν.Τ. στην διαχείριση της οικονομίας της χώρας μας;
(Νέοι: 18 έως 32 χρόνων)

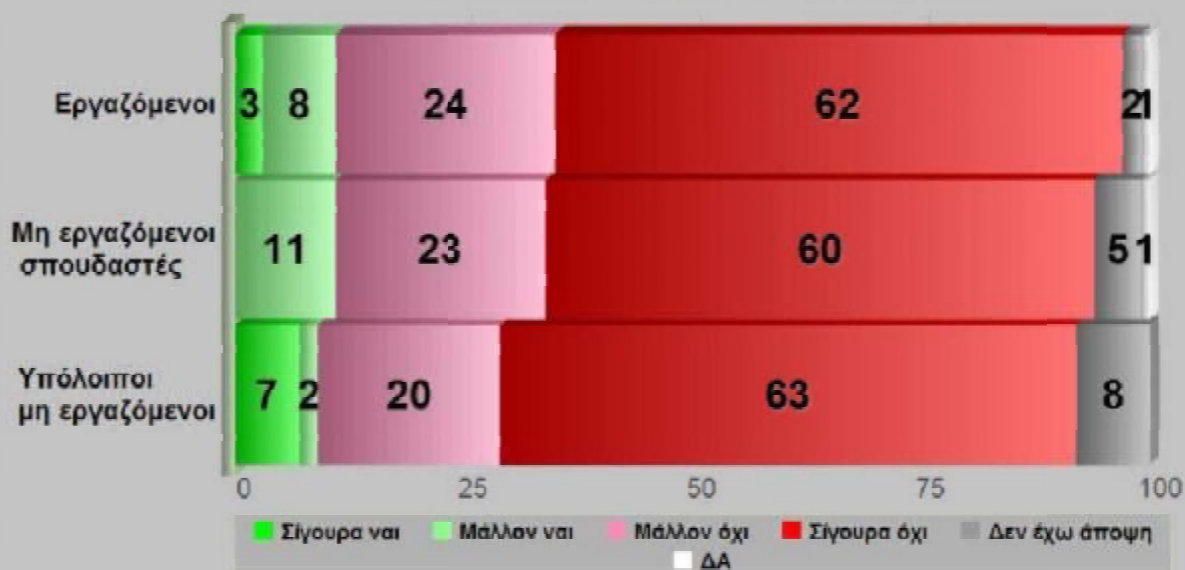
Πως αξιολογείτε μέχρι σήμερα τη συμμετοχή του Δ.Ν.Τ. στην διαχείριση της οικονομίας της χώρας μας;
(Νέοι: 18 έως 32 χρόνων - ανά απασχόληση)

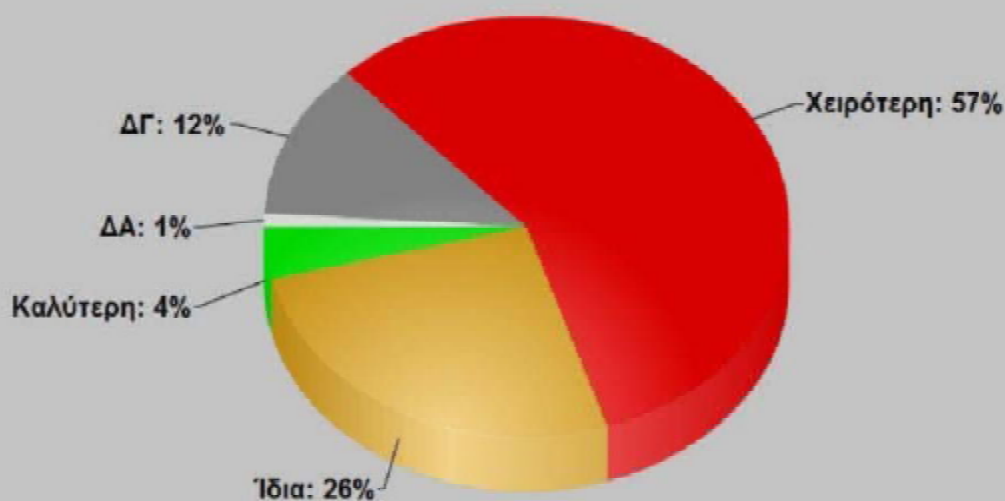
Όσον αφορά τα οικονομικά μέτρα που συνοδεύουν το μνημόνιο, θεωρείτε ότι οι επιπτώσεις και οι περικοπές κατανομονται δίκαια στους πολίτες;
(Νέοι: 18 έως 32 χρόνων)

Όσον αφορά τα οικονομικά μέτρα που συνοδεύουν το μνημόνιο, θεωρείτε ότι οι επιπτώσεις και οι περικοπές κατανέμονται δίκαια στους πολίτες;
(Νέοι: 18 έως 32 χρόνων - ανά απασχόληση)

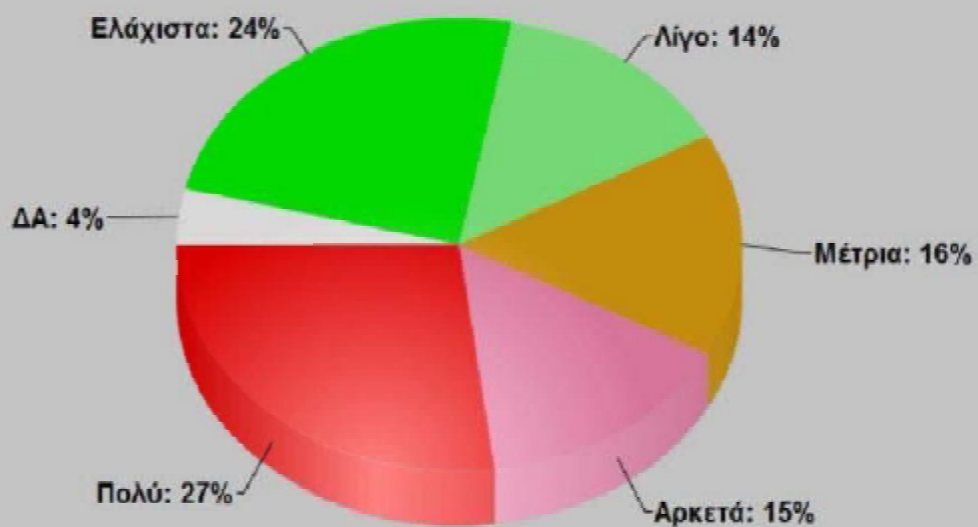
Θεωρείτε ότι η οικονομική κατάσταση της οικογένειάς σας, στους επόμενους 6 μήνες θα είναι ...
(Νέοι: 18 έως 32 χρόνων)

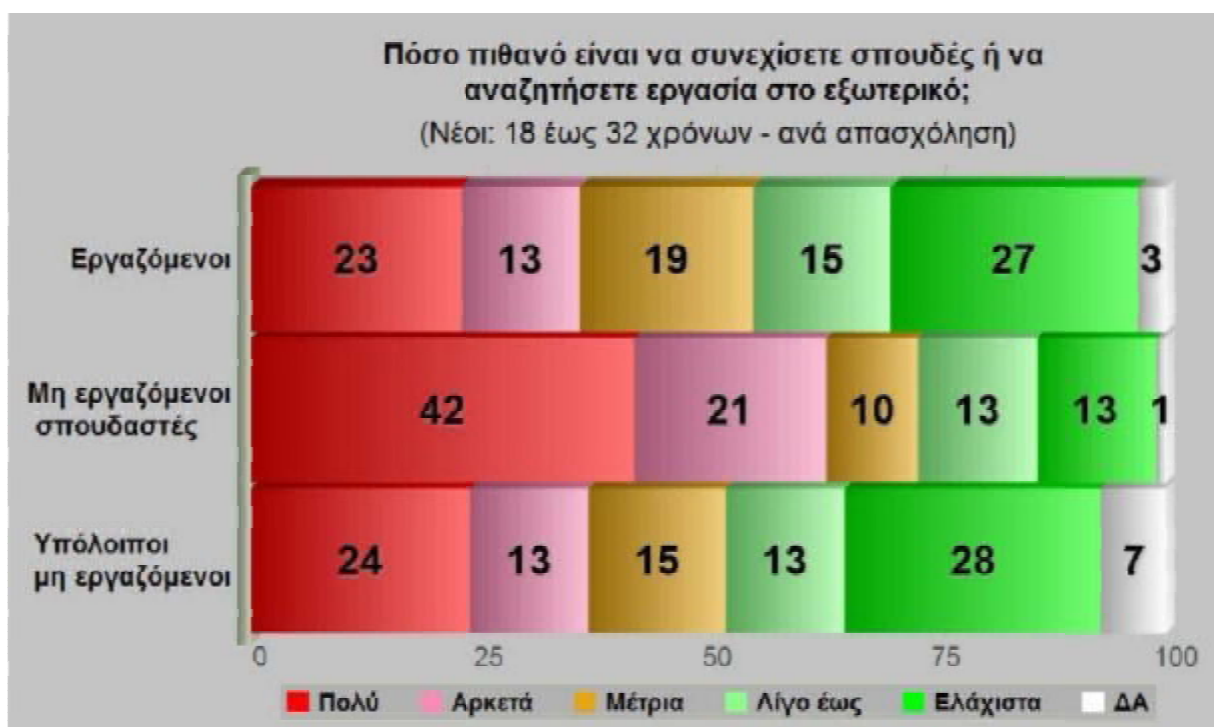
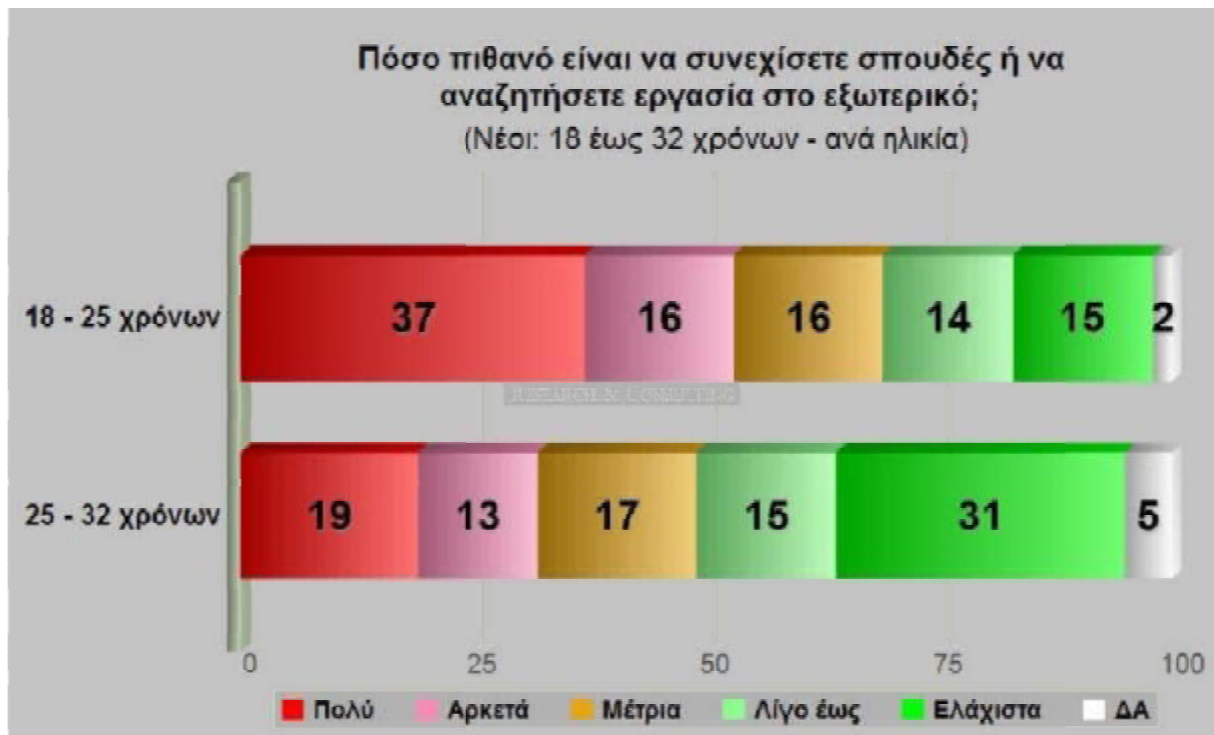

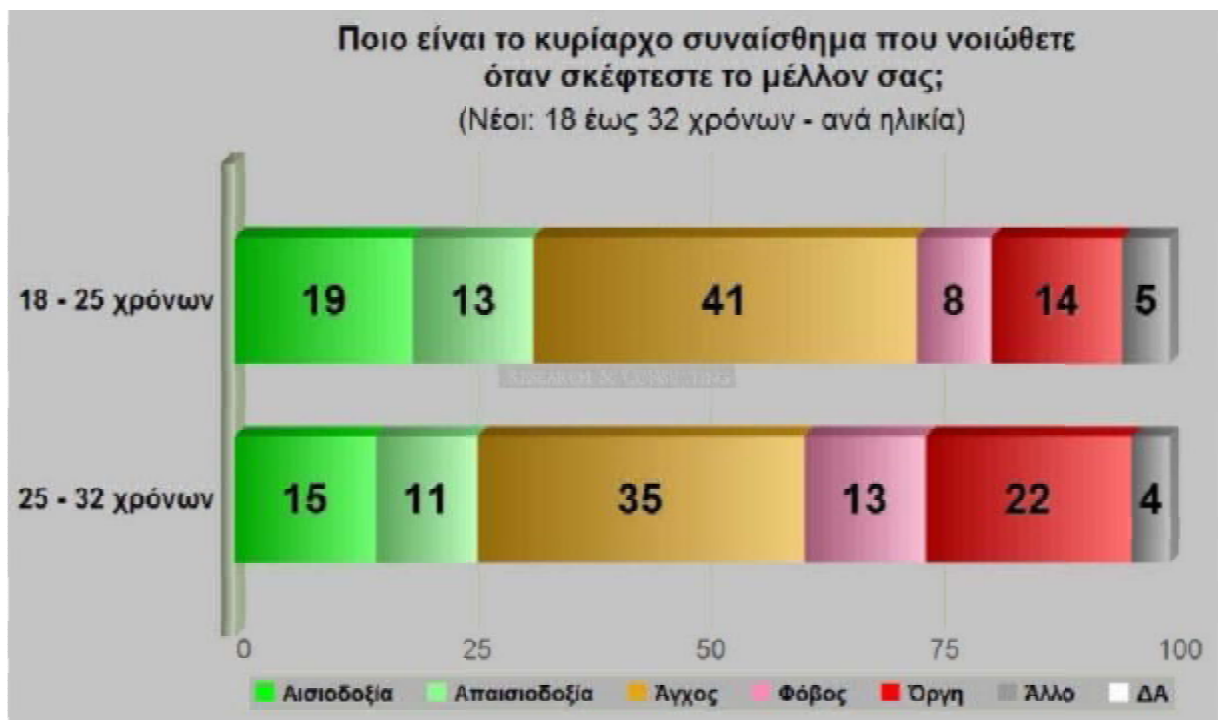
Θεωρείτε ότι η οικονομική κατάσταση της οικογένειάς σας, στους επόμενους 6 μήνες θα είναι ...
(Νέοι: 18 έως 32 χρόνων - ανά απασχόληση)

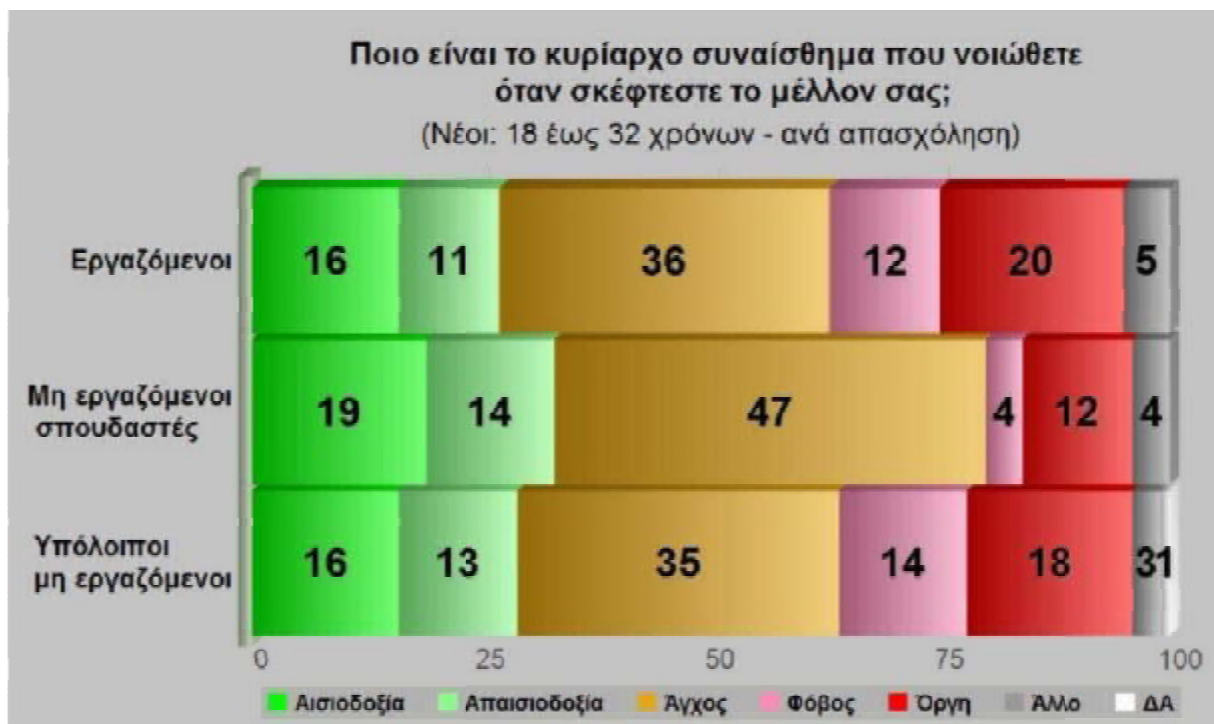
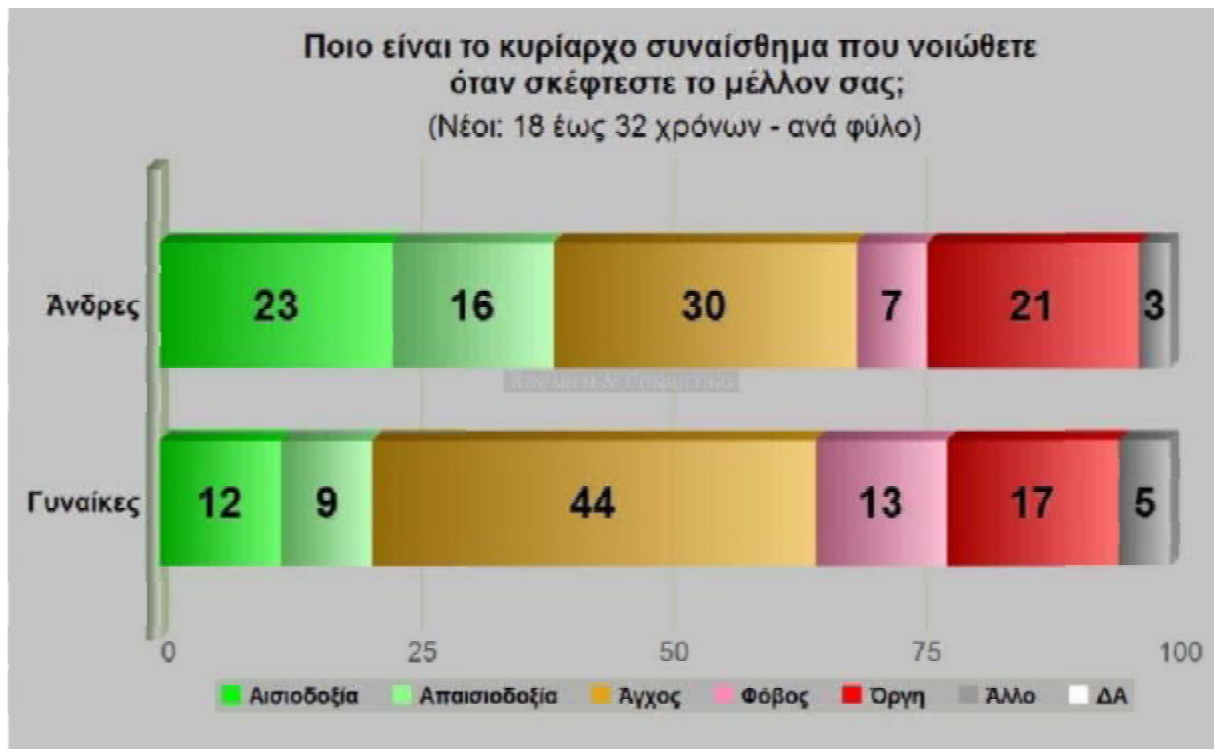

Πόσο πιθανό είναι να συνεχίσετε σπουδές ή να αναζητήσετε εργασία στο εξωτερικό;
(Νέοι: 18 έως 32 χρόνων)

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η οικονομική κρίση αδιαμφισβήτητα έχει επηρεάσει τις ζωές όλων των ανθρώπων. Στο πρώτο κεφάλαιο ανέπτυξα τον ορισμό της οικονομικής κρίσης, τα χαρακτηριστικά και τα στάδιά της καθώς και τις επιπτώσεις της. Μέσα από διεξοδική ανάλυση ανέφερα τις φάσεις του οικονομικού κύκλου καθώς και τους παράγοντες που οδηγούν την οικονομική κρίση από την ύφεση στην ανάκαμψη και αντίστροφα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο ανέφερα πως ξεκίνησε η διεθνής οικονομική κρίση, τους λόγους για την επέκτασή της και πώς φτάσαμε στο οικονομικό αδιέξοδο. Επιπρόσθετα πως διογκώθηκε το δημόσιο χρέος και πως επηρεάστηκε η οικονομία από αυτό. Ακόμη γιατί η Ελλάδα είναι υπερχρεωμένη στους ξένους και τους λόγους που αύξησαν το χρέος τις τελευταίες δύο δεκαετίες. Ανέφερα κάποιες προτάσεις αναπτυξιακής στρατηγικής ώστε να μειωθεί το δημόσιο έλλειμμα και χρέος.

Στο τρίτο κεφάλαιο μέσα σε όλα τα προαναφερθέντα δεν θα μπορούσα να μην αναλύσω το θέμα της φοροδιαφυγής, τους τρόπους, τις συνέπειες και τις προτάσεις στην Ελλάδα. Ένα άλλο κύριο ζήτημα ήταν το ασφαλιστικό, την εμφάνιση των προβλημάτων και τις προτάσεις για την αναμόρφωση του ασφαλιστικού συστήματος.

Στο τέταρτο κεφάλαιο έκανα καίρια αναφορά για την οικονομική κρίση σε ευρύτερους κλάδους και τι αντίκτυπο είχε στις ψύχω-επιδράσεις στον άνθρωπο. Ένα από τα φλέγον και επίκαιρα ζητήματα ήταν η ανεργία και ιδιαίτερα στους νέους ανθρώπους καθώς και μέτρα για την αντιμετώπισή της. Ένα από τα φαινόμενα της οικονομικής κρίσης ήταν και η καταναλωτική μανία, οι επιπτώσεις της καθώς και προτάσεις για την μείωσή της. Βέβαια ένας κλάδος που χτυπήθηκε περισσότερο από άλλους ήταν ο τουρισμός κατά τον οποίο το μεγάλο κραχ ξεκίνησε το 2008. Η κυβέρνηση εξήγγειλε μέτρα για την στήριξή του αλλά ακόμη τα πράγματα είναι αχνά. Το περιβάλλον θα μπορούσε να αξιοποιηθεί ως έναν μοχλό ανάπτυξης γι' αυτό και ανέφερα ποιες πράσινες επενδύσεις θα μπορούσαν να υλοποιηθούν. Τέλος όταν τα πράγματα στην χώρα μας κρέμονται από μία λεπτή κλωστή δεν θα μπορούσα να μην κάνω αναφορά για την εγκληματικότητα που μαστίζει στις μέρες μας και πως θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί το φαινόμενό της.

Στο πέμπτο κεφάλαιο αναφέρω ότι όταν δεν υπάρχουν κονδύλια για την δημόσια υγεία τότε οι καταστροφικές συνέπειες είναι φυσικό επακόλουθό της. Πως όμως η οικονομική κρίση απειλεί την υγεία των πολιτών, τα αίτια και τις συνέπειες της τα ανέλυσα διεξοδικά. Οι ελλείψεις φαρμάκων και νοσοκομειακής περίθαλψης είναι δύο ζητήματα που θέτουν την δημόσια υγεία σε υψηλό κίνδυνο. Δεν θα μπορούσα να παραλείψω τα συστήματα σε διάφορους δήμους για τις ευπαθείς ομάδες αφού πλέον φτάσαμε στο σημείο της κατάντιας και ακόμη τα χειρότερα δεν τα έχουμε δει.

Στο έκτο κεφάλαιο αναφέρομαι στην κατάρρευση του πολιτικού συστήματος εξαιτίας της οικονομικής κρίσης και όχι μόνο. Τα μέτρα λιτότητας που επέφεραν αλλαγές στο πολιτικό σκηνικό και στην ψυχοσύνθεση των ανθρώπων. Τέλος η σύνθεση της νέας τρικομματικής κυβέρνησης και τα μέτρα και οι υποσχέσεις που θα λάβουν για ακόμη μια φορά για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης.

Ανακεφαλαιώνοντας όλα τα προαναφερθέντα στάδια της κρίσης και τις ψυχοεπιδράσεις στον άνθρωπο έκανα μία έρευνα για την οικονομική κρίση με τα μάτια των νέων ανθρώπων. Έθεσα κάποιες ερωτήσεις σχετικά με το πώς αισθάνονται και πως βλέπουν το μέλλον τους

από εδώ και στο εξής και οι απαντήσεις τους ποικίλουν καθώς όταν υπάρχει αβέβαιο μέλλον ουδείς γνωρίζει τι μέλλει γενέσθαι.

Έχοντας από την φύση μου έντονα το αίσθημα της αισιοδοξίας θέλω να οραματίζομαι ότι τα πράγματα θα αλλάξουν με λίγη περισσότερη αισιοδοξία και συνεχή αγώνα στην ζωή μας. Εάν μπορούμε όλοι μας να αλλάξουμε πρώτα τον εαυτό μας τότε θα αλλάξουν και οι άλλοι γύρω μας. Σκαλί σκαλί θα ξαναχτίσουμε ότι γκρεμίστηκε και απέμεινε. Το ελληνικό φιλότιμο δεν πεθαίνει και ούτε θα πεθάνει ποτέ όπως και η δημοκρατία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική Βιβλιογραφία

Αλεξανδρίδης Μ. Α., (2006), *“Ελληνική Οικονομία”*, Αθήνα: Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική ΕΠΕ.

Αλεξανδρίδης Μ. Α., (2007) *“Οικονομική της Ανάπτυξης”* Αθήνα: Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική ΕΠΕ.

Γελεγένης Ι.,(2005), *“Πηγές ενέργειας : Συμβατικές και ανανεώσιμες”*, Αθήνα: Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική.

Κατσέλη Α., Μαγουλά Χ., (2005) *“Μακροοικονομική ανάλυση και Ελληνική οικονομία”*, Αθήνα: Εκδόσεις Τυπωθήτω - Δάρδανος Γιώργος.

Κώττης Γ. Χ. ,(1994) *“Οικολογία και οικονομία”*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης.

Παλυβός Θ., (2006) *“Πολιτικές απασχόλησης και ανεργία”*, Αθήνα: Εκδόσεις Παρατηρητήριο Απασχόλησης Ερευνητική-Πληροφορική Α.Ε.

Διαδικτυακά άρθρα και δελτία τύπου.

(« *Δελτίο Δημόσιου Χρέους* ». Ανακτήθηκε : 22 Οκτωβρίου 2012, από http://www.minfin.gr/contentapi/f/binaryChannel/minfin/datastore/cb/9f/e1/cb9fe18249b0ea1510cf35bbf6d5d60a167a60a6/application/pdf/100819_debt_gr.pdf)

(«*Ανάπτυξη είναι η μόνη λύση: Δεκαεπτά προτάσεις για μία νέα αναπτυξιακή στρατηγική*». Ανακτήθηκε: 18 Δεκεμβρίου 2012, από <http://greekeconomistsforreform.com>)

(«*Η οικονομική κρίση στην Ελλάδα: Μεταρρυθμίσεις και ευκαιρίες σε μία κρίσιμη συγκυρία*». Ανακτήθηκε στις 26 Δεκεμβρίου 2012, από <http://greekeconomistsforreform.com>)

Πίου Μ.,«*Στα 30 δισ. ευρώ η φοροδιαφυγή. Τι φόρους πληρώνουν πολίτες και επιχειρήσεις*». Ανακτήθηκε : 6 Δεκεμβρίου 2012, από <http://www.imerisia.gr/article.asp?catid=12336&subid=2&pubid=20559140>
Νικολάου Ν.,«*51 Προτάσεις Κατά Της Φοροδιαφυγής* ». Ανακτήθηκε: 16 Δεκεμβρίου 2010, από www.taxheaven.gr/news/news/view/id/2416/print/pdf

(« *Το 25% αγγίζει η αδήλωτη εργασία στην Ελλάδα* ». Ανακτήθηκε: 19 Ιουλίου 2011, από <http://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/6951>)

(« *Στοιχεία ανεργίας Ιούλιος 2012* ». Ανακτήθηκε : 15 Ιουλίου 2012, από http://www.oaed.gr/Pages/SN_1230.pg)

Σαράντης Π., « *Ο καταναλωτισμός, η μεγαλύτερη απειλή για το περιβάλλον* ».
Ανακτήθηκε: 12 Νοεμβρίου 2012, από
<http://www.imerisia.gr/article.asp?catid=13816&subid=2&pubid=24363156>

Θεοδωράκης, Γ. (2010). Άσκηση, ψυχική υγεία και ποιότητα ζωής. Θεσσαλονίκη. Εκδόσεις Χριστοδουλίδη.

Παύλος Σακκάς Αναπληρωτής Καθηγητής της Ψυχιατρικής της Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΗΣ ΤΤ HELLENIC POSTBANK

Συνέντευξη της Λετίτσια Μουστάκη ψυχιάτρου

Ηλεκτρονικές διευθύνσεις

www.statistics.gr

www.oaed.gr

www.bankofgreece.gr

www.kathimerini.gr

www.tovima.gr

www.iobe.gr

www.imerisia.gr

www.kepe.gr

www.iobe.gr

www.sev.org.gr

www.naftemporiki.gr

www.dailymail.gr

www.idemocracy.gr

www.dhmosioxreos2010.gr

www.μειωσειςμισθωνκαισυναξεων.gr

www.απολυσειςστονδημοσιοκαιιδιωτικοτομεα.gr

www.ησυμφωνιαπισωαποτηνκυβερνηση.gr

www.οιψυχοεπιδρασειςστονανθρωποστονκλαδοτηςυγειας.gr

www.iatronet.gr

www.bipolar.gr

www.αγχοςκαιστρεςαιτιασυνεπειεςκαιηαντιμετωπισητου.gr

www.αυτοκτονιεςστηνελλαδαλογωοικονομικηςκρισης.

www.xrimakaiygeia.gr

www.dromokaiteio.gr

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ-ΕΡΜΗΝΕΙΕΣ

M.M.E Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας.

Mortgage equity withdrawal Υποθήκη, απόσυρση των Ιδίων Κεφαλαίων.

Subprime Χρηματοδότηση μέσω λήψης δανείου που είναι τα πιο επικίνδυνα στην κατηγορία των καταναλωτικών δανείων.

Fed Funds Rate Είναι το επιτόκιο ομοσπονδιακών κεφαλαίων στο οποίο ιδιωτικά ιδρύματα, ιδίως τράπεζες, δανείζουν ομοσπονδιακά κονδύλια στην τράπεζα των ΗΠΑ. Είναι δηλαδή το επιτόκιο που χρεώνουν οι τράπεζες μεταξύ τους για τα δάνεια.

Equity portion Μετοχικό κεφάλαιο.

Margin call Περιθώριο ασφάλειας μελλοντικής εκπλήρωσης που πρέπει να κατατεθεί για κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου του αντισυμβαλλομένου.

Bear-Stearns Είναι παγκόσμια τράπεζα επενδύσεων και χρεογράφων εμπορικού χαρτοφυλακίου με έδρα την Νέα Υόρκη.

ΑΕΠ Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν.

Ε.Ε Ευρωπαϊκή Ένωση.

Accreditation Διαπίστευση.

ΔΕΠ Διδακτικό-Ερευνητικό Προσωπικό.

ΑΣΛ Ατομικοί συνταξιοδοτικοί λογαριασμοί.

ΦΠΑ Φόρος Προστιθέμενης Αξίας.

ΟΟΣΑ Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης.

ΔΝΤ Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

ΚΕΠΕ Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών.

ΙΟΒΕ Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών.

ΣΕΒ Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών.

ΥΠΕΕ Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων.

ΔΟΥ Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία.

ΓΓΠΣ Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων.

ΑΚΙΟΕ Ανεξάρτητη Κίνηση Οικονομολόγων Ελλάδας.

ΙΚΑ Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΟΓΑ Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων.

ΟΑΕΕ Οργανισμός Ασφάλισης Ελεύθερων Επαγγελματιών.

ΤΣΜΕΔΕ Ταμείο Συντάξεων Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων.

ΤΣΑΥ Ταμείο Σύνταξης και Ασφάλισης Υγειονομικών.

ΟΤΕ Οργανισμός Τηλεπικοινωνίας Ελλάδος.

ΤΕΑΔΥ Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Δημοσίων Υπαλλήλων.

ΣΕΠΕ Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας.

ΟΑΕΔ Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού.

ΦΚΑ Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης.

ΕΤΑΥ Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Υγείας

ΕΣΥ Εθνικό Σύστημα Υγείας.

ΕΛ.ΑΣ Ελληνική Αστυνομία.